

מבית עלוני השבת

ירחי	ער"ש	מו"ש	בעלזא	ר"ת
ירושלים	4:04	5:20	5:35	5:57
בני ברק	4:18	5:21	5:31	5:53
חיפה	4:07	5:19	5:31	5:53
אשדוד	4:19	5:22	5:32	5:54
בית שמש	4:03	5:21	5:34	5:56
קרית גת	4:21	5:22	5:34	5:56

שנת תשע"ט לפ"ק

וקראת לשבת עונג

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018
 דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א' - ה': 10:00-19:00 | יום ו': 10:00-12:00

אם נא מצאתי חן בעיניך...ועשית עמדי חסד ואמת

זמני כניסת ויציאת השבת
 לשב"ק זו

זמני היום

העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת	העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת
ירושלים	4:04	5:20	5:57	תל אביב	4:18	5:21	5:53
אשדוד	4:19	5:22	5:54	אנטוורפן	4:19	5:36	5:50
מנשסטד	3:36	4:55	5:04	וינה	3:48	4:57	5:16
מונטריאול	3:59	5:05	5:27	טורונטו	4:29	5:33	5:57
לייקוואד	4:20	5:21	5:48	בלטימור	4:32	5:32	6:00
לוס אנג'לס	4:33	5:30	6:01	סאן פאולו	7:34	8:31	9:05
				מלבורן			

זמני היום לשב"ק זו

זמני היום

ויחי	הנגן	סו"ז	סו"ז	סו"ז	חצות	מנחה	מנחה	פלג	שקיעת
החמה	קר"ש	תפילה	היום	גדולה	קטנה	המנחה	החמה		
ירושלים	6:30:38	9:04	9:55	11:37:37	12:08	2:37	3:41	4:44:36	
תל אביב	6:37:55	9:08	9:58	11:39:25	12:09	2:36	3:39	4:40:56	
חיפה	6:38:55	9:08	9:58	11:38:33	12:09	2:34	3:36	4:38:10	
אנטוורפן	8:44:31	10:42	11:22	12:40:52	1:11	2:59	3:48	4:37:13	
לונדון	8:04:35	10:01	10:40	11:59:07	12:29	2:16	3:05	3:53:39	
מנשסטד	8:23:39	10:15	10:52	12:07:37	12:38	2:19	3:05	3:51:36	
וינה	7:43:02	9:48	10:29	11:53:12	12:23	2:20	3:12	4:03:24	
ציריך	8:10:43	10:17	10:59	12:24:25	12:54	2:53	3:46	4:38:08	
מונטריאול	7:31:50	9:42	10:25	11:52:56	12:23	2:26	3:20	4:14:02	
טורונטו	7:48:18	9:15	10:15	12:16:11	12:46	2:53	3:49	4:44:04	
ניו יארק	7:17:07	9:35	10:22	11:54:44	12:25	2:37	3:35	4:32:21	
לייקוואד	7:16:00	9:35	10:22	11:55:32	12:26	2:39	3:37	4:35:05	
בלטימור	7:23:06	9:44	10:31	12:05:08	12:35	2:50	3:49	4:47:11	
שיקאגו	7:15:19	9:32	10:17	11:49:12	12:19	2:29	3:27	4:23:05	
לוס אנג'לס	6:55:10	9:23	10:12	11:51:43	12:22	2:45	3:47	4:48:16	
סאן פאולו	6:17:23	9:41	10:49	1:05:06	1:40	5:03	6:28	7:52:48	
מלבורן	5:54:46	9:36	10:50	1:18:28	1:56	5:38	7:10	8:42:11	

לוח הלימוד היומי לשבוע הבא, נא להזכיר את הנשנות שלא הניחו אחריהם זשי"ק

הלימוד היומי

יום	תאריך	דף היומי בבלי חולין	דף היומי ירושלמי כלאים	משנה זמנית פרק, משנה בבא מציעא	הלכה זמנית שו"ע או"ח סימן, סעיף	עמוד יומי משנה ברורה	רמב"ם פרק יומי
ז'	יד טבת	כה	א	א, ב-ג	תכה-ו, ג-ב	חלק ג' ל:	כלי המקדש ד'
א'	טו טבת	כו	ב	א, ד-ה	תכו-ז, א-א	חלק ג' לא:	כלי המקדש ה'
ב'	טז טבת	כז	ג	א, ו-ז	תכח, א-ג	חלק ג' לא:	כלי המקדש ו'
ג'	יז טבת	כח	ד	א, ח, ב-א	תכח, ד-ו	חלק ג' לב:	כלי המקדש ז'
ד'	יח טבת	כט	ה	ב, ג-ג	תכח-ט, ז-א	חלק ג' לב:	כלי המקדש ח'
ה'	יט טבת	ל	ו	ב, ד-ה	תכט-א, ב-א	חלק ג' לג:	כלי המקדש ט'
ו'	כ טבת	לא	ז	ב, ו-ז	תלא-ב, ב-ב	חלק ג' לג:	כלי המקדש י'

לוח ימי הזכרון של יהודים שלא הניחו זשי"ק

ימי זכרון

י"ד טבת	הרבנית רבקה ב"ר נתן נטע לבוביץ
י"ד טבת	ר' יצחק מאיר ב"ר אליעזר יעקב
ט"ו טבת	ר' פסח ב"ר יצחק מושקוביץ
ט"ז טבת	ר' אלכסנדר ישראל מנחם ב"ר חיים ברוך קאהן
ט"ז טבת	ר' ברוך ב"ר יעקב
ט"ז טבת	ר' מרדכי ב"ר מנחם דוד
ט"ז טבת	ר' שמעון דוד ב"ר משה
ט"ז טבת	מרת ליבא ב"ר יצחק
ט"ז טבת	מרת רחל בלומה ב"ר משה יעקב
ט"ז טבת	מרת שושנה ב"ר אברהם
י"ז טבת	ר' טובי' גדלי' ב"ר חיים פריינד
י"ז טבת	ר' יוסף מרדכי ב"ר לייבוש הולצנברג
י"ז טבת	ר' יצחק זעליג ב"ר שמעון חיים צייגר
י"ז טבת	ר' מרדכי ב"ר דוד צבי זיצמן
י"ז טבת	ר' מרדכי ב"ר מנחם דוד רוזנברג
י"ז טבת	ר' שלמה ב"ר מרדכי גרינוולד
י"ז טבת	מרת טובה רוחמה ב"ר חיים
י"ח טבת	ר' דוד נחמן ב"ר אברהם משה
י"ח טבת	ר' יודא ארי' ב"ר יצחק מאיר פינקלשטיין
י"ח טבת	ר' מרטין בן אוסיאס ברקוביץ
י"ח טבת	מרת חדוה נורית ב"ר יעקב
י"ח טבת	מרת ליבא אסתר בר שאלו חזקאל טייכמן
י"ח טבת	מרת רגינה ב"ר יצחק
י"ט טבת	ר' אליעזר ב"ר חיים שלום שלמה נמירובסקי
י"ט טבת	ר' חיים אלי' ב"ר אברהם שטרנברג
י"ט טבת	מרת פריידא ב"ר יושע בלום
כ' טבת	ר' שמואל ב"ר יעקב יצחק בלבר
כ' טבת	מרת חנה מלכה ב"ר יהושע פריינד
כ' טבת	מרת רבקה בילא ב"ר מאיר
כ' טבת	מרת שרה ב"ר שלמה ישראל זלמן

תורמים למען חסד של אמת וזוכים ליטועות!

אברכי כולל "שומע תפילה" יתפללו עבורכם 40 יום רצופים בכותל המערבי בעת רצון בחצות הלילה
למסירת שמות לתפילה חייגו: 0722-81-85-82

השְׁלֵמָה הַסְדָּרָה הַמְבַקֶּשֶׁת בְּכָל בַּיִת יִשְׂרָאֵל! "שֶׁבֶת טֵישׁ" כִּרְךָ ה' יֵצֵא לְאוֹר ב"ה

גיליון מס' 326

פרשת ויחי, שבת חזק, י"ד בטבת תשע"ט

שֶׁבֶת טֵישׁ

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

ויחי יעקב (מו, כח) - פרשה זו שבה הסתלק יעקב נקראת "ויחי", כי צדיקים במיתתם קרויים חיים, וכן אצל שרה "חיי שרה". (רבי זלמן סורוצקין)

יברך אתה הנערים (מח, טו) - אתה הנערים בגימטריה הם מנשה ואפרים. (מגדנות)

ישמך אלהים כאפרים וכמנשה (מח, כ) - כאפרים וכמנשה גימטריה ליל שבת, ומכאן רמז למנהג לברך את הבנים בליל שבת בברכה זו. (שערי ניסים)

באחרית הימים (מט, א) - בגימטריה זהו **א משיח צדקנו וגואלנו**, שיבוא לגאל אותנו באחרית הימים. (מגדנות)

ויט שכמו לסבל (מט, טו) - ה"בני יששכר" כתב, שלכתו של יששכר היתה ביום כ"ה בכסלו, ורמז לכה, כי ויט בגימטריה כ"ה, ומאז לכתו החל להטות שכמו לסבל על תורה. (מגדנות)

גד גדוד יגודנו והוא יגד עקב (מט, טז) - מפרש רש"י, שגד יצא למלחמה וכל גדודיו ישובו על עקבם לנחלתם שלקחו בעבר הידוד ולא יפקד מהם איש. ובמה יזכו לכה? בזכותו של יעקב אביהם, ורמז לכה, כי יגד עקב אותיות גד יעקב, בזכות הקשר שאגוד בעקב. (מגדנות)

מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדניימלה (מט, כ) - לעצמו מסתפק אשר בלהם פשוט, אולם לאורחיו נתון הוא מעדניימלה, וכה צריך האדם לנהג בעצמו ובאורחיו. (האלישי הק)

בנות צעדה עליי שור (מט, כב) - שור מלשון ראיה, כנאמר בפרשת בלק "ביראש צרים אראנו ומגבעות אשורנו" ומלשון חומה. יוסף נמשל לשור, שנאמר "בכור שורו הדר לו", ומפני שמשל בראיתו ועמד איתן בחומה וכשור, לכן נאמר עליו שור ושור. (מגדנות)

וימת יוסף... ויישם בארון במצרים (כו, כ) - כתוב בתרגום יונתן פירעזאלו ושקעו יתה בגו נילוס דמצרים, ורמז לכה כי יוסף בגימטריה נילוס. (מגדנות)

ספורים בפרשה

וקברתני בקברתם ויאמר אנכי אעשה כדברך (מו, ל)

רבי הלל מפריטש, היה מדקדק גדול במצוות, וכאשר נזרה מלכות רוסיה לגזוז את שער הפאות, סרב למלא את הפקדה. גם לאחר שהלשינו עליו ושוטרים רוסיים נסו לגזוז את פאותיו בחזקה, החזיק בהן בכל כחו ונאבק במסירות נפש לשמירתן. היה שם חיט יהודי שהצילו מידי השוטרים והצדיק ברכו שלאחר פטירתו, יקבר בסמוך לו. עברו שנים רבות ורבי הלל התמנה לרבה של בוברויסק. בקיץ תרכ"ד נסע לתרסון להשפיע מהודו על יהודי העיר, ושם נפטר בשבת נחמו ונקבר למחרתו. לאחר תקופה, ביום סגירו ורוח סערה, נפטר אחד העניים שבהקדש המקומי, ועקב הקר העז והרוחות הסוערות, נקבר ההלך בשגגה בסמוך לקברו של רבי הלל מפריטש. סערה קמה בעיר, ביצד יתכן לקבר עני בלתי מוכר ליד אהל הצדיק? אולם את הנעשה אין להשיב. בדרך באמתחתו של העני ומצאו את פרטיו כבן העיר פריטש. התברר למרבה ההשתאות, כי עני זה היה אותו חיט שהציל את רבי הלל, והבטח לו כי יזכה להקבר בסמוך לו.

האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים (מט, א)

המדפים רבי צבי זאב ממוהילוב, הגיע פעם אל הסבא קדישא רבי ישראל מרוזין, ובקש הסבמה להדפסת הספר "שער התפלה" מבעל "באר מים חיים". בנוסף בקש לשמע דבר מה מהצדיק, כדי שיהיה לו לתועלת בעבודת השם. נעשו פניו של הצדיק להבים ואמר: "יש לי דברים חשובים למסור לך, אבל כדי לקבלם ממני אני מתנה עמך שלשה תנאים, והם: עליך לזכור את הדברים, לפרסמם ולקיים. קדם ביאת המשיח, יבואו זמנים אשר בני ישראל יחלשו באמונתם. ומתי העצה כדי להתחזק באמונה? על ידי זה שיהיו פלם באחדות ויתאספו יחד בכל עת מצא מתוך דבוק חברים ואהבת הזולת, ויחידו בלילי שבתות, לדבר ולספר מגדלת הצדיקים ועבודתם, מזה יהיה חזק גדול לאמונה תמימה". המשיח הצדיק ואמר: "ודבר זה קרמו בפרשת ויחי, בפסוק: **ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים**". **האספו ואגידה לכם** - יש לעשות ולכנס אספות ואגדות יחד, כדי לספר מצדיקים, וזה יעזר לכם נגד **את אשר יקרא אתכם באחרית הימים**, כדי לתקן את הקרירות שתהיה באמונה קדם ביאת המשיח, כי "יקרא" הוא גם מלשון קרירות וחלשה באמונה". בסיומו, הזכיר הרבי למדפים לזכור את שלשת התנאים שהתנה עמו.

עד בייבא שילה (מט, י) - זה מלה המשיח (רש"י)

רבי משה מרוזדוב, בנו של רבי אליעזר מדזיקוב, ישב פעם עם חסידים ושוחרו בענין ביאת המשיח. הזכירו המסבים את המצבים השונים שאמרו הצדיקים על ביאת המשיח, ובלם כבר עברו עלינו בעונותינו הרבים ועדין בן דוד לא בא. חזק הרבי את המסבים ואמר בהתלהבות: "האמינו לי, אחים יקרים, כי גם אם תגיע שנת תתקצ"ט לאלף הששי ויהיה זה היום האחרון של השנה בין השמשות לפני הרגע האחרון (בדברי הנגמון בסנהדרין), ועדין משיח לא בא, לא אתי'אש חס ושלום ואחפה בבטחון לבואו".

היה היה

לחוף ימים ישבן והוא לחוף אניה

בעיר טריפולי שבליוב, התגורר איש יהודי, נגיד ועתיר נכסים, מקרב למלכות ואחד ממנהיגי קהלת היהודים בעיר. בעל מדות טובות היה, אוהב תורה ולומדיה ומכנים אורחים נפלא. פאשר היה מגיע שד"ר, שלוחא דרבנן, מארץ הקודש לערי הגולה כדי לאסוף קמון למען עניי הארץ, היה מכניסו בכבוד רב לביתו ומאכסנו בכבוד רב, פאשר כל הוצאותיו עליו. בנוסף, היה הנגיד תומך בשד"ר ביד רחבה ואף מכתת רגליו בין עשירי העיר ולסייע ביד השליח לאסוף כפי המכסה הקבועה ואף יותר ממנה.

בביתו של הנגיד, התגורר נער צעיר ותמים ושמו יצחק גויטע. הלה שמש במשרת בביתו של הנגיד וכל בני הבית אהבוהו מפני התמימות היתרה שבו. איש ישר היה יצחק, חף מפל ערמה ורחוק מפל תחבולה, ובקף רכש את אמונם של אדונו ובני ביתו. לעתים, פאשר היה לבו של הנגיד טוב עליו, היה משתעשע בדברים עם הנער התם ונהנה לשמע את דבריו התמימים והישרים. יום אחד, הגיע אל ביתו של הנגיד אחד מגדולי רבני ארץ ישראל, אשר נדד למרחקים כדי לתמוך ביהודי הארץ שנמקו ברעב ובמחסור, והנגיד ארחו ברב כבוד. בסיום בקורו, בקש האדון להנעים מעט את רוחו של האורח הדגול ולשמחו, והציג בפניו את יצחק, המשרת התמים. לאחר מכן, פנה האדון בחינה אל המשרת ואמר: "ראה, יצחק. השליח הנכבד מתכוון כבר לעזב את עירנו לאחר שסיים לאסוף את נדבות תושבי העיר. כל אחד תרם כפי יכולתו, ואולי תרצה גם אתה להשתתף בתרומות למען יהודי ארץ ישראל?" כששמע הנער את שאלת העשיר, קבל את הדברים בתמימות ואף לחדרו, שם אגר את מעט המטבעות שנתנו לו מעת לעת בהוקרה על עבודתו המסורה, ולאחר שעה קלה חזר לפגודו קפסה קטנה גדושה במטבעות רבים. רוקן הנער את התבה והחל לספר את המטבעות, עד שעלה בידו לאסוף זהוב אחד. שמח הנער ואמר: "הנה כל אוצרי לפניך, קחנה והעלהו לארץ הקודש ואזכה אף אני להתברך מפי מעלתו". הנוכחים מלאו פיהם שחוק אל מול תמימותו של הנער, שאוצרו הסתפס בזהוב אחד בלבד, אולם הנער הביט עליהם בעיניו הגדולות והתמימות והמתין לברכתו של הרב. בראות השד"ר את תמימותו של הנער ולבו הטהור, הניח את ידיו על ראשו וברכו בהם: "יתן ה' ותזכה לעשר רב, עד שיהיה בכסף להעלות את מנחתך לתושבי ארץ הקודש, בגדל נדבת אדונך".

ימים מעטים לאחר שהשד"ר הפליג לדרפו, הגיעו לטריפולי מספר אניות משא גדולות, ועליהן סחורות שונות ומגוננות. היו אלו שודדי ים, שהפילו את חתם על יורדי הימים ונהגו לחמס אניות שלולות ולהחרים את כל רכושם. את הסחורות שהחרימו, שבדרך כלל היו נתונות בתוך חביות אטומות ללא סמן הבר בחוץ מה הן מכילות, היו מעמידים השודדים למכירה פומבית על החוף והן נמכרו לכל המרבה במחיר. באותם ימים נהוג היה, שכל אדם שבקש לרכוש סחורה כלשהי, היה מניח את ידיו על החביות כשהוא נשען עליהן, וכל עוד היו ידיו שעונות על החביות, היה המכריז מעלה את המחיר למענו. פאשר בקש הקונה להפסיק את המכירה, מפני שהמחיר היה יקר מדי בעיניו, היה שומט את ידיו מהחביות ומסמן את יציאתו מהמכרז. באותו יום, יצא יצחק התמים לטיל מעט, והנה הוא שומע רעש והמלה בחוף הים. עמד הנער והביט בעינים משתאות בתהליך המכרז על הסחורות הרבות שעמדו על החוף, ומבלי לשים לב, הניח את ידיו על מספר חביות שעמדו בסמוך לו ונשען עליהם זמן רב. הסוחרים הפירו אותו במשרת אדונו הנגיד המפרסם, וכלם היו בטוחים כי הוא נשלח בידי אדונו כדי לרכוש את הסחורה בעבורו. הפרוזה החל בהכרזתו, הסוחרים שמסביב העלו את המחיר מספר פעמים, אולם כשראו שהנער לא מרפה עדין מהחביות, הפסיקו להעלות את המחיר והמכירה נרשמה על שמו של הנגיד, אדונו של הנער יצחק. עד מהרה העמסו החביות על עגלות והן הובאו אחר כבוד אל ביתו של הנגיד, עם רשימה מדויקת על ההוצאות של רכישת החביות והובלתן. הנגיד הפתע עד מאד למראה החביות, אולם הפועלים טענו כי משרתו רכש את החביות בעבורו, ככך שהוא נשען עליהן בזמן המכירה, ואת הנעשה אין להשיב. התגבר הנגיד על מודותיו ולא יסר את משרתו ככל על מעשהו, אלא שלם את מלוא מחיר רכישת החביות, וצוה להכניסן אל מחסן ביתו.

לאחר שעות מספר, נמלך העשיר לבדק מה מכילות החביות האטומות. "אולי מכילות הן סחורה כלשהי, אותה אוכל למכור ולהציל לפחות חלק מהקמון הרב ששלמתי בעבורך" חשב, אך כשפתח את החביות הפתע לגלות בהן אוצר עצום של מטבעות כסף. כשפור התהלך הנגיד, לאחר שאמד את הסכום הרב שנפל בחלקו, ולבסוף נזכר בברכתו של השד"ר מארץ ישראל שברך את יצחק המשרת. "אין ספק, כי ברכתו של הרב היא זו שעשתה פרות ומשמים סבבו שהמשרת התמים יהפך לנגיד ובעל קמון רב". מהר האדון להזמין את הנער והראה לו את האוצר הגדול שהכילו החביות אותן רכש, ואמר: "ודאי זוכר אתה את האורח הדגול מארץ ישראל שהתארח בביתנו, ראה כיצד התקיימה ברכתו עד מהרה, ועתה מעביר אני אליך את הרכוש בלוי". מני אז, החל הנער להחפז ולהשפיל בעיניו מסחר ואף בתורה ובמצות, ובשנה שלאחר מכן, פאשר הגיע השד"ר אל העיר, שלם הנער סכום זהה כפי התשלום של אדונו הנגיד. בכסף הרב, שכר הנער לעצמו מורים תלמידי חכמים, שאלפוהו בינה ולמדוהו מקרא, משנה וגמרא, עד שהפך לתלמיד חכם גדול, הלוא הוא רבי יצחק גויטע, מחבר הספר "שדה יצחק" שנדפס עוד בחייו בליוורנו, וזכה לתורה וגדלה במקום אחד.

מאורות

הנאון רבי **הביב חיים דוד סתהון** זצ"ל
ליום ההולולא י"ב בטבת תרס"ז

מגדולי רבני טבריה לפני יותר ממאה שנה, ראב"ד בעיר עשרות בשנים, בעל מופת ומלמד נכסים, ונאון עצום בחריפות ובבקיאות בכל חלקי התורה. נצר למשפחת רבנים מיוחסת מארם צוקא וילדי טבריה. גדולי דורו העריצוהו וכונוהו "ח"ד בדרא", ראשי תבות של שמו.

כשרונותיו ובקיאותו בתורה היו נפלאים. מסגל היה להקתיב לפני אנשים בבת אחת הדושים בעניינים שונים, והיו הדברים מאירים פתניתם מסיני. אחד מבניו הציג לפניו פעם קשה שרבו אמר שלא נתן לתרצה, ומיד כששמע את הקשה, השיב ארבעה תרוצים ישרים, והיה הדבר לפלא.

בשנים בהן ישב על מדין בעיר טבריה, באו רבים להתדין אצלו וכלם קבלו עליהם את פסק דינו. את בעלי הדיו היה דן נמתה והשתדל להרבות שלום בין איש לרעהו. בשנת תרס"א, התישב בחיפה והתבודד במערת אלהו, כשהוא עוסק בתורה ושם חפר חבור בשם בריא דאלהיו העוסק באלהיו הנביא ובמעשיו.

התפרסם בספרו "תקפו של נס", ובו לקט את מעלותיו ושבחיו של התנא רבי מאיר בעל הנס, והפליא למצא במאתים ושבעה פסוקים בתנ"ך את צרופי האותיות מאיר. רבות פעל למען כבודו של התנא רבי מאיר והיה ממקימי הפנין שעל קברו המיוחס בעיר טבריה.

בספרו מאריך על הנסים שארעו לו פאשר עלה לייושלים להדפיס ספרו, וכתב שזכה לכך בזכותה של ירושלים הקדושה.

יוסיף דעת

בפרשתו מוזכר לראשונה בתורה, ענין חנינת המת: "ויצו יוסף את יוסף את הרפאים להניח את ידיו ויחנינו הרפאים את יוסף". החניטה נועדה לשמר את גופת הנפטר מפני ריקבון ומשמעות המלה "חניטה" משרש חננ, כנאמר: "התאנה חניטה גניה", משמעותו מלשון עניינה ריח טוב בשנת הבשלת האננים, וכן תרגם יונתן בן עוזיאל בפרשתנו לחניטה בשם כסמא, מלשון בשמים. על פי המובא בפרקי דרבי אליעזר, גם התרפים של לבן היו גופות חונטות, לאחר שהיו נטולים אדם בכור ושוחטים אותו, ומלחים אותו במלח ובבשמים, כותבים על ציץ של זהב שם טומאה, ומניחים הציץ במשפות תחת לשונו של המת ומניחים אותו ביקר, מדליקים לפניו נרות ומשתחוים לו, והיה מדבר עמו בלחש.

המפרשים התחבטו מדוע חננ יוסף את יעקב אביו. הרמב"ן מפרש שיעקב עצמו ביקש זאת לפני מותו, ויש שמוסיפים על דבריו שבגלל ציוויו של יעקב להעלותו למערת המכפלה בדרך ארוכה ימים רבים, הריחו כאילו ציווה אותו לחונט את גופו. האור החיים הק' מסביר, שיוסף עשה כן לכבודו של אביו כפי שהיה המנהג במצרים באותם ימים לעשות לחשובים, או כדי שלא יסריחו וימנעו מלהעלותו לארץ ישראל. במדרש מובאת דעה, שיוסף לא עשה כהוגן בחנינת אביו ולכן נחסרו עשר שנים מחייו.

הפוסקים דנו באופן החניטה עצמה. יש אומרים שהוציאו את האיברים הפנימיים ומשחו את הגוף בשמן אפרסמון ומלאוהו במיני בשמים המייבשים את הגוף, ואין בכך צער המת ולא בזיון, שהדבר נעשה לכבודו ולצורכו. בזהרה מובה, שלא עשו כן ליעקב, אלא מרחו את השמן על גופו וחדר לחללו. בעקבות כך דנו הפוסקים אם החניטה מותרת או שיש בכך משום בזיון המת. מנהג החניטה היה בקרב עמים רבים, אולם המנהג רווח בעיקר בין המצרים הקדמונים והפרעונים - מלכי מצרים הקדומים, נחנטו וגופותיהם השתמרו לאורך שנים.

בד יברך ישראל

רבי אהרן מקרליו, בעל "בית אהרן", ספר פעם ספור נפלא אודות מחתנו הסבא קדישא' רבי ישראל מרוז'ין, אשר נתקם בו "בד יברך ישראל", ובזכות האמונה התמימה בצדיקים וההשפעה הנפלאה שהאמונה ממשיכה למחזיקים בה, זכו מאמיניו לנס שמימי מעל לדרך הטבע.

בעירה נדחת בפאתי רוסיה הגדולה, חיו שתי משפחות יהודיות, שראשיהן היו כפריים פשוטים ותמימים. בעת ובעונה אחת, נפלו על שתי המשפחות גזרות קשות ללא יכלת נשוא. במשפחה הראשונה, שכב אבי המשפחה על ערש דיו וחליו הלך והקביר. ממון רב היזל כדי לדרש ברופאים למיניהם ולרכישת תרופות יקרות, אך הכל לשוא. מחלתו הלכה והקבירה, עד שספנה נשקפה לחייו. היהודי הכפרי שבמשפחה השנייה, היה בריא וחזק פשור, אולם צרה אחרת נפלה עליו. הוא היה חוכר מהפריץ בעל הכפר את בית המזיגה וכבר עברו עליו שנים מספר, בהן לא הרויח כמעט מאומה ולא היה לאל דוד לשלם לפריץ את דמי החכירה. השתרגו החובות על צאורו, עד שהפריץ אים לנשלו מאחזתו ואף להשליכו אל הכלא, עקב החוב הגדול.

נגוד גמור היה בין שני הכפריים. בעוד הכפרי הראשון שנפל למשכב, היה בעל אמונה חזקה בה ובנביאייו, והיה תדיר נוסע אל הצדיקים ומבקש את ברכתם, הרי שאשתו לעמתו היתה הפוכה הגמור. היא זלזלה בצדיקים ולא האמינה כלל בכחם, ואף טענה שאינם אלא מאחזי עינים ותאבי בצע. ואילו אצל הכפרי השני, חוכר בית המזיגה, היו הדברים הפוכים. הוא לא היה חדור באמונת צדיקים, ואילו אשתו דבקה בצדיקים ותדיר שאלה מהם עצה ותושייה. כשראה החולה כי מצבו קשה ואפסה כל תקנה, החל להתחנן בפניו אשתו לחוס על נפשו ולמהר אל הצדיק מרוז'ין, כדי לבקש ממנו להתפלל עליו ולבקע בעבורו שערי שמים. בקשתו מעמק הלב של הכפרי, המסה את לבה העקש של האשה והיא הביעה את הספקתה לנסע אל הצדיק, למרות שבכלבה פנימה פקפקה בתועלת שבנסיעה. גם בביתו של הכפרי השני, התחננה האשה המאמינה בפני בעלה, להרשות לה לנסע אל הצדיק ולהתברך מפיו ולצאת מן המצר לרוחה. כך מצאו שתי הנשים את עצמן עומדות בפתח חדרו של הצדיק מרוז'ין, כשכל אחת מיתחלת להושע בדבר ישועה ורחמים.

רבים נהרו אל הצדיק מרוז'ין, אשר שמע גדלתו וקדושתו יצא למרחקים, ולכן נאלצו הנשים להמתין זמן מה עד שהנבאי התפנה אליהן והעלה את צרתם בקצרה על גבי הפתקה, למען תוכלנה להציג את בקשותיהן בפני הרבי בצורה פדיון נפשו. ההמלה בבית הצדיק היתה רבה, ידיו של הנבאי היו עמוסות בצרכי הכלל, וכך קרה שבשגגה התחלפו שתי הפתקאות זו בזו, וכל אחת נטלה בגדה את פתקתה של חברתה בלי משים.

תחלה נכנסה האשה הכפרית שבעלה נאנק בחליו, והניחה את הפתקה בפני הרבי. עין הרבי קמעה ושקע במחשבות. לאחר מכן חזק אותה בדברים וברכה שתזכה לישועת ה' בהרהר עין, והאשה יצאה מלפני הצדיק בלב בוטח. אחריה נכנסה אשתו של הכפרי החוכר שנקלע לקשיים ולחובות, ובגדה הפתקה של חברתה בה נמסר על חליו הפכד של בעלה. עין הרבי בפתקה, ברה אותה בישועה ואחר אמר: "עצתי היא, להניח פוסות רוח לשאיבת הדם הרעיל שבגוף, בסגולה בדוקה לרפואה". אלו נאמרו הדברים לאדם אחר, ודאי הם היו מתקבלים בתמיהה גדולה, כי מה ענין פוסות רוח לאדם בריא וחזק, המבקש ישועה כספית עקב חובותיו הגדולים, אולם כפזר היתה אשה זו חדורה באמונת צדיקים תמימה, ולכן חזרה הביתה מבלי להקשות מאומה על דברי הצדיק.

מיד עם שובה, בשרה לבעלה על עצת הצדיק להניח עליו פוסות רוח, והלה נדהם לשמע הדברים והחל לגחך ולשחק על העצה המוזרה. עברו ימים נוספים והמועד האחרון לפרעון החוב של הפריץ הגיע, ולרש אין כל. "אין לך בררה אחרת", אמרה האשה, "מדוע שלא תנסה את עצתו של הצדיק?" מחסר בררה הסבים האיש ועד מהרה שכב במטתו כשספריבו נגר דם רב, כותוצאה מכוסות הרוח שהונחו על גבו, זמן קצר לאחר מכן, נכנסו שליחי הפריץ הביתה ונבעתו לראות את היהודי החזק שוכב מתבוסס בדמו. לתמיהתם ביצד ארע לו הדבר, התעשת היהודי מהר, ובקול בוכים החל לספר: "אמש, חזרתי ברה היער הסמוך לכפר עם התשלום המלא של דמי החכירה. בדרכי, התנפלו עלי שודדים ונזזו את כל כספי, כשהם מפים אותי מכות נמרצות ופוצעים את כל גופי". תחלה, מאן הפריץ להאמין לספורו של היהודי וחשש שמא בדה את הדברים מלבו, אולם כשהלה הובא לפניו כשהוא שוכב על מטתו הספוגה בדמו, החלה אשת הפריץ להוכיחו: "ראה מה גרמת ליהודי המסכן. בגללך הוא הפה קשות ועתה עלינו לפצותו". בעל פרחו נאלץ הפריץ לוותר על חובו, לשלם את רפוי של היהודי ואף להסכים להחזיר לו את בית המזיגה בשנים הקרובות בלי פרוטה, עד שיחלים וישוב לאיתנו...

סיס ה"בית אהרן" את הספור ואמר: "כשספר לי מחתני, הצדיק מרוז'ין את הספור, הוסיף ואמר לי: 'האמן לי מחתני, פי בעת שאשת הכפרי עמדה לפני, לא ידעתי כיצד אוכל לעזור לה. כל הדברים והשערים בשמים היו סגורים וחתומים, אולם היא עצמה בגדל אמונת הצדיקים שבה, הצליחה להמשיך ישועה מפרום, ותנצל נפשם'".

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

ויחי יעקב - אכן להיות שגנה המשכל אשר נתעצם יעקב להשיגו, שבאמצעותו בשם ישראל יתפנה, הוא בחינת קדשה עליונה, ותמצא כי המין המאשר הוא ימאס לבחינת הדאגה והעצבון והשפלות, כי מקום השמחה והמנוחה והגדולה באה, והיה לאות בין עיניו יום שבת למנוחה אשר צוה ה' את בני ישראל, והוא לטעם נשמה יתרה ולצד שמקום עליון באה, וצו ה' להרחיק היגון והפעם ולקרא לשבת ענג. והן הדברים עצמם נאמרים בעיקב בהשגתו שם עליון, השם יגיד, כי צוה ה' אתו את הנשמה העליונה בעלת שם זה של ישראל, ומשכנה בו הוא כל זמן שאין שם עצבון:

כפס בין וגו' - ותבאר על דרך אומרים ז"ל, כי גלות רביעית שבו יגלה הואל העצום, צריך שתהיה ביד ישראל מצות עסק התורה, וזולת זה יתעכב מבוא, ולזה רמז באומרו כפס וגו' פרוש, כי כחו של המלך המצפה שילה שמו הוא בחינת עסק התורה שיתעסקו ישראל ביניה של תורה. ועין מה שפרשו בפסוק הביאני אליבית היין, ואמר, כי באמצעותה יהיה לבושו, שהוא פנוי למלכות, נכון אליו ללבושו:

ובזמן עצמו ולכן שנים מחלב יראה לנו לכן שנים מחלב. ואולי שירמז באמרו ולכן על ישראל שקראו ה' בו, דכתיב הן יקיר לי. ואמרו מחלב הוא בחינת חסד ורחמים אשר יעורר עלינו זכרנו וזמן עצמו שהוא נוקם נקם, והוא אמרו מימי צאתך וגו' קשם שאז היה כבי ושירות, כמו כן יהיה במהרה בימינו אמן:

דברי הימים

בי"א בטבת תרי"א, נפטר רבי משה מלעלוב בירושלים, לאחר שעלה אליה זמן מועט קודם לכן. טרם עלה ארצה אמר "יום לשנה, יום לשנה", ואומנם חי בירושלים ע' או ע"ב ימים בלבד, כמניין שנותיו. מיד לאחר פטירתו, הגיע לביתו אחד מבני הקהילה הספרדית שבבעלותו היתה חלקת קבר ליד קבר זכריה הנביא בשיפולי הר הזיתים, והוא הסכים להקצותו לקבורת הצדיק. למרבה הצער, פונתה החלקה מקבריה בשנת תש"כ, בידי ארכיאולוגים תחת שלטון הירדנים.

בי"ב בטבת, לאחר שנבוכדנאצר החל בעשרה בטבת את המצור על ירושלים לפני חורבן בית המקדש הראשון, היה דבר ה' אל יחזקאל הנביא: "בן אדם, שים פניך על פרעה מלך מצרים אשר אמר לי יאורי ואני עשיתיני, וידעו כל יושבי מצרים כי אני ה', מן הממלכות תהיה שפלה", ומפטירים נבואה זו בפרשת וארא.

בליל שבת פרשת ויחי, אור ל"ד בטבת ד'תתקי"ג, התגלה שליח השבת לרבי אברהם אבן עזרא בהיותו בלונדון וביקש ממנו לקעקע את דעתם הכוזבת של האפיקורסים, כאילו הלילה הולך אחר היום ולכן השבת מתחילה בבוקר יום שביעי וממשיכה עד בוקר יום ראשון. האבן עזרא ערך אז את איגרת השבת המפורסמת, בה מספר על חזיונו הנפלא.

בט"ו בטבת ד'ר"ל, נהרגו רב הונא מארי בר מר זוטרא ורבי מרשיא בר פקוד מבבל.

בט"ז בטבת שצ"ט, כבש הסולטן התורכי מוראד הרביעי בעזרת היהודים את בגדד מידי הפרסים, ויום זה נחגג כ"פורים בגדאד" ולא אמרו שם תחנון.

משבח

מפלא היה הרב מטשבינ בענין הליכותיו ובמדותיו האציליות. כל אדם שהיה נכנס לביתו היה מתקבל על ידו במאור פנים ואפילו אם היה זה ילד צעיר לימים, היה הרב מקבלו בשמחה, מכבדו בכסא לשבת ומקשיב לדבריו במלא תשומת הלב. ילדים רבים מתושבי ירושלים, נהגו לפקד את בית הרב ולהתבונן אצלו על תלמודם, בידעם שהרב יקבלם בסבר פנים יפות, יעודד אותם ויוריכם בדרך למוד התורה. בשעות הצהרונים של שבת אחת, התדפק ילד צעיר על דלת ביתו של הרב ורק לאחר שעה ארוכה נפתחה הדלת. לשאלת הרב ספר הילד, כי הוא מבקש להיכנס על שעורו השבועי שלמד מפי רבו. למרות שהרב התעורר מפאת הדפיקות ממנוחת השבת, האיר פניו לאורח ובחגו שעה ארוכה בסבלנות ובאורך רוח. בסנימו, פגד את התלמיד מיני מתיקה וכשעמד לצאת פנה אליו הרב ואמר בלשון רכה: "רוצה אני ליעץ לך עצה טובה ומורה נחוצה. אם דופק אתה אצל אדם ואין הוא פותח זמן מה, עליך להסיק שמא ישן האדם באותה שעה ולכן אין להפריע את מנוחתו". הבין הילד את הרמז, החל להצטק ואמר: "יסלח לי כבוד הרב, אבל לא העליתי על דעתי שגם הרב מטשבינ ישן בשעות היום". חזר הרב ונהנה מתשובתו החריפה של הילד. לאחר מכן ספר הרב לכל באי ביתו את המאורע, והש תביעה על עצמו מדוע הוא ישן בשבת במקום לעסוק בתורה. והיה זה לעת וקנותו של הרב, כשהיה חלוש ומיָרס, אך למרות זאת קבל את הדברים בברכה וחספון נפש.

בשנת תכפ"ט, הסתלק רבי מרדכי בנט רבה של ניקלשבורג, בשהותו במוקדצאות קרלסבד לשם נסע לצרכי רפואה. מפאת קצור הזמן, הובל הצדיק לקבורה בעיר ליכטנשטט הסמוכה, אולם כשנודע הדבר לבני קהלתו בניקלשבורג, הרימו הללו קול זעקה ותבעו לפנותו מקברו ולהעבירו לערים בסמוך לקברי אבותיו. פרצה מחלוקת בין שתי הקהלות, עד שהסכם להציג את הדבר בפני גדולי הדור. הגיעו הדברים לידי ה"ת"ם סופר, והוא צדד להתיר את פני הקבר אך לא קבע את הדבר באופן ברור, ורק לאחר כחצי שנה הודיע כי הגיע להחלטה ברורה להתיר את פני הקבר והעברת הנפטר לניקלשבורג וכן נעשה. מקרבו של ה"ת"ם סופר התפלאו על השנוי שחל בדעתו של רבם ולאחר מכן נודע סוד הענין. התברר, כי רבי מרדכי בנט התגלה בחלום הלילה ל"ת"ם סופר והוא בעצמו בקש להוליכו לקבורה בניקלשבורג. הנפטר אף גלה בחלום מדוע נגזר עליו להקבר חצי שנה בליכטנשטט, כי בצעירותו בא בקשר ארושיו עם בתו של רב הקהלה. חדשים ספורים לאחר מכן, בטל את הקשר מסבות שונות, ומפני שגרים צער לפלה ולמשפחתה, אדעלפי שמעשיו היו שקולים על פי דין תורה, דקדקו עמו מן השמים לשכב חצי שנה רחוק מעירו. רבי מרדכי אף הוכיח את דבריו, באשר בקש מה"ת"ם סופר לבדק, שהכלה לשבער קבורה בסמוך לקברו הזמני בליכטנשטט. כשהתעורר ה"ת"ם סופר משנתו, עמד נפעם וכששאל לבדק בבית הקברות, גלה כי החלום נכון ולכן פתב את השוכתו הגרורה.

רבי ישראל סלנטר הגיע פעם יחד עם חברו רבי מרדכי מלצר, לבית ננסת קטן באחת הסמטאות שבגער ולינא, והתמוננו להתפלל תפלת מנחה בצבור. נטל רבי מרדכי את ידיו מתוך קצרת המים שבבית הננסת, כשהוא יוצק מים על ידיו בשפע ובהדור, ואלו רבי ישראל השתמש במים ועומים. תמה רבי מרדכי ואמר: "מדוע אינך נוטל את ידך בראוי לפני התפלה?" השיב רבי ישראל: "רגיל אני באמת להדר בנטילת הידים, אולם נראה לי, שבבית ננסת זה יש מספר מסים של מתפללים ולא מצוים בו אורחים. השמש ודאי מכין מים לפי צורך המתפללים הקבועים ולא יותר, ואם אשתמש במים מעל המדה המצמצמת, תחסר כמות המים ויתכן שהגזבים ינקטו בעבור כך את השמש, נמצא אפוא שאנחנו נגרים לשמש נזק ונקפח חיליה את פרנסתו, ולכן נגענו אני מלטל את ידי בשפע".

"חפץ חיים" ראה פעם ביצד אחד מבני ביתו עומד וממקד את רצפת הבית ומצחצחה יותר מדי. נאנח ואמר לו: "אמר לי בבקשה, האם לא טוב יותר לאדם, במקום לצחצח את האדמה ולמקמה, לנקות ולצחצח את נשמתו, שתהיה טהורה וזכה?"

רבי אהרן מבלז חזר פעם מן המקנה ובקש מהמשמש להכין בוס קפה ועוגה לצדה, כשהוא מדגיש שהקפה יהיה טוב וטעים. לשמע בקשתו של הרבי, נדהם המשמש, שהרי הרבי היה ממעט באבילה ורק לעתים היה לוגם מעט מרק או מים, ועתה מבקש קפה ועוגיות ואף מדגיש שהקפה יהיה טעים! אולם חזקה עליו בקשתו של הרבי ובמהירות עשה כפי שהצטווה. כשעמד לפני הרבי והפוס בידו, צוה עליו הרבי ללכת לביתו של פלוני ולהגיש לו את המשקה והעוגות. כשהגיע המשמש לביתו של הלק, התפלא מאד אך נזכר, שבהיותו במקנה נאנח לעצמו ואמר: "אח, מה טוב היה אלו היה ביבולתי לשותות קפה משבח ולאכל כמה עוגיות, בודאי הייתי מתיה את נפשי". הדברים הגיעו לאזני הרבי, ולמרות שלא ידע טעמו של קפה, מהר לשגר לביתו את משאלתו ולשמוח את לבו.

מטעים

ויאמר אנכי אעשה כדברך (מז, טו)
 רמז יוסף לאביו, שראשית להסכמתו היא עזרת ה' למעשיו, ולכן יש טעם וקף גדול בתבת ויאמר, כי צורת הקוף פאות ו' ושת"י יו"דיו, ויחד כ"ו כמנין שם ה', וכן רמז בתבת אנכי למי שאמר אנכי ה' אלוקיך. (שמוח לבי)

ויתחיל ישראל וישב על-המטה (מז, טז)
 תבת ישראל בקוף קטן, מפני שהדקדק מעט על מטתו, או כי הדקדק לקטן ממנו, כדברי רש"י: "אמר, אדעלפי שהוא בני, מכף הוא, אהלך לו כבוד". (פניני הפרשה)

וימאן אביו (מז, טז)
 בטעם שנה רביעי ולא בשלשלת כמו וימאו שפתיב אצל יוסף, שישם היה הדבר בשויה ואחור הדעת, לאחר שהתגלה יעקב ליוסף ונמנע מהחטא, אולם כאן היה הדבר במהירות ובאופן החלטי, ומפני שאפרים היה רביעי לעקב, יעקב ויוסף מנשה ואפרים, לכן מטעים במנח רביעי, רמזו שהנית את ידיו על הרביעי שהוא אפרים. (עטרת צבי)

וברצנב עקרו-שור: ארוך אפם (מט, טו-כ)
 תבת ארוך היא אחת מהמש תבות בתורה שאין להן הכרע. עקרו שור ארוך, או ארוך אפם. (מדרש)

מדגש

על תבת "יקחת" שבפסוק: "עד בייבא שילה וכו' יקחת עמים", התחבטו המפרשים רבות במשמעותה. במשלי גם מוזרת המלה, בפסוק: "עין תלעג לאב ותבזו ליקחת אם". רש"י מסביר, כי משמעות המלה היא מלשון קבוץ ואסוף, ומביא דגמה מלשון הקמרא ביבמות שהיו מקהילים חללות בשוקא דנהרדעא (בגמרא שלפנינו: דסמבדיתא). הרמב"ן מפרשו לשון חלשה, כמו "קחה הבדל" או "תקחינה שניו", והמשמעות שכל העמים יהיו חלשים לעמת יוסף, ומביא בשם פעלי הדקדוק (הרד"ק) ורבי יונה אבן ג'אח) שפרש יקחת הוא יק"ה, ופרשו בו מלשון משמעות וקבול המצוה. רבי יונה מרצבה השתמש בדברים אלו להסבר הכנוי המקובל על יהודים יוצאי אשכנז: "קח/קח" ואמר שהוא שבו ותהלה ולא גנאי, "לשון משמעת וקבול המצוה"...

ממלה

בעבר, נהגו רבים לנהד ב'מגידים' לדרש בבית הכנסת בין התפלות. היו בהם ידאי שמים, שדבריהם מצאו מסלות בלב השומעים, אך היו גם כאלו שאין תוכנם כבדים ומטרתם הייתה לצבד ממון שאספו. אחד מעין אלו הגיע פעם לעיר סלונים בה כהן רבי איזיל קרית, והוא זהה מיד את מוחות האיש וסרב לבקשתו לדרש. טענו כמה מתפללים: "הרי סתם מוגיד ירא שמים הוא?" השיב רבי איזיל: "רש"י מפרש בפרשת וחי על הפסוק 'ויאמר ליוסף' - 'אחד מן המגידים'. וכי היו מגידים בארץ מצרים? אלא על כרחך מצרי היה המגיד, הרי לכם מגידים שהם גוים מגורים..."

"יידנו לרב בקרב הארץ" - בשם שקיום הדגים בארץ ולא במים שהוא מקור חיותם, אינו בדרך הטבע, כך הוא גם קיומם של בני ישראל בעולם, שאינו באפן טבעי אלא מוחזק לדרך הטבע (הח"ת סופר)

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת ויחי תשע"ט

כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריאה

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

יגד ליעקב ויאמר הנה בנך יוסף בא אליך ויתחזק ישראל וישב על המטה (מח, ב)

יש לפרש על פי רמז, והנה חז"ל אמרו במס' נדרים (דף ל"ט) "המבקר את החולה נוטל אחד מששים מחליו", וזהו דוקא באם המבקר הינו 'בן גילו' (בן מזלו) של החולה ע"ש, וידוע שיוסף היה בן גילו של יעקב כדאיתא במדרש הובא ברש"י בפ' וישב על הפסוק כי בן זקונים הוא לו שכל מה שאירע ליעקב אירע ליוסף.

והנה מלת הנה בגימטריא ס', ומלת המט"ה בגימטריא נ"ט, וזהו שאמר: הנה בנך יוסף בא אליך לבקר אותך, והוא יטול אחד מששים מחוליק, כי בכל בני יעקב לא היה אחד בן גילו, רק יוסף, לכן ויתחזק ישראל מעצמו על ידי שנחסר לו אחד מששים מחליו. וישב על המטה המט"ה גימטריא נ"ט שנסארו לו רק נ"ט חלקים מחליו.

ועתה שני בנך הנולדים לך בארץ מצרים עד בואי אליך וגו' (מח, ה). יש כאן שני שאלות: א. מדוע רק אלו שנוולדו לפני שיעקב הגיע זכו להימנות בכלל השבטים. מדוע רק יוסף זכה לכך ולא שאר השבטים? מבאר בספר "תורת משה נתן" רעיון נפלא ביותר: אדם שמסתובב ליד אדם גדול, הריהו הוא מחובר אליו. לעומת זה אדם שנמצא בריחוק מהצדיק ומתגעגע ויש לו כיסופים אליו - דבוק אליו הרבה יותר מזה שנמצא על ידו. הוא כל הזמן חושב עליו, זה בלי גבולות כלל. עד כדי כך שזה שנמצא בריחוק באופן פיזי נהיה ממש אחד עם האדם הגדול שהרי כל כולו דבוק בו.

בזה מובן הטיב: יוסף הצדיק, באותם השנים במצרים היו לו געגועים עזים אל יעקב אבינו עד שנהיה כבחינת יעקב עצמו מרוב שהיה דבוק בו, ולכן הבנים שנוולדו לו באותה התקופה זכו להיות כשבטים עצמם שהרי נולדו מ"יעקב עצמו", אבל אותם הילדים שנוולדו אחרי שיעקב כבר הגיע למצרים שאז כבר יוסף לא היה בבחינת הדבקות הגבוהה ביעקב - כבר לא יכולים להיקרא שבטים שהרי הם רק נכדים של יעקב. אותו הדבר שאר השבטים, שהסתובבו ליד יעקב - ולדו נכדים ליעקב ולא בנים ליעקב.

(קול אליהו)

עפ"י תורת משה נתן) ישמעתי סיפור נפלא על האדמו"ר מגור בעל האמרי אמת זצ"ל שהיה לו תפילין שהיו חשובים לו, כי ירושה היה לו מאבותיו, וגם שהיו אלו התפילין מכתבו של הסופר הרה"ק רבי משה מפשווערסק זי"ע, ופעם אחת ראו איך שאיש פשוט עומד ומניח את התפילין האלו, ושאלו אותו לפרש הדבר, מאין בא לו התפילין האלו, וענה, שהוא נכנס אל הרבי ואמר לו, מאחר שאין לו תפילין, האם יוכל להלוות לו תפילין, והאדמו"ר זצ"ל נתן לו את התפילין האלו, כדי להניחם, ונכנסו החסידים אל האדמו"ר ושאלו לפרש הדבר הלא האדמו"ר בעצמו אינו מניח את התפילין כי אם בערב יום הקדוש, ומפני מה ראה לתת לאותו יהודי דוקא את התפילין היקרות, ענה ואמר בפשטות, הלא נאמר "כל חלב לה".

(עפ"י תורת משה נתן)

יששכר חמור גרם'

תרגם אונקלוס: 'יששכר עתיר בנכסין ואחסנתיה בין תחומיא'. וצ"ע שאם הוא עשיר בנכסין מה לו לבקש טובות מאחיו זבולון, הרי כל העסק של יששכר וזבולון הוא כיון שאין לו פרנסה וכדי שיוכל ללמוד בהשקט ובטחה, אחיו מפרנסו ומקבל חלקו בזכות התורה שאחיו לומד, כמו שעשה 'שמעון אחי עזריה', כמבואר בסדר הדורות שעזריה היה תומך את אחיו ר' שמעון, ובזכות זה זכה להוליד בנו רבי אלעזר בן עזריה, וכן הרמב"ם עם אחיו רבי דוד ועוד, אך רבי אפרים זלמן מרגליות לא הוצרך לשותפות עם זבולון, וכן רבי מנחם זמבא זי"ד, שהקב"ה השפיע עליהם שפע פרנסה לבדם, וזכו לשני שולחנות, וא"כ מה להם לעשות הסכם עם זבולון. וא"כ אם היה יששכר עתיר בנכסין מה לו לעשות הסכם עם זבולון?

וכתב ה'ויגד יעקב' מפאפא אחיו של ה'קרן לדוד' מסאטמר, ע"פ מה שמסופר בספר 'משכיל אל דל' לרבי הלל ליכטנשטיין שהוא למד בישיבת החת"ס בפרשבורג, בישיבה לא נתנו סעודות לתלמידים אלא היו אוכלים 'מיים' אצל בעלי בתים, פעם אחת איחר בתלמודו ובא בסוף הסעודה לבעל הבית, כשהגיע בשעה מאוחרת כעס עליו בעה"ב על שאיחר, האם תרצה שנתחיל את הסעודה עוד פעם בשבילך. רבי הלל היה איש אמיתי ותקיף, וענה לבעה"ב, 'הקב"ה ברא אותך ואותי, וברא את הפרנסה שלי ואת הפרנסה שלך, כיון שראה הקב"ה שחשקה נפשי בתורה חס עלי שלא אצטרך להתעסק עם פרנסתי, והכניס את חלקי אצלך, שאבא לקחת את מזוני מביתך, ולזאת נתנו לך זכיה שיהיה לך חלק בתורתך, ודע לך שמה שאני אוכל הוא שלי, ואין לך רשות לכעוס עלי כלל, אני לא אוכל אצלך, אתה אוכל אצלי...'

ועפ"י מבאר ה'ויגד יעקב דברי התרגום 'יששכר עתיר בנכסין' שלא יבא זבולון לצעוק עליו על שהוא מאחר, כי השפע הוא שלי, יששכר עתיר בנכסין, בפסוק אינו כתוב מפורש, אלא שהתרגום מספר את הנוסח של רבי הלל ליכטנשטיין. גם זה מטיני, אלא שזה לא כתוב בפסוק ממש, שזבולון לא היה יכול לבלוע את זה, אך בתרגום כתוב האמת הזה שיששכר הוא מליונר גדול, אדרבה זבולון צריך טובה מיששכר שירחם עליו ויחתום לו על ההסכם. אלא שאם

ישמעתי סיפור נפלא על האדמו"ר מגור בעל האמרי אמת זצ"ל שהיה לו תפילין שהיו חשובים לו, כי ירושה היה לו מאבותיו, וגם שהיו אלו התפילין מכתבו של הסופר הרה"ק רבי משה מפשווערסק זי"ע, ופעם אחת ראו איך שאיש פשוט עומד ומניח את התפילין האלו, ושאלו אותו לפרש הדבר, מאין בא לו התפילין האלו, וענה, שהוא נכנס אל הרבי ואמר לו, מאחר שאין לו תפילין, האם יוכל להלוות לו תפילין, והאדמו"ר זצ"ל נתן לו את התפילין האלו, כדי להניחם, ונכנסו החסידים אל האדמו"ר ושאלו לפרש הדבר הלא האדמו"ר בעצמו אינו מניח את התפילין כי אם בערב יום הקדוש, ומפני מה ראה לתת לאותו יהודי דוקא את התפילין היקרות, ענה ואמר בפשטות, הלא נאמר "כל חלב לה".

בספר "זרע יצחק" מבאר על פי משל: אדם שעובד כמה ימים בשבוע, ויודע שעל כל עבודה שעובד יקבל שכר הרבה מבעל הבית, ואחר כך גם ימי חופשה, אך העבודה עצמה היא קשה ומפרכת, ואומר בלבו, עם כל זה אעבוד כמה שאני יכול, שהרי היום שלמחרת הוא יום חופשה ואנוח טוב מכל העמל, לכך כדאי לי לנצל היום ולעבוד הגם שזה קשה מאוד.

והנמשל: בכדי לזכות לעולם הבא יש להתייגע בעולם הזה הרבה בתורה במצוות ולהתגבר על היצר הרע ולפוס על צערא אגרא, והיצר מפתה האדם שלא כדאי לטרוח ולהתייגע מידי, ויש לנוח קצת ולזה יש לומר לו שבכדי לזכות לעולם הבא אשר נאמר עליו עין לא ראתה אלקים וזולתך יש להתייגע בעולם הזה וכדברי הכתוב אדם לעמל יולד היינו בכדי שיזכה לעולם הבא ואז נחים ומתענגים תענוג שאין כמוהו, וזהו מה שאמר כאן, יששכר שהוא סמל של בן תורה הוא רואה שבעולם הבא המנוחה היא טובה כי יפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא מכל חיי העולם הזה ואת הארץ כי נעמה וידוע שארץ זה משל לעולם הבא שנקרא ארץ החיים וכמו שכתב הרמב"ם בפ"ג מהל' תשובה והיא נעמה, ולכך מטה שכמו בעולם הזה לסבול ולעבוד.

ומהו ההמשך של "ויהי למס עובד"? בספר "צינוני תורה" מבאר עפ"י הגמרא (שבת קד, א) "מ"ם וסמ"ך שבלוחות בנס היו עומדים", והנה מ' וס' זה אותיות "סם", ובגמרא איתא (יומא עב, ב) "אמר רבי יהושע בן לוי מאי דכתיב 'וזאת התורה אשר שם' משה" זכה -

נעשית לו סם חיים, לא זכה, נעשית לו סם המוות", דהיינו שהתורה נקראת "סם", וזה הרמז שמי וסי' וכו' בנס היו עומדים שמי שדבוק בתורה מתקיים ע"י הנס ואינו צריך לעמול לפרנסתו, וכמאמר חז"ל "כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול דרך ארץ".

לפי"ז אמר הכתוב "ויט שכמו לסבול" שקיבל על עצמו עול תורה, אם כן "ויהי למי"ס עובד" שנעשה לו דרך נס העבודה שלו כיון שמעבירין ממנו עול דרך ארץ.

ידבר יוסף אל בית פרעה לאמר אם נא מצאתי חן בעיניכם דברו נא באזני פרעה לאמר: אבי השביעיני לאמר וכו' ועתה אעלה נא ואקברה את אבי ואשובה (ג, ד ה)

למה נצרך יוסף לשלוח שליחים לפרעה לבקש לצאת ממצרים? וכי אינו יכול לגשת בעצמו לדבר עימו?

מתרץ הגר"ח קנייבסקי בספרו "טעמא דקרא" בשם אביו וצ"ל, שיוסף ידע שכיוון שיאמר לפרעה שברצונו לצאת ממצרים יאמר לו פרעה שאינו יכול לעזוב כי אין מי שימלא את מקומו, ואם יוסף יעזוב את ההנהגה אפי' לתקופה קצרה, יחרב ויתמוטט כל הנהגת המדינה, כי הוא אינו יכול לכלכל לבדו את מצרים. לכן התחכם יוסף, ושלח את אנשי בית פרעה שידברו עם פרעה בשליחותו, ולהם, יתבייש פרעה לומר שכל ההנהגה תלויה אך ורק ביוסף, ועל כרחו יסכים לשלחו ממצרים...

(טעמא דקרא)
לאחר שיעקב נפטר לבית עולמו, שולח יוסף הצדיק לפרעה, ואומר לו כן :
ג, ה} אבי השביעיני לאמר הנה אנכי מת בקברי אשר כריתי לי בארץ כנען שמה תקברני ועתה אעלה נא ואקברה את אבי ואשובה
מה זה בקברי אשר כריתי לי ?

מביא רש"י שלושה פירושים - אשר כריתי לי. כפשוטו כמו (שמות כא לג) כי יכרה איש. ומדרשו עוד מתישב על הלשון, כמו אשר קניתי. אמר רבי עקיבא כשהלכתי לכרכי הים היו קורין למכירה כירה, ועוד מדרשו לשון כרי, דגור, שנטל יעקב כל כסף וזהב שהביא מבית לבן ועשה אותו כרי, ואמר לעשו טול זה בשביל חלקך במערה.

מקור הדברים, בשתי מקומות בתנחומא - אחד בפרשת השבוע, ואחד בתנחומא ישן, בפרשת וישלח.

אומר המדרש {תנחומא, פרשת ויחי, אות ו} - ושכנתי עם אבתי. אמר לו: באתה מקום. אמר לו: בקברי אשר כריתי. וכי חופר קברות היה יעקב. אלא ללמדך, כשמת יצחק, אמר יעקב, אפשר שיקבר עשו הרשע בקברות צדיקים. מה עשה. הביא כל כספו וזוהו ועשה מהן כרי. אמר לעשו, מה אתה מבקש הכרי הזה או הקבר הזה. נטל עשו את הכרי, ויעקב נטל אותה מערה.

אז ממילא, וזאת היתה צורת החלוקה... יעקב לקח את מערת המכפלה, ועשו לקח את הערימה של הכסף.

בא התנחומא ישן, וכותב דבר שהוא פלא מופלא, שלא רק את הזהב והכסף שהיה ליעקב אבינו, הוא שילם עבור מערת המכפלה, אלא אומר המדרש - ברגע שבא יעקב אבינו מארם נהרים, והביא איתו את כל מה שעמל אצל לבן, את הכל הוא מכר, ונתן את כל הכסף לערימה של זהב, ואמר לעשו יש לך חלק במערת המכפלה, מה רצונך... להיקבר שם, או את ערימת הכסף? התחיל עשו אומר, לשם מה אני צריך את המערה הזאת, לפיכך לקח את כל ערימת הכסף.

יוצא, שיעקב אבינו שילם את כל הוננו, מכל השנים שהיה אצל לבן, עבור חלקו של עשו במערת המכפלה.

בא הבאר יוסף, לר' יוסף סלנט, ואומר - אני רוצה לומר לך, למה שילם יעקב אבינו את כל הוננו, בשביל חלק במערת המכפלה. אמר יעקב אבינו אין נכסי חו"ל שווים לי, משום שבחול"ל עשיתי כסף, אבל הפסדתי שתי מצוות, ולא שווה כל הכסף, בעבור איבוד שתי מצוות!

איזה שתי מצוות הוא איבד?
כתוב בפסוק {לב, ח} **ויירא יעקב מאד ויצר לו ...**

שואלי חז"ל - ממה פחד יעקב אבינו? הרי אמר לו הקב"ה שישמור אותו! **אומרים חז"ל -** יעקב חשש משתי מצוות שאין לו - מצוות ישוב ארץ ישראל, וכיבוד אב ואם.

אמר יעקב - 22 שנה לא שירתתי את אבי ... עשו כן, והוא גם גר בארץ ישראל.. שתי המצוות האלה בידיים שלו, לי אין אותם ... איך אני אכפר על זה?

אם עכשיו אני לוקח את כל הכסף הזה, שהרווחתי בחו"ל, אבל איבדתי בשבילו שתי מצוות... אני מוכן לתת את כל הכסף שעשיתי בחו"ל, כדי לזכות למצוות האלה!

איך הוא יזכה לשתי המצוות האלה?
אומר הבאר יוסף - פשוט מאוד, אם הוא נותן את כל הכסף הזה לעשו, אבל הוא מקבל חלק בארץ ישראל, וגם חלקה ליד אבא שלו... אז הוא זוכה לשתי דברים, גם לכיבוד אב ואם, וגם זוכה לישוב ארץ ישראל... שבשביל חלקה קטנה בארץ ישראל, הוא מוכן לשלם את כל הוננו.

זה מראה, כמה יקרה עבורו, ארץ ישראל... ואם עשו מוכן למכור, בשביל כמה לירות, את חלקו בארץ ישראל, סימן שהוא לא מעריך, לא את ארץ ישראל ולא את אביו.

אם ככה, עכשיו תבין טוב מאוד, למה היה מוכן יעקב אבינו, לשלם הון עתק, עבור הנחלה בארץ ישראל, מחד גיסא, כדי לכפר על זה שהוא לא ישב בארץ ישראל, והדבר הנוסף, משום שהוא לא כיבד את אביו.

רציני להוסיף על זה, דבר שסיפר לי פעם יהודי, שהיה עד למעשה :
הוא סיפר, שפעם לפני ארבעים שנה, היה הכנסת ספר תורה, בישיבת פונוביץ', והתהלכה עם ספר התורה הגיעה להיכל הישיבה, ואיך שהגיעה לשם, דפקו בחדרו של המשגיח, ר' יחזקאל לוינשטיין - 'כבוד הרב, התהלכה הגיעה, ביקשת נודיע לכובודו...'
כשהגיעו למדרגות הישיבה, רקדו ושרו את השיר {תהילים קיט, עב} **טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף... טוב לי... טוב לי... תורת פיך... ומעגלים מעגלים סערו מסביב לישיבה, בריקודים סוערים...**
הגיע ר' יחזקאל לוינשטיין, וראה איך הבחורים ורקדים בשמחה, ואז פלט מפיו - שקרנים... שקרנים... **טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף?! לפחות אל תשקרו כשאתם שרים...**
ניגש אליו בחור, שהיה אברך, קראו לו ר' ברוך פינס, חתנו של ר' דוד פוברסקי וצ"ל, ואמר לו - אני לא חולק עליך, מה שאתה אומר, זה קדש קדשים, אבל אני רוצה לומר לך פשוט בפסוק - דוד המלך צודק, וגם הבחורים צודקים במה שהם אומרים... זה נכון מה שהמשגיח אומר, שאם מישוהו יגש לבחור, ויגיד לו 'כבודו, אולי אתה מוכן לסחוב את החבילה, אני אתן לך מאה שקל?' ה הוא ילך ויעזור... יקח מאה שקל... אבל כבוד הרב, אם בחור למד משמונה בבוקר, ועד שבע בערב בהתלהבות... ובא אליו מישוהו אחרי הסדר, ואומר לו 'תשמע, ראיתי איך אתה לומד... אני מוכן לתת לך 5000 ₪, על כל שעה שאתה לומד, תקבל 1000 ₪, ותמכור לי את הזכויות של הלימוד שלך, אני צריך את הזכויות האלה, אתה מוכן למכור????'
אמר לו ר' ברוך פינס - אני אומר לרב, אף אחד לא ימכור! למה?! כי **טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף!!!**
אמר לו ר' יחזקאל לוינשטיין - אתה צודק! עכשיו תתחילו לשיר **טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף!**
למדנו מכאן :
עשו, כיבד את אבא שלו, עשו אהב את ארץ ישראל... אבל בשביל כמה לירות, הוא זרק את המצוות! אלו מצוות שהוא כבר קיים אותם, והיה מוכן למכור אותם...
מה עשה יעקב אבינו?
מסר את כל הוננו, כדי לקנות בחזרה, כיבוד אב ואם וישוב ארץ ישראל.
אם כך למדנו, מה עשה כאן יעקב אבינו, עפ"י ביאורו הנפלא, של הבאר יוסף, לר' יוסף מסלנט.

שואל הספר אזנים לתורה - כאשר יעקב אבינו מצווה את ילדיו, לקחת אותם לקבורה בארץ ישראל, מה הוא אומר?
{מט, כט} ויצו אותם ויאמר אלהם אני נאסף אל עמי קברו אתי אל אבתי אל המערה אשר בשדה עפרון החתי: {ל} במערה אשר בשדה המכפלה אשר על פני ממרא בארץ כנען אשר קנה אברהם את השדה מאת עפרון החתי לאחוזת קבר: {לא} שמה קברו את אברהם ואת שרה אשתו שמה קברו את יצחק ואת רבקה אשתו ושמה קברתי את לאה.
יעקב אבינו לא מזכיר אפילו פעם אחת **בקברי אשר כריתי לי...** איפה זה מוזכר???

כשיוסף מדבר עם פרעה, הוא לא מזכיר לו, ש'אבא אמר לקבור אותי, בנחל אבותי...' מה הוא אומר לו?
ג, ה} אבי השביעיני לאמר הנה אנכי מת בקברי אשר כריתי לי...
שואל האזנים לתורה - למה כשהוא מדבר עם הבנים שלו, הוא לא מזכיר **בקברי אשר כריתי לי**, ואילו כשהוא מדבר עם פרעה, הוא מזכיר?
ואומר תשובה נפלאה - את הבנים, לא מעניין כמה אבא שילם על זה... אלא מה שמעניין אותם, זה להביא את אבא לקבורה, בנחלת אבותיו... "שם רבותי קבורים, תקבור אותי שם"...

אם תגיד לפרעה, שאבא ציוה לקבור אותי ליד אביו... הוא יגיד 'שבביל מה לקבור אותי ליד אבא שלו, מה הם אוכלים צהריים ביחד?!' ...
אבל אם תגיד לפרעה - תשמע, הוא שילם על זה מיליונים.... "אהה, מיליונים?! עכשיו שווה לקחת אותו לקבורה שם"...

לכל אחד, צריך לדבר איתו בשפה שלו... לילדים של יעקב, הוא לא אומר **בקברי אשר כריתי לי**, אלא **קברו אתי אל אבתי...** לפרעה, מדברים בשפה אחרת לגמרי - **בקברי אשר כריתי לי.**

אומר הספר באר בשדה דבר נפלא ביותר - בקברי אשר כריתי לי. אמר יוסף לפרעה, תדע לך, אבא לקח את כל הכסף שהוא עשה בחו"ל, ומכר אותו, כדי לקנות חלקה במערת המכפלה. זה מראה, שאין נכסי חו"ל, שווים בעיניו כלום. אם נכסי חו"ל לא שווים בעיניו כלום, אז איך אתה רוצה לקבור אותו בחו"ל?!

אם את הכסף של חו"ל הוא לא רוצה, אז בוודאי שגם לא להיקבר שם! לכן תבין, למה הוא אומר לו **בקברי אשר כריתי לי**, שכך הוא מנסה לשכנע אותו, למה לא כדאי להיקבר כאן...

ועל ה אומר רש"י: " הבא לברך את בניו יברכם בברכתם ויאמר איש לבנו 'ישמך אלקים כאפרים וכמנשה' כלומר התורה עצמה אמרה בעצמה שהבא לברך את בניו יאמר" ישמך אלקים כאפרים וכמנשה", ושוב לא שייך כאן הכלל ש'כל פסוק שלא פסקו משה אנן לא פסקינן'.

(ומתוק האור)

ויראו אחי יוסף כי מת אביהם ויאמרו לו ישטמנו יוסף והשב ישיב לנו את כל הרעה אשר גמלנו אותו" (ג טו)

הלשון "לו ישטמנו יוסף" לכאורה לא מובן, דנשמע מזה שרצונם הוא שיוסף ינקום בהם, דתיבת "לו" מתפרשת מלשון 'הלוא' כגון "לו יהי כדברך", וכי רצונם היה שיוסף ינקום בהם אתמהה! [עיין ברש"י שפירש "לו ישטמנו" שמא ישטמנו ד"לו" מתחלק לעניינים הרבה וכו' ע"ש].

כתב "בעל הטורים" יש מפרשים לו ישטמנו יוסף הלואי ישטמנו יוסף בלבו ולא יעשה לנו מעשה, ואם חפץ לעשות ישיב לנו "כל" הרעה שגמלנוהו כי מה עשינו לו? גרמנו שנעשה מלך מחמת שמכרנוהו ונתגלגל הדבר שנעשה מלך במצרים כן יעשה לנו עכ"ל. מוכנים הם שינקום בהם, אבל בתנאי שיעשה להם בדיוק כפי שהם עשו לו שנצמח מהרעה טובה.

מה ענה להם יוסף? "ויאמר אליהם יוסף אל תיראו כי התחת אלוקים אני ואתם חשבתם עלי רעה אלהים חשבה לטובה למען עשה כיום הזה להחיות עם רב" (יט כ) מה כוונתו שאמר "כי התחת אלהים אני"?

אלא ביארו "בעל העקידה" והמלבי"ם, אמר יוסף לאחיו "אל תיראו", כיון שאין ביכולתי להתנקם בכם דאפילו אם נאמר שמתור לי לעשות לכם רעה, אבל לא יותר ממה שאתם עשיתם לי והנה אתם עשיתם לי רעה שגרמה לטובה ואם אני רוצה להתנקם עלי גם כן לעשות רעה שתגרום לכם לטובה אך דבר זה אין ביכולת אדם לעשות רק אלוקים לכן אמר "התחת אלוקים אני" וכן ביאר בספר "פרדס יוסף".

מעשה בנפוליאון בונפרטה קיסר צרפת, שהיה הולך וכובש מדינה אחר מדינה, והנה בעת עומדו להלחם עם מלכות רוסיה, הגיע אל עיר אחת אשר היתה מבוצרת מאד, ולא עלה בידו להבקיע את חומת העיר. על כן בנה עליה מצור סביב והקיף את העיר בחילותיו, אין יוצא ואין בא עד שיכנעו אליו, וכל צבאותיו התחפרו סביבות העיר וישבו שם ימים רבים.

ויהי כי הקיפו הימים, ואין כל הכנעה, כמה מקציניו פנו בדרישה לנפוליאון לנטוש את המערכה ולשוב אל ביתם. הציע נפוליאון שהוא בכבודו ובעצמו עם מפקד הגדוד יכנסו לעיר בלבוש כפריים חקלאים וירגלו את העיר.

וכן עשו. נפוליאון והמפקד נכנסו לעיר והתחילו לרגל. בדרכם הגיעו לבית מרוח ששם נמצאו אנשי צבא רוסיא. נכנסו לשם ישבו ליד שולחן בקצה המרוח והזמינו יין כמו כולם, ושמו אוזנם כאפרכסת לשמוע שיחת החיילים.

שמעו אותם אומרים כי המצב הכלכלי בעיר ללא נשוא, והרעב כבד עד כי עוללים שאלו לחם ופורש אין להם, ולא נשארה להם ברירה כי אם להכנע בפני צבא נפוליאון. דברים אלו הרנינו את ליבו של נפוליאון והמפקד אשר אתו.

לפתע הסתכל בהם חייל רוסי אחד, והכירו שהוא נפוליאון, ויאמר אל חבריו הביטו אל הכפרי היושב בקצה החנות, זהו נפוליאון שצר עלינו את העיר. ויחרדו ליבותם של נפוליאון והמפקד כי כרגע קט יתפשו ברשת אויביהם, אולם, למזלם דבריו לא נתקבלו באזני שומעיו.

המפקד שליוה את נפוליאון ברצותו להסיר כל ספק, חשב להוריד מהם מחשבותם באופן החלטי כי חשש שעדיין לא סר מר המות, פן יגשו אליהם ויחקרו אותם מאין באתם וכו', לכן פקד בקול נגיד וצוה את נפוליאון להגיש לו כוס שכר. נפוליאון הבין כוונתו בזה, ניגש אל המוזג והביא את מבוקשו, בהגישו את הכוס עשה תנועה רשלנית, וכוס השכר נפל ונשפך על בגדי המפקד, המפקד קם בחמת זעם והכהו והפילו לארץ וצעק עליו: שוטה, מה עשית? וינס נפוליאון ויצא החוצה. כשנמלט נפוליאון ניגש המפקד למוזג ושילם לו על ארוחתם, בעודו שומע איך חבריו של החייל הרוסי לועגים לו באומרים אליו, אילו היה זה נפוליאון, מי היה מעז להרים יד עליו ולהכותו כאחד הרקים. ואז עזב המפקד והלך בעקבות הקיסר, והגיעו שניהם אל צבאם חיים.

ויהי בהגיעם שם נפל המפקד אל רגליו ויבקש על נפשו שימחל לו על מעשיו, כי הוראת שעה היתה לבל יפול הקיסר ביד שונאיו. ויען הקיסר ויאמר לו אלמלי יכולתי להענישך ולהשיב לך מדה כנגד מדה לתת לך מכות כאלו אשר יצילוך ממות ולהביאך לידי חיים טובים של מלך הייתי עושה זאת ברצון, כי כן עשית אתה, על ידי מכותך הגעתי ממות לחיים טובים, והשבת אותי אל מלכותי, אבל אין ביכולתי לעשות זאת. ויצו המלך והעלוהו בדרגה ונתנו לו מתנות רבות, וכעבור מספר ימים הובקעה העיר.

זה שאמר יוסף "התחת אלוקים אני" הרי רק ביכולתו של הקב"ה לעשות רע שממנו תצמח הטובה.

ויהי בהגיעם שם נפל המפקד אל רגליו ויבקש על נפשו שימחל לו על מעשיו, כי הוראת שעה היתה לבל יפול הקיסר ביד שונאיו. ויען הקיסר ויאמר לו אלמלי יכולתי להענישך ולהשיב לך מדה כנגד מדה לתת לך מכות כאלו אשר יצילוך ממות ולהביאך לידי חיים טובים של מלך הייתי עושה זאת ברצון, כי כן עשית אתה, על ידי מכותך הגעתי ממות לחיים טובים, והשבת אותי אל מלכותי, אבל אין ביכולתי לעשות זאת. ויצו המלך והעלוהו בדרגה ונתנו לו מתנות רבות, וכעבור מספר ימים הובקעה העיר.

זה שאמר יוסף "התחת אלוקים אני" הרי רק ביכולתו של הקב"ה לעשות רע שממנו תצמח הטובה.

("אוצרות התורה" בשם "איל המילואים")

מאוצרות המגידים

"נפתלי אילה שלוחה" (מט, כא)

"נפתלי אילה שלוחה הנותן אמרי שפר, א"ר אבהו: אל תקרי אמרי שפר אלא אמרי ספר. חושים בריה דדן תמן הוה ויקירן ליה אורניה (כבדו אזניו משמוע, רש"י), אמר להו: מאי האי (למה אינכם קוברים אותו)? ואמרו ליה: קא מעכב

פנים שמעתי הסבר לברכה של "וידגו" לרוב, לא ממש פשט, אבל זו אמת גדולה:

כששוחטים למשל פרה או תרנגולת, לא תמיד אפשר לאכול אותה, וזאת מחמת תקלה כלשהי שארעה בעת השחיטה, כגון הגרמה, חלדה, עיקור. במקרה כזה דינה של הבהמה שהיא נבילה, ונאלצים למוכרה לערבי ביפו. את כל הבהמה השלימה הזו שהיתה שוה תרפ"ט אלפים, מוכרים במחיר מוזל לנכרי. הבהמה אמנם היתה טהורה, נכון, אבל בשחיטה היה פנצ'ר ושוב אינה ראויה לאכילת יהודי.

בשעה טובה ומצולחת השוחט שחט את הבהמה והכל בסדר, חלק, גלאט. אפשר לאכול אותה? עדיין לא. הבהמה צריכה לעבור בדיקה. בדיקה חיצונית ובדיקה פנימית. מממשים, ואם מצאו משהו – סירכא, זה לא גלאט, לא חלק. שוב מוכרים לערבי ביפו. הבהמה היתה כשרה והשחיטה כשרה, אבל נפסלה בבדיקה.

גם כשהשחיטה והבדיקה עברו בשלום עדיין א"א לאכול עד שיכשירו אותה. ברוך ה' כבר הכשירו את הבשר והכל בסדר, עכשיו צריכים לבשל אותו, ואם בטעות נכנס כף חלבי בן יומו אין פי שישים כנגד זה, אוי ואבוי! התבשיל נטרף, וכאן א"א אפילו למוכרו לערבי ביפו, אסור בהנאה! ישר לפח האשפה.

כל זה כששוחטים פרה או תרנגולת. אבל אם לוקחים דג מהמים, צריכים רק לבדוק האם יש לו סימני טהרה – סנפיר וקשקשת. אם כן? אפשר מיד לבשל ולאכול אותו. אין בעיות לא בשחיטה, לא במליחה, לא בבדיקה ואין בו איסור בשר בחלב. אם הדג טהור – הוא טהור עד הסוף, בלי פנצ'רים!

יש ילד שהמלמדים כל כך נהנים ממנו, משתעשעים איתו. כזה פיינער' בוחר'ל, אבל כשהוא גדל קצת והולך לישיבה קטנה, לפתע מגלים שהתחבר שם עם בחור מקולקל, מתחיל להתגלש החוצה, מאבד את הטעם בלימוד. לפעמים קורה שברוך ה' בשיעור א' וב' עדין הבחור במצב של עליה, ובשיעור ג' מתחילה לה התדרדרות.

לפעמים הכל בסדר בישיבה קטנה, אבל בישיבה גדולה מתחילות הצרות... פתאום מתחשק לו מחשבים, ופה ושם...

זו היתה הברכה שבירך יעקב את יוסף – "וידגו לרוב", שצאצאיו יהיו כמו הדגים, שסימני הטהרה שלהם הינם תמידיים, הם נשארים טהורים עד הסוף, וכך גם הצאצאים לעולם לא יתדרדרו, וישארו בקדושתם לאורך ימים.

(יחי ראובן)

ויברכם ביום ההוא לאמור בן יברך ישראל לאמר ישמך אלקים כאפרים וכמנשה (מח, כ).

כתב רש"י: הבא לברך את בניו יברכם בברכתם ויאמר איש לבנו "ישמך אלקים כאפרים וכמנשה".

מנהג ישראל שההורים מברכים את ילדיהם בערב שבת, ויש הנוהגים רק פעם בשנה, ואומרים "ישמך אלקים כאפרים וכמנשה".

ולכאורה, מנהג זה הוא נגד גמרא מפורשת (מגילה כח, א) שכל פסוק שמשה רבינו לא חילק אותו, אנו לא יכולים לחלקו. כיצד, אם כן, מברכים בחצי פסוק? צריכים היו לומר את הפסוק בשלימותו!

שלמה המלך אומר: "לך אל נמלה עצל ראה דרכיה וחכם, אשר אין לה קצין שוטר ומושל" (משלי ו, 1-2) והכוונה שהעצל ילך ויראה שהנמלה אוגרת כמות אוכל לפרק זמן הגדול ממשיך חייה, וזאת על אף שאין לה עולם הבא. ואתה שיש לך עולם הבא, מדוע שלא תאגור לעצמך תורה ומצוות!

הגמרא מספרת שרב משרשיא החליט לבדוק זאת לבדו, הלך ביום קיץ חם כשהנמלים בתוך הקן שלהם, האפילו עם מעילו מעליהן. יצא נמלה אחת החוצה, רב משרשיא תפס אותה וקשר לה חוט אדום. שחרר אותה והיא חזרה לקן, הודיעה לכולם שיש צל, כולן יצאו ואז הסיר רב משרשיא את מעילו, התרגזו הנמלים על אותה נמלה ששיקרה שיש צל בחוץ, התנפלו עליה והרגו אותה. אמר רב משרשיא: באמת אין לה קצין ומושל. שהנה הרגו אותה בלי משפט! וצדק שלמה המלך בדבריו.

שואלים שם התוספות איך עשה כן רב משרשיא? הרי הגמרא מספרת שרבי יוחנן אמר שהיה אבני ענק של יהלום בשערי ירושלים, אמר איזה תלמיד לעצמו שודאי זו גוזמא כי מהיכן ימצאו אבנים בגודל כזה? יום אחד הפליג התלמיד בים וראה מלאכי השרת שחוצבים יהלומים גדולים מאוד, שאל אותם עבור מה היהלומים וענו לו שהם בשביל שערי ירושלים לעתיד לבא.

חזר אל רבי יוחנן ואמר לו: צדקת בדברך. אמר לו רבי יוחנן: "ועד עכשיו לא האמנת?" נתן בו את עיניו ועשאו גל של עצמות!

שואל, אם כן, תוספות – אם התלמיד שלא האמין לרבי יוחנן נענש, איך יתכן שרב משרשיא לא האמין לשלמה המלך?!

התוספות מתרץ את השאלה, אבל המהר"ם שייף כתב שאין כאן שאלה כלל! הלא שלמה המלך בעצמו אמר "לך אל נמלה עצל ראה דרכיה וחכם". וזה בדיוק מה שעשה רב משרשיא, הלך אל הנמלה וראה את דרכיה!

גם כאן בפסוק שלנו אומר רש"י שהמילה "לאמור" נראית, לכאורה, מיותרת: ויברכם ביום ההוא לאמר בן יברך ישראל לאמר ישמך אלקים כאפרים וכמנשה".

ואי עד דאתי נפתלי מארעא דמצרים. אמר להו: ועד דאתי נפתלי מארעא דמצרים יהא אבי אבא מוטל בבזיון? שקל קולפא (מקל) מחייה ארישיה, נתון עיניה ונפלו עכרעא דיעקב, פתחינהו יעקב לעיניה ואחרי. והיינו דכתיב: ישמח צדיק כי חזה נקם פעמיו ירחץ בדם הרשע. באותה שעה נתקיימה נבואתה של רבקה, דכתיב למה אשכל גם שניכם יום אחד, ואע"ג דמיתתן לא ביום אחד הואי, קבורתן מיהא בים אחד הואי" (סוטה י"ג)

למה אתה צועק?

אספר לכם דבר מענין. היה בעולם צדיק שהיה מכונה השרף מטריסק. בלשון החסידים הוא נקרא "השרף" - שהוא היה יותר גדול ממלאך. אמרו שבשעה שעמד בתפילה, ראו שבווער אש מעליו - והיה מתפלל בצעקות, בקול רעש גדול, - איזו דביקות, איזו התלהבות! יום אחד בא לביתו יהודי תושב גרמניה. תושבי אותו אזור בגרמניה - שקטים בטבעם. והנה לקראת הימים האחרונים לשהותו אצל הרבי שאלה אותו הרבנית: איך אתה מרגיש כאן? "הכל בסדר. אבל דבר אחד אני לא מבין".

"מה אתה לא מבין?" "מדוע הרבי עושה סקנדלים, באמצע התפילה? צועק ודופק. שיגיד את התפילה בשקט".

אמרה לו הרבנית: "מפני שהלב שלו בוער. לבו שורף באש. הוא מוכרח לצעוק". אמר היהודי: "גם לי בוער, וגם אצלי הלב רותח, ואינני צועק. אני מתפלל בשקט".

"לא, אם הלב בוער, מוכרחים לצעוק. אם אתה לא צועק, סימן שהלב שלך קר" השיבה הרבנית.

"לא, רבנית! הלב בוער, ואני לא צועק". לויכוח כזה אין סוף. היא אומרת שהלב לא בוער, והוא חושב ואומר שהלב כן בוער. הרבנית שמעה לדבריו בנחת, ועזבה את המקום. היה זה ערב שבת. היהודי לקח את כל כספו והפקידו בידי הרבנית. במוצ"ק תקף אחרי הבדלה נישג לרבנית: "רבנית, את הכסף בבקשה". הרבנית שהייתה מאד פקחית: "איזה כסף?" שאלה.

"הכסף שלי!"

"אולי, אולי, יש לך טעות?" "רבעצן, רבנית, אל תעשי קונצים!"

"אולי התבלבלת?" "רבנית, רבנית, אל תמתחי את העצבים שלי! וכי את יודעת מה יש שם בנרתיק שהנחתי בידך, מונח בו כל כספי. יש שם גם הלוואות. נסעתי ליריד לקנות סחורה. במה אקנה?"

"אולי נתת לאדם אחר?" "רבנית!!! החל לצעוק "רבנית מה את עושה לי!!!". אמרה לו הרבנית: תסלח לי, ר' יהודי, תדבר בנימוס, בשקט. מה אתה צועק? מה אתה צועק?"

"מה אני צועק? הלב שלי בוער". אה, הלב שלך בוער, אתה צועק? קח את הכסף. אבל דע לך, אם הלב בוער, כן צועקים. רק תלוי איפה הלב בוער. אם הוא לוחט בתפילה בוער ביראת שמים, או בדברים בטלים...". אי, אי.

כשחושבים בן דן ראה שלא נותנים לקבור את יעקב אבינו, לקח בידו מקל - ונטל את ראשו של עשו מעליו. הראש התגלגל לבין רגליו של יעקב. באותו הרגע יעקב אבינו חיך. שמעתם פעם מתים מחייכים? נו, "יעקב אבינו לא מת" פוסק רבי שבתי את פסוקו, ומתחיל את הדרשה בכיכר השבת בירושלים.

כאשר אמרו לחושים בן דן שהעיכו נובע מעשו, הוא שאל בקול "ועד דאתי נפתלי מארעא דמצרים יהא אבי אבא מוטל בבזיון?!" מיד שקל קולפא (מקל) מחייה ארישיה... הוריד את ראשו מעליו.

רבתי, ישנה כאן שאלה. היו שם שמעון ולוי הקנאים הגדולים שהרגו את כל שכמ בגלל שפגעו בדינה, ועמיהם היו עוד כל שבטי קה, ואף אחד מהם לא הרג את עשו, למה ומדוע הנכד חושים בן דן, דווקא הוא היה הקנאי להרוג את עשו הרשע, למה?! בכדי להבין, נסביר גמרא במסכת כתובות דף ס"ב.

הגמרא מספרת שרבי חנינא בן חכניאי נסע ללמוד תורה. כמה זמן למד - שלוש עשרה שנה ברציפות למד תורה בישיבה.

כששב לעירו לאחר שלוש עשרה שנה, השתנו שבילי המקום - הרחובות קיבלו שמות אחרים, בנו בהם בניינים, סללו כבישים חדשים. עד שרבי חנינא פשוט לא הכיר את הדרך לחזור לביתו.

הרבי הגדול רבי חנינא בן חכניאי נעמד על פרשת דרכים והבין שכל העיר השתנה. מה עושים? ללכת ולשאול את העוברים ושבים איפה אני גר? זה משונה. מה עשה? עמד על יד מעין באר המים והמתין אולי ישמע שמזכירים את שמות בני משפחתו - כאשר יבואו לשאוב מים.

לפתח הוא אכן שמע אומרים שבתו של רב חנינא בן חכניאי מגיעה לדלות מים. כשהבין שזו בתו (הוא לא הכירה שהרי שלוש עשרה שנה לא ראה אותה) המתין לה, וכאשר סיימה לדלות ונטלה את הפח עם המים - צעד אחריה, עד שהגיעו לביתם.

למה אתה צועק?

אספר לכם דבר מענין. היה בעולם צדיק שהיה מכונה השרף מטריסק. בלשון החסידים הוא נקרא "השרף" - שהוא היה יותר גדול ממלאך. אמרו שבשעה שעמד בתפילה, ראו שבווער אש מעליו - והיה מתפלל בצעקות, בקול רעש גדול, - איזו דביקות, איזו התלהבות! יום אחד בא לביתו יהודי תושב גרמניה. תושבי אותו אזור בגרמניה - שקטים בטבעם. והנה לקראת הימים האחרונים לשהותו אצל הרבי שאלה אותו הרבנית: איך אתה מרגיש כאן? "הכל בסדר. אבל דבר אחד אני לא מבין".

"מה אתה לא מבין?" "מדוע הרבי עושה סקנדלים, באמצע התפילה? צועק ודופק. שיגיד את התפילה בשקט".

אמרה לו הרבנית: "מפני שהלב שלו בוער. לבו שורף באש. הוא מוכרח לצעוק". אמר היהודי: "גם לי בוער, וגם אצלי הלב רותח, ואינני צועק. אני מתפלל בשקט".

"לא, אם הלב בוער, מוכרחים לצעוק. אם אתה לא צועק, סימן שהלב שלך קר" השיבה הרבנית.

"לא, רבנית! הלב בוער, ואני לא צועק". לויכוח כזה אין סוף. היא אומרת שהלב לא בוער, והוא חושב ואומר שהלב כן בוער. הרבנית שמעה לדבריו בנחת, ועזבה את המקום. היה זה ערב שבת. היהודי לקח את כל כספו והפקידו בידי הרבנית. במוצ"ק תקף אחרי הבדלה נישג לרבנית: "רבנית, את הכסף בבקשה". הרבנית שהייתה מאד פקחית: "איזה כסף?" שאלה.

"הכסף שלי!" "אולי, אולי, יש לך טעות?" "רבעצן, רבנית, אל תעשי קונצים!" "אולי התבלבלת?"

"רבנית, רבנית, אל תמתחי את העצבים שלי! וכי את יודעת מה יש שם בנרתיק שהנחתי בידך, מונח בו כל כספי. יש שם גם הלוואות. נסעתי ליריד לקנות סחורה. במה אקנה?"

"אולי נתת לאדם אחר?" "רבנית!!! החל לצעוק "רבנית מה את עושה לי!!!". אמרה לו הרבנית: תסלח לי, ר' יהודי, תדבר בנימוס, בשקט. מה אתה צועק? מה אתה צועק?"

"מה אני צועק? הלב שלי בוער". אה, הלב שלך בוער, אתה צועק? קח את הכסף. אבל דע לך, אם הלב בוער, כן צועקים. רק תלוי איפה הלב בוער. אם הוא לוחט בתפילה בוער ביראת שמים, או בדברים בטלים...". אי, אי.

כשחושבים בן דן ראה שלא נותנים לקבור את יעקב אבינו, לקח בידו מקל - ונטל את ראשו של עשו מעליו. הראש התגלגל לבין רגליו של יעקב. באותו הרגע יעקב אבינו חיך. שמעתם פעם מתים מחייכים? נו, "יעקב אבינו לא מת" פוסק רבי שבתי את פסוקו, ומתחיל את הדרשה בכיכר השבת בירושלים.

כאשר אמרו לחושים בן דן שהעיכו נובע מעשו, הוא שאל בקול "ועד דאתי נפתלי מארעא דמצרים יהא אבי אבא מוטל בבזיון?!" מיד שקל קולפא (מקל) מחייה ארישיה... הוריד את ראשו מעליו.

רבתי, ישנה כאן שאלה. היו שם שמעון ולוי הקנאים הגדולים שהרגו את כל שכמ בגלל שפגעו בדינה, ועמיהם היו עוד כל שבטי קה, ואף אחד מהם לא הרג את עשו, למה ומדוע הנכד חושים בן דן, דווקא הוא היה הקנאי להרוג את עשו הרשע, למה?! בכדי להבין, נסביר גמרא במסכת כתובות דף ס"ב.

הגמרא מספרת שרבי חנינא בן חכניאי נסע ללמוד תורה. כמה זמן למד - שלוש עשרה שנה ברציפות למד תורה בישיבה.

כששב לעירו לאחר שלוש עשרה שנה, השתנו שבילי המקום - הרחובות קיבלו שמות אחרים, בנו בהם בניינים, סללו כבישים חדשים. עד שרבי חנינא פשוט לא הכיר את הדרך לחזור לביתו.

הרבי הגדול רבי חנינא בן חכניאי נעמד על פרשת דרכים והבין שכל העיר השתנה. מה עושים? ללכת ולשאול את העוברים ושבים איפה אני גר? זה משונה. מה עשה? עמד על יד מעין באר המים והמתין אולי ישמע שמזכירים את שמות בני משפחתו - כאשר יבואו לשאוב מים.

ובבית? אומרת הגמרא שהרבנית עסקה בניפוי קמח לאפיית חלות. היא הייתה כפופה לעבר קערת הקמח בשעת הניפוי. ופתאום "סוי ליבה" - ומרוב ההתרגשות מתה.

מה הפירוש "סוי ליבה"? רש"י מבאר: "ראה ליבה, כלומר נדמה לליבה פתאום שזה בעלה". מה פירוש הלב ראה?

אם היתה עומדת ישר עם מבט העיניים, אזי עד שהעיניים היו נותנות את הטלגרמה ללב (מלינונית השניה) בינתיים, ההרגש היה מסתנן ומצטנן מעט, אבל אצלה פעל הלב - הרגשת הלב פעלה אצלה יותר מהר מההרגש העיניים, העיניים היו בקמח אבל הלב הרגיש. בפתאומיות. לפני שהעיניים השלימו את ראייתן. לא היה רגע של הצטננות, וכיון שלא היה שבריר שניה של הצטננות - מתה במקום. הזדעזע רבי חנינא ו"אמר: רבונו של עולם, עניה זו זה שכרה, בעי עלה רחמי וחייה" כאשר ראה שמתה התפלל ועשה לה תחיית המתים. רבותי. כשהאחים עמדו על עשיו, התחילו להתוכח אתו: "אה, למה אתה לא נותן לקבור את אבא שלנו?" עשו השיב: "אני בכור".

אמרו לו: "הרי מכרת את המקום. בנדיט שכמותך!, הרי כתבתם חוזה". "היכן החוזה?" "במצרים".

"נו, תביאו". שלחו את נפתלי.

הם החלו לנסות לדון עם עשו, להכנס עמו למשא ומתן בדרכים אחרות (להראות לעשיו את החוזה אולי כך יתחרט) ואז ההרגש הצטנן (דק מן הדק) אבל חושים בן דן שלא שמע את הטענות של עשיו כיון ש"יקרא אודניה" חרש באוזניו, הוא נשאר אם הרגע הראשון של הצער, הוא לא שמע כלום אלא רק ראה איך שעשיו לא נותן לקבור את הסבא, דמו רתח - ונטל את ראשו מעליו. אצלו לא היה אפילו שבריר שניה של צינון. (אנו לא באים להבין באבותינו הקדושים, אלא רק התעוררות לעצמינו).

רבתי, הלב שלנו צריך לבעור ביראת אלוקים, - מסיים רבי שבתי את הדרשה הלוהטת - ואיך אמרה הרבנית מטריסק: "דע לך, אם הלב בוער, כן צועקים. רק תלוי איפה הלב בוער. אם הוא לוחט בתפילה, בוער ביראת שמים, או בדברים בטלים...". אי, אי.

(להגיד)

ברכת יעקב - שבניו ינחלו את הסגולות שבשמות האבות

רבי יהודה צדקה זצ"ל בספרו 'קול יהודה' באר את משמעותה של ברכת יעקב לבניו, על פי מעשה שארע עם הרב מאיר להמן זצ"ל, רבה של קהלת החרדים במיינץ.

ביום מן הימים עמד רבי מאיר ליהמן לנסוע עם שנים מראשי קהילתו, לפגישה עם ראש ממשלת גרמניה בנוגע לענין חשוב של הקהילה.

הפגישה החשובה, אשר תוכננה זמן רב מראש, נועדה לשעה אחת עשרה בבוקר, וכיון שידע הרב ליהמן שהנסיעה לעיר הבירה ברכבת לוקחת כשעה, סיכם עם ראשי הקהילה שיצאו יחדיו ברכבת העומדת לצאת בשעה שמונה ארבעים וחמש בבקר.

הרב ליהמן השכים קום באותו בוקר, ולאחר התפלה פנה לאכול ארוחת בקר חפוזה בטרם יצא הוא למסע.

כשסיים לאכול, לבש את מעילו העליון, ועמד לצאת את העגלה אשר המתינה לו בחוץ והיתה אמורה לקחתו לתחנת הרכבת. אך בטרם הספיק לצאת מן החדר שמע הוא קול נרגש מבעד לדלת: "אני חייב לדבר דחוף עם הרב".

"לא תוכל לדבר כעת עם הרב" שומע הוא את בני ביתו, הוא נוסע עכשיו, ויחזור רק למחר".

"לא שייך לחכות למחר!" אומר הזר בתקיפות, "מדובר כאן בשאלה של פקוח נפש!"

כששמע הרב ליהמן שמדבר בענין של פקוח נפש, פתח מיד את הדלת והזמין את הזר להכנס. אל החדר נכנס איש מבוגר.

"האם כבוד הרב מכיר אותי?" "לא אדוני, לא זכיתי. מה הענין?" שואל הרב בחפזון.

"כבוד הרב אולי לא מכיר אותי, אולם אני מכירו היטב, לפני זמן רב זכיתי לשמוע את דרשתו..."

"אדוני, תסביר לי בבקשה, ומה, כיצד יכול אני להציל חיי אדם?"

"מיד, מיד. אבל כבוד הרב דרש אז כל כך יפה, דמעות זלגו מעיני לאחר הדרשה. נחון אני בזכרון טוב, ברוך ה', וכששבתי לביתי חזרתי על דבריו מלה במלה. האם רוצה כבוד הרב שאחזור עכשיו על דרשתו?"

"אדוני" - אמר הרב ליהמן תוך שנעמד על מקומו, "אני חייב לנסוע מיד! התעכבתי רק משום שהבנתי שמדבר בפיקוח נפש"

"טוב, אקצר. רציתי לספר לכבודו רק עד כמה עוררה בי דרשתו הנפלאה, ולכך באתי כעת עד לכאן. כעת ישמע כבודו למה באתי אליו. נישאתי למזל טוב לפני כשלישים שנה".

'מזל טוב! בנין עדי עד! ומה זה קשור לפקוח נפש?' 'עשרים וארבע שנים חייתי עם אשתי המנוחה, עד שמתה לפני שש שנים, אוי, רבי, איזו אשה מיוחדת היתה היא...'

קושי הפרנסה

דרשו רבותינו (בראשית רבה צו, ג): "המלאך הגאל אתי מכל רע" (בראשית מח, טז), קשה היא הפרנסה כפלים כלידה. בלידה כתיב: "בעצב תלדי בנים" (בראשית ג, טז), ובפרנסה כתיב: "בעצבון תאכלנה כל ימי חיך" (בראשית ג, יז). וגדולה פרנסה מן הגאולה, שהגאולה על ידי מלאך, "המלאך הגאל אתי", ופרנסה על ידי הקדוש ברוך הוא: "פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון" (תהלים קמה, טז).

רבי יהושע בן לוי אמר, קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף, שנאמר: "לגזר ים סוף לגזרים" (תהלים קלו, ג), ונאמר שם: "נתן לחם לכל בשר" (שם, כה).

ונשאלתי, מדוע באמת לא יכולה להיות הפרנסה על ידי שליח, באמצעות מלאך, וצריך שתהיה על ידי הקדוש ברוך הוא בעצמו, ומה ההשוואה בין הפרנסה לקריעת ים סוף -

ועוד, מה הקושי לקדוש ברוך הוא בקריעת הים, הלא "אלקי עולם ה', בורא קצות הארץ, לא ייעף ולא ייגע" (ישעיה מ, כח), ומלבד זאת, הרי מראש הותנה עם הים שיקרע לפני בני ישראל (בראשית רבה ה, ה)!

נטעים את התשובה, בסיפור מעשה.

העניות בפולין היתה נוראה. לחם לאכול לא היה. קם בחור נמרץ, ואמר להוריו: "במקום להיות עליכם לנטל, אנסה לעזור לכם. אפליג לארצות הברית. מספרים, שהכסף מתגלגל שם ברחובות. ארוויח, ואשלח לכם".

דווה ליבם, והיססו. שמעו שמצב היהדות שם בשפל המדרגה. רבים לא עמדו בנסיון שמירת השבת.

הבטיח נאמנה שישמור תורה ומצוות ויעמוד בכל הנסיונות. בחשש נתנו הסכמתם, בתנאי שיכתוב להם לעתים תכופות.

הבטיח, והפליג.

וכאשר חשש הוריו, כן היה. בכל מקום דרשו עבודה בשבת. נאמן להבטחתו, סרב. הרויח פרוטות מעבודות מזדמנות, שליחיות וסבלות. סבל חרפת רעב, בגדיו התרפטו ובלו, מפרוטותיו חסך לשלוח אגרות להוריו. לא רצה להדאיגם, סיפר שהכל כשורה. פרנסתו מצויה, אבל מרויח הוא כפועל מתחיל. עוד מעט יעלו את משכורתו, ויוכל לשלוח להם כספים.

שמחו ההורים בצלחתו, אך דאגו לרוחניותו. אם מצא עבודה, האמנם שובת המפעל בשבת? והם עדיין עטור הוא זקן ופאות? בקשו שישלח תמונה.

הבין לחששם, ושמוח שיוכל להרגיעם. ירא ושלם הוא, שמר על דמותו היהודית. אך כיצד יוכל לשמחם, והוא לבוש קרעים? הלך ושאל בגדי כבוד מאחד מחבריו, והצטלם בהם. כמה הדור נראה בבגדיו השאולים! כמה שמחו הוריו לתמונתו.

סיפר להם אחד מבני העירה, שכן משפחתו מפליג לארצות הברית. מיד ארזו מכל הבא ליד, שתורה לבנם. אח, כמה נזקק לכל מצרך, לכל בגד שנשלח!

אמר השליח: "איך אמצאהו בכרך הגדול?"

מסרו לו את השם והכתובת, וליתר בטחון, גם את הצילום.

הגיע הלה לארצות הברית וזכר את שליחותו. איתר את הכתובת ונקש בדלת. פתח לו נער מזה רעב, לבוש קרעים.

"אתה בעל הדירה?" שאל.

"אני הדייר כאן", ענה.

"אה, סליחה", כנראה שהלה החליף כתובת, אין זה אותו אדם.

משל הוא, כמובן. והנמשל, קריעת ים סוף.

אכן, תנאי התנה הקדוש ברוך הוא עם הים, שיקרע לפני בני ישראל. הגיעו בני ישראל אל הים, ודרשו מימוש התנאי. הביט בהם הים, ולא הכירם. אלו בני ישראל! לא יתכן! כה דומים הם למצרים, ושרו של מצרים אכן טען: "מה נשתנו אלו מאלו, הללו עובדי עבודה זרה, והללו" (ילקוט שמעוני רמז רלד), והם ביקש בלעם, שנאמר: "והמים זהה חומה" (שמות יד, כט), אל תקרי חומה אלא חימה (מכילתא בשלח ו), אינם דומים לאותו 'צילום' של בני ישראל, צאצאי אברהם יצחק ויעקב, בני השבטים הקדושים -

אלו אחרים הם, לא אותם ש'בתצלום'...

והיה הקדוש ברוך הוא צריך להתערב ולסכור פי המקטרג, לומר לו: "שוטה שבעולם וכי לדעתם עבדו עבודה זרה, והלא לא עבדוה אלא מתוך שעבוד ומתוך טירוף הדעת, ואתה דן שוגג כמוזיד ואונס כרצון!" כיון שמע שר של ים, אותה חמה שנתמלא על ישראל החוזירה על מצרים, שנאמר "וישבו המים" (שמות יד, כו), ששבו מישראל על מצרים (ילקוט שמעוני, רמז רלד).

והוא הדין במזונותיו של אדם.

עומד הוא בראש השנה, עם כל קבלות חודש אלול, עם יראת הדין וחרדת השופר, בתפילה ותשובה וחרטה כנה, ונקצבים לו מזונות ברוחב יד, "כי חק לישראל הוא" (תהלים פא, ה), לשון לחם חק ומזונות (ביצה טז ע"א).

מורה הקדוש ברוך הוא למלאך לרדת ולמסור לו מזונותיו. איך ידע לזהותו, מוסרים לו תמונה: כך נראה כששוע למזונות.

יורד המלאך, ופוגש באדם זר, אינו נראה אותו דבר, אינו דומה לתמונה.

בנוך המלאך, והבורא יתברך צריך לשכנעו שהוא הוא -

הוי: "קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף"...

הרב ליהמן שראה כי עומד הוא להפסיד את הרכבת, קם בחפזה ממקומו ונגש לדלת. להוותו, נעמד האיש מלוא קומתו וחסם את הפתח. 'הלא אמרתי לרב שמדבר בפקוח נפש, כיצד חושב הוא לעזוב אותי כך?!

"מה פקוח נפש? וכי יכול אני יכול אני להחיות את אשתך עליה השלום? אני מ-A-ד ממחר!"

"לא, לא אליה התכוונתי, מדבר כאן באדם חי"

"נו אמור בקיצור, במה מדבר?"

"ובכן, אשתי מתה לפני כשש שנים, לאחר מותה נסעתי לאמריקה לאור בקשת בני שאדור לצדו לעת זקנתי, כמה סבל בני זה במהלך המלחמה, אבל על כך אאריך הדבור במועד אחר... בתי אמנם גרה כאן בגרמניה, ואף היא בקשתני לדור לצדה, אך בני הוא עשיר גדול, ובכן, נסעתי לאמריקה..." "אדוני", - קרא הרב ביאוש - "מה בעצם אתה רוצה ממני?"

"מיד אגיע ללב העניין, נסעתי לאמריקה באניה, הנסיעה היתה נוחה, זכינו אפילו לקדש את הלבנה על האניה, אבל כבודו ממחר, מה מאריך אני בדבורים, החיים באמריקה לא מצאו חן בעיני, ועל כן שבתי לגרמניה, ואז שמעתי את הדרשה ההיא..."

"שוב הדרשה?!"

"סבלנות, אני מיד מסיים. כשחזרתי נולד בן לבתי, זו שכזור דרה כאן. כובדתי בסנדקאות, הכל היה מוכן לברית, אך לפתע אבד התינוק נשימתו ומת."

"זה ספור מצער" - אמר הרב ליהמן - אך במה יכול אני להועיל?"

"בבקשה לשמוע עד הסוף. לפני שבוע ילדה בתי בן אחר"

"אה, באת להזמין אותי להיות סנדק? אני לא יכול להיות מחר סנדק! שלום!" "לא, לא באתי להציע לרב סנדקאות! מחר - אם ירצה ה' עומד הוא להכנס בכריתו של אברהם אבינו, האם יכול אני שוב לקבל את הסנדקאות, ואם חלילה ימות התינוק? מה אעשה, כבוד הרב?"

"אל תקבל על עצמך את הסנדקאות! עכשיו תן לי כבר ללכת!"

הרב החל לרוץ לעבר המדרגות, אך האיש אחז בו בחזקה. "עוד שאלה אחת! איך נקרא לילד?"

"איך תקראו לו?" ענה הרב - שהצליח בינתיים להחליץ מלפיתתו - תוך שהוא מדלק במדרגות בחפזון וקופץ לתוך העגלה, "ומה אכפת לי? תקרא לו: יעקב, משה, אהרן, דוד, יהונתן, גבריאל, לייב או כל שם שתמצא לנכון."

טרם נעלמה העגלה בעקול הרחוב הספיק הרב עוד לשמוע את הזקן קורא לעברו: "כמה חיב אני לשלם לכבודו? כמה יעלה לי היעוץ...?"

כצפוי, כשהגיע הרב לתחנת הרכבת, לא נותר לו אלא לשמוע את שאון גלגליה המתרחקים. הוא שב לאחוריו ביאוש, וגילה את שני ראשי הקהילה אשר כבר שלא לנסוע בלעדיו.

הרכבת הבאה היה אמורה לצאת רק בשעה אחת עשרה - שעה שבה אמורה היתה הפגישה להיות בעצומה. למרות זאת נדברו הם לשוב לתחנה בסמוך למועד זה, תוך תקוה שיקבלם ראש הממשלה במועד מאחר יותר.

מששבו לתחנת הרכבת, גילו המוני בני אדם נרגשים הסובבים בתחנה. מה קרה? אסון מחריד! הרכבת שיצאה בשמונה ארבעים וחמש ירדה מהפסים, לא ידועים כרגע פרטים מדויקים, אך ישנם ודאי כמה עשרות הרוגים.

הזקן היה בעצם שליח ההשגחה הצילום!

ברכבת של השעה אחת עשרה הגיעה המשלחת בשלום לעיר הבירה. ראש הממשלה הסכים לקבלם בשעה מאחרת יותר. מתוך שחשש קודם לגורלם, משום שידע שאמורים היו הם לנסוע ברכבת שירדה מהפסים, האזין כעת לדבריהם ביתר תשומת לב, והעניין שלשמו הגיעו סודר מהרה על הצד היותר טוב.

שנים עברו, הרב ליהמן הספיק כבר לשכוח מהמעשה. והנה ביום אחד מגיע אל ביתו של הרב יהודי מכר, יחד עם בנו - נער בר מצוה. "כבוד הרב" - אומר האיש, "באתי בזה להזמין לשמחת בר המצוה של בני ע"ש שחי בזכות עצתו החכמה".

לקח לרב ליהמן כמה דקות להזכר, אך משזכר, הסכים - למרות הטרחה לבוא לשמחה, מתוך רגשות הכרת הטוב על הנס שארע עמו באותו היום.

באולם גלה הוא את הזקן, זורח מאשר, "הנה, כבוד הרב זהו נכדי יקר יעקב משה אהרן דוד יהונתן גבריאל לייב", ב"ה זוכים אנו כעת לשמחת בר המצוה שלו. רבותי! קרא הזקן תוך שהוא מפנה פניו לנוכחים, "זהו האיש שהציל את חיי נכדי, וברוב עדינותו סרב אף ליטול תשלום על כך".

"אבל למה?" - שאל הרב, "למה קראתם לילד בשמות רבים כל כך?"

"הרי הרב בעצמו צוה כך! נחון אני ב"ה בזכרון טוב, וזכר אני היטב אף את דרשתו של הרב לפני שנים רבות, ויכולני לחזור עליה לפניו בעל פה..."

כעת כבר היתה לרב ליהמן סבלנות להקשיב במשך שעה ארוכה לכל ספוריו של הזקן על הקורות עמו בכל ימי חייו...

אומר הרב צדקה: "ויקרא בהם שמי ושם אבותי אברהם ויצחק", מה רצה יעקב? שיקראו לבני יוסף בכמה שמות: מנשה אברהם יצחק וישראל? מה חסר היה להם בשם אחד?

יעקב אבינו לא חפש שיקראו להם בכמה שמות, הוא רצה שהסגולות שישנן בשמות האבות הקדושים - תורה עבודה וגמילות חסדים, יהיו באפריים ומנשה, ועל כך מברכם ויקרא בהם שמי ושם אבותי אברהם ויצחק."

(ומתוך האור)

אשרינו בעולם הזה

הגעתי לארצות הברית, להתרים למוסדות התורה. להיכן אפנה, מי ומי בנותנים. יש יהודים טובים שנחלצים לעזור ולסייע. מכירים את כולם, את אורחם ושיגם, מסייעים אותך ואף מדריכים ומזהירים: פלוני חסיד נלהב, 'תקנה' אותו ב'ווארט' של רבו. פלוני תלמיד של המשגיח, ראוי לצטט משהו מספרו. זה אוהב אמרה על פרשת השבוע וזה חקירה מהדף היומי. ובאמת, עצותיו של ה'דרייבר' היו שוות זהב, פשוטו כמשמעו. שאלתי אודות גביר פלוני, אולי כדאי לפנות אליו. אמר לי לשון הרע לתועלת: אינו נותן פרוטה להחזקת תורה. בקי הוא בפרקי אבות, ויצטט באזניך את המשנה על "כל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה וגוררת עון" (אבות פ"ב מ"ב), ו"יפה תורה עם דרך ארץ, שייגיעת שניהם משכחת עון" (שם), ו"כך היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה" (אבות פ"ו מ"ד).

אמרתי: בוא ננסה, אבל בתנאי אחד - שאתה בא אתי, אינך נשאר ברכב.

תמה לתנאי. מה שי שלו לעשות שם, לראות בבזיוני, איך משיבים פני ריקם? אבל הסכים, ועלינו. קיבל פנינו בכבוד, שמע והתענין, אבל הבהיר: זה עקרון אצלו. מי שטרח, יאכל. מי שלא טרח, מה יאכל. אין הוא מפרנס אוכלי לחם חסד. הלל הזקן היה חוטב עצים, רבי יוחנן סנדלר ורבי יצחק נפח. רש"י סחר ביינות, הרמב"ם והרמב"ן היו רופאים. ה"חפץ חיים" עזר לאשתו בחנות ולרבי מנחם זעמבא היתה חנות לפרזול. הרש"ש היה בנקאי, ורבי אפרים זלמן מרגליות סוחר. גם ה"חיי אדם" עסק במסחר, וליעב"ץ היה בית דפוס. הכין שעורי בית, לא תשבע האוזן לשמוע, לא ידע, שהתכוננתי לכך.

אמרתי: אני שמח לשמוע שאתה איש עקרונות. למי שמגיע מגיע, למי שלא לא. אז אולי תשפוט ביני לבין ה'דרייבר' שיושב פה -

הביט בסקרנות, וגם ה'דרייבר' הופתע. לא ידע שיש בינינו סכסוך.

אמרתי: אני אוסף כסף להחזקת תורה, ואנשים תורמים בידיעה שכספם קודש למטרה הנעלה. ה'דרייבר' גם הוא מוקיר תורה ומסיע אותי בהתנדבות, אבל ביקש שאחזיר לו לפחות את הוצאות הדלק. מילא, אינו מרויח, תורם מזומנו. אבל להפסיד, אינו חייב. ואני אומר, מהיכן יש לי כסף, מהתמיכות של התורמים. והם תורמים לתורה, לא לדלק למכונית! איש עקרונות אתה, נכון שאני צודק? לא, אל תענה מיד. שהוא לא יחשוב שפסקת לחובתו בלי מחשבה. תעיין בדבר, ותפסוק.

שניהם הביטו בי בפליאה. ה'דרייבר', שלא בקש הוצאות הדלק, והמארח, שפסק פסקו: ודאי שהוא צודק! התרומות שנתנו לך נתנו בזכותו. צדיק הוא, שאינו תובע אחוזים ואינו מבקש שכר. הדלק, ודאי מגיע לו!

זה הצדק? שאלתי.

זה הצדק, וזה הישר! ענה נחרצות. אם לא יהיה לו דלק, איך יוכל להמשיך ולהסיע אותך?!

גם אני חשבתי כך, הפתעתי אותו. אפשר לקבל מסכת ברכות?

מצחו התקדר, התחיל לחשוד. פתחתי בסוף פרק שני. הקראתי: "שמעו אלי אבירי לב [לטובה. אשר אמצתם לבכם ודבתם בי (רש"י)] הרחוקים מצדקה" (ישעיה מו, יב). שכל העולם כלו נוזן בזכותם, והם אפילו בזכות עצמם אינם נוזנים. שבכל יום יוצאת בת קול מהר חורב ואומרת: כל העולם כלו נוזן בשביל חנינא בני, וחנינא בני די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת!

וספרו בגמרא (חלין פה ע"ב) שתולעת נפלה בפשתנו של רבי חייה ואכלה בו. שאל בעצת רבנו הקדוש. אמר לו: שדה של הפשתן במים ושחט לתוכם עוף. התולעת אינה סובלת דם העוף, ותברח. [והגמרא דנה בעצה זו, מצד מצות כיסוי הדם]. ושאלו: כיצד יתכן שעלתה תולעת בפשתנו של רבי חייה, והלא שנינו שמשעה שעלו רבי חייה ובניו מבבל פסקו הרעמים והברקים, הסערות והרעידות האדמה, היין לא החמיץ והפשתן לא לקה! וענו: זכותם הגנה על כל העולם, ולא עליהם בעצמם!

אמרתי: אמת, שאתה עמל ואתה מרויח -

אבל לומדי התורה הם ה'דרייבר', בזכותם אתה מרויח -

ואינם תובעים ממך אחוזים, גם לא שכר. תן להם את ה'דלק', כדי להמשיך ולסייע לך, ולכל העולם!

נצחתני, הודה, ותרם בעין יפה. אבל, אמר, איני מבין: אם כל העולם נוזן בזכותם, מדוע נגזר עליהם להסתפק בקב חרובים?!

הו, זו שאלה טובה. התשובה עליה כתובה בפרשת השבוע, ונסביר אותה בספור -

בינה בירת הממלכה האוסטרו הונגרית התגורר הגביר האדיר שמעון רוטשילד. אביו, שלמה מאיר, ממך הקמת מסילת הברזל מוינה, צפונה לוורשה ומערבה לגרמניה. תדירות הנסיעה, פעמיים בשבוע, מי נסע מארץ לארץ באותם ימים. גם מחיר הנסיעה לא היה זול.

יום אחד הגיע מברק, שרשת בתי עסק בפולין עומדת בפני פשיטת רגל, ואפשר לקנות את הסחורה בחצי המחיר ואף בפחות, אך בתנאי אחד: התשלום במזומנים. רוטשילד החליט לנסוע ולנצל את ההזדמנות. אבל לסוד היה שותף, פקיד המברקה. בעד חופן שטרות, שיתף כנופית שוד בוינה. אף מסר את תוכן מברק התשובה: הוא מגיע לורשא ברכבת של יום רביעי.

עשרה אנשים קנו כרטיסים למחלקה הראשונה ברכבת, לקרון הפאר. שמונה יעוררו מהומה, ושניים יסדדו את העשיר וירדו בתחנה הראשונה שם תמתין להם כרכת מילוט. ליתר בטחון, עלו שלושה למחלקה השנייה, המחלקה העממית, בה לא היו המושבים מרופדים בקטיפה, מרווחים ונוחים, ועוד שלושה למחלקה השלישית, בה נסעו העניים והצטופפו עם צוורותיהם בספסלים נוקשים. כולם סקרו את הנוסעים, והתאכזבו. רוטשילד לא היה ביניהם. שינה תכניתו, או התל בהם.

הרכבת הגיעה לתחנתה הראשונה, והם השקיפו בעד החלונות וסקרו את הרציף: אולי הגיע לכאן בכרכרה, וכאן יעלה לרכבת. אך לא. נוסעים ירדו ונוסעים אלו, והוא לא נמנה עליהם. הרכבת חצתה את צ'כיה והגיעה לקראקוב. חברי הכנופיה ירדו, מאוכזבים, וישבו על עקבותיהם. הרכבת המשיכה לוורשה. העשירים ירדו מהמחלקה הראשונה, הסוחרים מהשנייה, העניים מהשלישית. הקרונות האחוריים הסיעו בהמות: סוסים, פרות וחזירים. כמה דלפונים קמו ונערו את הקש שדבק בהם. אבל הריח, איזו צחנה! אחד מהם ירד מקרון הבהמות ומזודתו בידו, כשהוא מעוה את פניו בסלידה. הסיר את הסדין הארוך שלבש, וחליפה מהודרת התגלתה תחתיו. עצר כרכרה ונקב בשמו של מלון פאר. שם יתרחץ וישלף ממזודתו בגדים נקיים. אך אביו, לא הביא בחשבון שהכרכרה היתה של הכנופיה! בפנית הרחוב עלו עליה שנים, תפסו במזודה ואילצוהו לרדת בלעדיה!

המרכבה המשיכה בלעדיו, והוא התעשת מיד. עצר מרכבה אחרת, ונסע למלון. עלה לחדרו. שם בחדר כבר המתין לו מנהל חשבונותיו שנסע עמו בקרון הבהמות ויצא כשהם רדפו אחרי רוטשילד.... וכעת כבר הגיע למלון עם מזודתו בגדים בידו האחת, ומזודתו המזומנים בשנייה...

ומה למדת מזה? שעולמנו מלא ב'שודדים', פיתויים ומדוחים. ואנו עוברים את העולם הזה, 'נוסע האדם אל בית עולמו', והפיתויים קורצים והנוכלים אורבים. בן תורה מבקש להשקיע עצמו בעולמה של תורה, לצבור ולאגור עוד ועוד נכסים רוחניים, אוצרות פז היקרים מאלפי זהב וכסף. אבל מה יעשה ולא ילכד בכף, ולא יאבד הכל בהתמכרות להנאות כלות ונפסדות - הוא נוסע במחלקה האחרונה והמרוחקת, המובדלת ומופרשת, בין האביונים והקבוצים, בקרון הבהמות. וכך יגיע עם אוצרותיו בשלום, ויעשה את עסקת חייו, ויממש את עשרו!

אלו דברי המשנה (אבות פ"ו מ"ד) כך היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה, אם אתה עושה כן אשריך וטוב לך, אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא - טוב לך לעולם הבא, מובן. אבל אשריך בעולם הזה, הכי צדק? אבל, כשנתבונן בדבר -

איך חש רוטשילד, העשיר המופלג, כשישב על הקש בין הסוסים והפרות והשתקשק עם שקשוקי הרכבת, בידעו שהוא מוליך את השודדים שולל ופניו לעסקת חייו -

וכמו שספר ה"חפץ חיים" זצ"ל, מעשה בסוחר באבני חן בפטרבורג, שנסע ליריד אבני החן בדנציג וכספו עמו, לקנות אבנים טובות במחירי מציאה, ולהתעשר. וברוך השם, מצא אשר חפש. רכש בכל כספו אבנים טובות במחיר נפלא, והשאיר ברשותו שלוש מאות רובלים בלבד, דמי נסיעה לביתו ושהיה באכסניות דרכים בתנאים מרווחים, כיאה למעמדו.

עמד לצאת לדרך, וזכה לביקור. סוחר מבוהל ומבועת סגר בחשש את הדלת אחרי: מתחרה פרש רשת לרגליו. רקם עלילה ועומדים לעצרו ולאסרו, להחרים כל רכושו ולהעמידו למשפט. עליו לברוח, ומיד. הוא מציע לסוחר שיקנה את כל הילומיו בעשרת אלפים רובלים במזומן, מחיר מציאה! "אין ברשותי", אמר בהשתתפות בצערו.

הלה רעד כעלה נדף. "חמשת אלפים", אמר. "אין לי", ענהו.

פתח הלה את הקופסה שעמו, והחדר התמלא אור מזוהרורי היהלומים. שווים היה כפל כפלים מהרכבה המבוקשת. "עשה עמי חסד" התחנן, "אני חייב להמלט, לברוח, לנוס. אלף, והאוצר שלך".

הצטדק: "כל הווי במזומנים, שלוש מאות רובלים בלבד, להוצאות דרך". "תן, וקח" - דחק בו הסוחר הנרדף.

נתן, והלה נמלט.

נטל הסוחר את צרורו, והלך רגלי -

היש לך מושג מה המרחק מדנציג לפטרבורג?!

הלך? רקד! אבל הרגלים כבדו והמעיים המו. באין בריה, הסתפח לחבורת קבצנים. פשט עממה יד, אכל שירים ולן בצדי דרכים -

אבל ידע, שעשיר מופלג הוא, ועשרו יתגלה כשיגיע למחוז חפצו. ובכל עת שדאבה רוחו וקצרה נפשו, חמק לקרן זוית ופתח את הקופסה, ואורו עיניו - כמה "אשרי בעולם הזה", כאן, מלבד ה"טוב לך לעולם הבא"!

זהו שנאמר בפרשה: "ובלון", הסוחר ותומך התורה, "לחוף ימים ישכן, וירכתו על צדון", עסוק במסחרו ושמח בו, ואלו "יששכר", לומד התורה, "חמר גרם", סובל עולה כחמור חזק שמטעינים אותו משא כבד, "רבץ בין המשפתים", כחמור המהלך ביום ובלילה ואין לו לינה באורווה, אלא רובץ בדרך בין תחומי העיירות שהוא מוליך לשם סחורה. למה, וכי אינו שואף לנוח, ולחיות חיים טובים? ודאי! "וירא מנחה כי טוב, ואת הארץ כי נעמה". ומה? "ויט שכמו לסבל" עול תורה, "ויהי" לכל אחיו בני ישראל "למס עבד" לפסוק להם הוראות של תורה (בראשית מט, יד-טו) -

מה כתוב כאן? כל מה שאמרנו!

ידוע הוא להעריך כל מנעמי העולם. ואדרבה, הלא כל העולם נזון בזכותו. אבל ידוע הוא שאין ערוך לכל מנעמי העולם מול הנאתו, אשרו ועשרו מן התורה! ואספר -

"הפחץ חיים" וצ"ל התגורר בבקתה דלה, רצפתה עפר, ורהיטיה דלים. יום אחד התאוננה אשתו הרבנית: "ראה נא, אצל השכן עורכים שפוצים. מרצפים בפרקטים, מסיידים, מחליפים רהיטים!"

ענה לה: "הקדוש ברוך הוא חנןך בבעל בן תורה, ובילדים מוצלים ההוגים בתורה, ובבית של תורה ואורה. ואותם, ליידער, לא חנן בידיעת התורה ובלמודה, ובבנים המסיכים נחת יהודית. לפחות יחליפו ריהוט, יסיידו וירבדו..."

שיהיה גם להם, ולו משהו, מ"אשריך בעולם הזה"...

(והגדת)

המלבושים ה'חסידיים' שקיבל במתנה, מסתמא היו נראים כמו הבגדים שהלבישוהו הגרמנים בשנות הזעם.

ה. הצרה החמישית היא הליכתו מן הפח אל הפחת, ברח מעשיו ובא לבית לבן שביקש לעקור את הכל, ושם הוצרך למצוא את זוגו כשהוא בחור בן פ"ד, והחליף את משכורתו מאה פעמים, ובבוקר והנה היא לאה. אנו רגילים למעשה הזה, אך אי אפשר לתאר מה מדובר כאן, הרי אין מדובר בענין גשמי אלא רוחני מאד נעלה, כל עבודתו היתה בעבור רחל, ויהי בבוקר והנה היא לאה. והוא לא ידע בתחילה שיש 'סוד יעקב ולאה', זהו 'עצת ה' היא תקום', אך חמיו רימה אותו ברמייה כזאת שלא היה בעולם כזאת. עגמת נפש כזאת שהיא קשה כמות. ולא עוד אלא שלאחר מכן נתגלגל מזה מעשה דראובן ויוסף, כי יעקב המשיך נשמת יוסף וכונתו ברחל, ונשמתו של יוסף היתה תלויה למעלה ממסתו של יעקב שבע שנים עד שנפקדה רחל, וכמו שגילה האריז"ל שנשמת ראובן בא בעולם בבחי' בן תמורה, עד כדי כך שלכן אינו נכנס לארץ ישראל שהוא אחד מבני המדות, בן תמורה. מלבד הצער של סודן של דברים הרי יש בזה צער גשמי שאין לשער.

ו. לאחר שביקש ללכת ממנו, מתי אעשה גם אנכי לביתי, הנה הגיע זמן שישלם משכורתו, והנה חמיו היקר גונב ומרמה אותו מאה פעמים. מי שהרגיש פעם מה זה עול ותרמית, יודע מעט מהו טעם של צער ועגמת נפש, ויעקב אבינו מאה טעמים כאלה. לא יישן לילה, לא היה לו מנוחה, 'זה לי עשרים שנה בביתך, ותידד שנותי מעיני, לולא אלקי אבי, כי עתה ריקם שלחתיני'. כל צרה כזאת כלולה מאלפי צרות.

ז. בשעה טובה יצא מבית לבן, שוב חזר מן הפחת אל הפח, אולי על דעת יעקב שכשישוב לבית אביו, כבר ימות עשיו הרשע. והנה עשיו עומד בתקפו, גדל והצליח וגם עשה פרי, ובא לקראתו וארבע מאות איש עמו פשוט להרגו, להכותו אם על בנים, עשיו אומר למלאכים את האמת, הוא תאום של יעקב איש האמת, עשיו שונא ליעקב ועדיין מתנחם להרגך בתקפו, לא רק יעקב לבדו כמו בראשונה, אלא אושוויץ ממש, כמו שכתוב בפשטות בפסוק לבן חמש למקרא, 'כי ירא אנכי אותי פן יבא והכני אם על בני'. והוא מוכרח להשתדל בדורון תפילה ובמלחמה, ובדרך נס כשבא לפניו עם עיני הרציחה שלו, ברגע האחרון נעשה נס ופלא שנתהפך 'וישקהו'.

ח. קודם לכן 'ויאבק איש עמו', מי בהיסטוריה היה לו מלחמה עם מלאך, זה לא דבר של מה בכך, וגם קיבל ממנו מכות יבשות ורטובות, כאבות מאד, ויגע בכף ירכו והוא צולע על ירכו. הן בגשמי היא צרה, והן ברוחני היא צרה צרורה שנגע בדורות של שמד, ולא כל ישראל יוכלו לעמוד בניסיון.

ונגע בתמכין דאורייתא שהת"ח יזיו מעונים וכו'. אך גם פשטות הגיע אחד בעל כח עצום ונורא והכהו מכות רצח על מנת להרוג, והקב"ה נתן לו כח, והעלו אבק עד כסא הכבוד, הלך שם מכות כאלה שלא ידעו מי ניצח, וכן אמרו בגמ' 'איני יודע מי ניצח למי', וכשיאמר 'כי שרית עם אלקים' הוי אומר שיעקב יצא וידו על העליונה.

ט. לאחר שבא יעקב שלם עיר שכם, התחיל צרת דינה, צרה נוראה שאין לשער ובלתי אפשרי להעלות צער כזה על הדעת, ששום איש ישראל שוב לא יתנסה בזה, הבושה והחרפה שקליפת חמור טימא את בתו, ולאחר מכן 'שמעון ולוי עכרתם אותי' מלבד הטעם הפשוט, הרי היו גנוזים שם כ"ד אלף תלמידי רבי עקיבא שמתו. כל ימי הספירה של כל הדורות כלולים שם.

י. לאחר שלא רדפו אחרי בני יעקב, נשמו לרווחה, והנה האשת חיל עקרת הבית מתה בשעת לידתה כשהיא רק בת ל"ד שנים, הולידה ילד יתום בנימין, נתאר לעצמנו איך היה נראה הברית של בנימין שאמר המברך 'ישמח האב ביוצא חלציו ותגל אמו בגן עדן בפרי בטנה'. עד הנה כבר עבר יעקב כל סוגי הצרות שאדם יכול לסבול בזה העולם, בכלליות ובפרטיות ובדקדוקי דקדוקיהם. י"ד שנה שכבר היה חי עם רחל, בתחילה היתה עקרה ועד שהולידה את יוסף יצאו מבית לבן הרמאי, בדרכס בא עשיו, והיה יעקב מספר לרחל שיש לו אבא צדיק גדול מאד, ממש צדיק הדור, ומסתמא היתה רחל כוספת ומשתוקקת לזכות לראות זיו פני חמיה יצחק, ולבא לארץ ישראל, והנה מתה בדרך. ולא עוד אלא שגם צרת דינה סבלה אותה צדקת, ויש דעה בתרגום יונתן שדינה היתה בתה של רחל אלא שהוחלפה וכו'.

יא. ויהי בשכונן ישראל בארץ ההיא, וילך ראובן וגו', הן אמת שכל האומר ראובן חטא אינו אלא טועה, ויש סודות בשמות הקדושים, וסוד ב' נשמות דמנשה ואפרים שהוצרך יעקב להוליד ע"י בלהה להלבישם בתוך גוף, כמו שאמר לו הקב"ה 'גוי וקהל גויים ממך יצאו', גוי הוא בנימין, ועתה נשאר לו להוליד עוד קהל גויים, ב' שבטים מנשה ואפרים, וכמו שגילה האריז"ל שכבר המשיך את הנשמות שלהם, ולא ידע יעקב מה יהיה עם אלו הנשמות שכבר אינו מוליד עוד לאחר מעשה בלבול היצועים, והם משורש זרע רחל ולא מלאה, ואי אפשר לערב הצינורות כדפסק המ"ב, ולכן ביקש להוליד אותם ע"י בלהה שפחת רחל. אך בן חמש למקרא כשלומד את הפסוק הוא רואה איזה צער היה ליעקב אבינו, אז חללת יצועי עלה, איזה צער היה בזה. הגם שבאמת 'רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום', שהקב"ה עושה עם נקודות הבחירה סיבה להנהגתו ית',

ואח"כ הוריד יוסף את שני הנשמות במצרים ע"י אסנת בת דינה בת רחל, וכך ירדו הנשמות בדרך אחרת. ועתה שני בניך הנולדים לך בארץ מצרים לי

פרשת ויחי - תיאור חיי יעקב אבינו, כמה וכמה רדיפות וצרות דעזו עליו כל ימי חייו

עתה בסיום חומש בראשית נאמר 'הדרן' על החומש. כתוב בישמח ישראל בשם אביו הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר שפרשת ויחי כולו חיזוק, בפרשה כתוב 'ויתחזק ישראל' ובהפסוק כתוב 'וחזקת והיית לאיש', ואנו אומרים ג' פעמים חזק חזק.

נתבונן מעט בחייו של יעקב אבינו ע"פ מש"כ בחת"ס בדרושים ואגדות ועוד. דהנה כשבא יעקב לברך את נכדיו הוא אומר: ויברך את יוסף ויאמר האלהים אשר התהלכו אבתי לפניו אברהם ויצחק האלהים הרעה אתי מעודי עד היום הזה: המלאך הגאל אתי מכל רע יברך את הנערים ויקרא בהם שמי ושם אבתי אברהם ויצחק וידגו לרב בקרב הארץ. ותרגם יונתן 'השם שזן ופרנס אותי מעודי עד היום הזה, והמלאך שגאל אותי מכל בישוי, יברך את הנערים.

וצ"ע דכשנתבונן מעט דמעט בימי יעקב, נמצא שהיו לו רדיפות צרות ויסורים וכאבים מבית ומבחוץ, ברוחני ובגשמי, בגוף ובממון, מבני ומנשותיו, מחמיו ומאחיו, בא"י ובחו"ל, עוד טרם שנולד 'ויתרוצצו' עד לאחר שנסתלק לא נתנוהו לקבורה, איך הוא אומר 'הרועה אותי מעוד עד היום הזה?' וכשנתבונן נוכל למנות י"ז צרות.

א. בבטן נתרופץ עמו עשיו הרשע, זה לא היה דבר קל, כתוב 'ודחקין במעאה' לא היה לו שם מנוחה. אם איוב אומר 'מי יתנני ירחי קדם' שמתגעגע לט' חדשים בבטן אמו, נר דלוק על ראשו, וצופה מסוף העולם ועד סופו, ומאיר עליו אור הגנוז, יש לו גילוי מלאכי השרת, מה חסר שם. רק אחד בעולם אינו מתגעגע לשם, הוא יעקב אבינו שהתרופץ והיה מריב עם אחיו, לא היה לו מנוחה בירחי קדם, ואי' במדרש 'זה רוצה להרוג את זה וזה רוצה להרוג את זה', מלחמת עולם הראשונה היה שם. במדרש פ' ויחי 'רבי ברכיה אמר רבי לוי, שלא תאמר משיצא ממעי אמו נזדווג עמו, עוד שבמעיו אמו זרועו מתוחה עליו'.

ב. בזמן הלידה היה צריך יעקב אבינו לצאת ראשונה [ע"י רבי שלמה קלוגר שו"ע סי' רפנ], יעקב ידע מהו מעלת הבכורה בגשמי וברוחני, ואחיו יצא הראשון אדמוני, ויעקב אחוז אותו בעקביו לעכבו שלא יקדימנו, ולא עלתה לו, והוא נצח ויצא ראשונה.

ג. ברכת ה' לאברהם הוא שורש כל השפע של העולם, ויצחק רצה להעבירו לבניו, לא היה לו ברירה כי אם לקחת את הברכות בערמה, ויבקש אחיו להרגו. אין לנו השגה מהי ההרגשה שמישהו רוצה להרוג, אף אחד עוד לא הוציא רובה על הראש שלנו, מי שהיה לפני שבעים שמונים שנה, הרגיש מה זה להיות נרדף בכל רגע שמא יהרגוהו באופן פרטי. יעקב אבינו היה חי ככה באמת, זה לא בדיחה, העשיו הזה שוכר את המאפיה בנו אליפו ונותן לו חרב וסכין שירדוף אחר אחיו, ופשוט... להרוג אותו. רחמנא לשזבן.

ד. אליפו לקח ממנו כל רכשו, הוא עומד לפני הירדן והוריד ממנו כל לבושו, הוא עומד ערום כיום היוולדו. גם זאת הרגישו מעט באשוויץ שהעמידו אותנו הגויים ערום כיום היוולדו. בשנת תש"ב תש"ג לקחו יהודים אפ"י עשירים גדולים, והעמידו אותם בדרכס לתאי הגזים בלי לבוש כלל - כי כל צער וצער שעבר על יעקב אבינו, היה סימן לבנים וטעמו אותו בניו אחריו במשך שנות גלותם.

ובקדושת לוי כתב שגם זה היה מעשה אבות סימן לבנים. והקב"ה עזר לו שנכנס בתוך הירדן כיון שלא היו לו בגדים, עד שריחם עליו הקב"ה ובא איש אחד וטבל בירדן וטבע ומת ונשארו בגדיו ליעקב. והודה להשי"ת על

הם, כראובן ושמעון יהיו לי, נתת להם גופים לשני בני שהייתי צריך להוליד. והיה בשכון ישראל, אין ויהי אלא לשון צער.

יב. ביקש יעקב לישב בשלוה, התחילה הצרה של כל הצרות, קפץ רוגזו של יוסף, אי אפשר לתאר איזה צרה יותר גדולה, לא יודע אם איוב עבר צרות כאלה, הוא סבל ביום אחד את כל הצרות ונפל מאגרא רמא לבירא עמיקתא, כמבואר בספר איוב, ביום אחד באו המבשרים שמתו הצאן, עודו מדבר ובא אחד לבשר שמתו הבקר, עודו מדבר ובא מבשר שנשרפו כל בניו, היו צרות כמו הר שבאו בפעם אחת, משא"כ יעקב אבינו סובל וסובל צרות משונות מלפני שנוולד, איוב מתגעגע לירחי קדם, יעקב גם שם לא היה לו מנוחה. והוא כבר בן מאה שנה ועדיין לא מצא מנוחה, תמיד היה נרדף. עתה כשביקש לישב בשלוה, הרי כבר נמנו עשר צרות, והנה לוקחים ממנו בנו האהוב, ואינו יודע מה שנעשה איתו, ויתאבל על בנו ימים רבים, אין לנו השגה מה זה לאבד השראת השכינה, וימאן להתנחם, ורש"י מגלה שיעקב חשד את הבנים שהם הרגוהו, איזה הרגשה היא זאת שהרגו הבנים את אחיהם, אין לשער איזה מין צער הוא, רח"ל. ולא עוד אלא שהוא עצמו שלח אותו אל אחיו, ולא עשה לו לוויה במקום סכנה, והרגיש שהוא צריך כפרה.

ברוחני באגשמי עברו עלי צרות משונות כאלה.

יג – ט"ו. ולא שאתיב את יוסף, וארית המשפחה, הוא חושב שסופו לגהינם ואין אבותיו הק' שמחים איתו, והקב"ה אמר לו לפני שבעים שנה, שהוא בן עולם הבא רק כשכל בניו בחיים, כ"ב שנה הוא רואה את עצמו נפול ונכשל ואינו במדרגת אמת. והנה עוד צרה, שמעון איננו, ואת בנימין תקחו, עלי היו כולנה.

טז. ב'פ' ויגש כבר נתברר שהקב"ה היה לו חשבון ארוך, ועוד יוסף חי, אך היה לו פחד לעזוב את א"י ולרדת לארץ טמאה מלאה זנות ועריות, כמ"ש החזקוני ב'פ' אל תרדה מרדה מצרימה. לאחר מכן חלה יעקב, ורצה לגלות את הקץ וכל מה שהוא רוצה, לא הולך לו.

יז. לאחר הסתלקותו, הגם שבאמת לא מת, אבל עושים לו ארבעים יום חנטה, בזה"ק מתואר איזה עגמת נפש היה זה ליעקב אבינו 'ויחנטו הרופאים', מצריים טמאים טפלו בגופו הקדוש, עד כדי כך שארז"ל שיוסף נענש על זה וגם אותו חנטו. [אין הכונה חנטה שחתכו את הגוף והכניסו כמה מיני רוקח של בשמים, שזה לוקח מאה עשרים יום, אלא חנטה בת מ' יום שהיא מבחוץ לגוף, אך אעפ"כ אין זה לפי קדושתו של יעקב שגויים טמאים שלא טבלו במקוה, יטפלו בגופו הטהור, בפרט שהוא חי...]. הרי שאין לו מנוחה גם לאחר ההסתלקות.

יז. לאחר הסתלקותו, הגם שבאמת לא מת, אבל עושים לו ארבעים יום חנטה, בזה"ק מתואר איזה עגמת נפש היה זה ליעקב אבינו 'ויחנטו הרופאים', מצריים טמאים טפלו בגופו הקדוש, עד כדי כך שארז"ל שיוסף נענש על זה וגם אותו חנטו. [אין הכונה חנטה שחתכו את הגוף והכניסו כמה מיני רוקח של בשמים, שזה לוקח מאה עשרים יום, אלא חנטה בת מ' יום שהיא מבחוץ לגוף, אך אעפ"כ אין זה לפי קדושתו של יעקב שגויים טמאים שלא טבלו במקוה, יטפלו בגופו הטהור, בפרט שהוא חי...]. הרי שאין לו מנוחה גם לאחר ההסתלקות.

ולא עוד אלא שגם בזיבולא בתריתא צריכים רחמים, כמבואר בגמ', לאחר שסוחבים את המיטה שלו חצי שנה וכבר משתוקק להטמן עם אביו, ק' בתחילה הרופא אומר שצריך להמתין מ' יום, וגם בסוף העשיו הרשע הזה שכבר עקב אותו בבטן, והנה כאן מעכב את קבורתו, אע"פ שכבר שילם לו הכל כתוב וחתום, הוא מכחיש הכל. כי כשאין יעקב אין אמת בעולם ויכול לשקר אפי' במילתא דעבידי לגלויא, למה לא הביאו את השטר ממצרים להראות לחברא קדישא שהשטח שלו, מעשה שהיה ושכחו את השטר במצרים, והרשע הזה עומד ומעכב את הקבורה, גם לאחר ששילמו בכסף מלא. וגם רחל לא נטמנה עמו. עד לרגע האחרון לאחר שחוששים בן דן ערף את ראשו של עשיו, קבורה במערת המכפלה.

מעשי אבות סימן לבנים, יעקב הכין למצב הגלות 'נסתרה דרכי'
מה אפשר לומר על חיים כאלה? כתב הקדושת לוי ע"פ ה'למה תאמר יעקב ותדבר ישראל נסתרה דרכי מה' ומאלהי משפטי יעבור, וצ"ע איך אפשר לתפוס את יעקב שאומר 'נסתרה דרכי', הרי לא היה לו מנוחה בעולם כלל, לא היה בהסטוריה צדיק שסבל כ"כ הרבה. וכתב הקדושת לוי שיעקב אבינו אמר דיבור זה כהכנה לבניו, מעשי אבות סימן לבנים, שבניו היו צריכים לעבור גלות ארוך וקשה עד מאד, והיה יעקב אבינו צריך להכין להם דיבור 'קשה' כזה, למה למה למה.

ולא לעצמו אמר כך, ולכן לא כתוב בתורה"ק שאמר יעקב 'נסתרה דרכי מהשם', רק בני"ך כתב כך, ופירושו המפרשים שגם בתורה כתוב כך, בפסוק

מעשי אבות סימן לבנים, יעקב הכין למצב הגלות 'נסתרה דרכי'
מה אפשר לומר על חיים כאלה? כתב הקדושת לוי ע"פ ה'למה תאמר יעקב ותדבר ישראל נסתרה דרכי מה' ומאלהי משפטי יעבור, וצ"ע איך אפשר לתפוס את יעקב שאומר 'נסתרה דרכי', הרי לא היה לו מנוחה בעולם כלל, לא היה בהסטוריה צדיק שסבל כ"כ הרבה. וכתב הקדושת לוי שיעקב אבינו אמר דיבור זה כהכנה לבניו, מעשי אבות סימן לבנים, שבניו היו צריכים לעבור גלות ארוך וקשה עד מאד, והיה יעקב אבינו צריך להכין להם דיבור 'קשה' כזה, למה למה למה.

ולא לעצמו אמר כך, ולכן לא כתוב בתורה"ק שאמר יעקב 'נסתרה דרכי מהשם', רק בני"ך כתב כך, ופירושו המפרשים שגם בתורה כתוב כך, בפסוק

מעשי אבות סימן לבנים, יעקב הכין למצב הגלות 'נסתרה דרכי'
מה אפשר לומר על חיים כאלה? כתב הקדושת לוי ע"פ ה'למה תאמר יעקב ותדבר ישראל נסתרה דרכי מה' ומאלהי משפטי יעבור, וצ"ע איך אפשר לתפוס את יעקב שאומר 'נסתרה דרכי', הרי לא היה לו מנוחה בעולם כלל, לא היה בהסטוריה צדיק שסבל כ"כ הרבה. וכתב הקדושת לוי שיעקב אבינו אמר דיבור זה כהכנה לבניו, מעשי אבות סימן לבנים, שבניו היו צריכים לעבור גלות ארוך וקשה עד מאד, והיה יעקב אבינו צריך להכין להם דיבור 'קשה' כזה, למה למה למה.

ולא לעצמו אמר כך, ולכן לא כתוב בתורה"ק שאמר יעקב 'נסתרה דרכי מהשם', רק בני"ך כתב כך, ופירושו המפרשים שגם בתורה כתוב כך, בפסוק

מעשי אבות סימן לבנים, יעקב הכין למצב הגלות 'נסתרה דרכי'
מה אפשר לומר על חיים כאלה? כתב הקדושת לוי ע"פ ה'למה תאמר יעקב ותדבר ישראל נסתרה דרכי מה' ומאלהי משפטי יעבור, וצ"ע איך אפשר לתפוס את יעקב שאומר 'נסתרה דרכי', הרי לא היה לו מנוחה בעולם כלל, לא היה בהסטוריה צדיק שסבל כ"כ הרבה. וכתב הקדושת לוי שיעקב אבינו אמר דיבור זה כהכנה לבניו, מעשי אבות סימן לבנים, שבניו היו צריכים לעבור גלות ארוך וקשה עד מאד, והיה יעקב אבינו צריך להכין להם דיבור 'קשה' כזה, למה למה למה.

ולא לעצמו אמר כך, ולכן לא כתוב בתורה"ק שאמר יעקב 'נסתרה דרכי מהשם', רק בני"ך כתב כך, ופירושו המפרשים שגם בתורה כתוב כך, בפסוק

ולא לעצמו אמר כך, ולכן לא כתוב בתורה"ק שאמר יעקב 'נסתרה דרכי מהשם', רק בני"ך כתב כך, ופירושו המפרשים שגם בתורה כתוב כך, בפסוק

ולא לעצמו אמר כך, ולכן לא כתוב בתורה"ק שאמר יעקב 'נסתרה דרכי מהשם', רק בני"ך כתב כך, ופירושו המפרשים שגם בתורה כתוב כך, בפסוק

הם, כראובן ושמעון יהיו לי, נתת להם גופים לשני בני שהייתי צריך להוליד. והיה בשכון ישראל, אין ויהי אלא לשון צער.

יב. ביקש יעקב לישב בשלוה, התחילה הצרה של כל הצרות, קפץ רוגזו של יוסף, אי אפשר לתאר איזה צרה יותר גדולה, לא יודע אם איוב עבר צרות כאלה, הוא סבל ביום אחד את כל הצרות ונפל מאגרא רמא לבירא עמיקתא, כמבואר בספר איוב, ביום אחד באו המבשרים שמתו הצאן, עודו מדבר ובא אחד לבשר שמתו הבקר, עודו מדבר ובא מבשר שנשרפו כל בניו, היו צרות כמו הר שבאו בפעם אחת, משא"כ יעקב אבינו סובל וסובל צרות משונות מלפני שנוולד, איוב מתגעגע לירחי קדם, יעקב גם שם לא היה לו מנוחה. והוא כבר בן מאה שנה ועדיין לא מצא מנוחה, תמיד היה נרדף. עתה כשביקש לישב בשלוה, הרי כבר נמנו עשר צרות, והנה לוקחים ממנו בנו האהוב, ואינו יודע מה שנעשה איתו, ויתאבל על בנו ימים רבים, אין לנו השגה מה זה לאבד השראת השכינה, וימאן להתנחם, ורש"י מגלה שיעקב חשד את הבנים שהם הרגוהו, איזה הרגשה היא זאת שהרגו הבנים את אחיהם, אין לשער איזה מין צער הוא, רח"ל. ולא עוד אלא שהוא עצמו שלח אותו אל אחיו, ולא עשה לו לוויה במקום סכנה, והרגיש שהוא צריך כפרה.

ברוחני באגשמי עברו עלי צרות משונות כאלה.

יג – ט"ו. ולא שאתיב את יוסף, וארית המשפחה, הוא חושב שסופו לגהינם ואין אבותיו הק' שמחים איתו, והקב"ה אמר לו לפני שבעים שנה, שהוא בן עולם הבא רק כשכל בניו בחיים, כ"ב שנה הוא רואה את עצמו נפול ונכשל ואינו במדרגת אמת. והנה עוד צרה, שמעון איננו, ואת בנימין תקחו, עלי היו כולנה.

טז. ב'פ' ויגש כבר נתברר שהקב"ה היה לו חשבון ארוך, ועוד יוסף חי, אך היה לו פחד לעזוב את א"י ולרדת לארץ טמאה מלאה זנות ועריות, כמ"ש החזקוני ב'פ' אל תרדה מרדה מצרימה. לאחר מכן חלה יעקב, ורצה לגלות את הקץ וכל מה שהוא רוצה, לא הולך לו.

יז. לאחר הסתלקותו, הגם שבאמת לא מת, אבל עושים לו ארבעים יום חנטה, בזה"ק מתואר איזה עגמת נפש היה זה ליעקב אבינו 'ויחנטו הרופאים', מצריים טמאים טפלו בגופו הקדוש, עד כדי כך שארז"ל שיוסף נענש על זה וגם אותו חנטו. [אין הכונה חנטה שחתכו את הגוף והכניסו כמה מיני רוקח של בשמים, שזה לוקח מאה עשרים יום, אלא חנטה בת מ' יום שהיא מבחוץ לגוף, אך אעפ"כ אין זה לפי קדושתו של יעקב שגויים טמאים שלא טבלו במקוה, יטפלו בגופו הטהור, בפרט שהוא חי...]. הרי שאין לו מנוחה גם לאחר ההסתלקות.

ולא עוד אלא שגם בזיבולא בתריתא צריכים רחמים, כמבואר בגמ', לאחר שסוחבים את המיטה שלו חצי שנה וכבר משתוקק להטמן עם אביו, ק' בתחילה הרופא אומר שצריך להמתין מ' יום, וגם בסוף העשיו הרשע הזה שכבר עקב אותו בבטן, והנה כאן מעכב את קבורתו, אע"פ שכבר שילם לו הכל כתוב וחתום, הוא מכחיש הכל. כי כשאין יעקב אין אמת בעולם ויכול לשקר אפי' במילתא דעבידי לגלויא, למה לא הביאו את השטר ממצרים להראות לחברא קדישא שהשטח שלו, מעשה שהיה ושכחו את השטר במצרים, והרשע הזה עומד ומעכב את הקבורה, גם לאחר ששילמו בכסף מלא. וגם רחל לא נטמנה עמו. עד לרגע האחרון לאחר שחוששים בן דן ערף את ראשו של עשיו, קבורה במערת המכפלה.

מעשי אבות סימן לבנים, יעקב הכין למצב הגלות 'נסתרה דרכי'
מה אפשר לומר על חיים כאלה? כתב הקדושת לוי ע"פ ה'למה תאמר יעקב ותדבר ישראל נסתרה דרכי מה' ומאלהי משפטי יעבור, וצ"ע איך אפשר לתפוס את יעקב שאומר 'נסתרה דרכי', הרי לא היה לו מנוחה בעולם כלל, לא היה בהסטוריה צדיק שסבל כ"כ הרבה. וכתב הקדושת לוי שיעקב אבינו אמר דיבור זה כהכנה לבניו, מעשי אבות סימן לבנים, שבניו היו צריכים לעבור גלות ארוך וקשה עד מאד, והיה יעקב אבינו צריך להכין להם דיבור 'קשה' כזה, למה למה למה.

ולא לעצמו אמר כך, ולכן לא כתוב בתורה"ק שאמר יעקב 'נסתרה דרכי מהשם', רק בני"ך כתב כך, ופירושו המפרשים שגם בתורה כתוב כך, בפסוק

מעשי אבות סימן לבנים, יעקב הכין למצב הגלות 'נסתרה דרכי'
מה אפשר לומר על חיים כאלה? כתב הקדושת לוי ע"פ ה'למה תאמר יעקב ותדבר ישראל נסתרה דרכי מה' ומאלהי משפטי יעבור, וצ"ע איך אפשר לתפוס את יעקב שאומר 'נסתרה דרכי', הרי לא היה לו מנוחה בעולם כלל, לא היה בהסטוריה צדיק שסבל כ"כ הרבה. וכתב הקדושת לוי שיעקב אבינו אמר דיבור זה כהכנה לבניו, מעשי אבות סימן לבנים, שבניו היו צריכים לעבור גלות ארוך וקשה עד מאד, והיה יעקב אבינו צריך להכין להם דיבור 'קשה' כזה, למה למה למה.

ולא לעצמו אמר כך, ולכן לא כתוב בתורה"ק שאמר יעקב 'נסתרה דרכי מהשם', רק בני"ך כתב כך, ופירושו המפרשים שגם בתורה כתוב כך, בפסוק

מעשי אבות סימן לבנים, יעקב הכין למצב הגלות 'נסתרה דרכי'
מה אפשר לומר על חיים כאלה? כתב הקדושת לוי ע"פ ה'למה תאמר יעקב ותדבר ישראל נסתרה דרכי מה' ומאלהי משפטי יעבור, וצ"ע איך אפשר לתפוס את יעקב שאומר 'נסתרה דרכי', הרי לא היה לו מנוחה בעולם כלל, לא היה בהסטוריה צדיק שסבל כ"כ הרבה. וכתב הקדושת לוי שיעקב אבינו אמר דיבור זה כהכנה לבניו, מעשי אבות סימן לבנים, שבניו היו צריכים לעבור גלות ארוך וקשה עד מאד, והיה יעקב אבינו צריך להכין להם דיבור 'קשה' כזה, למה למה למה.

ולא לעצמו אמר כך, ולכן לא כתוב בתורה"ק שאמר יעקב 'נסתרה דרכי מהשם', רק בני"ך כתב כך, ופירושו המפרשים שגם בתורה כתוב כך, בפסוק

ולא לעצמו אמר כך, ולכן לא כתוב בתורה"ק שאמר יעקב 'נסתרה דרכי מהשם', רק בני"ך כתב כך, ופירושו המפרשים שגם בתורה כתוב כך, בפסוק

ולא לעצמו אמר כך, ולכן לא כתוב בתורה"ק שאמר יעקב 'נסתרה דרכי מהשם', רק בני"ך כתב כך, ופירושו המפרשים שגם בתורה כתוב כך, בפסוק

ולא לעצמו אמר כך, ולכן לא כתוב בתורה"ק שאמר יעקב 'נסתרה דרכי מהשם', רק בני"ך כתב כך, ופירושו המפרשים שגם בתורה כתוב כך, בפסוק

ולא לעצמו אמר כך, ולכן לא כתוב בתורה"ק שאמר יעקב 'נסתרה דרכי מהשם', רק בני"ך כתב כך, ופירושו המפרשים שגם בתורה כתוב כך, בפסוק

ולא לעצמו אמר כך, ולכן לא כתוב בתורה"ק שאמר יעקב 'נסתרה דרכי מהשם', רק בני"ך כתב כך, ופירושו המפרשים שגם בתורה כתוב כך, בפסוק

(חתם סופר)

אינזער נשיין בלעטל

מלוקט על ידי תלמידי תלמוד תורה "בת עין"
ע"ש הרה"ק מאוריטש זי"ע פ"ק צפת ת"ו

פֿרשֿת ויחי • תשע"ט ◊ גליון 287

אינטרעסאנט

אגרת השבת

בי"ד טבת שנת ד"א תתקי"ט, בהיותו בלאנדאן, קבל רבינו אברהם אבן עזרא אגרת ששלחה אליו ה'שבת קודש'.

מדוע שלחה השבת אגרת?

ידוע לכל אחד שהימים מתחילים מהערב, כמו שאנו עושים בשבת, שמערב מתחילים לשבות, וכמו שנאמר "וַיְהִי עֶרֶב" ואחר כך "וַיְהִי בֹקֶר".

אך בימי האבן עזרא היו אפיקורסים שרצו לשנות ולומר שהיום מתחיל מהבוקר, כלומר ששבת מתחילה בשבת בבוקר ומסתימת בבוקר יום ראשון, וליל שבת הוא כחול ח"ו.

קבלת האגרת

בליל שבת י"ד טבת, ראה אל האבן עזרא איש אחד בחלומו ובידו אגרת, ואמר לו: "קח זאת האגרת ששלחה אליך השבת". באגרת בקשה השבת שיכתוב מכתבים להסביר שעל פי התורה היום מתחיל מהלילה ומסתים בלילה, וישלח את המכתבים לכל המקומות בו גרים בני ישראל. ואכן כך עשה האבן עזרא.

לשון האגרת

אני שבת עטרת דת יקרים. רביעית בעשרת הדברים: ובין השם ובין בניו אני אות. ברית עולם לכל דורות ודורים: ובי כל מעשיו פלה אלקים. וכן פתוב בראשית כל ספרים: ולא ירד אז מן. למען אהיה מופת להורים: אני ענג לחיים על האדמה. ומרגוע לעם שוכני קברים: אני חדות זכרים גם נקבות. וששים בי זקנים עם נערים: ולא יתאבלו בי אבלים. ובי לא יספדו על מות ישרים: השקט ימצאו עבד ואמה. והגרים אשר הם בשערים: יניחון כל בהמותיהם ביד איש. בפוסים וחמורים ושורים: וכל משפיל פיניו הוא יקדש. וגם יבדיל חשובים פנזירים: בכל יום ימצאו שערי תבונה. ביזמו נפתחו מאה שערים: מכבד מעשות דרך. ונכון מצא חפץ ודבר דבר: ושמרתיה מכל אשם. למען שמרתני מאד מימי נעורים: בזקנותך שנגה נמצא בה. אשר הובאו אליך הספרים: ושם פתוב לחלל יום שביעי. ואיה תחשה ולא תדר נדרים: לחבר אגרת דרך האמונה. ותשלחם אל כל העברים:

האגרת של הראב"ע

אכן קיים הראב"ע את בקשת שליח השבת, וכתב מכתבים אל תפוצות ישראל, בהם הסביר את סדר הלוח היהודי, והוא מחולק לשלשה חלקים: בראשית השנה, בראשית החודש, בראשית היום.

והתחזקתם

נפלת? תתכונן לעליה

הנפה?! מתי זה היה?! כבר כמעט שכחתי את ימי האור הנפלאים, ונפלתי אל ילי טבת הארפים והקרים. בהנפה כבר דמיתי לחשב כי קל וכשוט הוא להעביר ימי חול בהתרוממות רוח, והנה הכל כבר כמעט נשכח.

אכן ימי ההנפה יקרים וחשובים ולא יעלה על הדעת לזלזל בהם, אדרבה הם הנותנים פח ומאירים את ימי החשכות. אבל גדולים וחשובים יותר הם ימי החשכות, כי אז מה שקונים בעמל ביגיעה, נחרתים ונחרטים בנו והם לנו לקנין נצח.

ה'דגל מחנה אפרים' מביא פרוש על הגמרא: 'אוקירו לנשייכו כי היכי דתתערתו' (וכשוטו: כפדו את נשייכם כדי שתתעשרו), 'נשייכו' הוא לשון שכחה, שהאדם במצב ירידה ושוכח את ה', ואמרה הגמרא שאל זלזל אדם בנפילה ממדרגתו, כי הנפילה באה אליו כדי שיתגבר עליה ויתעלה יותר ממדרגתו, וזהו 'אוקירו לנשייכו' כפדו את השכחה והנפילה שלכם, 'כדי שתתערתו' כי דוקא על ידי הנפילה תתעלו למדרגה יותר גדולה, בבחינת 'ירידה לצרף עליה'.

ובזה הוא מבאר גם בפרשה, כי מנשה הוא לשון שכחה ונפילה ממדרגתו, ואפרים הוא לשון רבוי ומדרגה גדולה, ואמר יעקב אחיו הקטן דהינו אפרים יגדל דוקא ממנו על ידי מנשה - הרבוי והעליה דוקא על ידי השכחה והנפילה באים.

קורץ אתו שארף

וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁבַע עָשָׂר שָׁנָה. אַף שִׁיעֲקֹב כִּבְרָה הָיָה בְּגִלּוֹת בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, יָדַע לְמִצּוֹא בְּכָל דְּבַר אֶת הַטּוֹב - בְּגִימְטְרִיא שְׁבַע עָשָׂרָה, וְעַל יְדֵי זֶה וַיְחִי יַעֲקֹב - הָיָה יָכוֹל לְעִבּוֹד אֶת ה' בַּחַיּוֹת. (שלום בניך)

אַשְׁרֵי לְקַחְתִּי מִיַּד הָאֱמֹרִי בְּחַרְבִּי וּבְקִשְׁתִּי. בְּתַרְגּוּם: בְּצִלּוֹתַי וּבִבְעוֹתַי. שֵׁשׁ תְּפִילוֹת שְׁפוּעֵלוֹת מִיַּד כַּחֲרַב שְׁפוּעֵלוֹתַי מִקְרֹב, וַיֵּשׁ תְּפִילוֹת הַפּוֹעֵלוֹת לְאַחַר זְמַן כִּקְשַׁת שְׁפוּעֵלוֹתַי לְמִרְחֹק. (מהר"ד מבעלזא)

הַקְּבִצוּ וְשִׁמְעוּ בְּנֵי יַעֲקֹב וְשִׁמְעוּ אֶל יִשְׂרָאֵל אֲבִיכֶם. הַקְּבִצוּ אִם תְּהִיוּ מְקוֹבְצִים בְּאַחֲדוֹת, אִזִּי אֶפְּלוּ תְּהִיוּ בְּדִרְגָה פְּחוּתָה - בְּנֵי יַעֲקֹב, תְּהִיוּ נִקְרָאִים יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא דְּרָגָה גְבוּהָה. (אמרות טהורות)

עַד כִּי יָבֹא שִׁילָה. יָבֹא שִׁילָה בְּגִימְטְרִיא מְשִׁיחַ, כְּמוֹ שֶׁפִּירַשׁ רַש"י. (פני דוד)

דָּן יִדִּין עַמּוֹ כְּאַחַד שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל ... לִישׁוּעָתָה קִוִּיתִי ה'. גַּם כְּאִשֶׁר יֵשׁ דִּין בְּתוֹךְ דִּין - הַסְתַּר בְּתוֹךְ הַסְתַּר, אִם מֵאֲמִין שֶׁה' יִתְּבַרַךְ נִמְצָא שֶׁם וְהַכֵּל לְטוֹבָה, אִזִּי לִישׁוּעָתָה קִוִּיתִי ה' - יָכוֹל הוּא לְצַפּוֹת לִישׁוּעַת ה'. (תשואות חן)

בְּנִימִין זָאב יִטְרֹף. מְרַמֵּז עַל עֶשְׂרֵה בְּנֵי בְּנִימִין בְּגִימְטְרִיא זָאב. וְגַם רִמֵּז לְמִרְדְּכַי הַצַּדִּיק מִבְּנֵי בְּנֵי שֶׁל בְּנִימִין, הוּא זָאב יִטְרֹף שֶׁעֲתִיד לְטְרוֹף אֶת עֶשְׂרֵת בְּנֵי הַמֶּן. (שפתי כהן)

א טיפוע נענדאנק

כשנתאחד נגיע לאחרית הימים

וַיֹּאמֶר הָאֱסָפוּ וְאֶגְיְדָה לָכֶם אֶת אֲשֶׁר יִקְרָא אֶתְכֶם בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים. יָדוּעַ מַה שְּׁאָמְרוּ חַז"ל כִּי בְּעוֹן שְׁנֵאת חֲנָם וּפְרוּד לְבָבוֹת חֲרָבָה בֵּית מִקְדָּשֵׁינוּ וְגַלְיָנוּ מֵאַרְצֵנוּ, וְכֹאֲשֶׁר נִתְקַן עוֹן זֶה וְנָשׁוּב לְאַהֲבַי אִישׁ אֶת רַעְהוּ וְנִתְאַחַד כָּלֵנוּ בְּאַחַד - כְּאִישׁ אֶחָד בְּלֵב אֶחָד, נִזְכָּה בְּמִהְרָה לְגֵאֲלָה הַשְּׁלָמָה. וְזֶה אָמַר יַעֲקֹב לְבָנָיו "הָאֱסָפוּ" תִּתְאַסְפוּ וְתִתְאַחְדוּ בְּאַהֲבָה וְאַחוּה וְרַעוּת, "וְאֶגְיְדָה לָכֶם אֲשֶׁר יִקְרָא אֶתְכֶם" אִזִּי, שְׁמַהֲרָ מְאֹד תִּגְיְעוּ לְ"אַחֲרֵית הַיָּמִים", שֶׁתִּזְכְּוּ לְבִיאַת גּוֹאֵל צַדִּיק וְלְגֵאֲלָה הַשְּׁלָמָה בְּמִהְרָה בְּיָמֵינוּ.

(אור פני משה הרה"ק רבי משה מפשעווארסק [יא"צ יב טבת])

פניני בת עין

בְּתַחֲלָה בְּמַעֲשֵׂה אַחַר כִּף יִרְאֶה בְּמַחְשְׁבָה גּוֹר אַרְיָה יְהוּדָה. יֵשׁ שְׁנֵי דְרָגוֹת בְּיִרְאֶה: א' יִרְאֶה בְּמַעֲשֵׂה, שֶׁהוּא סֵר מֵרַע מִיִּרְאֵת הַבּוֹרָא. ב' יִרְאֶה בְּמַחְשְׁבָה וּדְבָקוֹת, שְׁמִתְבּוֹנֵן וְדָבֵק בְּמַחְשְׁבָתוֹ בְּגִדְלוֹת הַבּוֹרָא וּמִתְעוֹרֵר עָלָיו יִרְאֶה מִחֲמַת רוּמָמוֹת הַבּוֹרָא בְּרוּף הוּא. וְהִנֵּה אוֹנֵק לֹאִס תְּרַגֵּם: 'שְׁלִטוֹן יְהִי בְּשֵׁרוּיָא וּבְסוּפָא יִתְרַבָּא מְלַכָּא' (שליט יהא בתחלתו ובסוף יתרבה המלכות). וְזֶהוּ גּוֹר מְלִשׁוֹן "וַיִּגְר מוֹאָב", שֶׁבְּתַחֲלָה תִּהְיֶה יִרְאֵתוֹ בְּבַחֲיַנַּת שְׁלִטוֹן שֶׁהָאָדָם יִרָא וּמְקַיִם צְוּוּיָו, וּבְסוּף אַרְיָה אוֹתִיּוֹת 'יִרְאֵה', שֶׁהִיִּרְאֵה תִּתְרַבָּה לְבַחֲיַנַּת מְלָכוֹת, כְּאָדָם הִיִּרָא מְרוּמָמוֹת וּגְדֵלוֹת הַמְּלָךְ.

א שיין ווארט

הָאֱלֹקִים אֲשֶׁר הִתְהַלְכּוּ אֲבֹתַי לְפָנָיו. כְּבִיאֹר תִּיבַת 'לְפָנָיו' נִחְלָקוּ בְּמִדְרַשׁ רַבִּי יוֹחָנָן וְרִישׁ לְקִישׁ, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר מִשָּׁל לְרוּעָה שְׁעוֹמֵד וּמְבִיט בְּצֵאֲנוּ, שֶׁהִצָּאן הוֹלֵךְ לְפָנֵי הַרוּעָה. רִישׁ לְקִישׁ אָמַר מִשָּׁל לְנִשְׂיָא מֵהֵלֶךְ וְהַזְקִינִים מֵהֵלְכִין לְפָנָיו. וְאוֹמַרְת הַמְּדַרְשׁ הַנִּפְקָא מִיְנָה בֵּין שְׁתֵּי הַפִּירוּשִׁים, עַל דַּעֲתִיָּה דְרִישׁ לְקִישׁ דְּבִרֵי יוֹחָנָן אֲנִי צְרִיכִין לְכַבּוֹדוֹ, עַל דַּעֲתִיָּה דְרִישׁ לְקִישׁ הוּא צְרִיךְ לְכַבּוֹדֵנוּ. יֵשׁ לְבֹאֵר אֶת הַמַּחְלֻקָּת בִּינֵיהֶם, שְׁצַדִּיק אֲשֶׁר הִתְנַהֵג בְּצַדִּיקוֹת מְנַעֲרוֹתוֹ וְלֹא נִתְנַסָּה בְּמַכְשׁוּלוֹת הַיֵּצֵר, צְרִיךְ שְׁמִירָה יִתִּירָה מֵהַבּוֹרָא ב"ה שֶׁלֹּא יִפּוֹל בְּפַח יְקוּשׁ, כִּי אִין לוֹ נְסִיוֹן בְּמַלְחָמָה זֹו. לְעוֹמַת זֹאת הַבַּעַל תְּשׁוּבָה אֲשֶׁר מְכִיר וְיודֵעַ אֶת כָּל פְּתוּיֵי הַיֵּצֵר, עוֹמֵד תָּמִיד מוֹכֵן וּמְזוֹמֵן כְּגַבּוֹר מַלְחָמָה לְהַלְחֵם בִּיֵּצֵרוֹ וְאִינוּ זְקוּק לְשְׁמִירָה מִיּוֹחַדָּת. לְכֵן רַבִּי יוֹחָנָן אֲשֶׁר הָיָה צַדִּיק מְנַעֲוֵרֵי אָמַר 'אֲנִי צְרִיכִין לְכַבּוֹדוֹ' - לְשְׁמִירַת הַקַּב"ה שֶׁלֹּא יִפּוֹל בְּרִשְׁתֵּי הַיֵּצֵר, אֲבָל רִישׁ לְקִישׁ אֲשֶׁר הָיָה רַחוּק וְנִתְקַרַב אֶל הַקְּדוּשָׁה, יודֵעַ הוּא אֶת מַלְחַמַת הַיֵּצֵר, לֹא רַק שְׁאִינוּ צְרִיךְ שְׁמִירָה, אֲלֵא אֲדַרְבָּה הוּא צְרִיךְ כְּבִיכוּל לְכַבּוֹדֵנוּ, עַל יְדוֹ מִתְקַדֵּשׁ שֵׁם שְׁמַיִם. (עבודת ישראל הגה"ק רבי ישראל המגיד מקאזניץ)

וְאֲנִי בְּבֹאֵי מְפַדֵּן וְגו'. פִּירַשׁ רַש"י דְּקֹאֵי עַל מַה שְׁבִיקַשׁ אֶת יוֹסֵף שִׁיעֲלָה אוֹתוֹ לְקַבְרוֹת אֲבוֹתָיו,

והתנצל לפניו על אשר לא עשה כן לאמו. וקשה מדוע נסמכה זה לענין ברכת מנשה ואפרים, ולא כתבה סמוך לענין הקבורה. ויש ליישב על פי מה שכתב הרמב"ן הטעם שלא הוליד את רחל למערת המכפלה, שלא רצה לקבור שתי אחיות יחד שלא יבוש מאבותיו שנשא שתי אחיות, לכן קבר שם את לאה שהיא היתה ראשונה ונישאת בהיתר. וזה מה שאמר יעקב ליוסף הלא את אמך לא קברתי במערת המכפלה, כי לאה נישאה לפנייה, אך זה שנישאה לאה ראשונה לא היה כשורת הדין אלא מחמת רמאות לבן, וזה גרם שרחל הוכרחה למסור סימניה, אם כן בשורת הדין הבכורה שלך היא, ולכן יהיו מבניך שני שבטים ותטול ב' חלקים בארץ ישראל.

(ישמח משה הגה"ק רבי משה מאוהעל)

פִּי בְּאֶפֶס הָרְגוּ אִישׁ וּבְרַצְנָם עֲקְרוּ שׁוֹר וְגו' אַחֲלֶקֶם בְּיַעֲקֹב וְאֶפִּיצֶם בְּיִשְׂרָאֵל. כתוב במדרש "באפס הרגו איש" זה חמור (אבי שכם), "וברצונם עקרו שור" עקרתם שוֹרָן של גרים, פירוש שהגויים לא ירצו להתגייר כיון שראו שהרגו את אנשי שכם לאחר שנימולו, "אחלקם ביעקב" זה שבט לוי שאין להם חלק בארץ, "ואפיצם בישראל" זה שבט שמעון שרובם עניים. להבין את הקשר בין הדברים יש לפרש דכאשר נפגשו עשו ויעקב אמר עשו "אציגה נא עמך מן העם אשר אתי", וביאר האמרי נועם כי עשו ראה כי ליעקב יש גם עולם הזה, אמר אם כן אני רוצה גם חלק לעולם הבא, ולכן בקש מיעקב שיקבל גרים מבני עשו שהם יהיו בני עולם הבא. נמצא שבזכות הגרים שיעקב מקבל מבני עשו יש לו זכות לקבל חלק בארץ בעולם הזה. אבל כשהרגו שמעון ולוי את אנשי שכם גרמו שלא יתגיירו גרים, לכן ענשם מדה כנגד מדה שלא יהיה להם זכות וחלק בארץ ישראל, לכן שמעון רובם עניים שמסתובבים ממקום למקום ואין להם מנוחה בארץ, וגם שבט לוי לא קבל חלק בארץ.

מַעֲשֵׂה'לַעֲרָא אִין מְלִיצוֹת

לאחר פטירת הרה"ק רבי יצחק מווארקא, נתמנה בנו הרה"ק רבי מנחם מענדל לממלא מקומו. והיו כמה מן החסידים שהיו מקורבים אליו בחיי אביו, ועכשיו כשנתמנה לרבי כבר לא היו יכולים לבוא

לשוחח אתו כמקדם, והרגיש רבי מנחם מענדל שיש להם תרעומת, אמר להם: כתוב **וַיֵּרְאוּ אָחִי יוֹסֵף כִּי מֵת אָבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ לוֹ יִשְׁטְמֵנוּ יוֹסֵף,** ופירש רש"י 'שהיו רגילים לסעוד על שולחנו והיה מקרבן, ומשמת יעקב לא קירבן', ומדוע באמת לא קירבן? כי כאשר היה יעקב חי הוא היה מנהיגם של ישראל, לכן היה יכול יוסף לקרבם, אך משנפטר יעקב נעשה יוסף המנהיג, והוא צריך הוא לנהיג כמנהיג, ואינו יכול להכניסם אליו ולקרבתם בכל עת.

מסופר במדרש: בחייו היה רבי יהודה הנשיא דר בצפורי י"ז שנה, והיה קורא על עצמו כלשון הפסוק **וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁבַע עָשָׂר שָׁנָה,** והיה אומר: 'וחיה יהודה בצפורי שבע עשרה שנים', כי ב"ז שנים אלו היה לו מנוחה מיסוריו, כמו שיעקב אבינו נח מצרותיו בשבע עשרה שנה במצרים. י"ג שנה (לפני שעבר לציפורי) חשש רבי בשיניו, (וכל אותן שלש עשרה שנה לא מתה יולדת ולא הפילה אשה עוברה בארץ ישראל), בסוף שלש עשרה שנה כעס רבינו על רבי חייא רבה, שהיה רבינו אומר כל מה שיאמר לי אדם אעשה, חוץ ממה שעשו בני בתירא לזקני הלל הזקן (שמסרו לו את הנשיאות). אבל אם יעלה רב הונא ריש גלותא מבבל לכאן, אצטרך למסור לו את הנשיאות, כי הוא משבט יהודה ואני מבנימין, הוא בן אחר בן ממלכות בית דוד, ואני לא בן אחר בן. יום אחד אמר לו רבי חייא רבה שרב הונא עומד בחוץ, נתכרכמו פניו של רבי וכיון שראה שנתכרכמו פניו הבין שרבינו הקדוש סבר שרבי הונא עלה מבבל, ויצטרך להעביר לו הנשיאות, תקן את דבריו ואמר לו 'ארונו הוא', (כלומר לא היתה כוונתי שעלה לגור כאן, אלא הביאו ארונו לקברו בארץ ישראל). אמר לו רבי: צא וראה מי מחכה לך בחוץ, יצא ולא ראה אף אחד, הבין מזה שהוא נזוף לפני רבי, ואין בזיפה פחותה משלשים יום, לכן לא נראה אליו שלשים יום. לאחר שלשים יום נכנס אליהו זכור לטוב אצל רבנו בדמותו של רבי חייא ונתן ידו על שינו ומיד נתרפא, למחר נכנס רבי חייא אצלו, אמר לו רבי מה עם השיניים שלך, אמר לו משעה שנתת ירך עליה אתמול נתרפאה, באותה שעה אמר רבי חייא אי לכם חיות שבארץ ישראל, אי לכם עוברות שבארץ ישראל, כי יסוריו של רבינו הקדוש הצילו אותן מכל צרה. בכל זאת אמר לו רבי חייא לא הייתי אני שנתתי ידי על שייך. ידע רבנו שאלהיו זכור לטוב היה, מאותה שעה התחיל לנהג ברבי חייא כבוד, כיון שאלהיו נתגלה בדמותו.

רבי דוד'ל לובינער

ספור נורא מספר אודות רבנו, המלמדנו מעט משגב גדלת נפשו¹.

שבת היא לשמוח

בן יחיד היה לו ושמו יוסף, שהיה מפלג בתורה ויראת שמים. כשהגיע לפרקו השתדף עם הרה"ח רבי מרדכי (שכנה ר' מאטקע) לידער, מחשובי החסידים בטבריא².

בערב שבת העליה לתורה - 'שבת אויפרוף', הכינו שלחן גדול עבור מקורבי רבנו וידידי החתן שיעלו לשמוח בשבת.

היה זה בימות הגשמים, ובאותם ימים היו הבתים בצפת בנויים מאבנים ועפר, ובהרבה בתים דלפו מי הגשמים פנימה, ולא פעם כשהיו גשמים חזקים היו בתים מתמוטטים.

באותו ערב שבת ירדו גשמי זעף, ורבנו הקדים כדרך ללכת לקבלת שבת בבית המדרש, ובנו החתן נשאר עדין בבית לעזר לאמו. כשראו שהמים

מזלפים על השלחן בקשו להעביר את השלחן לצד אחר, לפתע התמוטטה תקרת הבית ונפלה על ראש החתן, ולמרבה הצער והיגון כבר לא היה מה לעזר לו...

השמועה על האסון הנורא הדהימה את כל יושבי צפת, שליח מהיר בא לבית המדרש מקארוב להודיע לרבנו, רבנו שמע את השמועה ושום שנוי לא נפר על פניו. לאחר תפלת ערבית אמר 'גוט שבת' לכל הנוכחים במאור פנים, והזמין לעלות לביתו לאחר הסעדה כבכל שבת.

מאחר שנתבקשו לעלות עלו ובראו כלם לאחר הסעודה, בחדר החיצון שכב הבן מכסה בסדין, ובחדר הפנימי ישב רבנו עם קהל מרעיו, שם זמרו זמירות שבת בשמחה רבה ודברו דברי תורה וחסידות, אחר כך יצאו ברקוד, הכל כמו בכל שבת כאלו לא ארע דבר. בן נשנה הדבר בשבת בבקר ובסעודה שלישית.

רק בצאת השבת כשאמרו 'ברכו' של תפלת ערבית נפל רבנו מתעלה, וכשהצליחו לעוררו זעק: רבנו של עולם, כל כך חטאתי לפניה שגרמתי למעלה צער גדול כל כך³.

כשספר תלמידו רבי מאטל סלאנימער כל זאת להרה"ק רבי שמואל מסלאנים, אמר שכל מה שספר על רבנו הוא חושב בעצמו שגם הוא היה יכול להתנהג כמוהו, אבל מה שרקד את זאת לא היה יכול לעשות⁴.

נשאר ידידים

עוד מספר על גדלות נפשו, כי לאחר האסון הנורא הפסיק מחתנו ר' מאטקע לבוא אליו כדי לא להזכיר לו את הצער, שלח רבנו לומר לו: הפסדנו את קשרי החתון בינינו, האם משום כך אני צריך להפסיד גם חבר טוב?!

וישכב דוד

לאחר כ-35 שנות הרבצת תורה והשפעת יראת שמים בצפת נפטר לבית עולמו ביום ז' טבת תרנ"ב.

בהיות שלא השאיר זרע⁵, החזיק תלמידו הרה"ק רבי מרדכי חיים (ר' מאטל) מסלאנים את יום היאר-צייט שלו, והיה אומר קדיש.

גם על מצבתו צוה רבי מאטל⁶ לכתב "תלמיד מבהק של הרה"ק רבי דוד לובינער זצ"ל".

3 כמאמר הגמרא (חגיגה טו, ב): "בזמן שאדם מצטער שכינה מה לשון אוקרת קלני מראשי קלני מזרועי".

4 עוד אמר רבי מאטל בשם צדיקים, כי מקרה זה בא עליו על שלא קיים את צווי הרוז'נער לטול עליו את אדירת ההנהגה.

5 גם בת היתה לו שנפטר על פניו בלא ילדים.

6 היאר-צייט של רבי מאטל ביום ז'ב טבת.

1 בן מספר בספר מאמר מרדכי מתלמידו הרה"ק רבי מאטל סלאנימער, ומפי תלמידו הרב נחום אתרוג מרביץ תורה בצפת (הובא בהקדמת ספר 'פרי עץ הדור' לבנו רבי יצחק דוד אתרוג [שנקרא שמו על שם רבנו]).

2 המונה על כולל רייסן, והיה חותנו של ה'ברפת אברהם' מסלאנים.

ליקוטים נפלאים פרשת ויחי

"ויחי יעקב" (מוז, כח)

פרשה הקודמת מסתיימת "ויפרו וירבו מאד" ופרשה זו מתחילה "ויחי יעקב", ויש רמז בסמיכות זה לזה, למה שאמרו חז"ל יעקב אבינו לא מת וכו' מקיש הוא לזרעו מה זרעו בחיים אף הוא בחיים, ודבר זה נרמז בסמיכות זה כי על ידי ויפרו וירבו מאד, והיה זרעו בחיים, לפיכך "ויחי יעקב" גם הוא היה בחיים. (כלי יקר)

"ויחי יעקב" (מוז, כח)

פירש רש"י למה פרשה זו סתומה לפי שביקש לגלות את הקץ לבניו ונסתם ממונו. ראה יעקב אבינו שכל האותיות נמצאות בשמות י"ב שבטים חוץ מאותיות ח' וט', אמר יעקב, כיון שאין בהם חטא, ראויים הם לגלות להם את הקץ. כיון שראה שאף אותיות ק' וצ' אין בהם, אמר, אם כן, אינם ראויים לגלות להם את הקץ, סתם ולא גילה, לכך פרשה זו סתומה. (רבינו בחיי)

"ויחי יעקב" (מוז, כח)

למה פרשה זו סתומה, שביקש יעקב אבינו לגלות את הקץ לבניו ונסתם ממונו (רש"י). ולמה נסתם ממונו חשבון הקץ? כי הגלות באה למרק עוונותיהם של ישראל כדי להיטיבם באחרונה, ואם יודע זמן הקץ לא נרגיש כלל את הגלות ומרירותה, כי צרה שאדם יודע את קיצה וסופה, אינה בגדר צרה קשה. (שפת אמת)

"ויחי יעקב" (מוז, כח)

"ביקש לגלות את הקץ ונסתלקה ממונו שכינה" (רש"י). יעקב ביקש לגלות לבניו את תקופת הקץ, את פני הדור של אותו זמן, את החוצפה והבורות שישררו אז - בעקבתא דמשיחא חוצפא יסגא - ונסתלקה ממונו שכינה, כי מן השמים לא רצו חלילה שידבר רע על ישראל. (רבי בונם מפשיסחא)

"ושכבתי עם אבותי ונשאתני ממצרים

וקברתני בקבורתם" (מוז, ל)

ומקשין העולם למה לי כפל לשון ושכבתי וקברתני. ותירץ הר"ר העשיל זצ"ל, דאיתא בגמרא (סנהדרין מו.) כשם שאין קוברין רשע אצל צדיק, כך אין קוברין רשע חמור אצל רשע קל, ואין קוברין צדיק חמור אצל צדיק קל. לפי זה קשה האיך אמר יעקב "ושכבתי עם אבותי", הא איתא בגמרא 'יעקב מובחר שבאבות' ואין קוברין וכו'.

וצריך לומר דאיתא במדרש (ב"ר צ"ו ד') 'ושכבתי עם אבותי' - אמר הקב"ה חייך שאתה שוכב ואי אתה מת, וממילא יעקב לא מת ושאר אבות מתו, ואיתא בגמרא (חולין ז'): גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם, והיו כולן שווין, וזה הפירוש ושכבתי עם אבותי והיינו כנ"ל שאני שוכב ואיני מת, ממילא יכולין לקברני בקבורתם. (אמרי נועם)

"ויאמר אנכי אעשה כדברייך ויאמר השבעה לי וגו'" (מוז, ל - לא)

ויש לדקדק למה לא השביעו מיד. ועוד, וכי מסופק היה יעקב אבינו ע"ה שלא יקיים ציווי שלו. ברם איתא בסוטה (לו): אמר פרעה "עלה וקבור את אביך כאשר השביעך", שפרעה רצה שיוסף יעבור על השבועה שנשבע ליעקב, א"ל יוסף א"כ גם אני אעבור על השבועה שנשבע לפרעה שלא יגלה שידוע ע"א לשונות. לכן בהתחלה נאמר "אנכי אעשה כדברייך" בהבטחה, וכדי שלא יצוך פרעה לעבור על הבטחתך, לכן א"ל שישבע לו ועי"ז לא יצווהו פרעה שיעבור על השבועה. (הגר"י אסאד)

"שכל את ידיו" (מה, יד)

ביאר הרב מקוממיות ז"ל: שאחד שאל לאביו למה היה צריך יעקב להפוך את ידיו, היה יכול לומר תבוא לכאן ולכאן, ולמה היה צריך להפוך את ידיו. אלא היתה כאן מחלוקת בשיטות בעבודת השם, יעקב אבינו היתה לו שיטה שאם אני אוחז אחרת מהשני, אני הופך את עצמי ולא אומר לשני להתהפך, מכאן שצריך ללמוד לשבור את טבעך והרגלך אבל לא תכריח אחרים להשתנות, כמו שאומרים לפני הנחת תפילין של ראש ויד, כי היד הוא נגד הלב והראש הוא נגד המוח, ולזה בראש יש ארבעה בתים וביד שהוא כנגד הלב פרשיה ארוכה אחת. ולמה? כי אפילו אם במוח יש הרבה שיטות, זה אוחז כך וזה אוחז כך, כל אחד מותר לילך לפי שיטתו, אבל זה צריכים להכניס בראש שיש הרבה שיטות, ומותר ללכת כל אחד לפי שיטתו אבל בלב צריכים להיות אחד. הגאון ר' חיים מוואלוז'ין זצ"ל אומר היות ואם אני עומד מול החבר הרי שיד ימיני הוא נגד שמאלו ושמאלי נגד ימינו, והנה מעלות נקרא ימין והחסרונות נקרא שמאל, כשאני מסתכל על השני צריך לראות מיד את הימין, את מעלותיו, כמו 'שכל את ידיו' בימין שלי לראות את ימין שלו, לדון את כל האדם לכף זכות, ולחשוב אם אני הייתי עושה את זה כמה אלפי תירוצים היו לי, ואם חברך עשה את זה אין לך תירוצים עבורו להצדיקו.

"ויברך את יוסף ויאמר האלוקים אשר התהלכו אבותי

לעי"נ
הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים נפלאים פרשת ויחי

מה הזכות הגדולה שיש בצמד האחים הללו יותר מכולם?
הגמ' במסכת שבת (י.) באה בטרנוניה על יעקב ואומרת "בשביל
משקל שני סלעים מילת (הצמר ממנו עשו את כתונת הפסים)
שנתן יעקב ליוסף יותר משאר בניו נתקנאו בו אחיו, ונתגלגל
הדבר וירדו אבותינו למצרים".

ונשאלת השאלה לאחר מכירת יוסף לאחר כל הסאגה המבישה
הזו, יעקב כביכול שוב חוזר על אותה טעות ומסכל את ידיו ונותן
כבוד והעדפה לצעיר לפני הבכור. וכי לא חשש שוב לקנאה,
לרדיפה, לתחרות בין האחים.

לא. יעקב יודע שכאן זה שונה. כאן מנשה לא יקנא באפרים,
ואפרים לא יתגרה במנשה.

אין ברכה מבורכת מאב לבן יותר מזה.

"מאשר שמנה לחמו" (מט, כ)

איתא במדרש שאשר עומד על פתח גיהנום וכל מי שיודע משנה
הוא מצילו.

"שמנה" אותיות משנה.

"לו ישטמנו יוסף והשב ישיב לנו" (ג, טו)

האחים חושבים שיש בלב יוסף טינה לאחר שמכרו אותו, וכל
כעסו נכבש בעקבות האבא יעקב, אבל כעת לאחר שיעקב
נפטר, אולי הוא יתנקם בהם - כך הם חוששים. יוסף מבהיר להם
כי אמנם הם חשבו עליו רעה, אבל ה' חשבה לטובה, ולמעשה
אין בליבו מאומה... והוא בוכה.

רק אדם שיכול לשלוט בעצמו בצורה כזו יכול להצליח בשליטה
על כלכלה של כל העולם.

מה הפלא אם כן, ששני בניו יודעים "לפרגן" אחד לשני וכל אחד
מעם ישראל מברך את בניו "שימך אלוקים כאפרים וכמנשה".

"ויאמר יוסף לאחיו הנה אנכי מת... " (ג, כד)

השאלה: למה לא אמר בלשון עתיד "הנה אנכי הולך למוות"?
מתרץ רבי עקיבא איגר זי"ע, כי בלשון הזו בא יוסף להודיע לאחיו
שאין לו עליהם קנאה וטינה:

בברכות ה' מובא כיצד להתמודד עם היצר הרע בכל מיני שלבים
"...אם נצחו מוטב ואם לאו יעסוק בתורה. אם נצחו מוטב ואם
לאו יזכיר לו את יום המיתה".

זאת אומרת שזו העצה לעקור מלב האדם את ההתנשאות.
זה מה שאומר יוסף לאחיו "אנכי מת" בהווה=זוכר כל יום את יום
המיתה וכך קנה לעצמו את מידת ההכנעה.

ובמס' שבת קנ"ב נא' שכל מי שאין לו קנאה אין עצמותיו
מרוקבים.

ולפי זה מובן המשך דברי יוסף: "והעליתם את עצמותי מזה
איתכם" = גם אם יארכו הימים והשנים עד שתצאו ממצרים בכל
זאת תוכלו להעלות את העצמות כי הן לא ירקבו.

לפניו אברהם ויצחק האלוקים הרועה אותי מעודי עד היום הזה" (מח, טו)

אומר רבינו האור החיים הקדוש, יעקב אבינו מבקש בזכות
אבותיו, ואחר כך בזכות עצמו, ומכאן למדו אנשי כנסת הגדולה
סדר הברכות בשמונה עשרה, שבתחילה צריך לעורר אהבת
קדומים, את האבות הקדושים, ואחר כך לבקש רחמים
ותחנונים.

יעקב אבינו הזכיר זכות עצמו דווקא בביטוי 'האלוקים הרועה
אותי', לומר שהוא מרגיש לפני הקדוש ברוך הוא, כמו צאן לפני
הרועה, והוא מוכן לילך לכל מקום שה' יתברך יוליך ויוביל אותו
לשם.

"ויקרא בהם שמי ושם אבתי" (מח, טז)

כאשר הבנים הולכים, חלילה, בדרך הרע - הרי הוריהם וסביהם
בושים ונכלמים, לכשקוראים בהם את שם בניהם או נכדיהם.

לפיכך ברך אותם יעקב אבינו, שיהיו ראויים להיקרא עליהם שם
אבותיהם, לבל תהי חרפה בכך אם יאמר, שהם הינם נכדיהם
וניניהם של אברהם יצחק ויעקב...

"וידגו לרוב בקרב הארץ" (מח, טז)

מה דגים הללו גדלים במים כיוון שיוורדת טיפה אחת מלמעלה
מקבלים אותה בצמיאון כמו שלא קיבלו טיפה של מים מימיהם,
כך הם ישראל גדלים במים בתורה. כיוון שהם שומעים דבר
חדש מן התורה, הם מקבלים אותו בצמיאון כמי שלא שמעו דבר
תורה מימיהם.

(בראשית רבה צז)

"בך יברך ישראל" (מח, כ)

דווקא הם שלא גדלו במקום הקדושה, והגיעו לאן שהגיעו
מעלתם גדולה יותר מכולם.

זה מה שמברך אב את בנו גם מתי שידי לא תהיה על ראשך,
ותלך למקום אחר, זכור את דרך ה' ואת מסורת אבות כאפרים
וכמנשה.

"בך יברך ישראל ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה" (מח, כ)

אומר רש"י "הבא לברך את בניו יברכם בברכתם. ויאמר איש
לבנו ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה".

מדוע זכו אפרים ומנשה יותר מכל שאר האחים הקדושים
שבשמים יברכו את ילדי ישראל לדורות עולם.

זה יכול להיות בליל שבת לפני הסעודה, כמה דקות קודם היום
הקדוש יום הכיפורים, או בסתם יום של חול. אבא מברך את בנו
כשפנתו לוחשות בערגה "כאפרים וכמנשה".

סיפורים נפלאים פרשת ויחי

"הנה אביך חולה" (מח, א)

רבי מאיר שפירא מלובלין, הגיע פעם ללודז' כדי לגייס משאבים לשיבתנו הנודעת "שיבת חכמי לובלין", והזמין אליו את אחד העשירים הידועים שבעיר, אולם הלה שלח למסור לו, כי הוא חולה ומרותק למטתו, ולכן נבצר ממנו לבוא אליו.

רבי מאיר ידע היטב מה טיבו של ה'חלי' אשר תקף את העשיר, אולם הוא עשה עצמו כאינו יודע, והכריז: "הבה ואלכה לקיים מצות ביקור חולים". מובן, שכאשר נכנס לביתו של העשיר, מצאו יושב בביתו בריא ומדושן ענג, וכל סימן של מחלה לא נראה עליו. "עתה עליך להגדיל את תרומתך פי שבעה מונים", אמר לו רבה של לובלין.

"ומדוע?" תמה העשיר, ורבי מאיר השיב בחיוך: "אמור לי אתה, איזה רופא היה יכול לרפא אותך לאלתר כמוני?..."

"הנה אביך חולה" (מח, א)

רופא יהודי אחד היה בברלין, שלא היה מן היראים לדבר ה', אולם מומחה גדול היה ברפואה. שמו היה מרקוס הרץ, ועל מרכבתו היו חרטות ראשי התיבות של שמו מ"ה.

פעם שמע הרופא, כיצד יהודי אחד מסביר לרעהו את פשר האותיות שעל מרכבתו כראשי התיבות "מלאך המוות", כי הוא שנלוה אל אותו רופא קל דעת... לימים, נפל אותו יהודי למשכב והרופא הובהל אל מיטתו. על נקלה זהה את החולה שלפניו, ואמר לו: "נו, ומה תאמר עכשיו לראשי התיבות שעל מרכבתך?" לא אבד החולה את עשתונותו, ועל אתר נענה ואמר: "מחיה המתים"... (מידות טיש)

"הנה אביך חולה" (מח, א)

אדם אחד בא פעם אל רבי מאיר יחיאל מאוסטרובצה והתאונן בפניו, כי זה מכבר הזכיר לפניו את אחד מבני ביתו שנפל למשכב ועדין לא הוטב לו.

תמה הרבי: "ומה אני אשם בכך?" התפלא האיש: "הרי אמרו חז"ל, מי שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים, והרי באתי אל הרבי כדי שיבקש עליו רחמים".

תקנו הרבי: "שים לבך לדיוק בדברי חז"ל אלו. לא נאמר 'ילך אצל חכם שיבקש עליו רחמים', דהיינו שהחכם יבקש רחמים על החולה אלא נאמר 'ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים' דהיינו על האדם הפונה אל החכם להתפלל בעצמו על החולה ולא לסמוך על אחרים כי יפה תפילת עצמו מתפילת אחרים".

"המלאך הגואל אותי" (מח, טז)

סיפר הגאון החסיד רבי אלחנן הלפרין זצ"ל: "שמעתי מאחד מנכדי ה'חתם סופר', שפעם היה גר צדק אשר לא הצליחו לעצור את דם ברית מילתו, והיה

בסכנה גדולה, וזוה היתה יכולה להגרם רעה לכל יהודי המחוז, כאשר הנכרים יעלילו על היהודים עלילות, שכן גם עצם הגרות היתה נגד חוקיהם.

"באו להוועץ ברבינו. בלית ברירה, יעץ רבינו לגר ולמוהל שיקחו ספינה לשוט בנהר, ויטביעו את עצמם, בכדי להציל את הכלל. שניהם קיבלו על עצמם את הפסק לעשות כן. אך בטרם עשו זאת, נתגלה להם זקן אחד ודחק בהם לגלות לו את כוונתם, עד שהוכרחו לגלות לו. נתן להם הזקן תרופה להעמיד הדם, והגר נתרפא.

"כשסיפרו זאת לרבינו, אמר, שבשכר מסירות הנפש זכו שאליהו הנביא מלאך הברית התגלה עליהם, ונתן להם את התרופה הזאת".

("ספרא דמלכא" מאת הרב שמואל צבי גנץ שליט"א)

"וידגו לרוב בקרב הארץ" (מח, טז)

פעם שמעתי הסבר לברכה של "וידגו" לרוב, לא ממש פשוט, אבל זו אמת גדולה: כששוחטים למשל פרה או תרנגולת, לא תמיד אפשר לאכול אותה, וזאת מחמת תקלה כלשהי שארעה בעת השחיטה, כגון הגרמה, חלדה, עיקור. במקרה כזה דינה של הבהמה שהיא נבילה, ונאלצים למוכרה לערבי ביפו. את כל הבהמה השלימה הזו שהיתה שוה תרפ"ט אלפים, מוכרים במחיר מוזל לנכרי. הבהמה אמנם היתה טהורה, נכון, אבל בשחיטה היה פנצ'ר ושוב אינה ראויה לאכילת יהודי.

בשעה טובה ומוצלחת השוחט שחט את הבהמה והכל בסדר, חלק, גלאט. אפשר לאכול אותה? עדיין לא. הבהמה צריכה לעבור בבדיקה. בבדיקה חיצונית ובדיקה פנימית. מממשים, ואם מצאו משהו - סירכא, זה לא גלאט, לא חלק. שוב מוכרים לערבי ביפו. הבהמה היתה כשרה והשחיטה כשרה, אבל נפסלה בבדיקה.

גם כשהשחיטה והבדיקה עברו בשלום עדיין א"א לאכול עד שיכשירו אותה.

ברוך ה' כבר הכשירו את הבשר והכל בסדר, עכשיו צריכים לבשל אותו, ואם בטעות נכנס כף חלבי בן יומו אין פי שישים כנגד זה, אוי ואבוי! התבשיל נטרף, וכאן א"א אפילו למוכרו לערבי ביפו, אסור בהנאה! ישר לפח האשפה.

כל זה כששוחטים פרה או תרנגולת. אבל אם לוקחים דג מהמים, צריכים רק לבדוק האם יש לו סימני טהרה - סנפיר וקשקשת. אם כן? אפשר מיד לבשל ולאכול אותו. אין בעיות לא בשחיטה, לא במליחה, לא בבדיקה ואין בו איסור בשר בחלב. אם הדג טהור - הוא טהור עד הסוף, בלי פנצ'רים!

יש ילד שהמלמדים כל כך נהנים ממנו, משתעשעים איתו. כזה פיינער' בוחר'ל, אבל כשהוא גדל קצת והולך לשיבה קטנה,

לפתע מגלים שהתחבר שם עם בחור מקולקל, מתחיל להתגלש החוצה, מאבד את הטעם בלימוד. לפעמים קורה שברוך ה' בשיעור א' וב' עדיין הבחור במצב של עליה,

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים פרשת ויחי

וממש לא אהב את המשימות והתככים ששמע כי מתנהלים מאחרי הפרגוד.

אמר למקורביו: תמיד התקשיתי על הפסוק "האספו לכם ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים", מובא בילקוט שמעוני מהו "האספו? הטהרו. ומניין ש"האספו" מלשון טהרה? כשם שאתה אומר "ותסגר מרים ואחר תאסף", ומה הכוונה בפסוק האספו - הטהרו ואגידה לכם?...

אלא, כנראה יכול כל יהודי כשלעצמו להיות נקי וצדיק, אבל כאשר מתאספים לאסיפה, מיד נכנס לפעולה יצר הרע של מחלוקות ותככים, רכילויות ומזימות. לכן בירך יעקב את בניו: "האספו" הטהרו, שייצאו טהורים מכל האסיפות האלה.

"זבולן לחוף ימים ישכן והוא לחוף אוניות וירכתו על צידן" (מט, יג)

מעשה בעורך דין מוצלח שניגש אל הראש הישיבה הרב שמואל בירנבוים זצ"ל, וסיפר לו שיש בידו מאתים אלף דולר, והוא חפץ לעשות שותפות יששכר זבולון עם איזה אברך טוב.

ראש הישיבה מסתכל לו ישר בעינים ושואל אותו: יש לך את זה במזומן? והלה עונה לו: כן. מזדעק ראש הישיבה: "אם כך, אין לך שום היתר!"

העורך דין הביט בראש הישיבה בחוסר הבנה מוחלט - אין לי שום היתר לעשות מה? וראש הישיבה מרעים עליו בקולו: "אין לך היתר להמשיך ולעסוק בפרנסה משום שיש לך די והותר לפרנסתך! עכשיו שב אתה ותתחיל להתמיד. בשביל מה אתה צריך לעשות עסקאות של יששכר זבולון עם אחרים, לך ללמוד בעצמך!..."

זה היה סגנונו, אלו היו התשובות שהשיב לשואליו. ובאמת אותו עו"ד שהיה חשוב מאוד בתחומו לקח את הדברים ללב. בשלב הראשון למד כמה שעות בבוקר ובערב, והיום הוא לומד כל היום. וכל זאת משום שראש הישיבה אמר לו: "אינני יכול להתיר לך להתבטל מלימוד, עליך לשבת וללמוד!"

"לו ישטמנו יוסף וגו' ויאמר אליהם יוסף אל תיראו" (נ, טו - יט)

לפני שעלה על המוקד, גר הצדק, בנו של הגרף פוטוצקי מליטא, ביקשו ממנו התלוינים שלא ינקום בהם מעלמא דקשוט.

במקום להשיב הן או לאו, סיפר להם אודות בן מלך ששיחק בצעצועים עם בן המיניסטר, סתר לו חבירו את המגדל שהקים מצעצועיו, ובן המלך הרהר בלבו, כשאגדל ואהיה מלך, אנקום בו נקמתי על שסתר את המגדל שלי.

כשאביו מת והושיבוהו על כסא המלוכה, היה צוחק בלבו מכבר לצעצועי הילדים, וכמובן לא עלה בדעתו כלל לזכור לידידו חטאת נעורים.

כן הדבר כאן, כשבאים שמה, כשעולים לעלמא דקשוט, הלא כל עניני הגוף צער הגוף נחשבים כהחרבת אותו מגדל הצעצועים.

ובשיעור ג' מתחילה לה התדרדרות. לפעמים הכל בסדר בישיבה קטנה, אבל בישיבה גדולה מתחילות הצרות... פתאום מתחשק לו מחשבים, ופה ושם...

זו היתה הברכה שבירך יעקב את יוסף - "וידגו לרוב", שצאצאיו יהיו כמו הדגים, שסימני הטהרה שלהם הינם תמידיים, הם נשארים טהורים עד הסוף, וכך גם הצאצאים לעולם לא יתדרדרו, וישארו בקדושתם לאורך ימים. (יחי ראובן)

"בחרבי ובקשתי" (מה, כב)

תפילתי ובקשתי (רש"י)

פעם ביקר הג"ר יוסף הלוי לייכטאג אב"ד זאברוב המכונה "ר' יוסל'ע חריף" בבית מדרשו של רבינו החתם סופר. אחר כך סיפר, שראה את רבינו מפלפל עם תלמידיו בריתחא דאורייתא, וכשהגיע זמן המנחה הפסיק מדברי תורה והשמיע בקול רם תיבת "וידבר" והמשיך בלחש באמירת סדר קרבנות, והיה ניצב על עמדו, כמעט ללא זיע, כשידו אחת הדוקה בכף ידו השנייה. אך כאשר התבונן רבי יוסף סביבו, הבחין לפתע כי מעיני רבינו יורדות פלגי דמעה שהרטיבו את הרצפה.

"ראיתי אז ג' מופתים בבת אחת", הפטיר רבי יוסף, "ראיתי איך שרבינו מסוגל לצמצם מחשבותיו, ומתוך עוצם הפלפול פנה כהרף עין אל התפילה; ראיתי איך שעמד ללא ניע ובאותו זמן גאו כל כך רגשותיו באמירת קרבנות עד כדי שפיכת דמעות רבות. המופת השלישי הוא הגדול ביותר, והוא עצם העובדא, שבמקום אחר היו מרעישים ארץ ומלואה על ידי סיפורי מופתיו של רבינו, ואילו בפרעשבורג אין איש שם על לב לכל החזיון המופלא הזה, כאילו היה דבר פשוט ומובן מאליו."

"בחרבי ובקשתי" (מה, כב)

בצלותי ובבעותי (רש"י)

בעל החתם סופר היה מאריך מאד בתפילת "שמונה עשרה". שח פעם הגר"ש אונגר זצ"ל(מובא ב'רשומים בשמך') כי עוד בעת לימודו בישיבת הגה"ק בעל ה'הפלאה", פנה אליו אחד מחבריו והעיר לו: "בזמן שהארכת בתפילתך, הספקתי ללמוד סימן שלם בשולחן ערוך עם 'מגן אברהם'; ואם כן, מדוע תאריך בתפילתך? הן חבל על כל רגע ורגע."

השיבו רבינו: "הרי אמרו חכמינו ז"ל (ברכות נד ע"א): 'שלשה דברים מאריכין ימיו ושנותיו של אדם', ואחד מהם הוא 'המאריך בתפילתו'. אם כן, בזכות זאת שהנני מאריך בתפילה, יוסיף ה' על ימי חיי ויהיה לי זמן להשלים את הלימוד שהפסדתי בעת אריכות התפילה..."

"ספרא דמלכא" מאת הרב שמואל צבי גנץ שליט"א)

"האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים" (מט, א)

ר' חיים סולובייצ'יק, רבה של בריסק, השתתף פעם באסיפה,

גליון 341
שנה ח' תשע"ט

סיפורי צדיקים

י"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תודה למשפחת קליין על אישור לשריטמש בתמונה

סיפורי חז"ל

ההבדל בין בן לעבד
 אם ה' גזר על העני, מדוע שאתן לו צדקה?
 שאלה זו שאל טורנוסרופוס הרשע את רבי עקיבא: "אם אלוקיכם אוהב עניים הוא, מדוע אין הוא מפרנס אותם בעצמו?" השיב לו רבי עקיבא: "כדי שניצולו אנו בהן מדינה של גיהנם" (בזכות הצדקה שאנו נותנים). לא הרפה טורנוסרופוס: "רק בשל כך ייגור עליכם להיכנס לגיהנם!" והמשיך: "אמשול לך משל: למה הדבר דומה? למלך בשר ודם, שכעס על עבדו וחבשו בבית האסורים, וצוה שלא להאכילו ולא להשקותו, והלך אדם והאכילו והשקהו. כששמע המלך, האם לא יכעס עליו בשל העובדה שהמרה את פקודתו? ואתם קרויין עבדים לה', כמו שנאמר (ויקרא כה) "כי לי בני ישראל עבדים", ואם ה' בחר לעשות את עבדיו לעניים, אל לכם להתערב במעשיו!" השיב לו רבי עקיבא: "אמשול אני לך משל, למה הדבר דומה. למלך בשר ודם שכעס על בנו, וחבשו בבית האסורים, וצוה עליו שלא להאכילו ושלל להשקותו. והלך אדם אחד, והאכילו והשקהו. כששמע המלך, האם לא ישגר לו דורון? וזאנחנו קרויין בנים, כמו שכתוב (דברים יד): "בנים אתם לה' אלוקיכם"

פרשת השבוע

מן המזימות ומן התככים שהיו מאחורי הפרגוד. באותה שעה אמר למקורביו, תמיד התקשיתי ש"מובא בילקוט שמעוני (רמו קנ"ז) על הפסוק "האספו - הטהרו", כשם שאתה אומר (במדבר י"ב י"ד) "תסגר מרים ואחר תאסף", וכוונת הילקוט ש"האספו" מלשון "טהרה", כי כנראה יכול כל יהודי כשלעצמו להיות נקי וצדיק, אבל בזמן שכל היהודים הנקיים והכשרים מתאספים באסיפה, מיד נכנס לשם היצר הרע של מחלוקת, תככים ומזימות, ומנסה להשפיע ולסכסך בין הנאספים. ולכן בירך יעקב את בניו "האספו הטהרו" שתצאו טהורים מכל אסיפה.

כי באפם הרגו איש (מ"ט - ו')
 כשהופיע הספר "שמירת הלשון" להגה"ק בעל ה"חפץ חיים" זיע"א, ליגלג מאן שהוא מדוע דווקא "שמירת הלשון"? מדוע לא יכתוב על "שמירת האף"? שמע זאת ה"חפץ חיים" ואמר ברצינות: אכן גם על האף צריך לשמור, שכן גם בעקימת אף לאות זלוזל ופסילה אפשר להרוג בן אדם, ככתוב "כי באפם הרגו איש".

האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים (מ"ט - א')
 פעם אחת שוחח הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זיע"א בסעודה שלישית ותיאר את זמן הגאולה וכך אמר: בדורו של משיח יהיה הבלבול כה גדול בין טוב לרע, וכאשר יתברר מי הוא הטוב ומי הוא הרע, יהיה זה דומה לניפוי קמח בנפה, כאשר מניחים את הקמח בנפה ומתחילים לטלטל הנה והנה עד שכל הקמח נחבט בדפנות הנפה, הקמח הנקי עובר בחורי הנפה ואילו הפסולת נשארת בכלי. כשרואה הפסולת את הקמח הנופל מטה מטה, מיד היא מתנשאת עליו ואומרת: שפל שכמותך, לא רק שאתה נופל למטה, עוד תקבל חבטה הגונה כאשר תגיע למחוז חפצך, ואילו אני נשארת למעלה. כעבור רגע קט הופכים את הכלי על פיו והפסולת מנוערת אל האשפה. כך בדיוק יהיה באחרית הימים.

האספו ואגידה לכם וגו' (מ"ט א')
 מסופר: הגר"ח מבריסק זיע"א השתתף פעם באסיפה והיה מדוכך

זמני השבת

זמני יציאת שבת
 ירושלים: 5:20 ת"א: 5:21 ר"ת: 5:53

פרשת ויחי

זמני כניסת שבת
 ירושלים: 4:04 ת"א: 4:18

בד-בבד החלו עוברי-האורח הפשוטים להדיר את רגליהם מן הפונדק, שאליו היו רגילים להיכנס בכל פעם שחלפו בסביבה, שברובם היו יהודים פשוטים ותמימים. שם, ידעו, יצפה להם זונדל, הפונדקאי הישר והחביב, שיקדם את פניהם במאור-פנים ויציע להם ארוחה פשוטה, אך חמה ומזינה. כעת נעשה המקום זר ומנוכר והוא דמה יותר למקום של הוללות.

הדבר נודע עד מהרה לצדיק הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א. מששמע זאת התמלא ליבו צער. צער על הבן שייעל'ה, שהרחיק לכת למען הכסף. צער על המקום, שמאכסניה נעימה היה לבית-חטאים, וצער על עוברי-הדרכים היהודים, שניטלה מהם האפשרות לנוח ולסעוד בכשרות. שלח רבי לוי-יצחק לקרא לזונדל ושאלו: "מדוע נטשת את פונדקך ומסרת אותו לידי בנך הצעיר?", ביקש הצדיק לדעת. שטח זונדל את נמוקיו לפני הצדיק: "אינני נעשה צעיר מיום ליום. כל שערותי כבר הלבינו. מי יודע עוד כמה שנות חיים יעניקו לי ממרומים, ובמה אבוא לפני בית-דין של מעלה? הלוא כעני בפתח אעמוד לפניו, שכן אין בידי לא תורה ולא תפלה." "עתה, כשהבן דואג לפרנסת הבית, רווח לי. אני קם כל בוקר, מתעטף בטלית, מתפלל מילה במילה בנחת, ויש לי גם את פנאי ללמוד בחומש, משנה וגמרא. כעת אני מרגיש כי אוכל להתייצב לפני בית-דין של מעלה ובאמתחתי תורה ותפילה".

שקע רבי לוי-יצחק בהרהוריו וכעבר דקה ארוכה אמר: כתוב: 'איזהו חכם, המכיר את מקומו'. על כל אחד ואחד מישראל לדעת מהו המקום שהועידה לו ההשגחה העליונה בעולם הזה, מהו שליחותו ותפקידו. וכשהוא יודע את מקומו, עליו להישאר בו ולא לנסות לתפוס את מקומו של חברו. "ועוד למדונו חכמינו ז"ל: כי מלכותא דארעא כעין מלכותא דריקיע'. כלומר, המלכות במרומים, דומה למלכות כאן בארץ, וכמנהגי המלכות כאן, כך המנהגים גם שם. אוי לה למלכות שאין לה אלא שרי צבא בלבד וחסרים לה חיילים פשוטים. חייל פשוט הבורח מהמערכה כדי להיות גנרל דווקא, אף הוא נחשב עריק והוא מורד במלכות".

איזהו חכם, המכיר את מקומו

זונדל היה יהודי פשוט ישר ותמים שהתגורר בכפר קטן, לא הרחק מבארדיטשוב. 'זונדלי הפונדקאי' כינוהו הבריות, משום שכל חייו התפרנס מפונדק שעמד על אם-הדרך, שם קיבל את האורחים בברכה, האכילם והישקם ונפרד מהם לשלום.

יום אחד שקע זונדל בהרהורים: רוב שנותיי חלפו עלי בכפר, בניהול הפונדק. האכלתי עוברי-אורח יגעים ורעבים ומוגתי משקאות לאיכרים גסים מגושמים ולפריצים פרועים. ומני הדחוק לא הניח לי לפתוח ספר יהודי. כה טרוד הייתי בענייני הפונדק, עד שאפילו להתפלל כיאות לא יכולתי, ומה יהיה עלי ביום שאגש לבית דין של מעלה, ריק וחסר כל מתורה תפילה ועבודת ה' תמימה ופשוטה. כעת, כשנזרק הלובן בשערי, באה השעה לפרוש מהבלי העולם הזה, ולהתחיל להכין צידה לדרך הרחוקה, לעולם הבא, עולם שכולו טוב.

אמר ועשה. קרא לבנו שייעל'ה, צעיר נמרץ ותוסס, שכוחו במתניו, ומסר לידיו את מפתחות הפונדק. "הרי לך הפונדק שניהלתי וטיפחתי עשרות שנים בעשר אצבעותי", אמר זונדל לבנו, "הגיעה העת כי תקבל אחריות לחייך ולפרנסת ביתך" זונדל עצמו עזב את הכפר הקטן ועבר לגור בבארדיטשוב. את שעותיו חילק בין ביתו ובין בית-הכנסת. כרבי עקיבא בשעתו אשר בא לחסות תחת כנפי השכינה בגיל 40, היה זונדל. שכן תלמיד חכם לא היה ואפילו התקשה לקרוא באותיות הקטנות, אך להתפלל ידע וגם לקרוא בחומש היה יכול. כשהוא מבוגר בגילו החל את מסעו בתורה תפילה ועבודת ה' טהורה.

מאז עזב זונדל את הפונדק שינה המקום את צורתו ואופיו. מפונדק שקט ונעים היה למקום של מסיבות ואירועים. פריצי הסביבה מצאו בפונדק עניין גובר והולך, והחלו לערוך בו את משתאותיהם. מבחינה עיסקית טהורה היה הפונדק סיפור של הצלחה. אך יחד עם זו הוא איבד את החן השלו והרגוע שהיה בו עד כה.

משל ונמשל

והקרן קיימת לו לעולם הבא

שמעתי בשם גדול אחד משל נאה: עשיר מופלג שמע פעם כי בכרכי הים מוכרים אבנים יקרות במחיר הגבוה פי מאה מהמחיר שהן נמכרות במקומו, עמד ונטל כל עושרו ואף מכר את ביתו ומטלטליו וכל אשר לו וקנה בעד כל הכסף אבנים טובות ומרגליות ונסע לכרכי הים למוכרן שם, באמצע הדרך כלה ממונו ונשאר בלי פרוטה להוצאותיו נמלך בדעתו שאם ימכור כאן כמה מן האבנים הטובות, יפסיד הרבה כסף כי לא יקבל במחירן אלא חלק מועט כמה שיקבל שם, מה עשה, חיזר על פתחי נדיבים ואמר להם אחי לו שמעוני, עני אני בשעה זו, אולם אם אבוא למקום שאני הולך אליו אהיה עשיר גדול, ברם עתה מוכרח אני לקבל צדקה, עשו איפוא עמי חסד ותנו לי אוכל ומעט כסף להוצאת הדרך עד שאגיע לעיר הסמוכה, ושם שוב אקבל מנדיבי לב, וכן עשה כל הדרך עד שהגיע לכרכי הים ומכר את האבנים הטובות במחיר עצום ונעשה עשיר מופלג, והנה כמה צער נצטער העשיר הזה עד שהגיע למה שהגיע, וודאי שעברו עליו ימים קשים מאוד, אף על פי כן לא נפלה רוחו עליו, בידעו כי הוא הולך למקום שאושר רב צפוי לו שם וקיבל עליו כל היסורים בשמחה גדולה.

והנמשל יובן, כי הצדיק חי בעולם הזה ביסורים ובדוחק גדול, ואף על פי שנכסים יקרים מצויים בידו והם תורה ומצוות ומעשים טובים, אי אפשר לו ליהנות מהם בעולם הזה עד שיעברו ימיו הקצובים לו מאתו ית', אבל כשיבוא לעולם המוכן לו, יתענג בכל התענוגים שאין ערוך להם, ולכן אין הוא מצטער כלל וכלל על מצב דחקו בעולם הזה, בידעו כי הוא הולך למקום שעושרו מזומן לו, להיפך הוא שמח שמחה גדולה בזכרו כי ימי הצער ימים קצרים וחטופים הם, והתענוג האמיתי יהא קיים לעולמי עד.

(אוצר משלי חסידיים)

רבי לוי יצחק השתהה לרגע קט. אחר כך נתן מבט רך בוונדל והניח כף יד מלטפת על זרועו והמשיך ברצף דבריו: "דע לך, וזנדל בני", אמר, "כי גנרלים - כלומר המיוחסים והלמדנים - יש לו להקדוש-ברוך-הוא די בעולמו. לעומת זאת, חסרים לו חיילים פשוטים ונאמנים שדווקא בפשטותם מוכיחים נאמנות אין קץ למלכו של עולם. "הקדוש-ברוך-הוא העמיד כל אדם במקומו שלו. את מקומו של האחד קבע בבית המדרש ללמוד תורה יומם וליל, ואת מקום זולתו קבע בקרוב לבבות ובעשיית חסד אפילו בכפר קטן ונידח. אותך, וזנדל, בחר הקב"ה להעמיד בפונדק דרכים, כדי שתגיש לעוברי-דרך עיפים צלחת מרק חמה וכשרה ביום חורף קר וכוס משקה צונן בקיץ הלוהט. שתאיר להם פנים שוחקות ותחונם. "לא, וזנדל, לא ולא! לא כעני בפתח תעמוד לפני בית-דין של מעלה ולא בבושת פנים תתייצב לפני מלאכי השרת. איתך יבואו כל הארוחות הכשרות שהגשת לעוברי-הדרכים ובפרט היהודיים אשר אין ידם תמיד משגת ארוחה כשרה למהדרין כשלך. כל המיטות החמות שהצעת להם, כל החיוכים והמילים הטובות שהרעפת עליהם - כל אלה ישמשו בעבורך מליצי-ישר ויעמדו על משקל הזכויות. חזור אל הפונדק ומלא את תפקידך במקום שנקבע לך מהשמים והיה שלום".

ציית וזנדל לדברי הצדיק וחזר אל הכפר. בתוך ימים שב הפונדק שעל אם-הדרך לפתוח את שעריו לעוברי-אורח יגעים, כמאז, ואילו ההוללים הפרועים הדירו את רגליהם מן המקום וחיפשו להם מקום אחר. וזנדל שב לעבודתו הישנה, אך הפעם מילאה קורת רוח את ליבו הוא ידע כי חייל נאמן הוא, העומד על משמרתו, ועושה שליחותו נאמנה. בציוויו של הצדיק המשיך את שליחותו בעולם להיות חייל פשוט בצבא ה', המשמש את אחיו היהודים.

צ"ן אדם לחברו

ענווה ושפלות רוח

מסופר: פעם הגיע אל הגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א, מכתב מרב נכבד ובו כותב שהוא חולה והוא מבקש רחמים, ואת חטאיו הוא מזכיר, כי הוא גינה את החפץ חיים וביטל את ספריו, ובודאי על כך נענש. תיכף החפץ חיים והשיב לו מכתב בענוה יתירה, מצטער אני בצערו, ובלי ספק לא נענשת בשבילי, אדרבה מבקש אני ממך מחילה על מה שהינך שרוי בצער בגללי, ובירכו ברפואה שלימה.

מצות ביקור חולים בהידור

מעשה בהרה"ק בעל ה"דברי יואל" מסאטמר זיע"א שנסע יחד עם משמשיו הגבאים, לבקר חולה חסיד מחסידיו באחד מבתי החולים בניו יורק. הרבי התיישב ליד מיטת האיש ודיבר על ליבו משך זמן, בינתיים יצא אחד הגבאים לסדר משהו דחוף ולא חזר עד כעבור חצי שעה, לאחר מכן איחלו המבקרים את החולה לשלום וברכוהו בברכת רפואה שלימה. במשך הנסיעה חזרה לביתו המשיך הרבי לשוחח בענין הנדבר בבית החולים, ומתוך שאלותיו של הגבאי הבין הרבי כי לא היה נוכח שם, היכן הייתם? הוצרכתי לסדר משהו חשוב, וכאשר עמדתי לחזור לחדרו של ידידנו, שמעתי קול בוקע מאחד החדרים, הצצתי פנימה והבחנתי ביהודי הקורא אלי להיכנס. כאשר החלפתי עמו דברים וסיפרתי לו שבאנו לבקר חולה פלוני, נאנח קשות, לשאלתי למה הוא נאנח? השיב: מקנא אני

באותו חסיד שרבו גר בקירוב מקום, ושביכולתו לבקר אצלו ולהרעיף עליו נטפי חיווק ועידוד, הרבי שלי, המשיך החולה הוא האדמו"ר מגור מירושלים, מי יתן והיה יכול לעמוד לצדי בשעה קשה זו. לשמע הדברים, המשיך הגבאי וסיפר לרבי מסאטמר, נשארתי אצלו וניסיתי לחזק את לבבו הנשבר, עם תום השיחה עמדה הנסיעה להסתיים, והרבי שנחפו לשוב לביתו לסיים את חוק לימודו ושיעורי תורה שלו, נותן הוראה לנהג המכוננית לשוב על עקבותיו ולחזור לבית החולים. עלה הרבי לחדרו של אותו חסיד גור, התיישב ליד מיטתו ומילא שעה ארוכה של חיווק בדברי תורה וסיפורים, עד שהבחין בקורת רוח ושמחה יתירה השרויים על פניו של החולה.

מצוות שאדם דש בעקביו

בעיירה סלנט, מצאו אנשי העיירה את הגה"ק רבי זונדל זיע"א בלילה אחד בימות הגשמים, כשהוא רובץ בבוץ ובטיט, מלקט אבנים ומרצף את הרחוב, ונתגלה שעושה כן לכבוד אמו שרגילה לעבור שם תמיד בלכתה לבית הכנסת. מקרים דומים קרו גם בירושלים, הוא היה רגיל לקום בחצות הלילה ללמוד, ובימי שלגים היה מפנה בבוקר השכם את השלג בסביבות בית הכנסת של חורבת ר' יהודה החסיד, כדי להתקין דרך לשכניו ולבאים להתפלל.

תלולא דצדקיא

שבת קודש י"ד טבת
הרה"ק רבי לוי יצחק מסטעפין ב"ר יוסף מאוסטילא (תרל"ד)

יום ראשון ט"ו טבת
הרה"ק רבי רפאל מבראשיד ב"ר יעקב יעקל (תלמיד רבי פינחס מקאריץ תקפ"ו)
הרה"ק רבי חיים מרדכי מנדבורנא ב"ר איתמר (תשל"ח)

יום שני ט"ז טבת
הרה"ק רבי צבי הירש מדראהביטש מונקאטש המכונה רבי הערשע דראהביטשער (תר"ב)

יום שלישי י"ז טבת
הרה"ק רבי אפרים פישל מסטריקוב ב"ר יוסף יהודה לייב (תלמיד המגיד - תקפ"ב)
הרה"ק רבי אריה לייב ליפשיץ ב"ר חיים (אריה דבי עילאי - תר"ו)
הרה"ק רבי יעקב ב"ר זאב (המגיד מדובנא) (תקס"ו)
הגה"ק רבי פינחס אפשטיין ב"ר ישעיהו (תשל"ל)

יום רביעי י"ח טבת
רב הונא בר מר זוטרא (ד"א תשפ"א)
רב משרשיא בר פקוד (ד"א תשפ"א)
הרה"ק רבי צבי אלימלך ב"ר פסח (בני יששכר - תר"א)

יום חמישי י"ט טבת
הרה"ק רבי רבי יעקב מקאלבסוב ומעליץ ב"ר נפתלי צבי מרופשיץ (תקצ"ט)
הרה"ק רבי אברהם שמואל בנימין סופר ב"ר משה (כתב סופר - תרל"ב)

יום שישי כ' טבת
רבינו משה בן מיימון (הרמב"ם - ד"א תתקס"ה)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבטיבין שליט"א
מח"ס "גם אני אודר" הפרוס יוסף התרים" על המעשים.

מים אחרונים (ח)

- א) כשאין לו מים מזומנים, יכול ליטול ידיו למים אחרונים בשלג ובברד. (ספר "הנותן שלג", עמוד 59, סימן ד' סעיף א')
- ב) אין לרחוץ ידיו תוך הכלי, אלא ישפוך על ידיו מים כדי שתרד הזוהמא. (שלחן ערוך הרב סימן קפ"א סעיף ה')
- ג) אם נטל מים אחרונים בכיור שיש בתוכו כלי אוכל, טוב לשטוף אחר כך הכלי אוכל. (שאלת רב, עמוד רע"ג, סימן י')
- ד) אחרי שנטל ידיו, צריך שישפיל ראשי אצבעותיו למטה, כדי שתרד הזוהמא. (שו"ע או"ח סימן קפ"א סעיף ה')

לע"נ הרה"ק

רבי חיים מרדכי מנדבורנא זיע"א
ב"ר איתמר זיע"א
נלב"ע ט"ו בטבת תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

לע"נ

הר"ר חיים יוסף צבי ברוך זילבר זצ"ל
ב"ר יחיאל מאיר
נלב"ע כ"ה אלול תשע"ח תנצב"ה

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

גליון מס' 902

פרשת ויחי י"ד טבת תשע"ט - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

ח"י אדר תש"ס - ח"י אדר תשע"ח
ח"י שנים להסתלקותו של הגד"צ המשפיע רבי משה וובר זיע"א

מאמרותיו

"ויקרא יעקב אל בניו" פירש רש"י:

"ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין ונסתלקה ממנו שכנה. אמר: שמא חס ושלום יש במיטתי פסול"... אמרו לו בניו: שמע ישראל ה' אלקנו ה' אחד. כשאם שאין בליבך אלא אחד, כך אין בליבנו אלא אחד" (פסחים נו, א).

לכאורה, צריך לדעת: כיון שקרא אותם לגלות להם הקץ, מה ענין הברכות שבירך אותם? אפשר לומר שבשל זה בירכם תיכף ומיד, על דרך המבואר במסכת ברכות (לא, ב): "החושד בדבר שאין בו, צריך לברכו".

(מתוך הספר "ירים משה להגה"צ המשפיע הרב משה וובר זיע"א)

מבט לאירועי השבוע

בריאות הגוף ובריאות הנשמה

עומדים אנו בפתח תקופת השובבי"ם שנקראת על שם פרשיות השבוע "שמות, וארא, בא, בשלח, יתרו, משפטים" ובשנה זו שהיא שנה מעוברת, מוסיפים אף את פרשיות "תרומה, תצווה". ימים אלה שננטעו בעיצומו של החורף, אמורים לעורר אותנו לעשיית תשובה ולבדק בית בכל התחומים ובמיוחד בתחום הקדושה והטהרה.

ומעניין לעניין ובאותו העניין:

בתקופה האחרונה חדרה למחננו התודעה החיובית לשמירת הבריאות בכלל ולפעילות גופנית בפרט.

רבים מהציבור החרדי עסוקים בהליכה ברחובות העיר לשם שמירת בריאותם ואף מגיעים למכוני כושר "כשרים" למען מטרה זו.

ואולם דא עקא, שמדי פעם השמירה על בריאות הגוף, באה על חשבון בריאות הנשמה. הדבר בא לידי ביטוי בכך שלפעמים צועדים ברחובות מסוימים שלא שורה בהם צניעות, וכן מגיעים למכוני כושר אשר מיועדים לציבור שאינו שומר תורה ומצוות.

ואפילו בכאלה שקיימת בהם הפרדה בין ציבור הגברים לציבור הנשים, המכשול גדול, היות ובאותם מכוני הכושר מקרינים במהלך הפעילות הגופנית תמונות ומראות אסורות על גבי המסכים ומשמיעים מוזיקה פרוצה שאינה ראויה לרוח ציבור יראי ה'.

אז בואו נקבל על עצמנו בפתיחת תקופת השובבי"ם, ששמירת בריאות הגוף לא תבוא על

המשך בעמוד אחרון

בשורה טובה

בסייעתא דשמיא

ניתן להאזין לשיעור בדף היומי ובפרשת השבוע מפי עורך העלון הרב עדו ובר שליט"א במערכת "קול הדף": 02-6400000

נקי הדעת

ראש וראשון ללמדנים

הגאון רבי אברהם חיים הקלמן זצ"ל ותלמידיו

להרשות לבנו להשאר כיתה. ההנהלה לא הסכימה במהרה אך לבסוף נמצא תלמיד נוסף שהסכים אף הוא להשאר כיתה ואז החליטו כי שניהם יחד ישארו ללמוד שנה נוספת.

ואכן הוא עלה ונתעלה אצלו מאד. הוא למד מסכת שבת והיה רגיל היה לומר שאת התשוקה והחשק למסכת זו, קיבל מאותו לימוד שלמד אצלו, שהוא היה הגירסא דינקותא שלו והוא שעמד לו גם כשהתבגר להעמיק וללבוש מסכת זו מתוך האהבה העזה שקיבל מרבו למסכת זו כמאמרם ז"ל "חמין שסכתני אמי בילדותי עמדה לי בזקנותי". גם את בניו שלו שלח הגאון רבי שלמה זלמן לימים ללמוד אצלו וגם כשעזב רבי אברהם חיים את המלמדות שלח את בניו ללמוד אצלו באופן פרטי באומרו שבידו האמונה הוא מקנה לילד יסודיות ובהירות בלמוד.

ד המלמדים הבולטים בת"ת וישיבה "עץ חיים" שהיתה מקום התורה המרכזי בירושלים, היה הגאון רבי אברהם חיים הקלמן זצ"ל.

תלמידו עמוד ההוראה הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל היה מספר שכאשר למד אצלו הרגיש עד כמה הוא נבנה משיעוריו. בסיום השנה החליט לעשות צעד לא שגרתי כשביקש מאביו להשאר בכתתו שנה נוספת. אביו התפלא מאוד, הלא היה עליו וכולם השתעשעו בחריפותו ושנינותו ואיך זה שמבקש להשאר כיתה שנה שניה? הוא לקח בחשבון את אי הנעימות מהחברים שעולים ואילו הוא נשאר ויהיה עליו להתחבר מעתה עם חברים צעירים ממנו וילדותיים יותר ובעיקר לדחות את כניסתו לישיבה בשנה נוספת!, אך הוא באחת, היות שהרגיש תועלת אצל רבי זה וידע שאצלו יוכל להשיג גדלות בתורה החליט להשאר. כשראה אביו את רצונו העז הסכים ופנה להנהלת התלמוד תורה שיואלו

הדלקת נרות מוצאי שבת

ירושלים:	4.04
תל-אביב:	4.18
חיפה:	4.07
באר-שבע:	4.19
ירושלים:	5.20
תל-אביב:	5.21
חיפה:	5.19
באר-שבע:	5.22
ריבנו תם:	5.57

כל המעוניין לקבל את העלון "שמעו ותחי נפשכם" למייל שלו יפנה לכתובת המייל: haravveber@gmail.com

העלון מוקדש לזכות הדרך הנימול יחיאל יעקב ברששת שיחי' שנוגד במזל טוב ביום ד' בטבת ה'תשע"ט לנחת זקניו הרה"ח ר' מיכאל ברששת שיחי' ועורך העלון הרה"ח ר' עדו יצחק ובר-ארליך שיחי' ומשפחותיהם שיחי'

הוראה למעשה

ה האדם צריך להרגיל את עצמו לעשות חסד של אמת, לא "מביע" שצריך לעשות חסד עם המתים, אלא אפילו עם החיים יעשה כן ואז הולך בדרכי ה' ומתלבש במידותיו ברוך הוא, כי הוא יתברך עושה חסד חנים. ועל זה אמר (תהילים ס"ג, ד): "כי טוב חסדך מחיים שפתי ישבחונך", רצה לומר, דרכם של בני אדם לעשות חסד של אמת עם המתים ולא עם החיים, אבל חסדך האמיתי הוא מחיים, מה שאתה עושה לנו בחיים חיותינו, כי מה גמול אנחנו משלמים לו, רק שפתי ישבחונך. ה' בחסדו הגדול עושה ניסים ואין לנו לעשות, רק להודות לו כמו שאמר רבותינו ז"ל (ברכות כד, ב): "ארבעה צריכים להודות, זהו 'שפתי ישבחונך', וכן ה' ממציא לנו מזון וטרף בחסדו הגדול ואנו אין לנו אלא לברך וכמו שפירש רש"י על הפסוק 'נפתלי אילה שלוחה הנותן אמרי שפר' כתרוממו, יהוה מודן ומברכין עליהו"ן (יהיו מודים ומברכים עליהם) (שלה"ק).

המקור בפרשה: "ועשית עמדי חסד ואמת" (בראשית מז, כ).

הוראה למעשה

"האדם צריך להתפלל תמיד שלא ימצא פסול בזרעו וזרע זרעו עד עולם, כי אין לו לאדם בעולמו אלא כשמניח בנים הגונים. זהו הענין כשברך יעקב את בני יוסף, כתוב: 'ויברך את יוסף', כי ברכת הבנים ומעלתם היא ברכת יוסף. זהו רמז: 'מוולדתך אשר הולדת אחריהם, לך יהיו', כלומר, אם תוליד עוד בנים והיו הגונים כמו אלו וזהו 'אחריהם' שילכו אחר מידותיהם, 'לך יהיו' - למי כל חמדה, הלא לך, כי אשרי לאב המניח בנים הגונים - זרע כשר.

המקור בפרשה: "ויתחזק ישראל וישב על המיטה". חיזוקו ומושביו האיתן היה עבור המיטה

נושאים בפרשה

"ויצונו אל יוסף לאמור אביך צווה"

יש לדייק: א. מדוע אמרו אביך ולא אבינו? ב. לכאורה מקודם היו צריכים לומר לו שמתחרטים על המכירה ולאחר מכן לשטוח את בקשת אביהם שיסלח להם, כמו שנאמר (משלי כח, יג): "ומודה ועוזב ירוחם".

ויש לתרץ ולומר ששני הדיוקים מתורצים אחד בשני וזה נרמז במילה "אביך". הענין יתבאר על פי דברי הזוהר הק' (חלק א' רכב) וזו לשונם: "ויקרא לבנו ליוסף (מז, כט). אמר רבי יצחק: האם שאר השבטים לא בניו הם? אלא בנו היה יותר מכולם. מפני כך כתוב: לבנו ליוסף ממש". ועיין במפרשי הזוהר דגוף וברית חד, פירוש שיעקב שהוא בחינת תפארת

שהיתה מטתו שלימה. ואשרי מי שזוכה לזה. (שלה"ק).

הוראה למעשה

האדם צריך לדעת שאי אפשר לקץ שיבוא כשיש שנאת חנים בתוך עם ישראל.

המקור בפרשה: "האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים". ביקש לגלות להם את הקץ (פסחים נו) על כן אמר לשון "האספו", (תתאחדו). וזהו שאמר ליוסף: "אביך ציונו לפני מותו לאמור" וקשה: היכן מצינו שאמר כן? אלא שכונתם היתה שאמרו לו שכך היה כוונת אבינו במה שאמר "האספו ואגידה לכם", שלא יהא בינינו לשון הרע ונהיה כולנו באגודה אחת ובאהבת עולם ובאהבה רבה. (שלה"ק)

הוראה למעשה

"ראה נא והביטה עד כמה חיוב המחילה בחטא שבין אדם לחברו, ראה נא אלו הגדולי עולם, שבטי י-ה אשר הם מלאכי אלוקים, איך עשו הכנעות ויפלו לפניו ארצה" ויאמרו הננו לך לעבדים". ומה יעשה הדיוט החוטא נגד חברו בהוצאת דיבה ובהכאה וכיוצא בזה, או דברי מסה ומריבה, ואף שחברו מרוצה, על כל זאת צריך תשובה שימחול לו ה"י.

המקור בפרשה: "אנא שא נא פשע אחיך וחטאתם כי רעה גמולך ועתה שא נא לפשע עבדי אלוקי אביך". השבטים הקדושים, אף שפייסו את יוסף מכל מקום היה חטאתם שמורה עד נקמת עשרה הרוגי מלכות - גדולי ואבירי ישראל. זהו שרמז יוסף במה שאמר: "ועתה אל תיראו אנוכי", וגו', רמז: עתה אין לכם לירא, אבל באחרית הימים תיראו, כי יוסף ראה דבר זה ברוח הקודש. ומכל מקום תנחומין של יוסף הם תנחומין. גם הוא יקדים לעתיד, כי בוא יבוא משיח בן יוסף קודם משיח בן דוד.

שנקרא גופא ויוסף בחינת יסוד והן חד.

ועיין בזוהר הקדוש (חלק א' קפב, ב): "אלה תולדות יעקב יוסף (לז, ב). ושניהם הולכים כאחד, וזהו סוד אות וא"ו שהולכים שניהם כאחד, מפני שהם אחד ודיוקן אחד, ובשביל זה נאמר: "וישראל אהב את יוסף מכל בניו שאהבתו ליוסף היתה כמו שאדם אוהב את עצמו, "כי בן זקונים הוא לו", ופירש רש"י: "כל מה שלמד משם ועבר מסר לו", שהשפעה של יעקב שנקרא גופא, עובר על ידי יוסף שנקרא ברית, והשבטים כנראה שמקודם לא ידעו מזה ובשביל זה כתוב: "ויקנאו בו אחיו" ולא הסכימו לחלומותיו שבאמת היו במראה הנבואה כמבואר בתרגום

בסיעתא דשמיא

מחידושי העורך שליט"א

שאלות קצרות ותשובות בצידי על הפרשה:

א. מה הקשר בין סוף הפרשה הקודמת לתחילת פרשתנו?

תשובה: פרשת "ויגש" מסתיימת במילים: "ויפרו וירבו מאד" ואילו פרשתנו פותחת במילים "ויחי יעקב", ומכאן שחיותו של יעקב נבעה מכך שזרעו פרו ורבו.

ב. מה הקשר בין תחילת פרשתנו לסופה?

תשובה: רש"י פותח את פירושו על הפרשה במילים: "ביקש לגלות את הקץ לבניו ונסתם ממנו", ואילו על המילים האחרונות של הפרשה "ויישם בארון במצרים" כותב בעל הטורים: "כדי שיהא מצוי להם בצאתם משם". ומכאן שהפרשה פותחת בנושא הגאולה ומסתיימת בגאולת מצרים.

ג. על הפסוק "אל נא תקברני במצרים" מפרש רש"י שיעקב נתן שלושה טעמים לבקשתו זו על פי הסדר הבא: א. סופה להיות עפרה כינים ומרחשין תחת גופי". ב. "ושאין מתי חוצה לארץ חיים אלא בצער גלגול מחילות". ג. "ושלא יעשוני מצרים עבודה זרה".

הסדר הזה נראה תמוה, משום שלכאורה היה על יעקב לפתוח בטעם המרכזי - שלא יעשו אותו עבודה זרה כי זה נוגד את הדיבור "לא יהיה לך א-להים אחרים על פני" ורק לאחר מכן להביא את שני הטעמים האחרים המדברים על הסבל האישי שיגרם לו מהקבורה במצרים?
תשובה: אילו יעקב היה משנה את סדר הטעמים ומתחיל בסיבה של העבודה זרה, היה יכול יוסף לומר לו: אני מתחייב בפניך בתור המשנה למלך מצרים שזה לא יקרה! בשל כך קודם כל הטעמים יעקב את רצונו שלא להקבר במצרים בשתי סיבות שאין ליוסף שליטה ויכולת למנוע אותן ורק אז ציין את הטעם העיקרי מבחינתו - שלא יעשו אותו עבודה זרה.

אונקלוס על הפסוק "ותשב באיתן קשתו" (עיין שם).

ועיין באור החיים על הפסוק "והנה אנחנו מאלמים אלומים": "ולא ידעו כי הם מקבלים השפעתם על ידו. וזהו שאמרו לו: "המלוך תמלוך עלינו" וחשבו שהחלומות הם מהרהורא דיומא, אבל עכשיו אחרי הנסיון של אשת פוטיפר וגם ראו שיוסף הוא המשביר לכל עם הארץ ואותם ואת ביתם מכלכל יוסף. ראו בזה שהצדק איתו שהוא צדיק יסוד עולם, הודו ואמרו "אביך" ומזה הראו שהם מתחרטים על המכירה.

(י"רים משה" מהגה"צ רבי משה ובר זיע"א).

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין ז"ל - נפטרה בו' ניסן תשע"ג

ריח גן עדן

טובע הזועק לעזרה. אורחי הפונדק קפצו ממקומותיהם להקביל את בעל היללה שנכנס בסערה דרך הדלת שהזדעזעה בהיפתחה. יהודי גוי, בעל פנים גדולות ועינים מימיות, תלש שער זקנו וראשו, הניף ידיו ורגליו ובכה מרה. מדי פעם בפעם הפליט מפיו הברות מרוסקות אשר איש לא עמד על פשרן.

הפונדקאי אץ לקראתו וכוס מים בידו; מישהו דחף כסאר לעברו. הוא התיישב בכבודות, ברך ולגם המים, נאנח בין לגימה ללגימה. "אלקים עמך! - נענה אי מי מן האורחים ואמר - מה ארע לך?" במקום להשיב למתעניין, הגביר בכיו ושב לתלוש שערותיו. לבסוף הצליחו הסובבים להבין מתוך הברותיו המרוסקות את הצרה שארעה לו.

והנה היום, ללא שום הודעה מראש, נפח הסוס נפשו בדרך בואכה לכפר

בעל עגלה הוא במקצועו ומוציא לחמו בקושי ובדוחק מעגלה רתומה לסוס, אותו סוס ששרתו באמונה שנים רבות. והנה היום, ללא שום הודעה מראש, נפח הסוס נפשו בדרך בואכה לכפר. הנוסעים נפצו לכל עבר ברטון והוא עצמו נשאר יושב כאחז קפאון לפני הפגר, וכל כולו כמי שמתו מוטל לפניו... עתה - סיים מתייפח - עם מיתתו של הסוס, נסתם הגולל על הפרנסה... והלא בבית מצפים אשה וילדים לשוב עם פדיון נאה לכבוד החג... האורחים נדו לו בראשיהם כאשר מעבר התנור נשמעה הקריאה:

"רבי יהודי! אל יאוש! אלה ברכב ואלה בטוסים ואנחנו בשם ה' אלקינו נזכיר! אמנם נתפגר הסוס, אך אסור לקונן יותר מדי! אלוקינו שבשמים שהוא הזן ומפרנס לכל, ביכלתו להושיע לנצרכים ולהאכיל רעבים גם כאשר הסוס מוטל מת!" "דברים של טעם מדבר אותו קבצן". - נענה ואמר אי מי מן האורחים. "יפה דיבר - נענה מישהו אחר - מעניין כיצד היה מגיב אילו סוסו שלו היה שובק חיים לכל חי בפתע..." בעל העגלה הגביר בכיו.

ואתה תבדל לחיים טובים, קנה לך סוס אחר, בריא וצעיר הימנו

"הס, הס - נענה ואמר בעל הפונדק - אין לאדם להצטער יותר מדי בגין סוס שאבד מן העולם! אם איני טועה, דומה עלי כי שמתי מפך עדות כי רבות בשנים עמה לשרותך באמונה. מה, אם כן, לך, ולסוס עלוב שסיים תפקידו עלי אדמות? ינוח בלשום, ואתה תבדל לחיים טובים, קנה לך סוס אחר, בריא וצעיר הימנו. סוס אשר יאריך ימיו יותר משנות חייו של הסוס ששבק חיים!"

"דברים של טעם" - הגיב ואמר אחד האורחים. ובעוד אי מי פותח פיו להשיבו התיצב הפונדקאי בין הקהל לבין בעל העגלה והכריז:

"אצלי באורווה נצב סוס, מה אומר לכם? סוס שכזה, לא רבים כמותו! צא ובדוק בשיניו הצחורות כשלג!

דומה כי מלחמה עקשת להם לילדי הכפרי עם האותיות הקטנות. יגיעה רבה על המלמד להשקיע עד שהללו יקלטו משהו בקדקדיהם, אך גם האדמה הקשוחה ביותר מתעדת ומתרככת לאחר טפל עקבי ומסור, לאחר נוכש עידור וגריפה, דשון והשקאה.

נקל לשער כי אין בכח של משכורת זעומה זו כדי לכלכל את בני ביתו בעושר ובכבוד

כל השנה כולה מגיר המלמד זעתו אצל בני הכפרי - להוציא את ימי החגים. לפסח ולתשרי קורא הכפרי דרור למלמד ומשלחו לביתו בצרוף דמי מלמדות. נקל לשער כי אין בכח של משכורת זעומה זו כדי לכלכל את בני ביתו בעושר ובכבוד. מסיבה זו נאלצת אשתו לסייע בבישול בבתי נגידים, ומן התמורה מכלכלת היא את בני ביתה בלחם צר ומים

כ"ק האדמו"ר מליזענסק שליט"א

לחץ. כיון שאשתו הצדקנית מסייעת בפרנסה, עולה בידי המלמד להפריש משכר מלמדות עבור אתרוג הדר. ומכאן המטפחת המצניעה בחובה חמישים זהובים טבין ותקילין.

חמה סתונית חיכה מבין קרעי עבים אל עבר ההלך. הוא כיתף תרמילו על שכמו והתקדם אל עבר בית האכסניא אשר במרכז הכפר, פונדק בבעלותו של יהודי כפרי הפותח שעריו לאחינו בני ישראל העושים צעדיהם דרך כפר זה ללמברג. אף על פי שהלך זה מופיע בפונדקו אחת בשנה, בימים של בין כסה לעשור, בחנייתו בדרך ללמברג, אף על פי כן אין הפונדקאי מכירו. אורחים רבים עוברים מדי יום ביומו על סף אכסניתו ואין הוא מתפנה לבדוק בציציותיהם. מה עוד שההלך מיודענו מאותם המצניעים בירכתים ואינם מבליטים קומתם. כיון שנכנס הלה לפונדק, ברך את בעל הבית לשלום, ותר אחר מקום מוצנע להתכנס בו. בירכתו החדר עומד התנור, נגש וישב מאחוריו. לא הספיק להניח תרמילו ולשאוף אויר, והנה עלה קול משונה באזניו. קול יללה מסמר שער.

העולם על קולותיו השונים - מחוץ לתחומיו של המלמד מיודענו. אך קול זה המנסר את החלל ומרעיד את לב השומע, הגיע לאזניו, כקולו של

מים של בין כסה לעשור, כלל ישראל שרוי באוירה של דחילו ורחימו, של התקרבות להשם יתברך מתוך לב כנוע ושובר. אויר הנשמות הזך לא פסח על אותו כפר קטן, המוצנע בסבך ירק, על אם הדרך שבין יניב ללמברג.

ההלך עצר בדרכו. זה שעות מספר שרגליו צועדות בדרך. במקום שאינו מיושב לא אבה לחנות להחלפת כח. רק עתה, שהגיע לישוב, תר אחר מקום נאות, הוי אומר בית יהודי, לפוש בו ולסעוד את לבו דרך זו אינה זרה לו להלך. מדי שנה בשנה, בימים של בין כסה לעשור פוסע הוא בה, בואכה למברג, באותה כונה של מצוה, כדי לקנות אתרוג הדר לכבוד חג הסוכות הממשמש ובא.

בלמברג, שוק עשיר של אתרוגים. שפע מכל המינים ומכל הדרגות. "הדר" וכמעט "הדר": אתרוג שמחירו תואם רק כיסיהם של נגידים, ואתרוגים כשרים במחיר שוה לכל נפש ל"עמך".

רזון פניו מעיד על אכילה שיש בה בקושי כדי לחבר בין גוף ונשמה. ואף על פי כן יוצא הוא ללמברג בדרך ארוכה ומיגעת

אין הוא יוצא לדרך הארוכה כדי לזכות באתרוג במחצית המחיר, על אף שהולך הוא ללמברג רגלי, מחוסר תקציב לנטיעה בעגלה. בגדיו הנקיים מרבב בלויים ומטולאים, רזון פניו מעיד על אכילה שיש בה בקושי כדי לחבר בין גוף ונשמה. ואף על פי כן יוצא הוא ללמברג בדרך ארוכה ומיגעת, כדי לקנות אתרוג הדר משופרא דשופרא, כי בלמברג ההצע גדול ועשיר, בנוגד לשוק האתרוגים אשר ביניב וסביבתה.

בגדיו של ההלך דלים וצידתו מצומקת, אך במטפחת צרורה וקשורה מקופלים חמישים זהובים! חמישים זהובים טבין ותקילין! פניו הבלות של ההלך קורנות ומאירות, כל קמט שבהן כשבילי החסד והטהרה, ומבען כשל אדם שפרש כל כולו מזה העולם ואך תמיהה פרושה עליהן, כאומרת: כיצד חש הגוף עדין בנגיעת הקרקע בסולית הנעל?... מה לו ומאין לו, איפוא, לאדם זה ולחמישים זהובים מנויים וצרורים?

הוי אומר כי למטרה הנכספת אליה משתוקק הוא ועורג בסערת לב ונפש, שומה עליו לקבץ על יד על יד, במשך כל ימות השנה, מאותו דבר שכה שנאו ומתועב עליו - הממון, בסך הרצוי: חמישים זהובים. צרור גשמי זה עליו להמיר בחפץ נעלה של מצוה.

מראשית השנה עד אחרית השנה משמש הוא כמלמד דרדקי בכפר אחד מרוחק מביתו ריחוק רב. שנה תמימה יושב הוא בבית הכפרי ומלמד תורה לבניו. כלום לא נגרת זעתו של הנפח באשר עומד הוא ומלחים ומקשר בין חתיכת ברזל לחברתה? תורה זו, להבדיל, שצריך המלמד לקבעה בראשיהם של ילדי הכפרי, מגירה אף היא את זעת פניו. וכך מקיים הוא את הפסוק: "בזעת אפיך תאכל לחם".

ונאלצתי לקנות אתרוג פשוט במקום ההדר בו חשקתי...". וכאן, על פי צווי הרבי, עמד וספר את הספור שארע עם אותו עגלון.

כסיימו סיפורו, נטל רבי אלימלך את האתרוג בידו, נופפו מול עיניו, שאף ריחו מתבשם מניחוחו ונענה: "כיון ששמעתי ממך מחצית ראשונה של הסיפור, אספר באזניך מחציתו השנייה: בשנה זו עמד הס"מ והטיל על מאזני המשפט תלי לים של הרשעות אל שונאיהם של ישראל... למולו קם הסנגור הגדול, המליץ יושר עבור כלל ישראל, רבי לוי יצחק מברדיצ'וב, לא נח ולא שקט, פשפש בחורים ובסדקים, דלה, שלף, וערם ערמה ענקית של מצוות ומעשים טובים אשר בני ישראל רחומים קימו במשך השנה כולה. לא דלג על שום פרט; אנחה יהודית, דמעה רותחת. "מטען" זה העמיס על עגלה אחת ובשמחה רבה התקדם עם עגלת המצוות הישר אל עבר מאזני הצדק השמימיים. אך דא עקא, בדרך חסם הס"מ את הדרך לסוסים והללו עצרו ביראה ובפחד...

מי ידרבן את הסוסים לצעוד הלאה ולסכל מזימת הס"מ?! מנסה רבי לוי יצחק לדחוף את העגלה אך אינו מצליח... והנה, מאי שם, נשמעות שלוש שריקות שוט. עגלון דמוע עינים מניף שוטו באויר שלוש פעמים, והסוסים מתייראים בראותם את השוט, מעתיקים פרסותיהם ודוהרים הלאה... הגיעה העגלה בזמן, ורבי לוי יצחק החל עורם ומעמיס את ה"סחורה", כף הזכות הוכרעה וישראל יצאו זכאים בדין... מי גרם כל זאת? אותו צדיק שהתחכם כנגד עצמו והדר אחר מצוה שאדם דש בעקבו... "רבי אורי - הישיר הצדיק מלינסק עיניו אל עבר המלמד מסטרליסק - כבר הגיעה העת להפיץ מעינותיך חוצה... להיות רועה נאמן ורחום לצאן קדשים... לגלות את המטמונים אשר בכל יהודי ויהודי! לך בכוחך זה והושעת את ישראל..."

בריאות הגוף - המשך מעמוד 1

חשבון שמירת בריאות הנשמה ושגם נלמד קל וחומר מכך שמטרתו של הגוף היא לשמור על הנשמה, אז אם משקיעים כוחות בשמירתו של הגוף, על אחת כמה וכמה שעלינו להשקיע מאמצים יעיליים לשמר ולקדש את הנשמה שלנו שנשלחה אלינו מעולמות טמירים ונשגבים. ויהי רצון שאכן נתנהל כראוי בתקופה נשגבה זו ולאחריה, ועל ידי כך נזכה להתעלות ברוחניות ולהתחזק בקיום התורה והמצוות, בהידור ובדביקות מתוך שמחה וטוב לבב.

138 (אליף) ובר

לפתע, כאילו התפכח העגלון מחלום, קלט באחת כי בעצם סוס יפה זה - לו הוא! משמע, לא מתה הפרנסה... כי איככה אמר אותו יהודי יקר: הקדוש ברוך הוא חי וקים לנצח! אך אהה! היכן הוא אותו יהודי?... שכור מאושר נכנס לפונדק כדי להודות לו למצילו האלמוני, אך כבר לא פגש בו, הלז חמק בחשאי, לא צפה כלל לתודה ולדברי שבח... "אין זאת - החליט העגלון - והפונדקאי מגלגל עינים ביראה והתפעלות, סומך ידיו על דבריו - אין זאת כי אם אליהו הנביא, זכור לטוב, היה זה אשר נשלח על ידי הקדוש ברוך הוא להושיעו בצרתו...". מחמת שמחה ולב גדוש באהבה והודיה להשם יתברך, הניף העגלון שוטו באויר, והצליף אחת הנה ואחת הנה כמי שמדרבן סוס, והכריז בקולי קולות: "הארציגער פאטער! אבי רחימאי! איך אוכל לבטא אהבתי אליך?! הנה נופפתי שלוש פעמים בשוט לכבוד שמך הגדול והקדוש, קבל נא את אלה בתוספת רחשי תודתי מעומקא דליבא!"

הגיע המלמד ללמברג ושנה מהרגלו. לא הלך להדר אחר אתרוג "הדר" כהרגלו מדי שנה בשנה. כי הלא במטפתו נשאר אף חמשה זהובים. עליו להסתפק באתרוג כשר שיקבל תמורת דמיו. ליזנסק, אותה עירה נעלה אשר לי גרסה חסידית עושה בה נהר די-נור קפנדריא - - - יומו של חג הסוכות, הרבי ר' אלימלך, זכותו יגן עלינו, עובר לפני התבה. החסידים מקשיים ברטט. הפעם שונה היא התפלה... קשה להגדיר את מהות השנוי כי הרבי שהוא כלו א ש לוהטת, בוער תמיד באש קודש, אך עתה בכל זאת ניכר שנוי כלשהו גם כאשר לא שייך להגדירו. בין המתפללים מצוי אף אחיו הקדוש רבי זושא. אף הוא חש באוירה המיוחדת. קולו של אחיו הקדוש לובה יותר, האוירה מסביב נעלה לאין שיעור...

בסיום התפלה חופז רבי אלימלך אל אחיו: "זושא רחימאי" ריח גן עדן בא לאפי! בוא עמי ביחד לסרוק את בית המדרש למען נאתר את מקור הריח השמימי. בוא מהר כי כזאת עדין לא חשתי מימי..." שני האחים הקדושים עוברים וסוקרים את בית המדרש לראכו ולרחבו. חושם הדק, הרוחני, מובילם למאחרי התנור, שם עומד הלך עני וצקלונו מדיף ריח ניחוח... "רחימאי! - מצוה רבי אלימלך - גלה נא לנו מי אתה וכיצד המשכת הנה ריח גן עדן! ההלך מסמיק, משפיל עיניו, תוקע יד עדינה באבנטו. אך הרבי מליזנסק אינו מרפה. עיניו הטהורות הבורקות כעמודא דנורא סוקרות את פני ההילך, הוא אינו מוצא יותר מקום לסרב. "שמי אורי - פתוח הוא בשפל קול - ומצאי מסטרליסק... כמדי שנה בשנה נשאתי רגלי בין כסה לעשור כדי לרכוש אתרוג הדר. אך השתא אירע מעשה

רעמתו חזבו - מעוררי קנאה! באמת שוויו שמונים זהובים ומעלה. אך כיון שלבי לב יהודי - ויהודי מחפש מעשים טובים בימים אלו של דין ומשפט, ומכיון שראיתי ונוכחתי כי צרתך צרה - מעיד אני עלי כל אורחי הפונדק כי אמכור לך את הסוס בחמשים זהוב, השמעת? אגורה אחת לא יותר!" "אוה! אוה! התפעלו האורחים - אוה! דבר נאה ומתקבל!"

אך בעל העגלה לא היה כלל שותף לשמחה הכללית, הוא שפסף בכף ידו המיובלת את עיניו האדומות, גנח גניחה השוברת חצי גופו של אדם, והתייפח: "וכלום שתי קופיקות כדי קניית לחם ומליח אוכל לדלות מכיסי? בנאמנות יהודים - בדקו והפכו בכיסי בגדי, אגורה אחת לא תמצאו! משל חפשתם בהם חלילה חמץ בפסח, או מוקצה בשבת!"

"זהו ענין אחר" - נענו האורחים באנחה קלה והחלו להתפזר איש לדרכו. עסוקים וטרודים היו בשלהם ואצה להם הדרך. כיון שנתרוקן הפונדק ממרבית אורחיו ונותר בו בעל העגלה, חג סביב עצמו ואינו יודע איזו רגל לשלוח ראשונה ולאיזה כיוון לשאת פעמיו, יצא המלמד מאחרי התנור ובחשאי נגש אל הפונדקאי: "סוס זה שאמרת, כלום תואיל להפחית מן המחיר שנקבת עבורו?" "אחא - נענה הפונדקאי והשיב לו - אין עתה השעה יפה להלצות. יהודי השבר שבר ואתה שואל שאלות שלא מן הענין!" "המוכן אתה למסור לו את הסוס - עדין מושפלות היו עיניו - תמורת ארבעים וחמשה זהוב?"

"יהודי משונה. דומה כי אף הטלאים שעל בגדיך מטולאים... אם תוכל להציג לפני על השולחן ארבעים וחמשה זהובים, טבין ותקילין, אכן אמסור לו לעלוב את הסוס רק בשל הפלא הגדול להוציא נזול מסלע... חה, כונתי - לקבל זהובים מדלפון שכמותך... חפז המלמד אל הצקלון המונח מאחרי התנור ובזריזות כמי שבהול על אוצר העומד, חלילה, להשמט מבין ידיו, פרם את הקשר ושלף ומנה אחת לאחת ארבעים וחמשה זהובים... קול צלצול המטבעות המנויות גרם לו לבעל העגלה לסובב ראשו. אך עדין לא עלה בדעתו כי בשלו הסער... נו - זרזו הפונדקאי - מה לך עומד ובוהה כתרנגול בבני אדם?... בוא וראה את הסוס שאיש פלאי זה רכש עבורך..." עדין לא האמין העגלון למשמע אזניו. כמסור עמד במקומו עד אשר נגש אליו הפונדקאי אחזו בזרועו וגררו כמעט, בעל כרחו החוצה. "הא לך! - התיר את הסוס מאפסרו - הבט היטב ואמור לי: כלום אינו שוה בריא-בשר זה, לפחות מאה זהובים?..."

הודעה חשובה

המעוניינים להגיע לקבלת הקהל של הרב עדו ובר שליט"א תלמידו של הגה"צ רבי משה ובר זיע"א בכדי להיוועץ בענייני מציאת הזיווג, שלום בית, חינוך ילדים ופרנסה על פי תאריך לידתם ושמותיהם, יתקשרו לטל. 02-5828284

תיקון החיד"א להצלחה, רפואה, פרנסה ומציאת הזיווג - טל' 02-5828284

הדיסק שישנה בעזרת ה' יתברך את חייכם לטובה.
בימים אלה יצא לאור הדיסק "שמעו ותחי נפשכם" על חמשה חומשי תורה בליווי נעימות חסידיות מפורסמות.
המלקט: המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א. העורך והמגיש: תלמידו כבנו הרב עדו ובר שליט"א
ניתן להשיג דיסק זה במחיר סימלי ברשת חנויות גל-פז.

עלון זה יוצא לאור לזכרו של נסים בן נוריה נסים ז"ל - נלב"ע כ"ח באדר תשע"ח

פניני בית לוי

שע"י בית הכנסת "בית לוי" רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

ויחי

גליון מס' 514

17:21 ת"א 17:20, יציאת שבת: י"ם

16:04 ת"א 16:18, כניסת שבת: י"ם

הארת פנים

"חכלילי עיניים מיין ולבן שינים מחלב"

רבתינו למדו מכאן שאדם צריך להראות פנים שוחקות לחברו, וזה שווה יותר מהמשקה חבירו יין וחלב וכמו שדורשת הגמ' אמר ר' יוחנן טוב המלבין שניים לחבירו יותר ממשקהו חלב שנאמר "ולבן שיניים מחלב" - אל תקרא לבן שיניים אלא ליבון שיניים. חז"ל לימדו אותנו פרק חשוב בחיים שאדם צריך להראות לחבירו פנים שוחקות שהוא אות אהבה וחיבה יותר ממשקהו חלב. ישנם אנשים עם מועקה בלב חייבים לעודדם ולשמחם ולדאוג להם. ובל נחשוב שהמשימה הזו קשה היא מדי, ודאי שלא, אמירת "בוקר טוב" או "שלום עליכם" לבבי, עשויה לשפוך על פניו של הזולת נהרה של של אור, ממש כאילו נטלת ממנו בכך יותר מאחד משישים של חליו, אדם שמאיזו סיבה שהיא יוצא מביתו כשהוא נרגז כולו סר וזועף כתוצאה מהארת פנים שתארך לא יותר משניה וחצי "יתחמם" ויתהפך לבבו של האיש הזה לטובה, וכל הצער, הכעס והרוגז שאפפו אותו אך לפני רגע יעלמו ויהיו כלא היו, וכי לא כדאי להשקיע את המאמץ הקטן הלזה כדי להוציאו מהמסגר שהוא שבוי בו,

וידועים דברי חז"ל "שבזכות נשים צדקניות נגאלו ישראל ממצרים", ולכאורה מדוע דוקא בגללן, מה עם הבעלים, עם כל הסבל הצער וההשפלות שהם עברו במצרים האם זכות זו לא נזקפת לגאולת ישראל?

אלא ניתן לבאר שדווקא הנשים יכולות לזכות את עם ישראל בגאולה העתידה, וזאת כיוון שכאשר היו הולכות לשדה ופוגשות את בעליהן עיפיים טרודים לחוצים וכואבים, דוקא אז הן ידעו לחייך אליהם, להאיר להם פנים לשוחח עימם ובכך לגרום להם לשכוח מהצרות. לעיתים אנו עדים לתופעה שאב המשפחה פוטר מעבודתו והוא נקלע למצב כלכלי קשה. ודווקא אז כאשר רוחו שפלה, ומצבו הנפשי בכי רע מוסיפה לו האשה ייסורים על גבי ייסוריו עקב המצב שאליו נקלע. מתחילות להן מריבות, לעיתים מושמעים ביטויים קשים ומעליבים אין ספק כי הלחץ הכלכלי נוהן אותותיו וכל המשפחה נמצאת במערבולת שנראית כסוף הדרך. אך צריך לזכור "שמאשפות ירים אביון" - להקב"ה היכולת לרומם את האדם אף אם הוא במעמקים. כאן צריכה לבוא לידי ביטוי גדולתה של האשה. דוקא עכשיו היא יכולה לעודד, לסייע, לתמוך ולהקל מהצער. אך אם לא תנהג כן האשה ותוסיף לו עוד מנה של ייסורים על מנותיו, בוודאי שמכך לא תצמח לו הישועה. זאת ידעו לעשות היטב הנשים במצרים. הם הבינו שדווקא כאן נדרשת מהן התעלות והקרבה עצמית למען בעליהן והן ידעו לעשות את המלאכה בצורה מושלמת. הנשים הבינו שזה הזמן להאיר פנים. דווקא עכשיו האשה היא זו שיכולה לסייע לבעלה לחדש כוחותיו. וזכות זו היא שתגאל את עם ישראל לעתיד לבוא.

בברכת שבת שלום,

רב בית הכנסת

בס"ד

מקווה טהרה

בית-לוי

מעמד טקס הפתיחה

יתקיים בחסדי הי"ת במעמד

הראשון לציון והרב הראשי לישראל

הגאון הגדול

רבי יצחק יוסף שליט"א

ובהשתתפות רבני השכונה שליט"א

ביום ראשון ט"ו טבת התשע"ט (23/12/18)

באולם בית הכנסת בית-לוי

רח' יוסף חכמי 48 בית וגן ירושלים

בשעה 18:00

סדר המעמד:

- ◆ התכנסות וכיבוד לרגל המעמד
- ◆ דברי תורה ממרנן ורבנן הגאונים שליט"א
- ◆ פיוטי שבה והודיה בליווי תזמורת
- ◆ קביעת מזווה והשקת המקווה

העיבור היקר מוזמן להשתתף במעמד הכבוד

סיפור השבוע

כח התפילה

שום סיכוי", שאל בחוסר אונים. אבא שלי הוציא מסמכים רפואיים, ופרש אותם על השולחן. המחנות קרא את המסמכים הרפואיים בעיון. הראש שלו היה מוטה כלפי מטה, והידיים תמכו את הסנטר. אבא שלי לא ראה את פניו. הוא בתחילה לא הבין למה הוא כל כך מתעמק, התוצאה הרי כתובה שחור על גבי לבן.

ופתאום הדף התחיל להתמלא בכתמים כהים, נוזליים, אז אבא שלי הבין שהוא בוכה. בוכה על העתיד של בנו, שאיננו. בוכה על העבר, בוכה בשבילו ובוכה בשביל המחנות שלו.

אבא שלי בחמתו, מלמל כמה מילים, ויצא החוצה לכמה דקות, כדי לתת לו להתייחד עם הכאב, הלב של אבא שלי עמד להתפקע כל רגע, וגם היה חייב קצת להתאושש. כשאבא שלי חזר, המחנות כבר היה רגוע. אם כי פניו הסגירו את העובדה שהוא בכה, בכי סוער. אבא שלי אמר לו, שזה בסדר, והוא חייב לפרוק קצת.

הם דברו עוד על העניין, ואז היו צריכים להגיע לסיכום אפשרי, אבא שלי הסביר לו שהוא צריך להחליט אם הוא מעוניין להמשיך את השידוך, אבא שלי הוסיף אין בלבי ובלב בתי עליך, תחליטו מה שתחליטו, כל מה שתחליטו, יתקבל בהבנה. תשקול טוב את העניין. המחנות כמובן, אמר שאינו יכול לתת תשובה מיידית. הוא צריך להתייעץ עם רבנים, ואינו יכול לקחת החלטה כל כך מכריעה על גבו, ובמתיינות כזו. הם סיכמו שהוא יתקשר אחר כמה ימים, ויענה את התשובה.

הימים הבאים היו סיוט בהתגלמות, אתם יכולים לתאר לעצמכם, משפחה חרדה לעתיד גורל בתם, שנעה במעגלים בין "כן" ל"לא" ומה אומרים להם בתגובה, בסופו של דבר המחנות התקשר יומיים לאחר המועד שקבעו. והוא התנצל מאד על עוגמת הנפש שבהמתנה, ואמר שהרב עדיין לא נתן לו תשובה ברורה, ושנצטרך להמתין עוד.

הימים הבאים עברו עלי כמו מתוך חלום. הם לא היו ימים, הם היו שנים, מאות שנים, אלפים. בריאה שלימה. כל צלצול טלפון הקפיץ אותי מן המקום. בסופו של סיפור הגיעה כמובן התשובה, והיא היתה מעניינת למדי. הוא אמר כי הרב קבע, שכרגע התשובה שלילית, כלומר: אנחנו עוזבים שידוך. אבל, וכאן מגיע האבל הגדול. עדיין לא אומרים זאת לכל האנשים, אלא מחכים. "למה?"

מכיוון שאנחנו ערב יום כיפור, הרב אמר שיום כיפור יכול לשנות הרבה, ותפילות יכולות לבקוע שערים, לכן למרות שעזבנו שידוך, עדיין לא לפרסם את הדבר, מפני שיש תקוה שיקרו ניסים!

לקחתי את המלים הללו ברצינות, והחלטתי להתמסר לתשובה תפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה. אינני זוכרת בדיוק את נוסח הבקשות שהתפללתי ביום כיפור, מפני שרוב הזמן בכיתי. אינני יודעת מה היו תפילותיו של החתן. בדבר אחד לא היה לי ספק. התפילות שלי היו סוערות ולוהטות...

יומיים אח"כ, כשסיפרנו במקרה לעסקן רפואי את הסיפור העצוב, הוא ניסה לברר עוד אי אילו פרטים. העסקן, התקשר אלינו אחרי יום. הוא היה נסער מאד. הוא ערך בירור וקיבל מידע שבהחלט יש סיכוי למצב שלי. ושהפרופסורים לא צדקו יש לו הוכחות על נשים שהצליחו להיושע במצב הזה ללא מצב?

השמחה בבית הרקיעה שחקים, הודענו למשפחת החתן את הבשורה הנפלאה הזו, ויחד הודינו לה' על הנס שגמל איתנו, שבוע שלם הלכתי מאושרת. שבוע שלם של שמחה בלב. רק אח"כ נודע לנו, שהעסקן הזה טעה, וחזרנו שוב לנקודת ההתחלה, שוב ריחפה השאלה הגדולה בחלל הבית מה יהיה? מבטלים את השידוך? אבל היות וזה היה כל כך סמוך לחתונה, הרב החליט שאין לבטל את השידוך, ושאלם יצא כך מן השמים, אז כנראה שהזיווג הזה צריך לצאת לפועל.

אף אחד לא הבין את מהות החופה ואת בכי התמרורים שלי. מלאכים ממרומים העתירו בעדי וסוככו על שכבת הקטיפה... עמדנו מתחת לחופה, ובכינו על ילדים, למרות שידענו שעל פי הרפואה אין שום סיכוי. היום אנחנו נשואים באושר, ב"ה. וכן, פחות משנה אחרי החתונה התברר לכולם שיש לנו סיכוי לילדים, ועוד אין שיש! אז נולד הילד הראשון. הרבה יותר מוקדם מלאחרים, שעל סיכוייהם להביא ילדים לא הוטל סימן שאלה כה מכריע.

לצד הישועה זכיתי לדבר נוסף, לנסע לכל החיים, הידיעה הברורה **על כח התפילה** חדרה לתודעתי בבחירות מוחשית: **תפילות תמיד מתקבלות. המלאכים לוקחים את התפילות, הדמעות, ומעלים אותם בעדנה לפני הכסא של ריבונו של עולם, והן פועלים את פועלתן, אצל שומע כל בכיות. לפעמים לוקח זמן, עד שרואים שהן התקבלו. נכון שלפעמים לא רואים. לפעמים התוצאה מגיעה אחרי כל הצער. לפעמים אנחנו כלל לא רואים את התוצאה. אבל תמיד הן מתקבלות, וברצון!**

היתה לי ילדות רגילה ושלווה כמו כל אחי ואחיותי, בחוג שלנו מתארסים בגיל צעיר, יחסית. את ארוסי חגגו בצורה נפלאה, הורי היו מאושרים מהאוצר שזכו בו כחתן לבתם, רציני לסיים את הלימודים, ולכן סיכמנו שנחכה תקופה.

חודש עבר בלבד, של חלומות נעימים, ואז התחילה הפצצה הגדולה לתקתק. כבר הרבה זמן סבלתי מכאבי ראש חזקים. מסביב נזפה בי המשפחה: את לא אוכלת. את לא שותה. תראי אין שאת נראית. בלית ברירה החליטו במשפחה להאשים בכאבי ראש שאני עוברת את העובדה שאני לחוצה מכל מה שעברתי בתקופה האחרונה. יתכן. קיבלתי את ההסברים הללו בשתיקה. לא היה לי טיפת זמן להתייחס לכאבים האיזמים שהלכו ותפחו בהדרגה.

אבל איכשהו בסוף, זה הגיע. בלי שום התראה התעלפתי, והובלתי אחר כבוד לבית החולים. הרופאים היו המומים מהגידול שהתפתח במוחי, בלי הפרעה. הם נתנו לי עשרה אחוזים של סיכויים לחיות. עשרה אחוזים זה מעט מאד לבחורה בת שמונה עשרה, שכל כך רוצה לחיות. הייתי אומללה מאד. הורי החליטו בעצת גדולים לא לפרסם את הדבר.

שמרנו על המחלה כמו סוד של מחתרת חשאי, אפילו אחיותי הנשואות לא ידעו דבר, הם רק ידעו "שאני מאד לחוצה מהחתונה". נסעתי באשמורת השחר כדי לקבל את הטיפולים, והשתדלתי להתייבב בלימודים עוד באותו יום. ה' ריחם עלי, ההקרנות לא השפיעו הרבה על שערי, כך שלא ראו עלי כלום.

אולם חרף מאמצי המשין כרגיל, המצב הלך והחמיר, הרופאים המליצו על ניתוח מהיר, אני זוכרת אין רעדה ידי, כאשר חתמתי על הנייר בו אני מאשרת את עריכת הניתוח. כאשר מלוות אותי דמעותיה של אמא, מצד אחד. ותפילותיו של אבא מהצד השני. ותפילותיהם של גדולי וצדיקי הדור מהצד השלישי.

הניתוח עצמו היה מסובך והתמשך על פני שתיים עשרה שעות, יומיים לאחר הניתוח לא פתחתי עיניים, אחר כך שמעתי שהרופאים החלו להכין את הורי לקראת האפשרות שאשאר "צמח" לכל החיים. דווקא לאחר ההכרזה הנוראה הזו, התעוררתי, ומבטי נפגשו עם דמעותיה של אמא. כמה שבכינו אז והודינו להשי"ת, שבוע אח"כ שוחרתי מבית החולים.

הניתוח עבר ב"ה בהצלחה מלאה. נותר לי לבוא כל חצי שנה לבדיקה, וחופי מזה, לא ראו עלי את הטראומה הרצינית שעברתי במשך החודשים הקשים הללו. חשבנו אז שזה פשוט נפלא, שהיה זה רק חסד שהצד של החתן לא ידעו ממה שעבר. למה שידעו ויסבלו גם הם. זאת היתה המחשבה שעברה עלי. ב"ה שלא הלחצנו אותם לחיים. הנה, הכל עבר בשלום, והחתונה תערך אי"ה בזמן.

רבות מחשבות בלב איש, ועצת ה' היא תקום. חודש אחרי הניתוח וההצלחה הגדולה, הבהירו לי הרופאים דבר עצוב מאד. עצוב ומכריע. הם טענו, שאין שמץ של סיכוי, שיהיו לי ילדים.

"אבל אין זה קרה?", שאלתי במר ליבי. עד היום עומד הרופא ההוא בזכרוני, אפור שיער ולבן זקן, מסביר לי בקול צרוד, אין זה קרה. כאשר הזריקו לי את הרדמה המיוחדת בניתוח, נרדמו עוד כמה תאים חשובים בגופי, ופשוט לא "התעוררו". בכיתי ובכיתי ללא הפוגות. אחרי שגמרתי לבכות על הכל. כלומר, על התקופה הקשה שעברתי, על ההקרנות, הניתוח והידיעה המרה, רק אז התפנית לחשוב על העתיד. ידעתי שזה נגמר, איזה חתן ירצה להינשא לאחת במצבי. הגעתי לכזה יאוש עמוק, שרציני מרצוני האישי לעזוב את השידוך, לעזוב את הלימודים, לטוס למדינה נידחת בעולם ולחיות שם את שארית ימי, שאפילו הצטערתי שהצילו אותם.

כשהתייעצנו עם האדמו"ר, הוא אמר, שעלינו להפקיד את ההחלטה הזו בידיים של החתן ומשפחתו. אבא שלי התקשר אל המחנות, וביקש לקבוע עמל פגישה, המחנות שאל במה מדובר, אולי אפשר לשוחח בטלפון, אבל אבא אמר, לא, עדיף פנים אל פנים, וקבעו מקום דיסקרטי להיפגש.

כשנפגשו, פתח אבא שלי וסיפר למחנות שקיבלתי את המחלה, הוא היה נסער מאוד, אבל שתק, ונתן לו לדבר עד הסוף. לאט לאט אבא התקרב לקטע המצמרר. הוא לא הרגיש, כמובן, וכך הסיפור כולו התנהל, כאשר אבא מגיע לקטע הטוב, שלמעשה הבראתי.

והתקרב לקטע שלאחריו... הוא המשיך לדבר באדישות. ואמר למחנות שהיה נס גדול ועשרות האחוזים של הסיכויים הפכו לישועה גדולה, ושאחרי חודש התגלה בעצם ש... אתם מבינים בעצמכם, אין אבא שלי הרגיש. הלב שלו דפק כמו פטישים רבי עוצמה. הוא היה חיוור מאד, ובשפתיים סדוקות ניסה להסביר למחנות, את מה שכל הרופאים חזרו ושינו, אבא שלי לא יכול היה להסתכל לו בעינים. הוא סיפר לו בקול אדיש כביכול, כמעט מונוטוני, ובפנים בער הדם בעורקיו. המחנות התקשה בתחילה להאמין לדבריו, "בטוח שאין

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לבנות "עין חמד" - מקלחת ציון

פְּרִשְׁת וַיְחִי - תּוֹכַחָה הִיא בְּרָכָה

"רְאוּבֵן בְּכָרִי אֶתָּה כְּחֵי וְרֵאשִׁית אוֹנֵי יֶתֶר שְׂאֵת וַיֶּתֶר עֵז" (בראשית מט, ג)

ונראה, שברכה גדולה בירך יעקב את בניו, שכן אף אם למראית עין נראה לנו כי תוכחה גלויה הינה ההיפך הגמור מ'ברכה'- מכל מקום לא כן פני הדברים הברכה הגדולה ביותר הינה דווקא התוכחה הזו שהוכיח יעקב את בניו, שכן באמצעותה הוא איפשר להם לתקן את דרכיהם מכאן ואילך, ולהיות ראויים לברכה לעולמי עד!

נמצא איפוא, כי אם מבקשים אנו לדעת מהי הירושה הטובה והמשובחת ביותר- נוכל ללמוד זאת מהירושה שהוריש יעקב אבינו לבניו, לראובן, שמעון ולוי.

דווקא דברי המוסר אשר עסקו בנקודות אותן עליהם לתקן- הם אשר היו ירושה טובה ומשובחת, והם אשר ראויים היו להיאמר על ידי יעקב השוכב על ערש דווי- לבניו המתקבצים סביב מיטתו ומטיים אוזן למוצא פיו.

ומכאן, יש לנו ללמוד, כיצד עלינו להתייחס לתוכחה שאנו זוכים לה מפעם לפעם. שכן אל לנו לדחות את התוכחה הזו בשום פנים ואופן! עלינו לשמוח בה, לקבל אותה באהבה, ולדעת כי טובה גדולה טמונה בה בעבורנו.

ברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

הנה מוצאים אנו, כי בבוא יעקב לברך את בניו בטרם פטירתו- הוא פונה אל שלושת בניו הראשונים: ראובן, שמעון ולוי ומוכיח אותם בדברים נוקבים ומייסרים.

כך אנו מוצאים כשהוא מוכיח את ראובן: "פַחַז כַּמִּים אֶל תּוֹתֵר כִּי עָלִית מִשְׁכְּבֵי אָבִיךָ אֶז חִלַּלְתָּ יְצוּעֵי עֵלָה" (בראשית מט, ד).

וכן בהמשך לגבי שמעון ולוי הוא אומר: "שִׁמְעוֹן וְלֵוִי אֶחָיִם כְּלֵי חַמְס מְכַרְתֶּיהֶם, בְּסוֹדֶם אֶל תָּבֹא נַפְשֵׁי בְקֻהֶלֶם אֶל תַּחַד כְּבֹדִי, כִּי בְּאָפֶס הָרְגוּ אִישׁ וּבְרַצְנָם עָקְרוּ שׁוֹר, אָרוּר אָפֶס כִּי עַז וְעִבְרָתָם כִּי קִשְׁתָּה, אַחֲלַקְם בְּיַעֲקֹב וְאֶפְיָצֶם בְּיִשְׂרָאֵל" (בראשית מט, ה-ז).

ולכאורה, יש לנו להשתומם, האם אלו הברכות שמאציל יעקב לבניו לפני פטירתו? האם זה מה שיש לו לומר להם- דברים שאינם כלל בגדר ברכה, ואולי אפילו להיפך?

אנו היינו מצפים שברגעי הפרידה הללו, בהם נפרד יעקב מבניו הוא יתמקד דווקא במעלותיהם ולא בחסרונותיהם, בדיוק כפי שאנו מוצאים שיעקב עשה לשאר בניו?

במדבר (רבה צח) מובא: "כיוון שראו אותן שהוא מקנטרן, התחילו מסתלקין לזויות, כיוון שראה שהן מסתלקין לזויות, התחיל קורא לכל אחד ואחד".

הרי לנו, כי גם השבטים הקדושים הרגישו כי בדבריו של אביהם אין משום ברכה אלא קנטור, ואם כן עלינו לבאר באמת, מה היה טעמו של יעקב אבינו בכך?

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב מיטל בת שושנה

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן בן אסתר רחובית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט סיון בת אסתר עמית בת טובה יוסף בן רחמה נתנאל בן ג'ינה אילן בן ג'יליט אסף בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית יפית בת ג'ינה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת טסה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחמה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה טובה בת אורה יפה בת שרה- הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה מישא אסתר בת זהרה שאול בן סילביה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה זהבה בת שושנה רייזל אליהו בן רחל נעמה בת שרה יחזקאל אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בו גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה
לנוריאל בו אסתר

לרפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
ולילד אלחנן רפאל בן איריס
ולילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

לרפואה שלימה ציון בן צ'חלה
והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

להצלחת אלי ברוט ומשפחתו

זמני לכת

ע"י	כניסת לכת	צאת לכת	יציאת חס
י"ט	16:05	17:17	17:48
כ"א	16:21	17:14	17:43
מ"ט	16:21	17:13	17:43
כ"ב	16:25	17:17	17:48

שואל ומשיב בהלכה – בשול אחר בשול- חלק א'

האם מותר בשבת לחמם תבשיל שהתבשל כל צורכו?

שאלה: **?**

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחס, רבנות מקומית מבשרת ציון:

תשובה: **!**

תבשיל יבש, שנתבשל כל צורכו והצטנן - מותר לחממו בשבת, ואפילו שיגיע לידי חום שיד סולדת בו, מפני שאין בישול אחר בישול. **מקורות:** שו"ע (סימן שיח ס"ד). והגדרת דבר יבש כתב בשו"ת אגרות משה (ח"ד סימן עד דיני בישול אות ה) כאשר המאכל עומד בפני עצמו במקומו ללא כלי ואינו נשפך ממקום למקום. אולם בשו"ע הגר"ז (סימן רנג קונ"א ס"ק יא) מאכל יבש פירושו לגמרי ללא כל לחלוטית.

מותר מעיקר הדין להכניס בשבת מאכל יבש (כגון ביצה) מבושל כל צורכו לתוך סיר החמין. **מקורות:** לדעת הראש"ל הגר"ע יוסף זצ"ל שבפלטה אין לחשוש מדין 'מיחזי כמבשיל'. וכמ"ש בספר מעין אומר ח"ב (עמוד קכא, ריג) בשמו. וכן הוא בספרו חזון עובדיה- שבת ח"ד (עמוד שמד, שמח) וכן הדין לענין ביצה מבושלת, שמותר ליתנה בתוך סיר של חמין בשבת. ואין כאן איסור הטמנה בדבר המוסיף הבל, כיוון שהטמנת אוכל בתוך אוכל מותרת שהיא צורת אכילה ולא הטמנה. אולם לדעת המחמירים, שאף בפלטה יש איסור 'מיחזי כמבשיל', יש לאסור הכנסת הביצה, אלא אם כן ייתן הפסק תבנית וכדו' בין הסיר לפלטה, ואז יכניס את הביצה. או שישלק את הסיר מעל הפלטה, ורק אז ייתן בתוכו את התבשיל. וע"ע ילקוט יוסף (מהדורה תשע"א שבת א עמוד תרנד).

מאכל יבש, שיש בו מיעוט רוטב, מותר לחממו אף שהלח יגיע לידי חום של יד סולדת. **הערה:** דעת ה'מנחת כהן' (שער ב פ"ב בד"ה התנאי השני) וה'פרי מגדים' (ס' רנט מש"ז אות יג), שמותר לחמם מאכל שיש בו מיעוט רוטב כדון דבר יבש. וכן הורה הראש"ל בשו"ת יביע אומר ח"ז (ס' מב אות י) וח"ט (ס' קח) ושכן כתב האגלי טל (מלאכת אופה סכ"ו) להוכיח מדעת השו"ע (ס' שיח סט"ז), שמותר לשים אינפאנדה כנגד האש במקום שהיד סולדת, ואף שהשומן שבאינפאנדה הוא לח ויש בישול אחר בישול בלח, כיוון שרובו יבש ומיעוטו רוטב, דינו כיבש. ועוד כתב בשו"ת הר צבי (חאו"ח ח"א עמוד רסג) דכל היכא שרובו יבש, מיעוט הרוטב טפל אליו, שאין עיקר הפעולה נעשית בשבילו. ומכל מקום המחמיר תע"ב. ע"ש. וע"ע בשו"ת יחווה דעת ח"ב (ס' מה) ובספרו חזון עובדיה - שבת (כרך א עמוד פח). לפי מה שכתב הפרי מגדים (ס' רנג מש"ז אות יג) טעם הדבר, שברובו יבש מותר, היות ודעתו של האדם על רוב התבשיל שהוא יבש, ובתבשיל יבש ההצטמקות רעה לו, וכל האיסור לבשל לח שנצטנן הוא רק במצטמק וטוב לו, ולכן כשרוב התבשיל יבש, ואין דעתו על הרוטב, נחשב כמצטמק ורע לו. ע"פ זה כתב בספר הליכות שבת- מלכא (עמ' קצב) אם יש לאדם המחמם עניין ברוטב כדי להשתמש בו בפני עצמו, אסור לחממו בשבת.

ולענין "קטשופ" - רסק עגבניות מתובל, כתב הגרש"ז אורבך (הובא בסו"ס מאור השבת מכתב א אות א) נידון כדבר יבש. ושכן דעת הגר"ש אלישיב זצ"ל. ע"ש. אולם בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ד סימן עד אות ה) מצדד כיוון שהמאכל נוזלי, הרי הוא נידון כדבר לח. (יש לציין כי הקטשופ עובר בישול מלא על כל הרכיבים). נפקא מינה לתת קטשופ בשבת על גבי שניצל חם, שאף לדעת המחמירים בדבר גוש, המיקל יש לו על מה שיסמוך. ראה בספר הליכות שבת ח"ב (עמוד תמד).

ויש אומרים, שאם דעתו גם על מיעוט הרוטב אסור לחממו. ויש אוסרים בכל אופן. **מקורות:** בשו"ע הגר"ז (סימן רנט ס"ח) דין מאכל זה כדבר לח שאסור לחממו בשבת. ואף לפי דברי הפרי מגדים הנזכר לעיל, לדעת הרב משנה ברורה (סימן שיח ס"ק כה, סב) זה אינו היות שיש בישול אחר בישול בלח שמצטמק ורע לו, ואם כן אסור אף במיעוט רוב. וכן פסק בשו"ת אגרות משה (ח"ד סימן עד דיני בישול אות ז), והגרש"ז אורבך בספר שלחן שלמה (סימן שיח אות לה), ובשו"ת אור לציון ח"ב (פ"ל אות יג) ועוד.

מחשבה על הזולת

אצל האדמו"ר ר' יששכר דב רוקח הזקן (מהרי"ד מבעלזא) זצ"ל, היה המנהג שבאחד מימות השבוע היו מתאספים כל בניו (האדמו"ר ר' אהרון, האדמו"ר ר' יהושע מירוסלב, האדמו"ר ר' מרדכי והאדמו"ר ר' שלום מאפטא) לשוחח עימו בלימוד. והיו משיחים בפניו, חידושי תורה, שנתחדשו להם במשך ימות השבוע. בנו מהר"א (האדמו"ר ר' אהרון) זצ"ל היה מגיע גם הוא, אולם, למרבה הפלא, היה שותק תמיד ומעולם לא השמיע שום דבר תורה וגם לא התערב בדבריהם במעמד זה, ויהי הדבר לפלא. **איך ייתכן, שאף פעם אין לו מה לומר, להוסיף ולהעיר?**

כעבור שנים רבות, אירע, שכשהגיעו כולם, השמיע דבר תורה ואף התערב בשיחתם כדרכה של תורה. לפליאתו של אביו ובקשתו, שיאמר לו מה יום מיומיום, ניאות רבי אהרון והשיב, שהסיבה שהוא שותק מדי שבוע במעמד זה, היא **מחמת העובדה, שאמם של אחיו החורגים** (מרת חיה דבורה) הייתה נוכחת בבית בקביעות, בזמן השיחה, וחשב, שהנאתה תהיה שלימה, כשתשמע רק את בניה מדברים. **באותו יום שהתערב בשיחה, לא הייתה הרבנית בעיר, לכן לא כבש את מעיינו והשמיע דבר תורה בלי חשש.**

סיפור זה סופר להגה"צ רבי גדליה אייזמן זצ"ל (ששימש כמשגיח בשיבת 'קול תורה' וכונה 'זקן המשגיחים'), בעת ששהה בבית הבראה של ועד הישיבות בנתניה. וסיפר תלמידו הג"ר שלום קליין, שרבי גדליה נרעש מאוד מהסיפור, הוא צעד בחדר מצד לצד הלך ושוב ולאחר כמה דקות, אמר: **"כמה מוסר צריך ללמוד, כדי להגיע לדרגה מרוממת כזו? לשתוק שנים כה רבות, כדי לא להגיע לסרך של אי נעימות של הזולת!"**. (מעובד מתוך 'ויברך יוסף')

מינויים

לקבלת העלון חיים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחס בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב אריה לייבוש ליפשיץ זצ"ל

הגאון רבי אריה לייבוש ליפשיץ זצ"ל: נולד בעיר יערסלוב בשנת ה'תקכ"ז (1766). כבר בילדותו ניכר עליו, כי לגדולות נוצר ועדיו לגאון ולתפארת. בהיותו כבן תשע שנים כבר ידע את כל הש"ס בבלי וירושלמי. למד אצל רבותיו ועלה ונתעלה בחריפות ובקיאות, עד שיצא שמו בשם 'לייבוש חריף'. הריץ מכתבים עם גאוני דורו והללו נפעמו מידיעותיו וחיידושו.

זיווגו הראשון לא עלה יפה, מאחר שהיה שקוע כולו בתורה, ורעייתו ביקשה שיעסוק במסחר. סירב ליהנות מכתרה של תורה, ואת כסף הנדוניה השקיע במסחר באמצעות שליח בשם ר' יוסף, שניהל את עסקיו ורק לעיתים רחוקות היה נוסע עם שלוחו לירידיים הגדולים. פעם אחת, כשעסק בפריקת הסחורות, נצנצה בראשו קושיא על הרמב"ם ולא מצא מנוח לנפשו ואמר לשלוחו, כי מוכרח הוא עתה למצוא רמב"ם לעיין בדבריו כדי ליישבם, ולא האזין לטענתו כי במהלכו זה יפסיד את כל מסחרו ואת כל הוננו, והעמיסו את כל אשר להם על העגלה וחדרו. בדרך במלון פרצה שריפה, שכילתה את כל אשר לו, ונותר ערום ונקי מכל נכסיו, ובחזרתו לביתו שוב שקע בתורה. **גאון בנגלה ובנסתר.**

בשנת ה'תק"ס (1799) נאלץ לקבל על עצמו תפקיד כרב בקרשוב. בשנת ה'תקס"ח (1807) עבר לשינאווא וישב על כסא הרבנות עד שנת ה'תקפ"ה (1824) אולם הוא נרדף ע"י בעלי מחלוקת ונאלץ לברוח באמצע הלילה. זמן קצר לאחר מכן העיר נשרפה ושני שלישי מהעיר בערה, ורבים נשאר ללא קורת גג. משם עבר לכהן כרב ואב"ד בעיר ווישניצא, בריגל והגלילות. נודע כפועל ישועות. מכל המקומות פנו אליו, אולם הוא לא לקח פדיונות. נפטר ב- י"ז טבת ה'תר"ו (1845). ציונו בריגל שבפולין. חי כ-79 שנים.

אביו: ר' חיים (ה'חזזה מלובלין) העיד עליו שהוא בעל רוח-הקודש, משפחתו מיוחסת לר' נתן נטע שפירא בעל 'מגלה עמוקות'.
מרבותיו: הגאון רבי יצחק חריף מסאמבור זצוק"ל (מח"ס שו"ת 'פני יצחק'), ר' אריה לייב הכהן הלר (בעל 'קצות החושן'), ר' יעקב יצחק הלוי הורביץ (ה'חזזה מלובלין'). **חברותא:** הגאון ר' יעקב משולם אורנשטיין (בעל 'ישועות יעקב'). **מספריו:** 'אריה דבי עילאי'. **נשותיו:** בת נגיד חובב תורה ולומדיה מפרמישלא (זיווג ראשון), מרת חנה (זיווג שני - בתו של בעל ה'ישמח משה').

יצד התגלה רבינו כבעל-מופת מסופר, כי בעיר אושפיצין הייתה אישה חולנית ל"ע. בעלה דאג עד מאוד לרפואתה וגם בשל העובדה שעדיין לא זכה לזרע קודש בר קיימא. הלה דרש ברופאים, והללו נלאו למצוא לה מזור. כאשר פנה הבעל לרה"ק ר' בעריש מאושפיצין והפציר בו עד מאוד שיפעל ישועה בעבורו אמר לו הרב, כי רואה הוא, **שרק על-ידי הרב החדש (רבינו) מווישניצא יוכל להיושע.**

מיד אסף עוד שלושה חסידים וביקש להגיע לרבינו. באותו זמן שהה הרב בשינאווא. רבינו, שהיה בעל רוח-הקודש, ידע בכל מה שהתרחש ונסע לווישניצא, כדי שיוכל להושיע את הבעל. כאשר הגיעו לשם, הבעל וחבריו החסידים, קיבלם הצדיק בכבוד ואף ערך להם שולחן. במהלך הסעודה שאלם: "מהו המרחק מאושפיצין לווישניצא?", ונענה: "כ-ט"ו פרסאות". ענה להם בתמיהה: "מרחק רב, ואיני יודע מדוע. לכל הפחות אברך אתכם", וברכם.

בליל שבת-קודש אחר עריכת השולחן אמר אחד מן המקורבים לבעל הזקוק לישועה: "תיכנס כעת לחדר הרבי וספר לו על הבעיה". שמע הלה לקול חברו ונכנס לחדרו של הצדיק. הביט עליו הרב בחמלה ושאלו לשמו, והלה ענה: "מנחם בן גיטל". וגולל בפניו את צרתו, וכי אשתו הגיעה ל"ע עד שערי מוות, וכי הרופאים אמרו נואש לחייה. **רבינו הביט בפניו והבטיחו, כי אשתו תבריא ואף יזכה ממנה לילדים, והרופאים יכלמו ויבושו מתחזיתם. שמח הבעל עד מאוד לשמע הבשורה.**

במוצאי-שבת קודש, כשנפטרו ממנו וביקשו לחזור לאושפיצין, נתן הרב לאיש עשב בשם בעליצא וציווה לבשלו וביקש, שהבעל ורעייתו ישתו מהמרקחת ויעיל, וכאשר הרבי אמר - כך היה. **האישה הבריא, ובתוך שלושה חודשים ראו כל אנשי העיר אושפיצין, כי האישה הולכת כשאר האדם, והקול בעיר יצא, שהרבי מווישניצא הוא איש מופת ונסעו אליו בהמונם.**

על קדושתו המופלאה מסופר, כי כשבא הרה"ק ר"מ מדזיקוב לבקרו, אמר לאביו בחזרתו כי ראה, **שאת המרק אכל במזלג מרוב דביקותו ופרישותו מענייני העולם-הזה, ואמר לו אביו, כי מאכלי השבת של הרבי מסוגלים לדורות ודורי דורות של יראים ושלמים, ומסופר, כי פעם, כשבא אליו איש חולה בחולי המעיין וביקש עבורו רפואה. רבינו נתן לו לאכול מן הקוגל. נבהל האיש ואמר, כי המאכל מסוכן הוא לו מחמת מחלתו, אמר לו הצדיק, שיש לו קבלה, שמאכלי שבת-קודש מרפאים. החולה שמע לדבריו, ולמרות חששו אכל את הקוגל וכדבריו כן היה, שנרפא האיש מחוליו לתדהמת הרופאים.**

על העובדה, כי הרב היה בעל רוח-הקודש ניתן לראות מהסיפור המופלא שלפנינו, שהובא בשו"ת 'אריה דבי עילאי': אירע פעם, שהתקש הצדיק ולא רצה להתיר עגונה אחת, כמה גדולים כתבו בירורים ופלפולים ארוכים להתירה, והוא דחה דבריהם ולא הסכים להתירה. בסיכומו של עניין, ר' מרדכי דוד מדאמבראווא בא אליו לפלפל עימו פנים אל פנים וסידר לפניו ראיותיו החזקות, כדי להתיר את האומללה מכבלי עיגון. כשראה רבינו, כי לא יוכל לשכנע את הרב השני, עמד על רגליו ודפק על השולחן ואמר: "איך אני יכול להתירה, בשעה שאני רואה את הבעל בחיים?". **לא חלף זמן רב, והבעל בא והודו לו, כי עיניו הקדושות היטב ראו.**

על יפר הרה"צ הישיש מו"ה נפתלי ט"ב זצ"ל מבריגל, שפעם אחת בא לזקינו הרה"ק בעל ה'אריה דבי עילאי' זיע"א איש אחד, שחלה ל"ע בריאותיו עד שהרופאים כבר התייאשו מחייו רח"ל, וציווה הרה"ק, שימתין עד שיכבו הנרות שבת קודש, וכשמתחילים לכבות, והם מעלים עשן, אז ישאף באפיו את העשן, וזכה יתרפא, ובדרך הטבע זהו סכנה. וכן עשה, שנשאר שם, והעולם כבר הלכו אחר השולחן לבתיהם והוא נשאר עם עוד אנשים, שהיו רוצים לדעת מה יעשה לו, והמתין עד שכבו ושאף את העשן, ותיכף התחיל להתעטש והקיא מאוד, וייראו האנשים לנפשם שח"ו נעשה בגריעותא יותר, כי היה זה סכנה גדולה לריאות, ולפלא נתרפא פתאום כאחד האדם. אח"כ כשהרופא ביקר אצלו אמר, שאין לו חרטה על דבריו שאמר נואש, ושהריאות שלו - אין זה בכלל הריאות הישנות אלא ריאות חדשות.

הנהגה נסית

כדי שיוכל ללוות כסף מהגמח"ם. הוא ניסה למצוא עצה להיחלץ מהמצב, אולם לא מצא עצה.

שוב עלה עם ההצעה לגאון ראש הישיבה הרב שך. ראש הישיבה אחז בידו באהבה רבה: "אני מבין את מצרך, אבל כבר אמרתי לך – **איני אוחז מזה**"...

"זה... אסור?!", שאל. "לא, חלילה! אין כאן איסור. אבל אם **שאלת לדעתי, איני אוחז מזה**"... טוב, אם זה לא אסור, ועצה אחרת אין, והדוחק נורא ואיום..."

הוא למד הנהלת חשבונות וקלט היטב את החומר ובפרק זמן קצר כבר עמד לבחינות והשיג ב"ה תעודה. ועמד בהבטחתו לעצמו, למד ביום ועבד בלילה והרוויח טוב, בדיוק לפי התוכנית המקורית.

אולם כאן קרה דבר מוזר. צצו הוצאות בלתי צפויות ומפתיעות. חפצים בבית נהרסו, רופאים נצרכו, והדוחק במקומו עומד, שכן הכסף הנוסף שהרוויח שולם לצרכים אחרים...

ערך הלה חשבון נפש והגיע למסקנה: כנראה המצב כתוצאה מקפיצת ראש הישיבה, שכן עבר על עצתו ודבריו, ולא שמע אליו! עלה האברך בפעם השלישית, נבוכ בעליל. בשברון לב התוודה, וביקש מחילה מהרב על שהמרה את פיו, שכן לא בדדון עשה כן אלא בשל מצבו הכלכלי.

שוב אחז הרב שך בידו, ואמר בקול אוהב: "חלילה וחס, מעולם לא הקפדתי. ובפירוש אמרתי, שאינו אסור, אבל אסביר לך – לבן תורה יש הנהגה מיוחדת, הנהגה ניסית, מעין 'אוכל קמעה ומתברך במעיו'."

בן ישיבה, שהתורה היא כל עולמו מרוויח מעט, אולם בכסף זה יש ברכה עצומה! ראה, כיוון שיצאת לעבוד, גם אם אתה קובע עיתים, ואפילו עיתים רבות, לתורה. שוב אין זו ההנהגה המופלאה שהקב"ה מתנהג עם עמלי תורה. ועולמנו הוא עולם של פגעים... לכן אמרתי לך, שאיני אוחז מזה."

ידוע, שהתקופה שבה מחתנים את הילדים היא בערך מגיל ארבעים עד שישים. ואמרו חז"ל שהאותיות "מם" ו"סמך" שבלוחות בנס היו עומדים.

יש בכך רמז, שבתקופה שבין מ"ם לסמך (כלומר בגיל שהוא נמצא בין ארבעים לשישים) על אף כל ההוצאות המרובות, וההתחייבויות העצומות עבור כל בן או בת שזוכים להשיאם ולוקחים הלוואות מגמח"ם וכיו"ב, עם כל זאת רואים, כיצד חיים בנס...

להלן סיפור, המעובד מתוך 'להתעדן באהבתך' אותו סיפר הגאון הדרשן הידוע רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: באחת הפעמים נסעתי במונית. והנה פנה אליי הנהג ואמר: "אפשר לשאול שאלה?" - "שאל. אם אדע, אענה בשמחה".

"איני מבין", אמר הנהג, "אני עובד, ואף אשתי עובדת, ויש לנו משפחה קטנה, ואיננו מצליחים אף פעם לגמור את החודש, אין הקומץ משביע את הארי. וכך בכל חודש אנחנו תמיד במינוס בבנק".

"ואילו אתם, אצלכם, בלי עין הרע, מדובר בדרך כלל במשפחות מרובות ילדים ופיות רבים, שיש להאכיל - לכל אחד שלושה פיות, האחד בראש ושניים בנעליים... והבעל לומד בכלל, וחיים!. הכיצד?"

עניתי לו: "את התשובה לשאלתך יודע אני, כיוון שכתובה היא ברש"י הקדוש!". תמה הלה: "ברש"י? מהיכן ידע רש"י שאהיה נהג, ואשתי תעבוד, ולא נגמור את החודש?"

אמרתי לו: "רש"י הקדוש לא מדבר עליך, רש"י מדבר עלינו! 'עליכם?! הבה נשמע!'. הסברתי: הפסוק אומר 'וְיָחִי יַעֲקֹב (בראשית מז, כח)'. יעקב אבינו, עמוד התורה.

וכולם שואלים ומנסים להבין: "ממה אברכים חיים? מ-1,400 שקל כולל מבחנים ושמירת סדרים? כיצד ניתן לגדל משפחה בסכום זה?"

על זה עונה רש"י: 'פרשה זו סתומה'. באמת אי אפשר להבין איך, אבל המציאות בשטח היא, כי אכן חיים!... יש ברכה.

וכבר היה מעשה: אברך למד בכלל, חי מהבטחת הכנסה. המשפחה ב"ה גדלה, הוא עצמו היה עסוק בְּהַשְׁאָת ילדיו הגדולים, עבורם התחייב לתת סכום לא מבוטל.

בצר לו עלה אל הגאון הרב אלעזר מנחם מן שך זצ"ל וסיפר על מצוקתו... הלה כבר התווה תוכנית לפיתרון בעיית המצוקה, לפיכך, ביקש אישור ללמוד הנהלת חשבונות.

הוא הסביר לצדיק, שהוא ללמוד, הוא יוכל ללמוד בכלל בבוקר ואחר הצהריים, ובמקום כולל ערב וכולל חצות וכולל אשמורת בוקר, יוכל ללמוד הנהלת חשבונות ולאחר מכן לעבוד כמה שעות ותבוא הרווחה הכלכלית ויגיע אל המנוחה והנחלה.

"איני אוחז מזה", ענה ראש הישיבה. הלה חזר לביתו ולעת עתה גנז את תוכניתו. המשפחה ב"ה הוסיפה לגדול, והיוקר המשיך להאמיר, הוא חיתן עוד צאצאים.

הבעיה הגדולה הייתה כעת, שהוא לא הצליח להשיג ערבים

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?
 צוות משיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.
 בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחס שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

<p>הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל אביבה בת אירין ע"ה אברהם בן יונה ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל חי זיזי בן קלרה ז"ל יוסף בן סעדה ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זרהה ע"ה אברהם בן דינה ז"ל</p>	<p>הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל אסתר בת בלה ע"ה נעמי בת נתון ע"ה מרים בת בלה ע"ה צדיק חכם בן חזלה ז"ל ע"ה שני בת אסתר ע"ה מסודי בת חביבה ע"ה יונה בן סעדה ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה יעקב בן נעמה ז"ל שרה בת מורברי רחל ע"ה אלון בן סעדה ז"ל</p>	<p>הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל שמואל בן רבקה ז"ל משה בן רוזה ז"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'ה ע"ה חיד בר חסיבה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל שמעון בן שמחה ז"ל ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה שמעון בן חנה ז"ל גורג'ה בת נעימה ע"ה</p>	<p>לע"נ</p> <p></p> <p>תנצב"ה</p>
--	---	--	--

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

לע"נ מוריס מורטזה בן שרה ז"ל

או צרות הפרשה

פרשת "זחי"

"וישלח ישראל את ימינו וישת על ראש אפרים והוא הצעיר ואת שמאלו על ראש מנשה, שיכל את ידיו כי מנשה הבכור" [מח, יד].

התורה מספרת לנו על ברכתו של יעקב אבינו לבניו של יוסף, יוסף מביא את בניו לפני יעקב כדי שיברכם את אפרים בימינו משמאל ישראל, ואת מנשה בשמאלו מימין ישראל ואז פתאום קורה דבר מוזר, וישלח ישראל את ימינו וישת על ראש אפרים שיכל את ידיו, יוסף רואה את הדבר וירע בעיניו ויתמוך ביד אביו להסיר אותה מעל ראש אפרים על ראש מנשה ואומר לאביו לא כן אבי כי זה הבכור שים ימינך על ראשו, וימאן אביו ויאמר ידעתי בני ידעתי גם הוא יהיה לעם וגם הוא יגדל, ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו וזרעו יהיה מלא הגויים. "ויברכם ביום ההוא לאמר כך יברך ישראל לאמור ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה, וישם את אפרים לפני מנשה". כותב רש"י: "ידעתי בני ידעתי" – יודע אני שמנשה הוא הבכור, "גם הוא יהיה לעם וגם הוא יגדל" – ובמה תהא גדולתו של מנשה? שעתיד גזעו לצאת ממנו, שהקב"ה עושה נס על ידו להושיע את ישראל מיד מדיין ועמלק. "ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו" – ובמה יגדל אפרים על פני מנשה? שעתיד יהושע לצאת ממנו שינחיל את הארץ, וילמד תורה לישראל.

"בך יברך ישראל" – כלומר, כל כך מנשה ואפרים יהיו חשובים, עד ששם הטוב יהיה כמשל ואות לחשיבות, שכל הבא לברך את בניו, יברכם בברכתם – כלומר במעלתם של אפרים ומנשה, מבורכים וראויים כמותם. ובאמת צריכים להבין מהו מעלתם של אפרים ומנשה?

פירוש ראשון: בניו של יוסף אפרים ומנשה גדלו במצרים הטמאה ובכל זאת היו צדיקים גמורים, ולכן אנו מברכים את הילדים שגם אם יהיו בסביבה לא טובה ישארו צדיקים.

פירוש שני: כאשר יעקב שיכל את ידיו והקדים בברכתו את אפרים למנשה, אפרים לא התגאה ומנשה לא קינא, ולכן אנו מברכים את הילדים שיהיו להם מידות טובות לא קינאה ולא גאווה, כאפרים וכמנשה.

יעקב אבינו מקדים את אפרים למנשה אע"פ שמנשה הוא הבכור ואפרים הוא הצעיר, מפני חשיבותו של אפרים, שהרי אפרים היה בן תורה והיה רגיל לפני יעקב בתלמוד, מה שאין כן מנשה הוא היה יותר מקורב ליוסף והיה מתעסק בענייני מדיניות ופוליטיקה ולא היה בן תורה אמיתי. וכאן יעקב בברכתו כאשר שיכל את ידיו בא ללמד אותנו דבר לדורות, שכן תורה אע"פ שהוא צעיר הוא קודם לבכור שאינו בן תורה.

ומכאן נלמד עד כמה צריכים אנו לכבד ולהוקיר תלמידי-חכמים.

הגמרא במסכת שבת (כג:): אמר רבא: כל האוהב תלמידי חכמים – יזכה שבניו יהיו תלמידי חכמים, וכל המייקר את החכמים ומכבדם – יזכה שחתניו יהיו תלמידי חכמים, וכל הירא וחרד מקדושתם של התלמידי חכמים – יזכה שהוא בעצמו יהיה ברבות הימים תלמיד חכם.

זהו לא מחקר שערך רבא, אלא מציאות והבטחה מפורשת, שככל שאוהב האדם את התורה ולומדיה כך יזכה שהוא ובני משפחתו יהיו בעצמם לתלמידי חכמים.

סיפר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א: היה זה לפני כמה עשרות שנים באחת המשפחות הטובות. המצב בבית היה דחוק, אך הדבר לא הטריד את שלוותם, אדרבא, הם השתדלו לחיות ולעבוד את ה' עם המעט שיש. אבי המשפחה היה תלמיד חכם שחינך את ילדיו תמיד לאהבת התורה והמצוות.

בכל יום שישו השתדל תמיד לקנות עוגה קטנה לשבת לילדיו הקטנים, על מנת שיחושו כי אין כמו יום השבת, אשר הוא יום מיוחד מכל הימים. אך עקב מצבו הדחוק, היה הוא קונה עוגה קטנה ומחלק אותה לפרוסות קטנות, כשכל ילד מקבל פרוסה קטנה, אך מתוקה.

הילדים שגדלו אל תוך הדחק, נהנו מכל חתיכה קטנה ושמוח עד לשמיים כי הנה הגיע יום השמחה והמנוחה. והנה, שנה אחת הגיע ליל הסדר, כשאבי המשפחה יושב בראש השולחן וסביבו אשתו וילדיו המסובים סביב לשולחן ומקיים את מצוות הלילה הקדוש.

לפתע באמצע "הסדר" קמה הבת הקטנה, כבת 5 ואמרה לאביה בקול: "אבא, אבא, כעת אני רוצה לתת מתנה קטנה לאברהמי אחי, בגלל שהוא ילד צדיק שלומד תורה בשיבה, הכל היו בשקט וחיכו לראות איזו מתנה הכינה הקטנטנה, והנה, לפתע, היא מוציאה מכיסה שקית ניילון שבתוכה... חתיכת עוגה משבת האחרונה.

"שמרתי לו את חתיכת העוגה שלי, כי הוא צדיק שלומד תורה ומגיע לו" אמרה בשמחה, תדהמה רבה הייתה בשולחן – הייתה זו עוגת חמץ גמורה! התברר כי הילדה שמרה זאת בכיסה שאף אחד לא יגע בה ולכן הם לא הצליחו לנקות ולבער את חתיכת החמץ הזו.

נעצור רגע ונשאל אתכם כעת – מה הייתם עושים כשאחד הילדים היה מעלה על שולחן ליל הסדר שלכם חתיכת עוגת שוקולד עם פירורי ביסקוויט ושברי עוגיות? כיצד הייתם מגיבים? אוי ואבוי... ה' יצילנו, נורא ואיום... "גרש זאת מיד מפה" – האם לא כך?

גם אותו אב עמד להשיב כך – הוא התכוון לכעוס ולצעוק על בתו, שהרי זה המקום להראות לה ולילדים שיש לברוח מעבירות כאש ולהגיב על כך בחומרה.

אך אז, רגע לפני שעמד להתפרץ בכעס, עצר התלמיד חכם את עצמו וחשב: הרי מדוע היא עשתה זאת? וכי היא רוצה לאכול חמץ בפסח? הרי כל כוונתה הגיעה מלב טהור שרצתה להעריך ולייקר את אחיה הלומד תורה, ולוותר על חתיכת העוגה שאליה היא מחכה כל שבת, ולתת אותה לאחיה הלומד בישיבה, ולכן לא ראוי שאכעס עליה, אלא אשבח אותה עד למאוד על אהבת התורה שבי"ה נספגה בה, אך אסביר לה כי זה חמץ, וכך באמת עשה. הוא שיבח אותה עד למאוד אך הסביר כי כעת העוגה הינה חמץ גמור ואסורה בתכלית האיסור, וסילק עמה ביחד את החתיכה בשמחה. הילדה הזו גדלה וזכתה להינשא – האם תנחשו עם מי? ... היא זכתה להינשא עם חתן שהרעיש את כל העולם כולו בתורתו, וכתב מאות ואלפי תשובות על .... ביעור חמץ, הלא הוא הגאון הגדול מרן רבי משה פיינשטיין זצ"ל רבה של אמריקה.

חתם הרב זילברשטיין שליט"א את דבריו ואמר: "אני אומר לכם נאמנה, כי אחת הסיבות שהיא זכתה להתחתן עם גדול הדור שכזה היתה בגלל אהבת התורה שגילתה באותו ליל הסדר שנים רבות לפני כן".

כי בת ישראל שאוהבת את התורה ומעריכה אותה, תזכה לבעל תלמיד חכם ובנים תלמידי חכמים שיאירו את העולם בתורה שהיא כה אוהבת (ויוציא עמו בששון).

"אלוקים חשבה לטובה" [ג. כ].

תלמיד חכם מופלג הגיע אל הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, ובפיו הסיפור המופלא הבא: נולדתי להורים חילוניים, ומטבע הדברים למדתי במוסד חינוך חילוני. בכיתה ח', אחד מילדי הכיתה קינא בי מאוד, והחליט לעשות עלי יחרם כיתתי. בהיותו 'מנהיג הכיתה', כולם צייתו לדבריו. לא היה תלמיד אחד שדיבר עימי, אפילו שלום או בוקר טוב לא אמרו לי. ישבתי לבדי בפנינת הכיתה, מנוכר, מנודה, מוקצה מחמת מיאוס, וגם בהפסקות כולם התרחקו ממני. כשניסיתי לחפש חברים מכיתות אחרות, אותו תלמיד הרחיק את החרם ל'חם בית ס' פריי! עכשו לא היה אחד בכל בית הספר שהתקרב אלי. כשסוף סוף מישחו התקרב לומר לי דבר-מה, בפיו היו דברי עלבון והשפלה... לא ניתן לתאר במילים את שעבר עלי. הייתי במצב נפשי נורא, בליבי נפער פצע שלא הפסיק לדמם, והחלטתי שלא אדרוך יותר בבית הספר.

הוריי היו אובדי עצות. בתחילה חשבו לרשום אותי לבית ספר ממלכתי אחר, אך שוב חששו, שמחמת האופי החלש שלי, יתעללו בי שוב. לבסוף החליטו, בלית ברירה, להכניס אותי לתלמוד-תורה מסויים בעירנו, שם מחנכים לדרך ארץ ואהבת הזולת באופן מיוחד. הוריי אמנם ניהלו בית שעדיין היה חילוני לגמרי, אך בכל זאת רשמו אותי למוסד התורני, בתקווה ששם מצבי הנפשי ישתפר.

מהיום הראשון בתלמוד-תורה, התחבבתי על כל חברי הכיתה. מעמדי בחברה היה מצויין, וגם המלמד התייחס אלי ממש כאילו הייתי בנו... מטבע הדברים, בתחילה התקשיתי ללמוד גמרא, אך עם הזמן קלטתי היטב את הסוגיות, עד שהתאהבתי לגמרי בלימוד הגמרא... לאחר סיום לימודי בתלמוד-תורה, המשכתי לאחת הישיבות המצויינות... (כאמור, כיום אותו ילד הפך לתלמיד חכם מופלג). כמובן שאט אט גם שאר בני משפחתי התחילו לשמור תורה ומצוות, עד שביתנו עבר מהפך של ממש, מבית ללא שום סממן דתי - לבית של תורה!

במשך השנים הרבות שחלפתי, פעמים רבות עלו בליבי הזיכרונות הקשים מהעבר, ובעיקר דמותו של אותו תלמיד חסר-לב שהתעלל בי בצורה האכזרית ביותר. אך עם זאת, לא הפסקתי להודות לה' יתברך על כך - שכן אילו לא אותו נער - מי יודע היכן הייתי היום; הן כל כניסתי לעולמה של תורה, והפיכת משפחתי למשפחה חרדית, לא היתה אלא בסיבתו... והנה, ביום בהיר אחד התקבל אצלי מכתב ספוג בדמעות. הזדעזעתי לראות שעל החתום היה לא אחר מאשר... אותו תלמיד פוגע! במכתבו סיפר: "עוברים עלי ייסורים קשים... לאחרונה התחלתי להתקרב ליהדות, וכשפניתי לאחד מצדיקי הדור לברכה ושועה, תגובתו היתה: 'כדאי שתבדוק טוב אם לא פגעת במישהו בעבר...'. כמובן שלא היה צריך לחשוב הרבה, מיד נזכרתי בד... כעת אני מתחנך שתסלח לי, ותשלח לי על-גבי הגלויה המצורפת 'כתב מחילה', ואולי ירחמו עלי מהשמיים".

בכוונתי לכתוב לו בחזרה כי אני מוחל לו בלב שלם על כל מעלליו, אלא, שהוא צירף למכתב שטרות רבים של כסף, כדמי פיוס, ואיני יודע אם אני רשאי לקחת את הכסף; הלוא תמיד חשבתי שאני אסיר תודה לתלמיד הזה, כאמור, ואם כן שמא עלי לשלוח לו את הכסף בחזרה?

השיב מו"ר: בסוף פרישת ויחי, אחי יוסף מתחננים אליו שיעלם להם על חטאתם כלפיו: "אנא שא נא פשע אחיך וחטאתם כי רעה גמולך... ויפלו לפניו ויאמרו הננו לך לעבדים". משיב להם יוסף: "אל תיראו... ואתם חשבתם עלי רעה, אלוקים חשבה לטובה, למען עשה כיום הזה להחיות עם רב".

מבאר האור החיים הקדוש: אמנם אתם חשבתם וזממתם לעשות לי רע, אבל 'אלוקים חשבה לטובה' - והרי זה דומה למתכוון להמית את חבירו על ידי הנחת סם-המוות (רעל) בתוך משקהו, ולבסוף נתברר שאין זה סם-המוות, אלא יין משובח עתיק-יומין... ועל זאת - מסיים האור החיים - מוזג הכוס אינו זקוק לכפרה, כיון שבסופו של דבר נתברר שלא עשה לחבירו רעה אלא טובה. ולכן גם אחי יוסף אינם זקוקים לכפרה, כי למעשה גרמו לו טובה גדולה.

לאור הדברים, היה מקום לטעון שגם בעניינינו הפוגע אינו זקוק למחילה (על כל פנים על החטא של בין אדם לחבירו), כי התברר שצמחה טובה עצומה לחבירו ולכלל ישראל מחמת אותה פגיעה, כשם שאצל יוסף התנכלות האחים גרמה לטובה. אולם, יותר נראה שאין לדמות בין שני המקרים, משום שפרשת מכירת יוסף התנהלה כולה על פי 'נבואה אלוהית' - הקב"ה גלגל את כל מהלך הירידה למצרים באופן זה, כי ראויים היו אבותינו לירד למצרים בשלשלאות של ברזל, אלא ישעשה הקב"ה כמה עלילות; וירד יוסף תחילה, וכך ירדו כולם למצרים בכבוד גדול (שבת פ"ט. ילקוט תהילים תתס"ג). וממילא ניתן לומר על כך 'אלוקים חשבה לטובה'. מה שאין כן בשאלתנו, שהפוגע עבר עבירות חמורות מאוד, להיפך מציווי האלוקים, ובוודאי זקוק לסליחה וכפרה. ולכן, מן הדין, פשיטא שרשאי התלמיד חכם לקבל את הכסף. אמנם, ממידת חסידות - ראוי להשיב לאיש את הכסף, כי על כל פנים בסיבתו התגלגל הדבר וזכה הנפגע לחיי עולם (הוא ובני משפחתו), ויש מקום להכיר לו טובה על כך.

לסיכום: מן הדין אין צריך להשיב את הכסף, אלא רק ממידת חסידות (אחת שאלתי).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ קודסיה בת כשוור ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ שמואל בן חתון ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ ציפורה בת רחל ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ ירון בן אסתר ז"ל, לע"נ מנשה בן שמחה ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ אלון בן דינה ז"ל, לע"נ לדיה בת רחל ז"ל, לע"נ לזן בת פרווין ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ אסתר בת פרי ז"ל, לע"נ יהודה בן מעתוקה ז"ל, לע"נ לוציאנו בן מיסה ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

עלון שבועי מבית 'בני אמונים' וכל האמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

מאוצרות אמונים

פרש רבי שלמה זלמן עהרנרדיך רבה של שאמלוי: בשונה מיתר הבריות שפחם נחלש ככל שהם מזדקנים, הדגים - ככל שהם מזדקנים נוספת להם גבורה (שבת ע"א). זוהי הסבה שברך יעקב: "ויקרא בהם שמי ושמי אבתי... וידגו לרב" - שזכות אבותיהם תעמד להם לדורי דורות והשפעתה תוסיף ותתרבה, פדגים שפכל שהם מזדקנים מתוספת להם גבורה.

בכך נבין את הסבה שבראש השנה, בשעה שאנו מבקשים שזכות אבות תעמד לנו לזכות בדיו, נהגו ישראל לומר 'תשליך' סמוך לנהר שיש בו דגים. לאמרו: כפי שהדגים מוסיפים גבורה ככל שהם מזדקנים, כך תעמד לנו זכות אבות, אף שפכר חלפו שנים רבות.

מתוך הספנתו לספר 'פני הפנים'

הקדוש ברוך הוא לרבי ישמעאל כהן גדול: "ברכני", נענה ואמר: "הי רצון מלפניך שיכבשו רחמיך את פעסך ויגלו רחמיך על מדותיך ותתנהג עם בנך במדת הרחמים ותכנס להם לפני משורת הדין". אף כאן מצינו שבקש הקדוש ברוך הוא ברכה, ורבי ישמעאל ברוך את ישראל. אין זאת אלא משום שישאל הם בניו של מקום, וברכת הבנים הנה ברכה לאב.

לקוטי מהרצ"א; אש קדש

כפילות 'נא' בגסס הבקשה

"אם נא מצאתי חן בעיניך שים נא ידך תחת ירכי... אל נא תקרני במצרים" (מז טז)

פרש רבי יונתן שטייף רב 'קהל עדת יראים' - ברוקלין: החיד"א (נחל קדומים' בהגלתו) מביא בשם קדמונים כי התגלה למשה רבנו שאם יזכיר בתפלתו פעמים 'נא' תתקבל תפלתו. ויש לומר שפך היא הדרך גם בין אדם לחברו, שהכופל בבקשתו פעמים 'נא' תתקבל בקשתו. לפיכך קשבש יעקב מיוסף להביאו לקבורה בארץ ישראל הזכיר בבקשתו כמה פעמים 'נא'.

מהר"י שטייף על התורה עמי תקעא

להודות לה' על טובת המלך

"וישתחו ישראל על ראש המטה" (מז לא)
 "וישתחו ישראל - תעלה בעדגיה סגיד ליה" [דרך משל: בעת שמולך השועל - השתחוה לו]... על ראש המטה - הפך עצמו לצד השכינה" (רש"י).

בראשית דבריו פרש רש"י שיעקב השתחוה ליוסף, ואלו מהמשכס נראה שהתכונן להשתחוות לשכינה. למי אם כן השתחוה יעקב?

פרש רבנו שלמה קלוגר: המקבל טובה מזולתו - עליו להפיר לו טובה על כך, שכן הבחירה היתה בידו אם להיטיב עמו אם לאו. אולם המקבל טובה ממלך, אינו חייב להפיר לו טובה על כך, שהרי כתוב מפורש הוא (משלי כא א): "לב מלך ביד ה' על כל אשר יחפץ ישגו".

בכך נהן לפרש את דברי רש"י: כשבקבל יעקב את הספנת יוסף לקבורה בארץ כנען, הודה לה' ולא ליוסף. זאת משום שהחשיב את יוסף כמלך, שהרי 'תעלה בעדגיה סגיד ליה', ונמצא שה' הוא שהספה את לבבו להיטיב לו, ולפיכך הפך פניו כלפי השכינה והודה.

אמרי שפר

ברכת הבנים - ברכה לאב

"ויברך את יוסף ויאמר... המלאך הגאל אתי מכל רע יברך את הנערים" (מז טו-טז)
 בזהר הקדוש (יחי רכז ב) דרשו מכה שפתח הכתוב: "ויברך את יוסף" וסיים: "ברך את הנערים" שברכת הבנים הנה ברכה לאב.

בכך פרש רבי יהני יששכר את המובא במסכת תענית (ו א) שפשבש רב נחמן ברכה מרבי יצחק, ברכו: "הי רצון שיהו יצאצאי מעיך פמותך", והנה אף כאן מצינו שברך רבי יצחק את בניו של רב נחמן, לפי שברכת הבנים הנה ברכה לאב.

על פי זה באר האדמו"ר רבי קלונימוס קלמיש מפיאסצנה ה"ד את המובא בגמרא (ברכות ז א), שאחר שאמר

'הא שמה' כ'ברוך שם'

"האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים" (מט א)

במסכת פסחים (נו א) מצינו תאור מרטיט לאותם רגעים נרגשים שקדמו לפטירת יעקב:

"בקש יעקב גלוות לבניו קץ הימיו, ונסתלקה ממנו שכינה. אמר: שמה חס ושלום - בשמתי פסול, כאברהם שיצא ממנו ישמעאל, ואבי - יצחק שיצא ממנו עשו? אמרו לו בניו: שמה ישראל ה' אלהינו ה' אחד... באותה שעה פתח יעקב אבינו ואמר: 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד'".

מעשה זה הובא אף בתרגום ירושלמי (דברים טו ד), וכתרגום ל'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד', הובא השבח הנאמר ב'קדש': "יהא שמה רבא מברך לעלם". והנה, אף ש'יהא שמה רבא' הנו תרגום ל'ברוך שם', אם נתבונן נמצא שהתבות 'כבוד מלכותו' לא תרגמו, מדוע?

באר נפלא לכך אמר רבי יעקב ממינצקי ראש ישיבת 'תורה ודעת':

במסכת חגיגה (ג א) מובא כי אחר החרבן התמעטו כנפי השופרים וחיות הקדש משש כנפים לארבע. ובאר הגר"א: (שנות אליהו לקושים) כי על כל אחת משש כנפי צבא השמים היתה רשומה תבה אחת מ'ברוך שם'. ואחר החרבן הוסרו הכנפים שעליהן היה רשום 'כבוד מלכותו', ועל כך אנו מבקשים במוסף של שלושה רגלים: 'גלה כבוד מלכותך עלינו'. לפיכך, כיון ש'ברוך שם' תרגם לארמית אחר שהתמעטו כנפי צבא השמים, לפיכך לא תרגמו תבות 'כבוד מלכותו' שפכר הוסרו מהן.

הוסיף ואמר רבי יעקב, כי לפי האמור ש'יהא שמה' הנו תרגום של 'ברוך שם', נוכל להבין את סבת אמירת הקדש בארמית (ראה תוספות ברכות ג ד"ה וענין):

הטור (א"ח תריט) מבאר שיש לומר 'ברוך שם... בלחש כדי שלא יתקנאו בנו מלאכי השרת, על כך שמשבחים אנו בשבח שנתנו להם (דב"ר לו). לפיכך אף הקדש שבו מזכר כאמור התרגום של 'ברוך שם', נאמר בשפה שאין מלאכי השרת בקיאים בה, כדי שלא יתקנאו בנו על אמירתו.

אמת ליעקב ברכות ג א

רזי אמונים

מרמזי אמן בפרשה

גאלה בזכות אמן

"ויאמר יוסף אל אחיו אנכי מת ואלקים פקד יפקד אתכם והעלה אתכם מן הארץ הזאת אל הארץ אשר נשבע לאברהם ליצחק וליעקב" (מז טז)

ראשי התבות: פקד - פקד אתכם - הנם בגימטריה "אמן". בספר 'דרך משה' (ליוס א) מובא: מעשה בחסיד אחד שהתענה בכדי שיגלו לו מן השמים את סוד טעם אריכות הגלות ונתגלה לו בחלום: איד תבא הגאלה והעולם אינם משגיחים לענות אמן על ברכות הגאלה, ולכך רמז הפתוב שלפנינו "פקד יפקד אתכם", בתנאי שתקפידו לענות אמן על ברכות הגאלה.

שענו שמואל עמי נה

על נסיד שפכל יום עמונו

"המלאך הגאל אתי מכל רע" (מז טז)

את הסבה שנקט יעקב "הגאל" בלשון הוה, באר רבי אברהם דוד מבוטשטשט בעל 'דעת קדושים' על פי המובא ב'תנא דבי אליהו' (רבא ב ב):

"אמר דוד המלך: אני אגיד צדקותיו וחסדיו של הקדוש ברוך הוא שהוא עושה עם ישראל בכל שעה; בכל יום ויום אדם נמכר ובכל יום ויום אדם נפדה... בכל יום ויום עושים לו נסים כיוצאי מצרים... הרי שפכל רגע נגאל האדם מצרותיו, וכפי שאף בתפלת שמונה עשרה אנו מודים: "על נסיד שפכל יום עמונו". על כן נקט יעקב "הגאל" בלשון הוה.

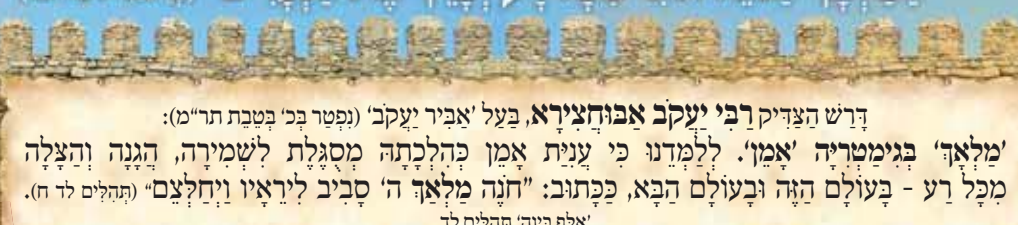
מסנה אברהם

זכות אבות המתגברת והולכת

"המלאך הגאל אתי מכל רע יברך את הנערים וישמי ושם אבתי אברהם ויצחק וידגו לרב בקרב הארץ" (מז טז)

מפני מה השתמש יעקב אבינו בברכתו בדמיו לדגים דוקא?

"המלאך הגאל אתי יברך את הנערים" (בראשית מז טז)

דרש הצדיק רבי יעקב אבןחצירא, בעל 'אביר יעקב' (נפטר בכ' בשבת תר"מ):
 'מלאך' בגימטריה 'אמן'. ללמדנו כי עניית אמן כהולכתה מסגלת לשמירה, הגנה והצלה מכל רע - בעולם הזה ובעולם הבא, כפתוב: "חנה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם" (תהלים לד ח).
 אלה בינה תהלים לד

ברכת המזון - ברכת ה' (ג)

עשה למען שמך

בסיים מאמרנו הקודם בארנו את משמעות ברכת: "ואל יחסר לנו מזון לעולם ועד". עתה אנו מטעמים את הדברים ומבארים: מפני מה אנו בטוחים שלא יחסר לנו מזון? "בעבור שמו הגדול!"

במדרש (רות רבה ב א) הקשו סתירה בין הפתובים: פתוב אחד אומר (תהלים צד ט): "כי לא ישש ה' עמו ונחלתו לא יעזב", וכתוב אחד אומר (שמואל א יב כב): "כי לא ישש ה' את עמו בעבור שמו הגדול", וישבו: "פעמים שהוא עושה בעבור עמו ונחלתו, ופעמים שהוא עושה בשביל שמו הגדול; אמר רבי איבי: כשישראל זקאין בעבור עמו ונחלתו, וכשאיין ישראל זקאין בעבור שמו הגדול".

אלו הוא: "כי הוא א-ל-ן" - במאכל ובמשתה, "ומפרנס לכל" - בשאר הדברים שאדם נזקק להם לקיומו, אך אינם מזון ומשקה [כאורז לגשימה וכי], "ומטיב לכל" - אף במוותרות, שאין לנו בהם צורך קיומי, אף אנו צריכים אותם להנאתנו בעולם (מהר"ל ע"ס).

הסבה שאנו מדגישים: "כי הוא... היא משום שהוא שבח מיוחד בענין הפרנסה שהקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו וזן ומפרנס אותנו, ולא על ידי שליח, וכפי שמבאר בגמרא (תענית ב א) שמופתח הפרנסה לא נמסר בידי שליח, והוא נתון בידי הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו (זאת ליהנות).

ומכין מזון לכל בריותיו אשר ברא לכאורה נראית בקשה זו ככפול לשון: אחר שכבר שבחנו את הבורא ותברך שהוא: "זן ומפרנס ומטיב לכל", מפני מה עלינו להוסיף ולצון כי הוא "מכין מזון לכל בריותיו אשר ברא?"

באר המהר"ל: שכן "ומכין מזון מתחסל ליתר הנבראים, ולמדה הוא בא: לא רק לבני האדם, אלא אף ליתר הנבראים דואג הקדוש ברוך הוא למלא כל צרכיהם, לפיכך בשונה מבני האדם שעליהם נאמר "ונתן לחם לכל בשר", ביחס לכלל הנבראים נאמר: "ומכין מזון לכל בריותיו". משום שהאדם זוכה במזונו והוא ממש פרכושו, אך יתר בעלי החיים אינם זוכים במזונם, יתר אוחלים הממוכן להם מיד ה' בכל יום (מהר"ל ע"ס).

עוד יש שפארו כי מודים אנו כאן על כך שבקדוש ברוך הוא דואג לנו למזון גם ליום המחר. שכן אמרו חז"ל (יומא ע"ב א): "אינו דומה מי שיש לו פת בסלו למי שאין לו פת בסלו", כלומר שמי שיש לו אכל להיום אף אינו בטוח שגם מחר ימצא אכל, אינו בהנה אף היום מאכילתו, משום שהצדגת המזון מונעת זאת ממנו. לכן מודים אנו במהרה על כך שהבורא דואג שהיה ברשותנו מזון גם למחר, כדי שהנאתנו היום מהמזון תהיה משלמת (עין תפלה: הנהי"פ ב'ני ההרה).

על הרבי בעל 'ברך אליו' מסאטמאר על מספר כי כאשר בא אליו אדם הוביע בפניו את דאגתו על פרנסת העתיד, השיב לו הרבי בבאור נסח ברכת המזון: בשבח כי הוא א-ל-ן וזן ומפרנס לכל ומטיב לכל, שבחנו את ה' על כך שהוא מוריד לעולם פרנסה לכלם. אולם כיצד מתחלקת הפרנסה לכל אדם ואדם וכל משפחה ומשפחה כפי צרכיהם היחודיים? על כך אנו מעידים: "ומכין מזון לכל בריותיו אשר ברא", כי מדורי דורות כבר ראינו זאת, וכפי שאומרים העולם: "ככל שהמשפחה גדלה - כך הפרנסה גדלה". (אוצריתים של צדיקים' ברכת המזון).

שנות תקל"ב - תקי"ו: דעות פשוטים שבהן נבטשה ממלכת פולין בידי שכנותיה המעצמות: פרוסיה, רוסיה ואוסטריה. במהלך שנים אלו חלקו ביניהן המעצמות את השליטה על מרחבי פולין. כך עבר חבל גליציה כולו לשליטת אוסטריה, ואלו חבל שלזיה התחלק בין רוסיה לפרוסיה.

ברחבי פולין עזרו התגוררו בני משפחות האצלה ששלטו בה זה מאות בשנים. אצילים אלו שהחזיקו תחת שליטתם שטחים נרחבים שבהם שדות ואחוזות, המשיכו במנהגם להשתעבד בנותניהם האפרים הנבערים. לנצלים, להעבדים ולהרות על גנם הון רב ושליטה.

בשנת תר"ו נאספו כמה מאצילי גליציה והחליטו לצאת למרד כנגד הממלכה האוסטרית השלטת. מכרז המרד הסכם בין המעצמות, כמעט שלא קו חלים אוסטרים בשטח גליציה. האצילים שוה כי האפרים שכן הרגלו להשתעבד תחת עלם צלפופו אלה למרד, ובעצרתם יצליחו בקלות יתרה לזקק את השלטון הן ממוולדתם ולהשיב את השלטון לידי האצילים.

כמו בכל מלחמה שהתרחשה בארצות גלותם, היו היהודים משרה נוחה לחצי שני הצדדים הלוחמים. בכל מצב ותחת כל שלטון סבלו הללו מבא, מרדיפות ומגזרות שונות ומשונות שהתחשבו עליהם חדשים לבקרים. אף הפעם, השמועות על המלחמה הקרובה עוררו חרדה רבה בקרב יהודי גליציה אשר חששו מפני הבאות.

כאמור, לרוב האצילים היו את כל הסכומים להצליח, אולם למרבה הפליאה הוא נחל כשלון חרוץ עוד בטרם יצא אל הפעל. במהלך השנים השמעו בידי כותבי העתים השערות רבות לסבת כשלון המרד, אולם אף אחת מהן לא הצליחה לעגן את עצמה בככלי המציאות. התעלומה נותרה בלתי פתורה.

לרושמי דברי מי החסידות בתקופה זו יש הסבר ספלא לך. ההסבר גבה בעדיין רבות של שרדיו אותו דור, והוא המבוסס מבין כל ההסברים שהשמעו בנוגע לפשטיה עלומה זו. הרי הוא לפניכם:

כאמור, בראשית שנת תר"ו נועדו האצילים להתארגן ולצאת למרד כנגד הכבוש האוסטרי. בראש המורדים נבחר לעמד הגרף מציסלב ריי. לקראת סוף התרף הגיעו הכונות החשאיות אל הישרת האחרונה. עגלות עמוסות בנשק כבר חלקו בין האצילים, ותרועת המלחמה עמדה להשמע בכל רגע.

היה זה ערב שבת קודש פרשת משפטים תר"ו. זה עתה סיים הרה"ק רבי צבי הירש מרימנוב את תפלת המנוחה. רשמינו על הצרה המתקרבת לו לא נעלמו מאוזניו, אולם דבר לא הפריע לו בעבודת הקדש: פמנה העתיק שנהגו בקהלת רימנוב, נעמד רבי צבי הירש והחל לומר את המזמור: "לדוד ברוך ה' צור, המלמד ידי לקרב אצבעותי למלחמה".

במאמר מסגור נצון, כי מנהג אמירת 'לדוד ברוך' עבר שבת לאחר המנוחה, הנהג עשרות שנים קדם לכו, בימי בית הרה"ק רבי מנדלי מרימנוב. בעקבות מעשה שהיה בתקופתו, עת מרדו אפרי הסביבה באדוניהם, וכצעד ראשון אימו לפרע ביהודי המקום. אף שהיתה זו טעת המנוחה של ערב שבת, נמנו היהודים מלבוא לבית הנכנסת ללב פחדם, ורבי מנדלי מצא עצמו בודד בבית הנכנסת, אומר פרקי תהלים לבטול הגזרה. כשהגיע רבי מנדלי למזמור 'לדוד ברוך... המלמד ידי לקרב, התמונ קולו ובר, וכך בנד קול תרועת המלחמה של האפרים הגדו ושקע עד שחדל. השמועה על הסתלקות האפרים נפוצה עד מהרה בקרב היהודים, והללו מהרו לצעד לבית הנכנסת, שם מצאו את רבם כשהוא עזין שקוע בנאמרת המזמור. הנה היה גלוי ונפר לעין, וכברון לו נאמרת המנוחה בקהלת רימנוב לומר מזמור זה בכל ערב שבת סמוך למנוחה.

המלמד ידי לקרב אצבעותי למלחמה

גם הפעם, תלמידו וממשיך דרכו רבי צבי הירש החל לומר את המזמור פמנה. אולם בשונה מהרגיל אמר בשאגות עצומות כשהוא חוזר על הפסוקים שוב ושוב. היושבים מסביב לא הבינו את פשר הענין. אולם אציל ישיש ונכבד שהתגורר בסמוך והיה שותף לתכנון המרד, נתקף בבהלה לשמע קולו המהדהד של הרבי, והפסיר באזני בני ביתו: "אם הרבי היהודי נרתם כנגדנו, מבטחתי שהמרד יכשל והרבי מושך ידי ממנו".

באותה טעה ממש התכונן הגרף ריי לצאת לעיר מבטיח, שם היתה אמורה להערוך פגישה מרערת בין ראשי המורדים לקראת פתיחת המרד. הוא התלבט במיטב בגדיו, חגר את חרבו הנוצצת על חגורו, חבש את סוסו ההדור ורגע לפני צאתו מביתו התבונן במראה. הוא קנה למצא בה את דמותו הגאה והמרשימה, אולם תחת זאת נגלתה לעיניו דמות רב יהודי הדור מראה, המביט בו בחמרה ומפנה אליו אצבע מאימת.

קראת בהלה ופליטה מפיו. אשתו שחשה למקום ונוכחה אף היא במחזה המפחיד, לקחה בחרדה והתחננה אליו כי לא יתעלם מהאות שנגלח אליו ומרומים ויבטל את שיעתו. אלא שיותר משחשש על חייו, חשש הגרף על כבודו. הוא החליט לצאת בכל מחיר.

לרב חרדתה החליטה אשתו להתלוות אליו עם ידיה, וכך יצאה השירה לדוד. הגרף רכב על סוסו בתנו, עגלה עמוסת כלי נשק לפניו, ומאחוריו העגלה ההדורה שבה ישבו בני ביתו.

הדרך לרמביץ חלפה דרך יער עבת, ובעבר השירה בין עצי, שוב נחרדו הגרף ובני משפחתו לראות את דמותו של הקסן נבטת אליהם מבעד לעצים. הפעם הלא התספח במבט מזוהר, אלא נגש אל הגרף הרוכב על הסוס והנחית על לחיו סטייה מצלצלת.

הגרף הפאוב והמפחד נטש מיד את הסוס ופנה לשבת פורכה שבה ישבו בני ביתו. גם הפעם הוא בחר להתעלם מהאזהרה, וזו התמסשה זמן קצר לאחר מכן. בפתח העירה טרונב.

כשחצתה מרכבת הגרף את הגשר המפריד בין היער לעירה, יצרה כמה אפרים שותיים שיצאו זה עתה מבית הפרוז הסמוך. אחד מהם הביט אל עין המרכבה, וישנה בחינין בגרף ריי הישב בתוכה כשורכה טעון מנח לצדו, נתקף בפךר פעס בלתי מסביר. יחד עם חבריו גור את הגרף אל מחוץ למרכבה, שם החלו הללו להפליא בו את מוכותיהם עד שמת.

לכול המעולה נאספו למקום אפרים נוספים שנגררו אף הם למהומה, ועד מהרה התפשטה המהומה לעירות הסמוכות. הצעם שהיה כבוש בקרב האפרים כלפי האצילים שרדו בהם והשפילו אותם במשך שנים מה רבות, התפךר באחת והפך עד מהרה לאשד גועש.

שבועה עשר אצילים נרצחו באותו יום. אחזת רבות הצתו ובעליהן האצילים נאלצו להמלט על נפשם. צבא אוסטריה ניכנס לעשות סדר ובין כך ובין על הפך המרד לכשולון מהדהד.

כאמור, איש מבין רושמי קורות העתים לא יכול להצביע על סבה פלשה שגרמה לאפרי גליציה להתארגן לראש תאום ביניהם, ונבכת אחת לתקף את כל האצילים והאחזות שהיו מפרזות על פני רדישי נרחב ביותר.

כמה מבניהם ששאלו על כך ספרו לפי תמם כי אנשים שהזדהו כשלוחי הקיסר הורו להם לעשות זאת. אולם אנו, כאמור, יודעים את הסבה האמתית: היתה זו שאגתו של המפציא הגדול של יהדות פולין: "המלמד ידי לקרב, אצבעותי למלחמה", אשר הכריעה את המערכה שאימה על חלק מיהדות פולין, עוד בטרם החלה.

'החסידות' עמ' 391; דבי צבי הירש מרימנוב עמ' מט

באורם הפשוט של שלושה שבחים

בס"ד תשע"ט
> נא לא לקרוא בשעת התפילה <

מְנַשֶּׁה וְאֶפְרַיִם הָאֲחִים, חָיו בְּשָׁלוֹם וּבְאַהֲבָה. מְנַשֶּׁה הַבְּכוֹר לֹא קָנָא בְּאֶפְרַיִם אֲשֶׁר קָבַל זְכוּיֹת יָתֵר, וְהִתְבָּרַךְ בְּיַד יְמִינוֹ. וְאֶפְרַיִם, שֶׁהָיָה חָשׁוּב מִמְנַשֶּׁה, לֹא הִתְנַשָּׂא עָלָיו.

וְאֵת זֹאת מְבָרַךְ כָּל אֵב אֶת בְּנָיו: הַלְוֹאֵי שְׂלֵא תִתְנַגְּאוּ זֶה עַל זֶה, וְלֹא תִקְנְאוּ זֶה בְּזֵה, אֲלֵא תַחֲיוּ בְּשָׁלוֹם וּבְאַהֲבָה, כְּאֶפְרַיִם וְכִמְנַשֶּׁה.

(בְּנֵי יִשְׁשָׁכָר)

"וַיְבָרַךְ אֶת יוֹסֵף וַיֹּאמֶר" (מח, טו)

וְקִשְׁוֵה, הֲלֹא בְּהַמְשָׁךְ הַפְּסוּקִים מוֹכַח שֶׁרַק אֶת בְּנָיו שֶׁל יוֹסֵף הוּא בָּרַךְ. מִדּוּעַ אִם כֵּן נִכְתַּב "וַיְבָרַךְ אֶת יוֹסֵף"?

וְהַהֲסָבֵר הוּא, שֶׁהַעֲבָדָה שֶׁבָּרַךְ אֶת בְּנָיו שֶׁל יוֹסֵף, הִיא עֲצֻמָּה בְּרִכְתּוֹ שֶׁל יוֹסֵף. שְׂאִין בְּרָכָה גְדוֹלָה יוֹתֵר לְאָב, מֵאֲשֶׁר שִׁיְהִיו בְּנָיו טוֹבִים וְצַדִּיקִים. וְזֶה מוֹכַח מִהַבְּרָכָה שֶׁבָּרַךְ יַעֲקֹב אֶבְיָנוּ: "בָּרַךְ אֶת הַנְּעָרִים וַיִּקְרָא בָהֶם שְׁמֵי וְשֵׁם אֲבֹתֵי", הַתְּכַוֵּן בְּעֵקֶר לְבָרַךְ אֶת יוֹסֵף, שִׁיְהִיו בְּנָיו צַדִּיקִים כְּמוֹ זְקֻנִיָּהִם.

(שְׁל"ה בְּשֵׁם הַרְמַב"ם)

"יִשְׁשָׁכָר חֹמֶר גָּרַם רַבֵּץ בֵּין הַמְּשַׁפְּתִים" (מט, יד)

מִדּוּעַ הַשָּׁנָה יַעֲקֹב אֶבְיָנוּ אֶת יִשְׁשָׁכָר דּוֹקָא לְחִמּוֹר?

הַחִמּוֹר שׁוֹנֵה מִבְּעֵלֵי הַחַיִּים הָאֲחֵרִים הַנוֹשְׂאִים מִשְׂאוֹת, בְּכָךְ שֶׁהוּא הִיחִיד הַנוֹשֵׂא אֶת מִשְׂאוֹ גַם בְּשַׁעַת הַשְּׁנָה, וְלֹא רַק בַּיּוֹם.

כֵּךְ גַם יִשְׁשָׁכָר, הַנוֹשֵׂא עָלָיו עַל תּוֹרָה, עוֹשֶׂה זֹאת גַם בַּיּוֹם וְגַם בַּלַּיְלָה. הוּא שׁוֹקֵד בַּתּוֹרָה לֵלֵא הַפְּסָקָה. גַם בְּזִמְנֵן שֶׁהַכֹּל יִשְׁנִים, הוּא עֹדֵן יוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

(פְּרָפְרָאוֹת לַפַּר"ש)

"גֵּד גְּדוֹד יְגוּדָנוּ וְהוּא יְגוּד עֶקֶב" (מט, יט)

מָה רְמִזָּה לָנוּ הַתּוֹרָה בְּפְסוּקֵי זֶה?

בְּפְסוּקֵי זֶה לְמַדָּה אוֹתֵנּוּ הַתּוֹרָה מֵהוּ שָׁכְרוּ שֶׁל בַּעַל חֶסֶד:

"גֵּד" - רָאשֵׁי תְבוֹת גְּמֵל דְּלִים. מִי שְׁנוֹתָן צְדָקָה וְעוֹשֶׂה חֶסֶד בְּכָל כַּחוֹתָיו, אֲזִי

"גְּדוּד יְגוּדָנוּ" - גְּדוּדִים שֶׁל מַלְאָכֵי הַשָּׁרֵת יִקִּיפוּ אוֹתוֹ וַיִּשְׁמְרוּ עָלָיו,

"וְהוּא יְגוּד" - לְשׁוֹן כְּרִיתָה, כְּפִי שֶׁכְּתוּב בְּדִנְיָאֵל (ד, יא): "גְּדוּ אֵילָנָא". מָה יְכַרִּית?

"עֶקֶב" - הוּא הַיֵּצֵר הַרַע, כְּפִי שֶׁכְּתוּב (בְּרָאשִׁית ג, טו) "וְאֵתָה תִשׁוּפְנוּ עֶקֶב". מִי שְׁגוּמֵל חֶסֶד, יִזְכֶּה לְהַכְרִית אֶת הַיֵּצֵר הַרַע מִמֶּנּוּ.

(אוֹר לְשִׁמְיָם)

"וַיֹּחִי יַעֲקֹב" (מז, כח)

רַש"י מְבָאֵר מִדּוּעַ פְּרִשֶׁת נִיחֵי הִיא פְּרִשָּׁה סְתוּמָה, וְאוֹמֵר, כִּי נִסְתַּמּוּ עֵינֵיהֶם וְלָבָם מִצָּרַת הַשְּׁעֵבּוּד.

וְדַבְּרֵי רַש"י דוֹרְשִׁים בְּאוּר, שֶׁהָרִי הַשְּׁעֵבּוּד הַתַּחִיל רַק לְאַחַר שֶׁנִּפְטְרוּ יוֹסֵף וְאָחָיו, וּמִדּוּעַ אוֹמֵר רַש"י שֶׁנִּסְתַּמּוּ עֵינֵיהֶם וְלָבָם, עוֹד טָרַם הַתַּחִיל הַשְּׁעֵבּוּד?

יֵשׁ לְפָרֵשׁ עַל פִּי דַבְּרֵי הַגְּמָרָא (בִּיצָה ל ב ע"ב) "כָּל הַמְּצַפֶּה לְשַׁלְּחַן אַחֵרִים עוֹלָם חָשָׁךְ בַּעֲדוֹ".

כְּשֵׁיַעֲקֹב אֶבְיָנוּ הִגִּיעַ לְמִצְרַיִם, פָּסַק הָרַעֵב בְּזַכּוּתוֹ וְהָיָה שֹׁפֵעַ גְּדוֹל. וְחַז"ל אוֹמְרִים שֶׁמִּשְׁמַת יַעֲקֹב, חָזַר הָרַעֵב לְמִצְרַיִם.

לָכֵן אָמַר יוֹסֵף לְאָחָיו: "וְעַתָּה אֵל תִּירְאוּ אֲנִכִּי אֲכַלְכֵּל אֶתְכֶם".

וּמֵאֵז הָיוּ הָאֲחִים מְצַפִּים לְשַׁלְּחָנוּ שֶׁל יוֹסֵף, וְעַל פִּי דַבְּרֵי הַגְּמָרָא, עוֹלָם חָשָׁךְ בַּעֲדָם.

זוֹ הִיְתָה הַתַּחֲלַת הַשְּׁעֵבּוּד, שֶׁכֵּן שְׁעֵבּוּד פְּרוּשׁוֹ לְהִיּוֹת תַּחַת הַנְּהַגַּת אַחֵרִים, וּבְכָךְ שִׁיְהִיו תְּלוּיִים בְּחַסְדּוֹ שֶׁל יוֹסֵף, נִסְתַּמּוּ עֵינֵיהֶם וְלָבָם מִצָּרַת הַשְּׁעֵבּוּד.

(תּוֹרַת מִשָּׁה)

"וְעֵשִׂית עִמָּדִי חֶסֶד וְאֶמֶת אֵל נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרַיִם" (מז, כט)

רַש"י כּוֹתֵב: חֶסֶד שְׁעוֹשִׂים עִם הַמֵּתִים הוּא חֶסֶד שֶׁל אֶמֶת, שְׂאִינוּ מְצַפֶּה לְתִשְׁלוּם גְּמוּל. וְאִם כֵּךְ, נִשְׁאַלְת הַשְּׂאֵלָה: הֲרִי יוֹסֵף כֵּן קָבַל תִּשְׁלוּם גְּמוּל, עַל שֶׁקִּים אֶת צְוֹאֵת יַעֲקֹב וְהִעֲלָה אֶת אֲרוֹנוֹ מִמִּצְרַיִם. הֵן חַז"ל אָמְרוּ, שֶׁבְּשִׁכְרֵה זֶה זָכָה יוֹסֵף שִׁיַּעֲלוּ גַם אֶת עֲצֻמוֹתָיו מִמִּצְרַיִם לְאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל. וְאִם כֵּן, וְכִי הָיָה זֶה "חֶסֶד שֶׁל אֶמֶת"?

וְנִתֵּן לְתַרְצֵי, שְׂאֵמָנֵם הַגְּמוּל שֶׁקָּבַל יוֹסֵף לֹא הָיָה גְמוּל מְלֵא, וְלֹא זָכָה שִׁיַּעֲשֶׂה עִמּוֹ מִדָּה כְּגַדְד מִדָּה מִמֶּשׁ, כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה עִם אֶבְיָנוּ. הֵן יַעֲקֹב לֹא בִקֵּשׁ רַק שִׁיַּקְבְּרוּהוּ בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל, אֲלֵא גַם: "אֵל נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרַיִם" - וְאֶפְלוּ לֹא לְזִמְנֵן מְעַט, גַם לֹא בְּאֶפְן זְמַנִּי, בְּטָרַם יַעֲלוּנִי לְאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל. וְלִזְמַנִּי לֹא זָכָה יוֹסֵף, וְנִשְׁאֵר טְמוּן בְּמִצְרַיִם עַד לְשַׁעַת שֶׁבְּנֵי יִשְׂרָאֵל עָלוּ מִמִּצְרַיִם, וְרַק אַז הִעֲלוּ עִמָּהֶם אֶת עֲצֻמוֹתָיו. וְזֹאת יַדַּע יוֹסֵף מֵרֵאשׁ, וּבְזֵה הוֹכִיחַ שֶׁמִּקְיָם חֶסֶד שֶׁל אֶמֶת.

(מְלֵא הָעַמָּר)

"וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל אֶת יְמִינוֹ... עַל רֹאשׁ אֶפְרַיִם וְהוּא הַצָּעִיר וְאֵת שְׂמָאלוֹ עַל רֹאשׁ מְנַשֶּׁה שֶׁכָּל אֶת יְדֵיו כִּי מְנַשֶּׁה הַבְּכוֹר" (מח, יד)

מִדּוּעַ מְבָרַךְ כָּל אֵב אֶת בְּנָיו "יִשְׁמְךָ אֱלֹקִים כְּאֶפְרַיִם וְכִמְנַשֶּׁה", וְלֹא כְּצַדִּיקִים אַחֵרִים?

הלולא דצדיקיא | חיים הופקוביץ

ה"מגיד מדובנא" > יום חמישי יד' טבת (תקס"ה)

ובל נטעה, ה"מגיד מדובנא" היה איש קדוש ונשגב, גאון בתורה וגדול ביראת שמים. אחד משומעי לקחו הקבועים היה הגאון מוילנא, שהעריכו עד למאד, ועודדו כל העת להרבות במלאכת הקדש שנטל על עצמו.

רבי יעקב נודע בפי כל כ"מגיד מדובנא", אך את דרשותיו הראשונות החל לדרש בעיר מעזריטש, בהיותו בחור בן 18 בלבד. תחלה דרש בפני קהל מצומצם. אך הקהל הלך וגדל בעקביות, עד שבמהדרנה התפרסם שמו כמגיד מישרים, שעצם עלייתו לבימת בית הפנסת מעטף בטליתו, כבר גרמה לקהל שומעיו להרהר בתשובה ולהנחם על מעשיהם הרעים, בראותם את פניו המאירות באור של קדשה. לאחר כשנתיים התמנה למגיד בעיר זאלקאנא שבגליציה ואחר כך עבר לדובנא ובה כהן כ"מגיד מישרים" כ-18 שנה.

בימי חייו לא העלה המגיד את דברי תורתו עלי ספר, אך מספר שנים לאחר פטירתו נמצאו בגניזה הראשית שבפער מעזריטש תכרית מכתביו אותם תכנן להוציא לאור. כתבים אלו יצאו לאור במספר ספרים, שהתקבלו באהדה ברחבי העולם היהודי.

רבי יעקב קרניץ - ה"מגיד מדובנא", נשאל פעם מדוע הוא מרבה לשלב בדרשותיו ספורים על דרך המשל. רבי יעקב נענה לשואליו, איך לא, במשל: מעשה במאן דהו שהיה סוחר גדול. בקש הלה משליח, שיביא לו חבילה כלשהי שהגיעה זה עתה לנמל הים. לאחר כשעה חזר השליח כשכלו מתנשם ומתנשף, ועל גבו מטען כבד. אך כבר בפניסה לבית, עצר בעדו הסוחר ואמר לו: "זו אינה חבילתי. לא הבאת את החבילה שלי!" כעס השליח וקרא: "מנין לך שזאת לא חבילתך? הרי כלל לא פתחת אותה!" ענה הסוחר: "אין לי צורך לפתח את החבילה. החבילה שלי היתה קטנה, ואם הגד כל כך מתנשם מתנשף ומזיע, מן ההכרח שלא הבאת את החבילה שלי... הבינותם? סים ה"מגיד" את דבריו, דרך התורה קלה ונעימה היא. אם זקוק האדם להתנשם ולהתנשף, סימן שאין הוא סוחר את החבילה הנכונה..."

ואכן, כך היתה דרכו של ה"מגיד מדובנא", לקרב את לבבות אָחיו היהודים במשלים נעימים ובספורים מרתקים. ובדרך זו, שזר בדבריו דברי התעוררות וכבושין שנטעו צמק בלב שומעיו.

רבי יעקב קרניץ הסתלק למנוחת עולמים ב"ז טבת, בעיר זמוש"ץ שם שמש כ"מגיד" בשנותיו האחרונות. על מצבתו שבבית העלמין הישן שבפער נכתב: "פה נטמן הרב הדרוש הגדול המפרסם אשר שמעו הלה בכל המדינות. לפניו לא היה ולאחריו לא יהיה פמוהו איש אשר רוח אלקים דבר בו."

זכותו תגן עלינו

לדעת נביא!

**מדְרְשֵׁי הַנ"ך
לְיַלְדֵי יִשְׂרָאֵל**

10 כרכים

לילאי 7 ומעלה

מתחילת יהושע עד סוף מלכים ב'

עכשיו בחנויות הספרים

לתגובות הערות: שלח 054-888199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 16:19

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 17:20

ר"ת: 17:53

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 380 21.12.2018 - יג' טבת תשע"ט

בְּרַכַּת יַעֲקֹב

פְּרִשְׁת - וְיִזְדְּוּ

ברכת יעקב - שבניו ינחלו את הסגולות שבשמות האבות

רבי יהודה צדקה זצ"ל בספרו 'קול יהודה' ביאר את משמעותה של ברכת יעקב לבניו, על פי מעשה שארע עם הרב מאיר להמן זצ"ל, רבה של קהלת החרדים במינץ. ביום מן הימים עמד רבי מאיר ליהמן לנסוע עם שנים מראשי קהילתו, לפגישה עם ראש ממשלת גרמניה בנוגע לענין חשוב של הקהילה. הפגישה החשובה, אשר תוכננה זמן רב מראש, נועדה לשעה אחת עשרה בבוקר, וכיון שידע הרב ליהמן שהנסיעה לעיר הבירה ברכבת לוקחת כשעה, סיכם עם ראשי הקהילה שיצאו יחדיו ברכבת העומדת לצאת בשעה שמונה ארבעים וחמש בבקר. הרב ליהמן השכים קום באותו בוקר, ולאחר התפלה פנה לאכול ארוחת בקר חפוזה בטרם יצא הוא למוסע. כשסיים לאכול, לבש את מעילו העליון, ועמד לצאת את העגלה אשר המתינה לו בחוץ והיתה אמורה לקחתו לתחנת הרכבת.

אך בטרם הספיק לצאת מן החדר שמע הוא קול נרגש מבעד לדלת: "אני חייב לדבר דחוף עם הרב". "לא תוכל לדבר כעת עם הרב" שומע הוא את בני ביתו, 'הוא נוסע עכשיו, ויחזור רק למחר'. "לא שייך לחכות למחר!" אומר הזר בתקיפות, "מדובר כאן בשאלה של פקוח נפש!".

כששמע הרב ליהמן שמדבר בעניין של פקוח נפש, פתח מיד את הדלת והזמין את הזר להיכנס. אל החדר נכנס איש מבוגר. "האם כבוד הרב מכיר אותי?", "לא אדוני, לא זכיתי. מה העניין?" שואל הרב בחיפזון. "כבוד הרב אולי לא מכיר אותי, אולם אני מכירו היטב, לפני זמן רב זכיתי לשמוע את דרשתו..."

"אדוני, תסביר לי בבקשה, ומהר, כיצד יכול אני להציל חיי אדם?". "מיד, מיד. אבל כבוד הרב דרש אז כל כך יפה, דמועות זלגו מעיני לאחר הדרשה. נחון אני בזיכרון טוב, ברוך ה', וכששבתי לביתי חזרתי על דבריו מלה במלה. האם רוצה כבוד הרב שאחזור עכשיו על דרשתו?".

"אדוני" – אמר הרב ליהמון תוך שנעמד על מקומו, "אני חייב לנסוע מיד! התעכבתי רק משום שהבנתי שמדבר בפיקוח נפש", "טוב, אקצר. רצייתי לספר לכבודו רק עד כמה עוררה בי דרשתו הנפלאה, ולכך באתי כעת עד לכאן. כעת ישמע כבודו למה באתי אליו. נישאתי למזל טוב לפני כשלושים שנה! 'מזל טוב! בנין עדי עד! ומה זה קשור לפקוח נפש?'

'עשרים וארבע שנים חייתי עם אשתי המנוחה, עד שמתה לפני שש שנים, אוי, רבי, איזו אשה מיוחדת היתה היא...'

הרב ליהמון שראה כי עומד הוא להפסיד את הרכבת, קם בחפזה ממקומו ונגש לדלת. להוותו, נעמד האיש מלוא קומתו וחסם את הפתח. 'הלא אמרתי לרב שמדבר בפקוח נפש, כיצד חושב הוא לעזוב אותי כך?!'. "מה פקוח נפש? וכי יכול אני יכול אני להחיות את אשתך עליה השלום? אני מ-א-ד ממהר!", "לא, לא אליה התכוונתי, מדובר כאן באדם חי". "נו אמור בקיצור, במה מדובר?"

"ובכן, אשתי מתה לפני כשש שנים, לאחר מותה נסעתי לאמריקה לאור בקשת בני שאדור לצדו לעת זקנתי, כמה סבל בני זה במהלך המלחמה, אבל על כך אאריך הדבור במועד אחר... בתי אמנם גרה כאן בגרמניה, ואף היא בקשתני לדור לצדה, אך בני הוא עשיר גדול, ובכן, נסעתי לאמריקה..."

"אדוני", – קרא הרב ביאוש – "מה בעצם אתה רוצה ממני?", "מיד אגיע ללב העניין, נסעתי לאמריקה באונייה, הנסיעה היתה נוחה, זכינו אפילו לקדש את הלבנה על האונייה, אבל כבודו ממהר, מה מאריך אני בדבורים, החיים באמריקה לא מצאו חן בעיני, ועל כן שבתי לגרמניה, ואז שמעתי את הדרשה ההיא..."

"שוב הדרשה?!", "סבלנות, אני מיד מסיים. כשחזרתי נולד בן לבתי, זו שכזכור דרה כאן. כובדתי בסנדקאות, הכל היה מוכן לברית, אך לפתע אבד התינוק נשימתו ומת". "זה סיפור מצער" – אמר הרב ליהמון – אך במה יכול אני להועיל?", "בבקשה לשמוע עד הסוף. לפני שבוע ילדה בתי בן אחר", "אה, באת להזמין אותי להיות סנדק? אני לא יכול להיות מחר סנדק! שלום!"

"לא, לא באתי להציע לרב סנדקאות! מחר – אם ירצה ה' עומד הוא להיכנס בבריתו של אברהם אבינו, האם יכול אני שוב לקבל את הסנדקאות, ואם חלילה ימות התינוק? מה אעשה, כבוד הרב?", "אל תקבל על עצמך את הסנדקאות! עכשיו תן לי כבר ללכת!"

הרב החל לרוץ לעבר המדרגות, אך האיש אחז בו בחזקה. "עוד שאלה אחת! איך נקרא לילד?", "איך תקראו לו?", ענה הרב – שהצליח בינתיים להיחלץ מלפיתתו – תוך שהוא מדלק במדרגות בחיפזון וקופץ לתוך העגלה, "ומה אכפת לי? תקרא לו: יעקב, משה, אהרן, דוד, יהונתן, גבריאל, לייב או כל שם שתמצא לנכון".

טרם נעלמה העגלה בעקול הרחוב הספיק הרב עוד לשמוע את הזקן קורא לעברו: "כמה חייב אני לשלם לכבודו? כמה יעלה לי הייעוץ?..."

כצפוי, כשהגיע הרב לתחנת הרכבת, לא נותר לו אלא לשמוע את שאון גלגליה המתרחקים. הוא שב לאחוריו ביאוש, וגילה את שני ראשי הקהילה אשר בחרו שלא לנסוע בלעדיו.

הרכבת הבאה היה אמורה לצאת רק בשעה אחת עשרה – שעה שבה אמורה היתה הפגישה להיות בעצומה. למרות זאת נדברו הם לשוב לתחנה בסמוך למועד זה, תוך תקווה שיקבלם ראש הממשלה במועד מאחר יותר. מששבו לתחנת הרכבת, גילו המוני בני אדם נרגשים הסובבים בתחנה. מה קרה? אסון מחריד! הרכבת שיצאה בשמונה ארבעים וחמש ירדה מהפסים, לא ידועים כרגע פרטים מדויקים, אך ישנם ודאי כמה עשרות הרוגים.

הזקן היה בעצם שליח ההשגחה להצילם! ברכבת של השעה אחת עשרה הגיעה המשלחת בשלום לעיר הבירה. ראש הממשלה הסכים לקבלם בשעה מאחרת יותר. מתוך שחשש קודם לגורלם, משום שידע שאמורים היו הם לנסוע ברכבת שירדה מהפסים, האזין כעת לדבריהם ביתר תשומת לב, והעניין שלשמו הגיעו סודר מהרה על הצד היותר טוב.

שנים עברו, הרב ליהמן הספיק כבר לשכוח מהמעשה. והנה ביום אחד מגיע אל ביתו של הרב יהודי מכר, יחד עם בנו – נער בר מצוה. "כבוד הרב" – אומר האיש, "באתי בזה להזמין לשמחת בר המצוה של בני זה שחי בזכות עצתו החכמה".

לקח לרב ליהמן כמה דקות להזכר, אך משנזכר, הסכים – למרות הטרחה לבוא לשמחה, מתוך רגשות הכרת הטוב על הנס שארע עמו באותו היום. באולם גלה הוא את הזקן, זורח מאושר, "הנה, כבוד הרב זהו נכדי היקר: יעקב משה אהרן דוד יהונתן גביראל לייב, ב"ה זוכים אנו כעת לשמחת בר המצוה שלו.

רבותי! קרא הזקן תוך שהוא מפנה פניו לנוכחים, "זהו האיש שהציל את חיי נכדי, וברוב עדינותו סרב אף ליטול תשלום על כך". "אבל למה?" – שאל הרב, "למה קראתם לילד בשמות רבים כל כך?", "הרי הרב בעצמו ציווה כך! נחון אני ב"ה בזיכרון טוב, זוכר אני היטב אף את דרשתו של הרב לפני שנים רבות, ויכולני לחזור עליה לפניו בעל פה..."

כעת כבר היתה לרב ליהמן סבלנות להקשיב במשך שעה ארוכה לכל סיפוריו של הזקן על הקורות עמו בכל ימי חייו...

אומר הרב צדקה: "וַיִּקְרָא בָהֶם שְׁמֵי וְשֵׁם אֲבֹתֵי אַבְרָהָם וַיִּצְחָק", מה רצה יעקב? שיקראו לבני יוסף בכמה שמות: מנשה אברהם יצחק וישראל? מה חסר היה להם בשם אחד? יעקב אבינו לא חפש שיקראו להם בכמה שמות, הוא רצה שהסגולות שישנן בשמות האבות הקדושים – תורה עבודה וגמילות חסדים, יהיו באפרים ומנשה, ועל כך מברכם "וַיִּקְרָא בָהֶם שְׁמֵי וְשֵׁם אֲבֹתֵי אַבְרָהָם וַיִּצְחָק", (ומתוק האור)

אם נא מִצְאָתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ שִׁים נָא יָדְךָ תַּחַת יָרְכִי וְעֲשֵׂיתָ עִמָּדִי חֶסֶד וְאַמֶּת אֵל נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרַיִם (מוז,כט)

הקשה בספר "תכלת מרדכי", מדוע נאמר "מִצְאָתִי" בלשון עבר, לכאורה היה לו לומר: אם "אמצא" חן או אם "מוצא" אני חן בְּעֵינֶיךָ? ותירק, שכאשר היה יוסף בניסיון הגדול עם אשת פוטיפר, צייר לעצמו את דמות דיוקנו של אביו, ועל ידי זה ניצל מן החטא. על זה אמר לו יעקב: הרי אז, באותה שעת ניסיון, מוצאתי חן בעיניך, אם כן – בעד זה מבקש אני מומך שתכיר לי טובה ותקבור אותי במערת המכפלה. וה"צפנת פענח" מוסיף, שיעקב בהמשך דבריו אמר לו דבר נוסף: אל תחשוב שעמדת בניסיון בזכות עצמך. לא! עמדת בניסיון אך ורק עקב היותך מיוצאי ירכי, והרי הובטחתי על ידי הקב"ה שתהא מיטתי שלמה. זהו שאמר יעקב: "שִׁים נָא יָדְךָ" – את ה"כוחי ועצם ידי", "תַּחַת יָרְכִי" – עליך להכיר שהצלתך באה לך בזכותי, בזכות היותך אחד מיוצאי ירכי. ממילא אל לך להחזיק טובה לעצמך אלא לי, וכגמול על כך, קבור אותי בארץ ישראל.

וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָבִיו לֹא כֵן אָבִי כִּי זֶה הַבְּכֹר שִׁים יְמִינְךָ עַל רֵאשׁוֹ (מז,יח)

אנו למודים על מעלת השתיקה משני בני יוסף. בזמן שהסבא משכל את ידיו, יכל מנשה לומר: "סבא, טעית! אני הבכור, שים את ימינך כאן על ראשי", אך הוא שותק. כשיוסף מתערב ואומר לאביו "לא כן אבי כי זה הבכור שים ימינך על ראשו". יכל אפרים לומר: "אבא, מדוע אתה מתערב? סבא יודע מה הוא עושה" - אבל הוא שותק.

משל נפלא: בעיר העתיקה בירושלים עמד ילד עם מגש ועליו כעכים חמים למכירה. אחד הסוחרים זיהה שהמגש מזהב והוא עתיק יקר המציאות, וכיוון שהבין שהילד שמחזיק בו איננו מבין את ערכו, אמר לו: "ילד, אם אתה רוצה אני אקח ממך את המגש ואתן לך 100 שקל, הילד אמר בלבו אם הוא רוצה 100 כנראה זה שווה לפחות 200 והשיב בשלילה.

הוא החליט לבדוק עד כמה האיש רוצה את המגש ואמר לו אם אתה רוצה נעשה החלפה, תביא את החמור שלך וקח את המגש. האיש מיד הסכים.

ואז הבין הנער שמגש כזה כנראה שווה כמה אלפים... והוא סירב אלא אם כן איש שיחו יראה לו כיצד עושה חמור?... והאיש החל לנעור כחמור. הבין הילד שאם הוא מוכן בשוק הומה אדם לנעור כחמור, משמע שמה שבידו שווה כנראה כמה עשרות אלפים...

והוא אמר לאיש: "תשמע, לא ככה, חמור עומד על שניים? האיש מיד התכופף על ארבע והחל נוער בקולי קולות בזמן שתירדים מתקבצים ומצלמים ומסריטים את האיש...

אמר אותו הנער אם זה מוכן לבזות את עצמו כך, משמע שיש לי כמה מיליונים ביד. אמר הילד לאיש: "שמע! אתה יכול לקום... אני עם חמורים לא עושה עסקים". חשב האיש ואמר לעצמו: "איזה טיפש אני, אילו הייתי שותק המגש היה אצלי כבר. נערתו כחמור - נשארתי חמור".

כן הוא הנמשל: לא פעם אנו נתקלים באנשים שיש לנו הרבה מה לומר להם... או בשעת קטטה ומריבה אנו חושבים שיש לנו מה להגיד כאן. עלינו לדעת שאם נדבר - נצא בסוף טיפשים. תשתוק - תצא חכם. גם מנשה וגם אפרים יכלו לדבר אבל הם העדיפו לשתוק ולכן עד היום כל בית בישראל מברך את ילדיו בהם. (עלון ליקוטים נפלאים)

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון בן פנינה, אפרת בת מוזל, נועה בת יעל, קרן בת רחל.
לזרע בר קיימא: מוריה בת אורנה, מורן בת רותי, קורל בת סיגל.
לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארוז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מוולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, זקלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל.

יהודי

בעלון נעסוק בתוכן שיעור 506 שנערך ביום ב' ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00, במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מ"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.

עלון מס' 393 שנה ט' העלון מוקדש לחמי מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף ז"ל - ט"ו טבת - ט' טבת תשע"ט

299 פ 2910

299 פ 2910

פרשת ויחי, היא הפרשה המסיימת את חומש בראשית ובמרכזה ברכות יעקב אבינו לבניו השבטים. וכתוב בפרשה (מט, א): "וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל בְּנָיו וַיֹּאמֶר הֶאֱסָפוּ וְאֵגִידָה לָכֶם אֶת אֲשֶׁר יִקְרָא אֲתֶכֶם בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים וּבְרִשׁוֹ: "בְּקֶשׁ לַגְלוּת אֶת הַקֶּץ וְנִסְתַּלְקָה מִמֶּנּוּ שְׂכִינָה, וְהִתְחִיל אֹמֵר דְּבָרִים אַחֲרֵים."

ה' אומר להם: מי מעיד על כך? מיד באים האבות הקדושים להעיד על ישראל שהם עמו ונחלתו. באותה שעה מביא הקב"ה את התורה ומניחה בחיקו, ומבהיק זיון של ישראל מסוף העולם ועד סופו. והמלאך גבריאל אומר לפני הקב"ה: ריבונו של עולם, יבוא עובדי האלילים ויראו בטובתן של ישראל. באותה שעה נפתח גהינם ויוצאים כל עובדי האלילים ורואים בטובתם של ישראל, ונופלים על פניהם ואומרים: כמה נאה אדון זה, כמה נאה אומה זו שאוהב אותם ביותר - "אֲשֶׁרִי הָעַם שְׂפָכָה לוֹ, אֲשֶׁרִי הָעַם שֶׁ-ה' אֱלֹהֵיוֹ" (תהלים קמד, טו)! ומייד מתביישים ושבים לגהינם. וצדיקים יושבים בתוך גן עדן, ויושב הקב"ה בראשם ומביא את האור הגנוז לצדיקים, ואומרים הצדיקים: ריבונו של עולם, היינו מצפים לאור זה! שנאמר (תהלים מב, א): "צִמְאָה נַפְשִׁי לְאֱלֹקִים לְאֵל חַיִּי מִתִּי אָבוֹא וְאֶרְאֶה פְּנֵי אֱלֹקִים!"! אם כן, בזכות הציפייה נזכה להיגאל בגאולה השלימה, בב"א.

ofe nae

ויחי - תוכן ענייני הפרשה

- א. יעקב חי 17 שנות שלווה במצרים.
- ב. יעקב קורא ליוסף ומשביעו שלא יקברנו במצרים, אלא בחברון (במערת המכפלה).
- ג. ברכת יעקב לאפרים ומנשה - ברכת הנצח של האבות לבנים.
- ד. ברכות יעקב לבניו "איש אשר כברכתו ברך אותם".
- ה. פטירת יעקב אבינו ע"ה - בכיה ואבל במצרים שבעים יום.
- ו. עליית יוסף ואחיו לארץ ישראל לקבור את יעקב במערת המכפלה, עמהם באים כל עבדי פרעה, וזקני ארץ מצרים, ובדרך - ליד הירדן בגורן האטד - מספד גדול.
- ז. האחים מבקשים מיוסף מחילה על המכירה, ויוסף משיבם שאין בליבו תרעומת עליהם, וניחם אותם שהיה זה בהשגחת ה', כדי שיפרנסם בשנות הרעב.
- ח. גדולת יוסף ופטירתו, ומשביע את אחיו, שיעלו את עצמותיו לארץ ישראל לכשיגאלו.

"ויחי יעקב בארץ מצרים... ויקברו ימי ישראל למות ויקרא לבנו... ועשית עמדי חסד ואמת..." (מוז, כח-כט)

הנה החילוק שבין חסד לאמת ביארו רמב"ן בפרשת וישלח כי האמת מה שהבטיחו הקב"ה ומקיים הבטחתו זה הוא אמת, וחסד הוא מה שמתחסד בלי הבטחה, והנה הקב"ה הבטיחו ליעקב "אנכי אעלך גם עלה", א"כ ההעלאה ממצרים לארץ ישראל הוא האמת, אך צריך גם לחסד והוא "אל נא תקברני במצרים" כי היה צריך על כל פנים להקבר במצרים לפי שעה עד שישתדל אצל פרעה ועד שיכין הנסיעה הגדולה הזאת ובין כך שלא יהיה מוטל בבזיון היה צריך להקבר במצרים ע"כ הוצרך לחסד שלא יקברוהו כלל במצרים.

[חתם סופר]

ואמר רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל ('יחי ראובן' בראשית): בשם ה'בעל שם טוב' אומרים, כי נרמז כאן שאת הקץ אי אפשר לגלות, וזאת משום - "את אשר יקרא אתכם באחרית הימים - "קרא" - מלשון מקרה, אין משיח בא אלא מתוך היסח הדעת! נשאלת השאלה: מדוע, אפוא, יש חיוב לחכות לו בכל יום שיבוא? התשובה: לחכות - צריך! בכל יום! אבל במציאות, הוא יבוא בהיסח הדעת.

רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל הסביר לתלמידים, מה נקרא 'היסח הדעת': תארו לעצמכם, אנחנו יושבים כאן בחדר שיעורים ולומדים. לפתע נכנס אדם לחדר וצועק: 'רבתי! משיח הגיע!' מהי המחשבה הראשונה, בְּשִׁנְיָה הראשונה, שתעלה בדעתו של כל אחד ואחד מאתנו? 'האיש הזה לא נורמלי - דעתו השתבשה עליו'... אבל במציאות כך זה יהיה, נשב באמצע השיעור ונפתאם יבוא אֵל הַיְכָלוֹ הָאֲדוֹן אֲשֶׁר אַתֶּם מְבַקְשִׁים" (מלאכי ג, א) זה נקרא בהיסח הדעת. מספרים שפעם שלח המושל לקרוא לרבי חיים וולוז'ינר זצ"ל, ובקש לשאול אותו שאלה. המושל ביקש שרבי חיים לא יגלה לאף אחד את תוכן השאלה, ואף הוא הבטיח שלא יגלה לאף אחד את התשובה. וכך שאל: "אתה הרי גדול היהודים, יודע הכל. תגיד לי מתי המשיח יבוא? חשוב לי לדעת את זה!" נענה רבי חיים ואמר לו: "הכתוב אומר (ישעיה מ, ה) "וְנִגְלָה כְבוֹד ה' וְרָאוּ כָּל בְּשָׂר יַחְדָּו פִּי ה' דִּבֶּר" - כשהמשיח יבוא ויתגלה כבוד ה' בעולם, "וְרָאוּ כָּל בְּשָׂר יַחְדָּו" - כולם ידעו מכך יהודים ולא יהודים באותו הרגע. אני לא אדע מכך אף לא רגע אחד לפניך! כולם ידעו בשווה!"

ועוד מספרים כי אחד השגרירים שהיו בירושלים, בא לפני רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל ושאל אותו: "האם זה נכון מה ששמעתי, שאתם היהודים אומרים, שכשיבוא המשיח, אנחנו הגויים נהיה שמשים שלכם"? אמר לו רבי יוסף חיים: "אמת! נכון הדבר! מקרא מלא דיבר הכתוב כי לעתיד לבוא: "וְהָיוּ מַלְכִים אֲמִנְךָ וְשָׂרֵי־תִיבְיָהֶם מִיְּמֵי־קִיָּה אֶפְסִים אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְךָ וְעַפְרַיִם וְרָגְלֶיךָ יִלְחַכְוּ" (ישעיה מט, כג). שאל אותו השגריר: "רבינר! ומה יהיה אם אני לא אסכים? מה יקרה אם אתנגד בכל תוקף לשרת אותך?" נענה רבי יוסף חיים ואמר לו: "אם לא תסכים - אז זה לא המשיח! כשהמשיח יבוא, אתם תתחננו לשרת אותנו! זו תהיה זכות גדולה עבורכם!" ע"כ.

לעתיד לבוא, מביא הקב"ה את אליהו הנביא ואת המשיח, ומתקבצים כל ישראל לפניו, ומוליכים אותם אל עמק יהושפט, ונקבצים כל הגויים שם. באותה שעה מביא הקב"ה את אלילי העבודה זרה ונותן בהם רוח ונשמה, ואומר: יעברו על גשר גהינם! ועוברים, ונופלים לגהינם. ומייד ישראל מתייראים ואומרים לפניו: ריבונו של עולם, שמא כאשר עשית עם אלו - כך תעשה עמנו? ה' אומר להם: מי אתם? אומרים לו: אנחנו עמך ונחלתך ישראל!

השתיקה יפה לה

אומר המדרש (תנחומא ויצא ו): "ויזכר אלקים את רחל". ילמדנו רבנו, הרואה אדם נאה כיצד הוא מברך. כך שנו רבותינו, הרואה בריות טובות ואילנות טובות אומר, ברוך ששכח לו בעולמו. אין לך נאה מן רחל, ובשביל נויה בקש יעקב לשא אותה, והיה משלח סבלונות לתנם לרחל, ולכן נותנו ללאה והיתה רחל שותקת. אמר רבן שמעון בן גמליאל: "כל ימי גדלתי בין החכמים ולא מצאתי לגוף טוב אלא שתיקה" (אבות א, ז).

רחל תפשה בשתיקה, עמדה זרעה בשתיקה, ראתה סבלונותיה ביד אחותה ושתיקה. בנימין בנה, האבן שלו מן האפוד ישפה, יודע במכירת יוסף ושותק. וזהו ישפה, יש לו פה ושותק. שאול בן בנה, ואת דבר המלוכה לא הגיד לו (שמואל א', י, טו). אסתר, אין אסתר מגדת מולדתה (אסתר ב, ט). אמר רבי יהודה, גדולה שתיקה, שבזכות שתיקתה של רחל, זכתה והעמידה שני שבטים בישראל אפרים ומנשה יתר על השבטים. ולמה שתיקה? אמר רבי שמעון בר יוחאי: אמרה אם משלחת אני ומודעת ליעקב שאבא נותן לאחותי מה שהוא משלח לי, אינו נוטל אותי, ואבא אין משיאני לו, ואני מתרחקת מן הגוף הצדיק הזה. אמר לה הקדוש ברוך הוא, את שתיקתך, חייך, בזכות אותה שתיקה אני זוכרך, שנאמר: "ויזכר אלקים את רחל", ע"כ.

כתוב בחז"ל (חולין פט). "מה אומנותו של אדם בעולם הזה? ישים עצמו כאילם", וכוונת חז"ל היא, שעל האדם לרכוש מומחיות מיוחדת בתחום השתיקה באופן ששום מקרה שבעולם, לא יצליח להכריע את מידתו ולגרומ לו לדבר במקום שראוי היה לשתוק.

ואמרו חז"ל (אבות ג, יג): "סיג לחכמה, שתיקה", והיינו שעל ידי השתיקה, מתרבה חכמת האדם. ועוד כתוב במשנה: "שמעון בנו אומר, כל ימי גדלתי בין החכמים, ולא מצאתי לגוף טוב אלא שתיקה. ולא המדרש הוא העקר, אלא המעשה. וכל המרבה דברים, מביא חטא".

ופירש רבי עובדיה מברטנורא: ולא מצאתי לגוף טוב אלא שתיקה - מי ששומע חרפתו ושותק. ולא המדרש הוא העיקר אלא המעשה - ותדע לך שהשתיקה טובה לו, שאפילו המדרש והדרש והדיבור בתורה - שאין לך מידה טובה הימנה, אין עיקר קיבול השכר אלא בשביל המעשה, והדורש ואינו מקיים, נוח לו אם היה שותק ולא היה דורש.

"וכל המרבה דברים מביא חטא", שכן מצינו בחוה שהרבתה דברים, ואמרה, "אמר אלקים לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו", והוסיפה נגיעה שלא נאסרה בה, ודחפה נחש עד שנגעה בו, ואמר לה, כשם שאין מיתה בנגיעה כך אין מיתה באכילה, ומתוך כך באת לידי חטא שאכלה מן הפרי. הוא ששלמה המלך אומר (משלי ל, ו): "אל תוסף על דבריו פן יוכיח בך ונקזבת".

ואמר הרמב"ם: "לעולם ירבה אדם בשתיקה ולא ידבר אלא בדבר חכמה או בדברים שצריך להם לחיי גופו".

תולה ארץ על בלימה - סיפור

חז"ל הורו לנו: "אין העולם מתקיים אלא בשביל מי שבולם פיו בשעת מריבה, שנאמר תולה ארץ על בלימה" - בלי מה, בלי שום דבר המחזיק את הארץ מלמטה.

כוחו של הוויתור עצום ורב. הוא מסוגל לשנות את הטבע מקצה לקצה. מדוע? כי אתה שינית את טבעך והבלגת, אומר אלוקים לאדם, אזי אני משנה את הטבע עבורך! לביתו של מרן רבי אהרן שטיינמן זצ"ל נכנס מנהל מפעל: "הסתכסכתי עם אחד העובדים שלי וברצוני לפטר".

הרב פנה אליו בנועם: "כבר כמה שנים שאתה ואשתך נשואים ולא זכיתם לפרי בטן, אם תשמע לי תוותר לו ואל תפטר אותו. זכות המצוה תעמוד לך". והרי כתוב: שומע עצה חכם, ואכן המנהל שמע בעצת הרב ובאופן לא מפתיע במיוחד - לאחר שנה חבקו הוא ואשתו בן זכר!

ואני בבאי מפדן מתה עלי רחל בארץ פנען בדרך... ואקברה שם בדרך אפרת הוא בית לחם" (מח, ז) - במעלת השתיקה

רחל אמנו, שהייתה מיוחדת בשתיקתה, זכתה שדווקא קולה הוא זה שנשמע. היא זכתה לצעוק על גלות בניה, והיא זו שבוכה עליהם מדי לילה בלילה כפי שפירש רש"י: "ואקברה שם" - לא הולכתיה אפילו לבית לחם להכניסה לארץ, וידעתי שיש בלבך עלי, אבל דע לך שעל פי הדיבור קברתיה שם, שתהא לעזרה לבניה, כשיגלה אותם נבזרזאדן והיו עוברים דרך שם, יצאת רחל על קברה ובוכה ומבקשת עליהם רחמים, שנאמר (ירמיה לא, יד): קול ברמה נשמע, והקב"ה משיבה: "יש שכר לפעולתך נאם ה'... ושבנו בנים לגבולם". היא, ששתקה כשידעה שאביה הולך להחליפה עם אחותה לאה - שתתחתן עם יעקב אבינו ע"ה, עשתה מעשה אצילי ומסרה את הסימנים לאחותה לאה - שלא תגרם לה בושת פנים ולא תכלם.

לבסוף, היא היחידה שקבלה את רשות הדיבור! לה, ורק לה, הקב"ה שמע, וישמע עד לביאת משיח צדקנו, בב"א.

ראש הישיבה (פורת יוסף) רבי יהודה צדקה זצ"ל, אמר לי: "דע לך, הכרתי שני צדיקים בדור שעבר שהיו גדולי עולם, ושניהם היו מיוחדים במידת השתיקה". הראשון היה ה'חפץ חיים' - רבנו ישראל מאיר הכהן מראדין, שהיה מסתיר את עצמו ונוהג בצניעות ובענווה יתירה. הוא נהג ללכת למכור ספריו, איש לא ידע שהוא עצמו כתב את ה'משנה ברורה'. אנשים היו מכנים אותו 'מוכר הספרים'... הוא גם היה נראה פשוט, בלי שום פריט לבוש רבני. פעם ארע שנסע בעגלה, ותוך כדי נסיעה הזכיר העגלון את ה'חפץ חיים' ודבר בשבחו. ה'חפץ חיים' שמע את דבריו והגיב בביטול: "נו, גם כן צדיק"... העגלון נחרד, כיצד מדבר הנוסע שלו? איך הוא פוער את פיו נגד קדשי ישראל? הוא גער בו: "שתוק, וכי יודע אתה מיהו החפץ חיים?" והנוסע המשיך להתחפף: "הוא בשר ודם, כמוני וכמוך"... העגלון לא יכול לשאת יותר את הזלזול, וזרק אותו מן העגלה באמצע הדרך...

בשבת שלאחר מכן, הגיע העגלון לשבות בעיר מסויימת. הודיעו כי ה'חפץ חיים' יבוא לדרוש שם, ובהתרגשות גדולה המתינו כולם לדרשתו. כשראה העגלון, כי הדרשן הוא לא אחר מאשר הנוסע שאותו זרק מן העגלה, התעלף במקום... ה'חפץ חיים' הנחיל לעולם כולו, את העניין של 'שמירת הלשון' והזהירות מדיבורים אסורים והוא עצמו היה סמל ודוגמא ליכולת לשתוק, להצניע עצמו ולא לומר מה שאצל כולם יוצא מיד החוצה.

האדם השני שאותו ציין רבי יהודה צדקה, היה בעל ה'כף החיים' - רבי יעקב חיים סופר זצ"ל. הוא היה יושב ולומד בבית הכנסת 'שושנים לדוד', ואף אחד לא שמע אותו. במשך קרוב לארבעים שנה, נהג לשבת ולכתוב דברים, והכל בשקט ובצנעה. "והנה" - סיים הרב צדקה - "לאחר פטירתם, שים לב מי הם 'ראשי המדברים' בעולם? ה'משנה ברורה' ו'כף החיים'... אי אפשר לזוז בלעדיהם!" אתה רוצה ללמוד 'שלחן ערוך'? - אתה פותח מיד 'משנה ברורה'. בלי זה אי אפשר להבין. הוא מביא לך את הרמ"א, את ה'מגן אברהם', את ה'חיי אדם' - ים של פוסקים ובאור הלכה, ודרך זה אתה למד על היקף הגדלות של אותו אדם צנוע, שלא דיבר על עצמו מעולם. ה'כף החיים' הותיר אחריו אוצר בלום של שמונה כרכים על 'אורח חיים', ועוד שני כרכים על 'יורה דעה' - חבור הלכתי שהוא אחד החשובים והמרכזיים ביותר לבני ספרד, ועוד ספרים נוספים.

דווקא מי ששותק - זוכה לעלות למדרגות עצומות, ולהשמיע קולו מסוף העולם ועד סופו!

[הרב בן ציון מוצפי שליטא מתוך 'דורש ציון' ויצא]

וברשיי: עול תורה.

גדולי ישראל שבכל הדורות, היו ידועים במידת הרחמים שלהם, וברגישותם הגדולה לצרכי הזולת ולרגשותיו.

רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, היה דודם של שלשה מראשי ישיבת חברון - רבי אהרן כהן, רבי יחזקאל סרנא ורבי משה חברוני. בהלווייתו של רבי איסר זלמן, עמד רבי משה חברוני ובקש לספר ספור מדהים, על אהבת התורה של דודו וכך סיפר: בארץ ישראל התנהל באותה תקופה, מאבק עקוב מדם, בין האנגלים לבין המחתרת היהודית.

בזמנים מסויימים הכריזו האנגלים על עוצר - אסור לצאת מהבית בלילה, החל מהשעה שש בערב ועד השעה שש בבוקר. חיילים בריטים פטרלו ברחובות, לפקח על ביצוע העוצר. כל אזרח שנמצא מסתובב ברחוב, נלקח למעצר או - אם נראה חשוד ומסוכן - אפילו נורה על ידי החיילים. בשעת לילה מאוחרת, ישב רבי משה חברוני בישיבה ולמד. השעה הייתה 2 בלילה, כשנשמעו דפיקות על הדלת. הוא נבהל ונחרד, הבריטים באים! מה הם מחפשים בישיבת חברון? הם חושבים שמישהו החביא כאן 'סליק' (מחבוא) של נשק?! מה יהיה? הוא בכלל לא יודע אנגלית, ואין לו דרך לתקשר איתם. הוא התפלל מעומק לבו, ובקש מה' שיעזור לו. אחר כך ניגש אל הדלת, ושאל בקול קצת רועד: "מי שם?" ואז הוא שמע קול עונה לו באידיש: "דער פעטער" (הדוד) הדוד?? תחושת רווחה גדולה הוא פתח את הדלת, ורבי איסר זלמן מלצר נכנס פנימה.

"למה הגיע הדוד פתאום לישיבה?" תהה רבי משה חברוני. "והרי יש עוצר, ומסוכן להסתובב בחוץ!"

אמר לו הדוד, רבי איסר זלמן: "ישבתי בבית עם רמב"ם קשה, והייתי זקוק בדחיפות לתרוץ על הקושיא. את מי יכולתי לשאול בשעה כל כך מאוחרת בלילה? אמרתי לאשתי: "ר' משה חברוני, האחין שלנו, וודאי אינו ישן עכשיו. הוא יושב בישיבה ולומד. אלך אליו, ונלבן יחד את הקושיא ברמב"ם."

עמדתי נדהם מגודל אהבת התורה של הדוד, אמר רבי משה חברוני בהספדו. "הוא טרח ובא בשעה 2 בלילה, בעיצומו של עוצר, מאחר שלא היה יכול להישאר בלי תרוץ על הקושיא! לאחר מכן, המשיך רבי משה וסיפר בהספד: "רבי איסר זלמן הסביר לי את הקושיא האדירה שהציקה לו. התפללתי לה' שיאיר את עיניי, ואמרתי תרוץ. רבי איסר זלמן מלצר היה מאושר. הוא פנה ללכת, אבל אני הפצרתי בו: 'דוד, בבקשה תישן כאן! מסוכן לצאת עכשיו לרחוב!' 'אני צריך לכתוב את החידוש', הוא אמר. 'בסדר, אפשר לכתוב כאן.' 'לא! אני צריך לכתוב במחברת שלי. אני לא יכול לכתוב כאן, רק בבית'. החלטתו הייתה נחושה, ומה יכולתי לעשות?! ראו מה זאת אהבת תורה! ראו עד היכן התמדתו המופלאה של רבי איסר זלמן מלצר! את כל זה סיפר רבי משה חברוני בשעת ההלוויה.

ב'שבעה', כשבא רבי משה לנחם את הדודה הרבנית, הזכירו בני הבית את הספור שסיפר בהספד.

אמרה לו הדודה: "לא כך היה המעשה... לא כך היה? תמה רבי משה חברוני. "והרי בעיני ראיתי ובאזני שמעתי. הוא בא אלי בעיצומו של העוצר..."

"נכון", אמרה הדודה, "הוא בא אליך בעיצומו של העוצר, אבל כל המעשה שונה לחלוטין! אתה סיפרת את הסיפור, כדי ללמד על אהבת התורה של רבי איסר זלמן ועל התמדתו. את זה כולנו כבר יודעים, גם בלי הסיפור שלך. הסיפור מראה את שבחו בעניין אחר".

וכך סיפרה הרבנית - אשתו של רבי איסר זלמן מלצר, על אותו מעשה: "רבי איסר זלמן כתב את חידושי התורה שלו, ואני סייעתי לו לסדר את הכתבים. הוא רצה מאד שהספר יצא לדפוס, ואני רציתי בכך עוד יותר ממנו. הבעיה הייתה, שבגלל קצב ההדפסה האיטי ובגלל העומס, בעלי הדפוס אמרו שרק בעוד חמש שנים יוכלו להדפיס את הספרים! זה היה מצער מאוד, שהרי עולם התורה זקוק לספרים של ר' איסר זלמן!"

יום אחד הודיעו לי מבית הדפוס, שמישהו ויתר על ההדפסה שלו. 'אם תביאו לי את הכתבים של ר' איסר זלמן עד מחר, בשמונה בבוקר, הכתבים יכנסו מיד לדפוס. אבל אם תבואו בשמונה וחמש דקות, התור ייפס, ותחכו עוד חמש שנים', כך הודיע בעל בית הדפוס...

בלילה הגיע ר' איסר זלמן לביתו, והרבנית ספרה לו בשמחה גדולה, שהכתבים יכנסו לדפוס למחרת בבוקר. הכל כבר מוכן ומאורגן, אין שום מניעה להביא את הכתבים להדפסה. פתאום החוויר רבי איסר זלמן. "מה קרה?" שאלה הרבנית בדאגה. "את יודעת, שהכנסתי לספר קושיא ותרוץ של ר' אהרן כהן, וגם קושיא ותרוץ של ר' חצק'ל סרנא, ורק את ר' משה חברוני לא הכנסתי".

"נו, ולכן? מה הבעיה? ר' משה חברוני הרי לא יקפיד, הוא עניו גדול..."

"אני לא יכול לפגוע פגיעה כזו", אמר רבי איסר זלמן. "אני לא אדפיס את הספר בלי קושיא של ר' משה!"

הרבנית בילה הינדא כמעט התחילה לבכות, אבל רעיון גאוני נצנץ ועלה במוחה. "תיגש לר' משה חברוני, ותשאל אותו על תרוץ לקושיא ברמב"ם, על אף שאתה כבר יודע את התרוץ. תמחק את התרוץ שאתה כתבת, ותכניס את התרוץ שלו - שיהיה זהה לשלך - ל'אבן האזל'.

ואכן, יצא ר' איסר זלמן מלצר בשעת לילה מאוחרת אל ר' משה חברוני, והגיע בשעה 2 בלילה לביתו, כדי לשמוע ממנו תרוץ לקושיא, ולהכניס ל'אבן האזל', כדי שלא יהיה חשש של פגיעה בר' משה... כזכור, היה באותו לילה עוצר, אבל העוצר לא הפחיד את ר' איסר זלמן מלצר.

הוא הגיע אל ר' משה חברוני עם 'רמב"ם קשה'. הוא אמר, שלא היה יכול לישון בלילה, והייתה זו האמת לאמיתה, וכי היה יכול לישון בעת כזאת?! הן הדפסת הספר תלויה ועומדת על חוט השערה, ובשום אופן אי אפשר להוציא את הספר, אם תהיה בכך פגיעה ח'ו בר' משה.

לאחר שהציג ר' איסר זלמן מלצר בפני ר' משה חברוני את הקושיא האדירה, וקבל ממנו את התשובה, שכבר חידש בעצמו לפני כן, הוא מיהר אל ביתו. צריך היה לערוך את הדברים מיד, כדי שבשעה 8 בבוקר כבר יהיו הכתבים בדפוס... ר' איסר זלמן היה מתמיד גדול מאוד, אמרה הרבנית בילה הינדא, "אבל הוא לא היה רק מתמיד, הוא גם היה 'מרחם על הבריות'. מאמצים גדולים מאד עשה ר' איסר זלמן כדי להיזהר מכל חשש של פגיעה ח'ו בזולת.

[מתוך הספר 'אדרבא']

"ויחי יעקב..." (מז, כח)

ה'מבינים' בבזיונות הולכים לחפש לעצמם בושות, שכן הרווח היוצא להם מכל בזיון הוא עניין משתלם ביותר; בהקשר לכך אמר רבי אלימלך בידרמן שליט"א: ה'חתם סופר' אומר ("תורת משה" פרשת נח) דבר נורא עד מאד: משה רבינו לא נכנס לארץ. היה לו 'דרכון' למאה ועשרים שנה בעוה"ז, ומאחר שמסובב הסיבות סובב שבני ישראל יהיו במדבר ארבעים שנה, נגמרו שנות חייו ולא היה ביכולתו להיכנס לארץ ישראל. מה עשה? ניגש לכיסא הכבוד ואמר להקב"ה: 'השנים שלי נגמרו, אבל יש לך שש מאות אלף איש מתי-מדבר שנפטרו בקצור ימים, תן לי מהשנים הללו!' ענה לו הקב"ה: 'אין אתה יכול לקבלן, משום שאתה אמרת: "שמעו נא המורים" - בדברים הללו חסר ב"מעביר על מידותי', לכן אינך יכול לקבל מהשנים הללו' (ואת השנים הללו קיבל פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן). אומר ה'חתם סופר': פנחס בן אלעזר סבל בזיונות גדולים מהשבטים - 'לפי שהיו השבטים מבזים אותו, הראיתם בן פוטי זה, שפָּטַם אבי אמו עגלים לעבודת אלילים, והרג נשיא שבט מישראל, לפיכך הכתוב ייחסו אחר אהרן'.

ה'מהר"ם שיק' כותב על פנחס את אותם דברים, ומוסיף שלא היה אדם בעולם המעביר על מידותיו כמו פנחס, משום שהוא נכנס במודע לתוך המצב הזה! הוא ידע שהשבטים עומדים לבזות אותו, ובכל זאת חגר את עצמו ונכנס! כשאדם שומע 'חתם סופר' כזה הוא יוצא החוצה לחפש קצת את תרופת הפלא הזו, אשר 'בזיונות' תקרא...

בזיונות במקום ייסורים ומוות

ה'רמ"ק' (רבי משה קורדוויירו זצוק"ל) אומר: אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא. באים לאדם ואומרים לו: ניתן לך ייסורים שימרקו את עונותיך. הוא צועק: איני רוצה! נטפל באשה? לא, חס וחלילה! בילדים? ה' ישמור! ניקח את הכסף? לא, אני לא רוצה! הוא צועק, צורח ובוכה, רוצה שיתכפרו עונותיו, אבל שכולם יהיו בריאים וכל הכסף יישאר. אומרים לו: אבל צריכים לעשות משהו... אי אפשר להישאר עם כל סאת העוונות הזו... לבסוף נמצא פתרון נפלא - בזיונות! באיכה (ג, ל) כתוב: "יִתֵּן לְמַכְהוֹ לְחַי יִשְׁבַּע בְּחֶרְפָּה" - תן את הלחי שלך כדי שיכו אותך, ובזכות זה תאכל ותשבוע ולא תצום, משום שבחרפה אתה מרוויח הכל! במשנה נאמר: "ולא מְצַאתִי לְגוֹף טוֹב אֶלָּא שְׂתִיקָה" (אבות א, יז). מה פירוש 'טוב לגוף'? הלא לנפש היא מהווה תועלת! אלא, אלמלא השתיקה יש צורך לטפל בגוף, וה' ישמרנו מטיפול כזה... העצה שהגוף יישאר בריא - היא השתיקה.

בירושלים הייתה אישה שכונתה 'ענטל'ה די משוגינע' - יענטל'ה המשוגעת. לא לחינם זכתה יענטל'ה בכינוי נכבד זה. ביושר גדול היא הרוויחה אותו. מנהג היה לה לעמוד בחוצות ירושלים, ולפתוח פיה כנגד העוברים ושבים. הבעיה הגדולה שהיא הייתה מדברת בטוב טעם ודעת... לא כוללם אמרה אותם דברים - למלמד אמרה מה שההורים מדברים עליו, לראש כולל מה שהאברכים מדברים עליו. כל אחד קבל בנפרד, וכמובן בקול רעש גדול. במלחמת תש"ח, כשהתעופפו פגזים, מצאה יענטל'ה משכן באותו מקלט שבו היה האדמו"ר מזוועה'ל, רבי גדליה משה גולדמן זצ"ל. כשהפגזים עפו היא הייתה שותקת, אבל כשהשתתק בחוץ, התחילו הפגזים' שלה... היושבים במקלט, שלא יכולים היו לשאת את ההתקפות שלה, החליטו שבהפוגה הבאה יחליפו לה מקלט.

מדוע לא 'ייהנו' עוד כמה יהודים ממנה?!... אבל לפני שנקטו בצעדים מעשיים, חשבו: הלא הרב'ה יושב כאן, ניגש אליו ושאל אותו אם מותר לעשות כך.

נגשו ושאלו: "האם מותר להחליף מקלט לאותה אישה, שיושבת כאן ומביישת אנשים?" אמר הרבי: "ודאי מותר, אין שאלה בכלל, רק שלפני שאתם עושים זאת, ברצוני לספר לכם מעשה מאבי, רבי שלומק'ה זוועה'לער זצ"ל: בהיותנו בגולה הייתה לי אחות, שחלתה במחלה שגרמה לה להיות במצב של סכנת נפשות, בכל פעם שהחום שלה עלה. פעם אחת טיפס החם ועלה ל-40 מעלות, ולא הצליחו להורידו בשום צורה שהיא. הילדה קדחה והרופאים שהוזעקו לא הצליחו לעזור לה, והודיעו להורי שבעוד זמן קצר תהיה הילדה בגן עדן.

אבי התעטף במעילו ורץ החוצה. קראה אחריו אמי: "לאן אתה הולך במצב כזה?" "רץ אני לחפש בזיונות", ענה לה. הוא היה ממונה על שכר הלימוד, ובמסגרת תפקיד זה ניגש לאשה מסוימת ואמר לה משהו, בתגובה היא יצאה אחריו, והחלה לצעק עליו בקולי קולות. תוך רגע התקהלו סביבו אנשים שניסו להבין במה מדובר. הוא 'נשם עמוק' את הבזיונות, ולאחר מכן חזר הביתה ואמר בהחלטיות: "ב"ה לא יקרה לה כלום!" וכך הווה. החום ירד והבת יצאה מסכנה."

פנה הרבי לשואלים: "מותר להוציא את האישה אם היא מביישת אנשים, אך הקב"ה שלח לנו אותה כמתנה, שהרי בבזיונות נפדים ממוות, הנוותר על כזאת מתנה דווקא כעת?!..." [הרב חנניה צ'צ'לק פרשת ויגש]

חזק חזק ונתחזק

בברכת התורה ברינה רון

"לְאָדָם מְעַרְכֵי לֵב וּמָה' מַעֲנָה לְשׁוֹף" [משל טז, א]

לעילוי נשמת מו"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק

מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף

מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף - ט"ו טבת: דינה בת שרה

נפתלי בן רוחה: סמי בן שמחה: גורג'י בן שמחה

אברהם בן חנה: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה

סלמן בן חבו ודוד: יעקב בן סאלם: חיים בן אסתר

אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן אחורו אברהם: יעקב בן עזיזה

אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: סמי בן חנה

משה אהרן בן מאיר יצחק: חנינה בת כמסיה: מאיר בן שמחה

מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: ג'וליה חיה בת גריסה

מרים בת עזיזה: נוראני בת מרים ורבי: כתון בת חביבה

שמחה בת סרח: חיה בת יוסף: רחל בת חנה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה: **זיווג** - זהבה בת אטו

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן מסאנה שליט"א
יהודה בן אסתר: יעקב ישראל בן גלית
אורטל בת גלית: הדסה בת מרים
דוד בן שמחה: מנחם בן עליזה: זולית בת חנה
פאולה בת דינה: זהבה בת הד'ה
מרים קרן בת רבקה: אילה בת ציפורה
שרה בת רבקה: שרה תהילה בת חנה
אברהם בן אנט: פיבי בת חביבה בן חמו
נורית בת רחל: רחל בת נוארה: גלית בת רות

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה
שושנה רייזל בת מינה
מיטל בת לילי
שמחה צביה בת רחל
יובל בן שלומית: אושר בת אורנה
הודיה בת ציפורה: רחל בת תיה
עדי בת מזל: חן בת דלילה (מצי)

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - **050-3828752**

או במייל: **Ronbarina@gmail.com**

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים
ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

כניסת השבת - 16.08
יציאת השבת - 17.20
רבנו תם (72 דקות זמניות) 17.40
(אופק חדרה)

מתוק מדבש

שנה חמישית - גיליון 184
פרשת ויחי תשע"ט

לקט חידושי תורה מתוך שיעור פרשת השבוע שנאמרו ע"י
הרב ברוך בוקרה שליט"א

פניית הכנסת ופנית המדרש 'בית יוסף' בעצת אולפנה

זמני השיעורים בשבוע הבא בס"ד:
18.45 - שיעור גמרא (מסכת מכות)
19.15 - סוגיות וחידושים בהלכות שבת
19.35 - חידושים נפלאים במוסר
יום ד' שיעור פרשת שבוע
ביהכ"נ 'בית יוסף' א. התעשייה גבעת אולגה
עצת קולגה -
15.30 - 14.30 מנחה ב- 15.30

אנה לו חכרו: 'המצלה היא להפלין את עניו לז' ע"י
חיוק והנא' הוא אדאס מלפין את פניו לז' חכרו'
*****

ויט שכמו לסבול ויהי למס עובד (מט', טו')

מדוע נאמר לשון סבל על לימוד התורה?
ביאר רבנו החפץ חיים זיע"א ע"פ משל: מעשה בסוחר
יהלומים גדול ששמע כי במדינה באפריקה ישנם
מחצבים גדולים של אבנים טובות, הוא החליט לנסוע
לשם לקנות את האבנים הנדירות בזול ולמוכרן ביוקר.
הוא לקח עמו סכום של 3,000 זהובים כדי לקנות את
האבנים ועוד 400 זהובים להוצאות הנסיעה בנוחות.
הוא הגיע למחוז חפצו, רכש אבנים טובות בסכום
שהקצה ואז פנה לשוב לביתו.

זמן קצר לפני נסיעתו פגש אותו אחד מבעלי המחצבה
ושאל אותו האם הוא מעוניין לרכוש אבנים נדירות
במיוחד במחיר זול מאוד?

'הייתי מעוניין' ענה הסוחר 'אך לא נותר לי כסף לכך'.
'הרשה לי רק להראות לך את האבנים' אמר האיש ופתח
את מזוודתו, הסוחר הביט ונשימתו נעתקה... אכן
מדובר היה באבנים ייחודיות ויקרות הרבה יותר
מהאבנים הקודמות.

לאחר מחשבה קצרה החליט הסוחר לקנות את האבנים
בחלק מהכסף שנועד להוצאות הנסיעה והוא עצמו
יחזור בדרכים קשות ובצמצום גדול.
קנה הסוחר את האבנים ויצא לדרך. בכל מקום שהגיע
הוא ישן במחסני תבן כאחד העניים.

באחד מחניותיו פגש בו אדם שהיה מכירו 'מה קרה לך?
האם ירדת מנכסך?' סיפר לו הסוחר את שאירע לו.
'כיצד יתכן?' שאל המכר 'הרי אתה רגיל לתנאי נוחות
האין אתה סובל מנסיעות קשות כאילו?'

'אכן צודק אתה' ענה הסוחר 'באמת כעת אני סובל
אולם בכל פעם שאני פותח את קופסת האבנים הטובות
שרכשתי מתמלא אני בשמחה ובתקווה שכאשר אגיע
לביתי אמכור את האבנים במחירם היקר, אתעשר
ואחיה חיי נוחות ופאר כיאה לי'.

הנמשל: היהודי ירד לעולם הזה כדי לסגל לעצמו תורה
ומצוות שהם אבנים טובות ומרגליות. לעתים זה כרוך
בויתור על הנאות קוסמות ופיתויים שעלולים לבטל
אותו מלימוד התורה, אבל כאשר האדם יחשוב על
השכר העצום המובטח לעמלי התורה אזי לבו יתמלא
שמחה ונחת מלימוד התורה גם אם לכאורה נראה
שהוא סובל ולכן נאמר 'ויט שכמו לסבול'. מתוק מדבש!
*****

כל אלה שבטי ישראל שנים עשר וזאת אשר דיבר להם
אביהם ויברך אותם איש אשר כברכתו בירך אותם (מט', כח)
בספר 'חקרי לב' לרב אריה לייב היימן (רב בית הכנסת

ועשית עמדי חסד ואמת אל נא תקברני במצרים (מז', כט')
רש"י: חסד שעושה עם המתים הוא חסד של אמת שאנו מצפה
לתשלום גמול

מדוע רק זה נחשב חסד של אמת?
התשובה היא משום שכאשר אדם עושה חסד עם אדם חי,
יש לעתים ספק האם המקבל הוא באמת זקוק או שמא
לא? אבל כאשר עושים חסד עם אדם מת כאן אין ספק
שהוא באמת מת ולכן זה נחשב 'חסד של אמת'.
ויש לשאול: מובא בגמרא (כתובות עב, א') 'מי שמספיד
יספידו גם אותו ומי שקובר יזכה גם הוא לקבורה וכו'...
ומכאן שאדם שגומל חסד עם מת יזכה גם הוא לגמול?
והתשובה מדויקת בדברי רש"י 'שאינו מצפה לתשלום
גמול' כי אף אחד לא מצפה מתי יגיע הגמול הזה...

והצנין תפילת פניו מילתא דקדוהא

נה קמציט הציצו חז' לחזר מיון, אחז עט קוצר
נשימה והנני נראה כריא. 'מה קרה?' אלא הרופא את
הכריא לחזר לפי נתקצ קפז כצרון'.
'מה אתק?' אלא הרופא והקצצן אונה 'הקפז'...
*****

וירא ישראל את בני יוסף ויאמר מי אלה (מח', ח')

רש"י: בקש לברכם ונסתלקה שכניה ממנו, לפי שעתיד ירבעם
ואחאב לצאת מאפרים ויהוא ובניו ממנשה...
הרב אברהם משה שוורץ שליט"א הביא דבר פלא (שלה לרב
ש. לוונשטיין שליט"א בשנת תשע"ד):

במהלך חיי יעקב אבינו הסתלקה ממנו השכינה חמש
פעמים וסימן כולם הוא 'ישראל' כדלקמן:

י' - יוסף. שכל השנים שנעדר מאביו לא שרתה על יעקב
רוח הקודש (רש"י לעיל לז', לג-לד')

ש' - שבטים. כאשר בא לברכם ביקש גלות להם את
הקץ ונסתלקה שכניה ממנו (רש"י מט', א')

י' - ראובן. כאשר בלבל יצועי אביו גרם לשכינה
שתסתלק מיעקב (רש"י על הפסוק 'אז חיללת יצועי עלה' מט', ד')

א' - אפרים ומנשה - שכאשר ביקש לברכם נסתלקה
שכינה ממנו (רש"י מח', ח')

ל' - לבן. כל זמן שהיה בבית לבן לא שרתה עליו השכינה
(רש"י לעיל לא', ג')

מתוק מדבש!

*****

ולבן שיניים מחלב (מט', יב')

מובא בגמרא (כתובות קיא, ב') אמר רבי יוחנן טוב המלבין
שיניים (מחייך) לחברו יותר ממשקהו חלב שנאמר 'ולבן
שיניים מחלב אל תקרי 'ולבן שיניים' אלא 'ולבון שיניים'

אלה יהודי דקדוהא: 'ומה את המלפין שנייט לחכרו
כדול' יותר ממשקהו חלב אז כל שכן המלפין את כל
פני חכרו. אז מדוע אמרו שאין לו חלק לצולאס הלא?

הגרא"א בית וגן ירושלים תלמיד רבי אהרון קוטלר זצ"ל ר"י לייקווד)
מובא ביאור נפלא אשר בעיניי הוא דבר פלא (שמעת
מידי הרב חיים כהן שליט"א):

הקדמה א': ספר תורה מורכב מפרשות (קטעים כתובים
מחולקים זה מזה) חלקן נקראות 'פרשות פתוחות' וחלקן
'פרשות סתומות'.

פרשה פתוחה: פרשה שמתחילה בשורה חדשה והפרשה
שלפניה מסתיימת באמצע שורה.

פרשה סתומה: פרשה שמתחילה באותה השורה בה
הסתיימה הפרשה הקודמת ברווח של תשע אותיות.

ה'חקרי לב' מביא כי פרשה פתוחה אינה מחוברת
מבחינה רעיונית לפרשה שלפניה ואילו פרשה סתומה
מחוברת במידת מה ברמה רעיונית לפרשה שלפניה.

הקדמה ב': מי הם השנים שבירכו לפני מותם ושניהם
חתמו חומשים?

התשובה היא: יעקב ומשה. יעקב בירך את בניו וחתם
את חומש בראשית ומשה בירך את בני ישראל וחתם את
חומש דברים.

קיים הבדל מעניין במבנה הפרשות בין ברכת השבטים
של יעקב ושל משה.

בפרשת 'יוחי' הברכות של בני השפחות גד, אשר, דן
ונפתלי הן סתומות ואילו פרשות בני לאה ורחל פתוחות.
למעט יוסף שפרשתו סתומה והיא סמוכה לברכת נפתלי
שהיה בן בלהה.

מדוע? משום שדרכם של כל אחד מבני הגבירות לאה
ורחל הייתה שונה וייחודית לו ולכן פרשותיהם פתוחות.

לעומת זאת בני השפחות היו מחוברים בדרכם בעבודת
ה' ויוסף היה מחובר אליהם ובפרט עם בני בלהה כמו
שנאמר 'והוא נער את בני בלהה וכו'...

ומדוע פרשתו סמוכה לנפתלי? משום שנפתלי הביא
להוצאתו מהבור כמובא במדרש שכאשר שמע את דברי
שמעון ולוי 'ועתה לכו ונהרגו' רץ נפתלי והודיע ליהודה
ויהודה יעץ לאחים למכרו לישמעאלים. ובנוסף בלהה
אם נפתלי הייתה האומנת של יוסף לאחר מות רחל.

מאידך, בפרשת 'וזאת הברכה' כל הפרשיות של כל
השבטים סתומות למעט פרשת שבט לוי שהיא פתוחה
ובאה מיד לאחר פרשת ברכת שבט יהודה.

הסיבה לכך היא שלאחר מתן תורה התורה היא המחברת
את אופן עבודת ה' בין כל שבטי ישראל

ורק שבטי יהודה ולוי מופרדים כיוון הם שונים מיתר
השבטים, יהודה זכה למלכות ולוי זכה לכהונה ולוייה.

והם מופרדים זה מזה כיוון שמלכות וכהונה לא יכולים
להיות יחד.

ולסיום: מי המלך שרצה להיות כהן ונענש? התשובה
עוזיהו מלך יהודה שרצה להקטיר קטורת. הכוהנים מחו
בו, הוא התעקש ולבסוף נצטרע והפסיד את המלוכה.

ומי הכוהנים שרצו להיות מלכים? בית חשמונאי כמובא
ברמב"ן על הפסוק 'לא יסור שבט מיהודה' ולכן נענשו
ונכרתו ללא שארית רח"ל.

הדבר המופלא בעיניי הוא לראות כיצד אפילו מבנה
הפרשיות בתורת ה' רומזים לתובנה כל כך יסודית
לתולדות עם ישראל.

חוק מופלא!

אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי (מח', כב')

תרגום אונקלוס – בצלותי ובבעותי. ורש"י – חכמתי ותפילתי
בגיליון 'המאיר' הובא כי קימה לתפילה בנץ החמה היא
מכה רצינית ליצר הרע לכל היום כולו. רמז לדבר 'הבא
להורגך השכם להורגו' דהיינו 'הבא להרגך' שזה היצר
הרע שאורב לאדם ומבקש להמיתו רוחנית. והתקנה היא
'השכם' בבוקר לתפילה בנץ ובכך אתה הורגו.

רמז נוסף בפסוק 'כל אשר יבוא באש תעבירו באש
וטהר' (במדבר לא, כג') היצר הרע הוא מאש וכיצד ניתן
לנצחו? התשובה היא ע"י 'תעבירו באש' א"ש ראשי
תבות 'אעירה שחר' דהיינו ע"י השכמה לתפילה
המוקדמת ביותר בשחר שהיא התפילה בנץ החמה וכך
תוכל לטהר את עצמך מהיצר הרע שהוא מאש.

ומאידך, כאשר האדם מתעצל ומתאחר בקימתו בבוקר
וכל שכן אם הוא מפסיד תפילה בציבור אזי היצר הרע
מזומן כנגדו כל היום כולו להכניעו ולאבדו חלילה.

ובענין זה סיפור מופלא על אמי מורתי גיטה בת מנטה

ז"ל (הריני כפרת משכבה):

במהלך השבעה לפטירתה של אימא ע"ה ציינו (בין היתר)
את מסירות הנפש הנדירה שלה לניקיון בית הכנסת
שאבא ע"ה היה מבוניו. בשלב מסוים אימא עברה ניתוח
ברגליה והתקשתה בהליכה. למרות זאת היא הייתה
ממשיכה ללכת במסירות נפש, להדליק נרות לצדיקים
ולנקות את בית הכנסת. אנו חששנו מאוד עליה ובפרט
לאחר כמה מקרים בהם היא נפלה בדרך לבית הכנסת.
עקב כך רכשנו עבורה מכשיר טלפון נייד והגדרנו לה
במכשיר חיוג מקוצר לכל אחד מהילדים.

בוקר אחד בשעה שלוש וחצי לערך אני מתעורר לקול
צלצול הטלפון, על הצג אני רואה שאימא מתקשרת אלי
דאגתי מאוד ועניתי 'כן אימא בוקר טוב מה קרה?'
להפתעתי לא שמעתי שום תשובה... ליבי החל לפעום
במהירות 'אימא... אימא... מה קרה?' צעקתי אך לא
שמעתי שום תשובה. בשלב מסוים שמעתי את אימא
אומרת מילים בערבית ושמעתי קול של גרירת כסאות
אך לא הבנתי מה פשר העניין והיכן אימא נמצאת.

מהר מאוד הוברר הדבר... אימא פשוט קמה בשעה
מוקדמת והלכה לנקות את בית הכנסת כי זה פשוט היה
מקור החיים שלה.

ומה היו המילים שהיא דיברה תוך כדי הניקיון? ובכן
הייתה זו תפילה שהיא חיברה כדלקמן:

'אָ צַלְתִּי חַנִּי עֲלֵיָהּ' (בית הכנסת שלי רחמי עלי)

וְאֶבְרִי לִי רַגְלֵיָהּ (והבריאי לי את רגלי)

**וְנִגְיַק סֶבַח וְלְעֲשִׂיָהּ (ואני מבטיחה שאבוא לנקות אותך
בוקר וערב)**

אצל אימא ע"ה ניקיון בית הכנסת היווה כמו עבודת כמו
כהן גדול ביום הכיפורים ותפילתה שיצאה מלב בוער
באש אהבה לקב"ה זיכתה אותה בעוד שנים רבות של
בריאות מלאים מעשים מופלאים.

שנזכה גם אנחנו לעבוד את ה' במסירות, אמן!

שבת שלום ומבורך!

דברי התורה לע"נ: אמי מורתי גיטה בת מנטה ז"ל

רחל (רשל) בת נעימה ז"ל – יונה עזרא בן צ'חלה ז"ל

להצלחת: דקל מלכה – להצלחה בכל / התורם בעילום שמו – לברכה והצלחה

יעקב ואורי ישראל – ברכה והצלחה / אהרון בן מסעודה – רפואה שלימה

אהרון ומאור בני שושנה – לסיעתא דשמיא

מאוצרות הפרשה

ועשית עמדי חסד ואמת (מז, כט)

פירש"י דחסד שעושיין עם המתים הוא חסד של אמת שאינו מצפה לתשלום גמול. ויש לדייק בלשונו של רש"י דהוי ליה לרש"י לפרש בקיצור דחסד שעושיין עם המתים הוא חסד של אמת כי הוא ללא תשלום גמול, ומדוע הוסיף רש"י שאינו "מצפה" לתשלום גמול. ויש לבאר דלכאורה קשה הרי גם לחסד שעושים עם המתים יש שכר כדאיתא במועד קטן כ"ח: דיספד יספידוניה ויקבר יקברוניה דהיינו שהמספיד יספידוהו והקובר יקברוהו, וא"כ איך אמר יעקב אבינו דהקבורה היא חסד של אמת, ולכן פירש"י שאינו "מצפה" לתשלום גמול, דבאמת יש שכר ותשלום גמול גם על הקבורה, אך איש אינו רוצה ואינו מצפה וממתין על שכר זה, שהרי כל אחד רוצה לחיות ובחרת בחיים ולא למות עבור כבוד זה שיעשו לו אחרי מותו, וכיון שעושה זאת רק עבור מצוות גמילות חסד לכן נקרא חסד של אמת.

(קהלות יצחק, הובא ביקרא דאורייתא)

הנה אביך חלה (מח, א)

לשון "הנה" הוא לשון חידוש (כמו ויהי בבוקר והנה היא לאה (כט, נה)) ויש להבין מה החידוש בדבר שיעקב חלה. וי"ל עפ"י מה דאיתא בב"מ פ"ז. עד יעקב לא הוה חולשא אתא יעקב בעא רחמי והוה חולשא שנאמר ויאמר ליוסף הנה אביך חולה בעיא רחמי והוה חולשא פירש"י שיחלה אדם לפני מותו ויצוה לביתו. וא"כ י"ל דעצם המחלה היתה חידוש כיון שעד ליעקב לא היתה מחלה. (למיסבר קראי)

וידגו לרב בקרב הארץ (מח, טז)

הרה"ג מנשה רייזמן שליט"א, הביא מספר בריתי שלום תלמיד הכתב סופר, שיעקב ברכם לאפרים ומנשה שידגו לרוב ומה טעם דימה אותם לדגים דווקא, ותי" שבשונה מכל בעל חי שיתכן ויהיה טריפה במשך חייו, לא כן הדג הטהור שלעולם לא יהיה טריפה ומיום ברייתו ועד יום מותו לא יוכל להיות טריפה גם אם ישאיר קשקשותיו במים ואפי' יפגמו איבריו הפנימיים, בכשרותו יישאר תמיד, כן יתברכו בזה העניין נכדיו וביניהם אנו זרע זרעו עד סוף כל הדורות שלא ניגע לדיק ויגדלו הנערים שלא ימצא בהם פסול לעולם, ובכשרותם וטהרתם יישארו כל ימי חייהם. (א' ב' שבפרשה)

ויברכם ביום ההוא לאמור בן יברך ישראל לאמור ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה (מח, כ)

פירש רש"י: הבא לברך את בניו יברכם בברכתם, ויאמר כל איש לבנו: "ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה". אפרים ומנשה – גדולים שבגדולים, שזכו והתעלו עד שנימנו על שבטי יה! ותמה הרב "אמת ליעקב" זצ"ל: כאשר אב יברך את בנו – כלום לא די בכך שיברכו שיהיה צדיק כמו הבן איש חי, כמו גאון עוזנו מרן החיד"א, כמו האור החיים הקדוש! ובאמת, אם אב יברך את בנו שיהיה כמוהם – הלא נאמר שהוא תופס מרובה, וזו תפילת שוא. על אחת כמה וכמה אם יברכו שיהיה כהאר"י הקדוש, או כמרן הבית יוסף. שלא לדבר על רבי שמעון בר יוחאי, או רבי עקיבא! והנה, מורה לנו יעקב אבינו לברך שיהיו כאפרים וכמנשה, לא פחות! ... ומדוע? הדבר יובן –

בסיפור. הצדיק רבי יעקב אריה מרדזימין זצ"ל הלך בדרך, ופגש באברך צעיר. נכנס עימו בשיחה, ושאל: "מה הן שאיפותיך, אברך?" ענה הלה: "איני נושא עין לגדולות, הלואי ואהיה יהודי פשוט!" נתן בו הצדיק עיניו, ואמר: "שמע נא, אני בצעירותי רציתי להיות כהבעל שם טוב הקדוש זצ"ל, ולבסוף הייתי ליהודי פשוט. אתה, שמלכתחילה רוצה להיות יהודי פשוט – מה יצא ממך...? וזו גם התשובה לשאלתנו: אם האב ירצה לחנך בן מושלם, כאפרים ומנשה, יש סיכויים שהבן יהיה ליהודי טוב, אשר יסב רוב נחת להוריו. אבל אם מלכתחילה יסתפק בהיותו "יהודי פשוט", ויחנכו מראש לבינוניות – מי יודע לאן יגיע... (מעייין השבוע)

נפתלי אילה שלחה הנתן אמרי שפר (מט, כא)

בתרגום אונקלוס באר את ברכת יעקב לנפתלי: שדותיו יעשו פרות והכל יהיו מודים ומברכים עליהם. ויש להבין במה התיחדה ברכת פרותיו של נפתלי, הלוא על כל הפרות אנו מברכים?

באר הרא"ה בשם רבו רבי יצחק הלוי: בגמרא (ברכות מ"ד). מבואר כי אין מברכים על פרות הנאכלים עם הפת, אלא אם הם מ'פרות גינוסר', שבגלל מתיקותם הרבה אינם נפטרים בברכת הפת. נפתלי התברך בכך שגינוסר (השוכנת על שפת ים מנחת) נתתן בחלקו, וכיון שפרותיה מתוקים ביותר יברכו עליהם אף אם הם נאכלים עם הפת, שלא כשאר הפרות. תרוץ נוסף לכך אמר ראש ישיבת חכמי לובלין, הגאון מקוז'יגלוב: הלכה היא בידינו שחובת ברכות הנהנין הנה מדרבנן, אולם במירון, עירו של רשב"י, יש לפסוק הלכה כרשב"י (וזהו עקב רע ב) שברכות הנהנין הנן חובה מן התורה. ועל כך השתבח נפתלי. שבמירון השוכנת בחלקו חלה חובה מן התורה לברך ברכות הנהנין, שלא כשאר המקומות שבהם נוהגת חובה זו רק מדרבנן. (פרוש הלכות לראה ברכות פד, שו"ת ארן צבי סימן כז)

ויראו אחי יוסף כי מת אביהם ויאמרו לו ישיטמונו יוסף (ג, טז)
איתא בפירוש רבותינו בעלי התוס' על התורה דכיון שחזרו מלקבור את אביהם ועבר יוסף על הבור שהשליכוהו בו אחיו אמר ברוך שעשה לי נס במקום הזה, אמרו עדיין שנאה טמונה בלבו, ובפירוש החיד"א שם כתב דכן איתא במדרש. וקשה מדוע כתבו "שחזרו" מלקבור אביהם, ואמאי לא הזכירו שבירך בהליכתו, ואין לומר דלפני הקבורה הוי אונן ואינו יכול לברך, כיון דכתב הרמ"א (יר"ד ס"י ש"מ"א סעיף ג') דהנושאים את הנפטר מהלך ב' ימים מחויבים במצוות, וכאן הרי היה מרחק רב בין מצרים לא"י. וי"ל עפ"י מה דכתב במעבר יבוק דכשחוזרים מבית החיים אין לילך באותה דרך, וא"כ י"ל דבהליכתם לא הלכו דרך אותו הבור, ורק בחזרתם כשהלכו בדרך אחרת רק אז עברו דרך הבור, ולכן רק אז בירך יוסף, ועל כרחק מוכרחים לומר כהמעבר יבוק דלא חוזרים בדרך שהלכו בה, דאם גם בהליכתם ראו את הבור שוב לא היה יכול יוסף לברך, אף אם נומר דאונן אינו מברך אף כשמובילים את הנפטר בדרך רחוקה של כמה ימים, שהרי ראה את הבור תוך ל' ושוב אינו יכול לברך (פרדס יוסף, הובא ביקרא דאורייתא)

"בחרבי ובקשתי" - התפילה היא שניצחה!

בספר "תפארת שמשון" לגר"ש פינקוס זצ"ל, מבואר עד כמה גדול כוחה של תפילה בדמעות: בשנת תשל"ז רצתה הממשלה לחוקק חוק המתיר הפלות. מי שיהיה כשר המשפטים אז, שמואל תמיר ז"ל, היה מראשי התומכים בחוק זה, אשר הוא כמובן מנוגד לדעת התורה. לכן, כחלק מן המאבק של הח"כים החרדים בחוק, הוחלט על שיגור משלחת אל השר ולנסות לשכנע אותו לשנות את דעתו. בין חברי המשלחת היו רבי מיכל שטרן, רבה של "עזרת תורה", ורבי רפאל לוין, בנו של הצדיק רבי אריה לוין זצ"ל. מאחר שהרבנים ידעו כי רבי אריה לוין היה אהוב מאוד בקרב חוגי הלח"י והאצ"ל, אשר שר המשפטים נמנה עליהם, הם קיוו שהימנותו של בנו על חברי המשלחת תדבר אל ליבו של השר. יומיים לפני הפגישה המיועדת, התקשר רבי רפאל לוין אל כל חברי המשלחת ושח להם: "דעו, כי פגישה זו היא פגישה גורלית מאוד! לקחנו על עצמנו משימה כבדה מאוד, ומי יודע אם נצליח לעמוד בה?! אנחנו חייבים לקרוע את השמים בתפילות! אנו מוכרחים לעשות מאמצים כבירים בתפילה, משום שאין לנו שום סיכוי... וכי מדוע שיקשיבו לנו?" ואכן, תפילות רבות הושקעו למען מטרה זו, ובהגיע השעה המיועדת צעדו חברי המשלחת כשתפילה על שפתותיהם אל ביתו של שר המשפטים. בתחילתה של הפגישה התבקש כל אחד להציג את עצמו. כשאמר רבי רפאל את שמו, וציין את שם אביו, נהרו פניו של שמואל תמיר והוא אמר: "הו, רבי אריה הוא הרי הרב שלנו!" וכיבד את רבי רפאל להציג את בקשתם לפניו. רבי רפאל ביקש לספר לו סיפור קטן שאירע עם אביו: באחד הימים נקשו על דלת ביתו שני בני זוג אשר חזותם החיצונית העידה עליהם שאינם שומרי תורה ומצוות. משנכנסו פנימה שטחו לפניו את שאלתם: זה לא מכבר הרתה האשה, ובעלה, אשר החליט כי לימודי הרפואה שלו אינם עולים בקנה אחד עם הולדת ילדים, מבקש שהיא תפיל את עובריה. האשה מתנגדת לכן בכל תוקף, ומאחר שנתגלעו ביניהם חילוקי דעות אלו, הם החליטו לגשת אל רבי אריה לוין כדי שיכריע בנידון. ישב רבי אריה שעה ארוכה עם בני הזוג ותיאר להם את גודל המעלה בהבאת ילד יהודי לעולם... והוסיף לדבר על ליבם כשהוא פורט על נימים רגישים ומתאר עד כמה יועיל להם בן זה לעת זקנתם... דבריו היוצאים מן הלב נכנסו ללב הבעל, והוא החליט לקבל את דעת הרב ולהימנע מהפלה. רבי רפאל לוין הרים את עיניו אל שר המשפטים, שמואל תמיר, ואמר: "המשכו של הסיפור היה, כעבור חודשים אחדים נולד לבני הזוג בן, ושמו נקרא בישראל: שמואל תמיר..." שר המשפטים נדהם. הוא מיהר להתקשר לאמו ושאל אותה: "האם כך אכן התרחשו הדברים?" מעבר לקו ענתה לו אמו בהתנצלות: "אכן כן, עליך להבין אותנו, הזמנים אז היו אחרים... קשים מאוד..." הוא ניתק את השיחה באומרו לחברי המשלחת: "אל דאגה. כל עוד אני הוא שר המשפטים חוק זה לא יעבור בכנסת!" כאשר יצאו הרבנים המרוצים החוצה, שאל רבי מיכל שטרן את רבי רפאל לוין: "הרי הסיפור הזה היה ידוע לך גם לפני שלושה ימים, כבר אז ידעת שיש בידך את הקלף המנצח. ואם כן, למה צלצלת אלי וביקשת שאתפלל? למה סבור היית שהמצב הוא כה קשה וצריכים להתפלל. והרי 'נשק יום הדין' היה בידך!" השיב לו הרב לוין: "סיפור פה, סיפור שם... אך לולי התפילות לא הייתה לנו שום הצלחה! חושב אתה שהסיפור הצליח? לא ולא! דע לך, כי התפילה שלנו ניצחה ובלעדיה לא היה הסיפור, מוצלח ככל שיהיה, משיג את מטרתו!"

פינת ההלכה

"בקברי אשר כריתי לי" - מי זוכה במטמון שנמצא בקבר?

שאלה: מעשה ביהודי שקנה לעצמו חלקת קבר בעורו בחיים. והנה, כעבור כמה שנים נפטר האיש בשם טוב מן העולם, וכאשר חפרו אנשי החברה קדישא את החלקה לקראת הקבורה, מצאו שם מטמון עצום - יהלומים נוצצים ומטילי זהב... ככל הנראה, גנב הטמין שם את המטמון, ולא שב ליטול אותו, וכעת נתעורר ויכוח מעניין בין בני הנפטר לקברנים. בני הנפטר טענו כי המטמון שייך להם, משום שאביהם שרכש את החלקה זכה בו ב"קניין חצר", שהרי הלכה בדינו, שחצרו של אדם קונה לו (חפצי הפקר הנקלטים בתוכה), אפילו שלא מדעתו, וא"כ כבר בחייו זכה האב באוצר, ועתה שנפטר, עובר האוצר בירושה לבניו. לעומתם טענו הקברנים, כי זו לא נקראת "חצר" של הנפטר שזוכה עבורו, וכי הוא הבעלים על האדמה הזו? ...!

תשובה: שאלה זו הציע רבי יצחק זילברשטיין שליט"א לפני רבינו ניסים קרליץ שליט"א, אשר השיב עליה כדלהלן: חלקת אדמה זו שייכת לקונה ראובן רק למטרה אחת, והיא להיקבר בה, ולא למטרה אחרת. ולכן הוא אינו יכול לזכות בה מדין קניין חצר, מפני שקרקע זו אינה שייכת לו לכל השימושים!

"ישוב לאדמתו" בשולי הדברים, נציין פנינה יקרה המופיעה בקונטרס תפילה ורפואה: הפסוק בתהילים (קמ"ו ד') אומר: "אל תבטחו בנדיבים, בכך אדם שאין לו תשועה, תצא רוחו ישוב לאדמתו, ביום ההוא אבדו עשתונותיו". נשאל רבי חיים קניבסקי שליט"א: מהו "ישוב לאדמתו", וכי האדמה היא שלו? ! והשיב על כך: על פי המבואר במדרש תנחומא (פר' פקודי סי' ג'), שלפני יציאת העובר ממעי אמו, מטייל עמו המלאך, ומראה לו את המקום שהוא עתיד למות בו, ואת המקום שהוא עתיד להיקבר בו. וממילא זהו "לאדמתו" - לאותה אדמה שנגזר עליו מירחי קדם להיטמן בה! ! (מהעלון של הרב צולק)

חידה שבועית

קיוסק fe דני מוכרים מדבקות "צולט מוסלא" הפק. ני ילדים ניסו פנה אחר זה לאוכר, יעיה ילדו ני קליט והצמיצו על המדבקות המפוקים. לילד הראשון נתן המוכר פני חפילות מדבקות פלי פילי דבר, אק לילד השני פנה המוכר פסאלה כמה חפילות הוא רוצה. מה יכולה להיות הסיבה לכך?

תשובה לחידה השבועית: מפל. 1. בתשובות על שתי החידות 2. כתובת מלאה. 3. לתושבי פ"ת בלבד תזכורת: הכניסה להגרלה מתנה 1. בתשובות על שתי החידות 2. כתובת מלאה. 3. לתושבי פ"ת בלבד

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת ניסל להכנס הבן לעול תורה ומצוות משפחת שרייבר - אדלר להולדת הבת הנכדה משפחת סגל לאירוסי הבן **כפר אברהם:** משפחות נדב - עוקשי להולדת הבת הנכדה **בני הדר:** משפחת וסלובוים לנשואי הבן משפחת לוינגר לנשואי הבן

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאור
שבתורה

שַׁבַּת אוֹרָה

פרשת ויחי

אזהרה המורה: העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעיינים בעלון ובשאר דברים.

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

מִן הַחֶפֶץ חַיִּים נִפְגֵּשׂ פֶּעַם בְּמוֹסְקָבָה עִם נִדְבָן יָדוּעַ וְשׁוּחָח עִמּוֹ. חַתְּנֵנוּ רִבִּי הִירֵשׁ לִוְיֶסֶן נִיסַח בְּאוֹתוֹ זְמַן מְבָרֵךְ דַּחוּף וְעִשָּׂה מֵאֲמָץ לְחֹסֶךְ בְּמִילִים כָּדֵי לְחַסֹּךְ בְּהוֹצָאוֹת הַתְּשׁוּלָם. אֵמַר מִן הַחֶפֶץ חַיִּים: תִּרְאוּ כִּמָּה אֲנָשִׁים מְדַקְדָּקִים בְּנִיסוּחַ מְבָרֵךְ וְסוֹפְרִים כֹּל מִלָּה וּמְלֵאָה. וְלִמָּה? מִשּׁוּם שֶׁהֵם יוֹדְעִים שֶׁכֹּל מִלָּה עוֹלָה לָהֶם כֶּסֶף. אִם בְּכֶסֶף כֶּכָּה מְדַקְדָּקִים הַבְּרִיּוֹת, עַל אַחַת כִּמָּה וְכִמָּה יֵשׁ לִסְפּוֹר כֹּל מִלָּה אִם זֶה נִוֹנֵעַ לְאִיסוּרֵים חַמּוּרִים וּפּוֹנֵעַ גַּם בְּמִמוֹנוֹת וּלְפַעֲמִים גַּם בְּנַפְשׁוֹת. (תְּנוּעַת הַמִּסֵּר ח"ד)

רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, בגאונותו השתמש איך לעודד ולשמח ולעשות נחת רוח לאנשים. חז"ל אומרים: מאן דבעי למיהוי חסידא לקיים מלי דנזיקין, הכוונה היא: כי מי שרוצה להגיע למעלת החסידות צריך קודם להיות זהיר שלא לגרום היזק לחברו ואח"כ יכול להגיע לחסידות. שומעים מהרבה אנשים שמתיימרים שיש להם אהבת ישראל ובכל זאת אין להם רגש להיות זהיר להרגיש צער דק של חברו כמו שראינו אצל רבי איסר זלמן. זהו יסוד משיטת המוסר של רבי ישראל מסלנט זצ"ל. חבל ששיטת המוסר לא נתפשטה בין שכבות העם אלא נשארה רק אצל יחידי סגולה כמו רבי איסר זלמן וכדומה. שיטת המוסר היא: כי שום צדקות וחסידות לא יכול להתיר פגיעה בחברו. בטוח אני, אילו שיטת המוסר מיוסדו של רבי ישראל היתה מתפשטת בכל העם, לא היינו רואים כל כך הרבה שחיתות בישראל, אשר בגללה בושח תכסה פנינו. אילו הרבה אנשים היו מתנהגים בין אדם לחברו כמו שהתנהג רבי איסר זלמן בכל הזהירות, היה הדבר משפיע על כל העם. (דרכי מוסר)

על רבי אליהו לופיאן זצ"ל מסופר שכאשר הגיע פעם לביתו, ראה שעוזרת הבית סיימה זה עתה את שטיפת הריצפות. עמד וניקה את נעליו בקפידה מרובה לפני הפתח. ולא נתקדרה דעתו, עד אשר עמד על רגל אחת וברק היטיב את סולית הנעל, אם לא נשאר בה לכּוּךְ, ואחר כך עמד על רגלו השנייה, וברק את הנעל האחר. ורק לאחר בדיקות אלה נכנס לביתו. הדבר עורר את התפעלות העוזרת, שאמרה, שמימה לא ראתה אדם שידקדק כל כך ב"בין אדם לחברו", כי הבינה שחשש רבי אליהו שמא יגרום לה צער אם יתלכך הבית, שאך זה עתה עמלה עליו לנקותו (לב אליהו)

היה זה בשנותיו האחרונות, של המשגיח רבי אליהו דסלר זצ"ל בעל ה"מכתב מאליהו" בהיותו בארץ ישראל, באחת הפעמים בהן הוזמן למסור שיחה בבית המוסר בתל אביב, רבי אליהו הקדיש את שיחתו לנושא של תוקף השפעת הסביבה, ולקראת סיומה - הפנה שאלה אל ציבור בעלי-הבתים המאזינים: "כיצד הנכם מסוגלים להתגורר בעיר זו, בין אנשים מחולי שבת ושאר מרעין בישינ? ". הדברים נפלו על המאזינים כרעם ביום בהיר. הם לא האמינו למשמע אונם. האם הוא דורש מהם לעזוב לאלתר את מקום מגוריהם? אך עד מהרה התחוור להם לאן חותר בדבריו... שכן מיד הוא המשיך והסביר, כי הסביבה משפיעה - כאשר נגרדים אחריה, אבל אם קבוצת אנשים - למשל מיתל אביב' - מתאגדת לכדי חבורה אחת, הרי שממילא מפיקים אותם אנשים את עצמם מלהגרר אחר ההמון, שהרי הם אינם חלק מציבור תושבי 'תל-אביב' - אלא חלק המ'איגוד' המיוחד שלהם. ובכן, סיים רבי אליהו: "אם אתם מתאגדים לבוא ל'בית המוסר' בקביעות - יש לכם על מה לסמוך, אולם אם לאו..." (מחנך הדורות)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

וַיִּקְרְבוּ יָמֵי יִשְׂרָאֵל לְמוֹת ... וְעֻשֵׁית עֲמֻדֵי חֶסֶד וְאַמָּת: חסד שעושים עם המתים הוא חסד של אמת שאינו מצפה לתשלום גמול וז'ל(רש"י) לכאורה, הרי גם לחסד שעושים עם המתים יש תשלום גמול וכמאמר ז'ל(מויק ב"ח) דיספד יספדוניה, דיקבר יקברונו (הסופד לאחרים - מספירים אותו לאחר מותו, הקובר זוכה לקבורה). אלא, דייק רש"י בלשונו כשאמר "שאינו מצפה לתשלום גמול" כלומר, ודאי יש ויש תשלום גמול גם לחסד שעושים עם המתים, אלא שאין שום אדם מצפה לתשלום גמול זה ורוצה בו, ואדרבה כל אחד מצפה שיזכה ויחיה לאורך ימים ושנים. (הגיד ר"ב הכהן אבי"ד בסוליש)

וְעָתָה שְׁנֵי בְנֵי הַנְּזֻלִּים לָךְ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד בֹּאֵי אֶלְדָּ מִצְרַיִםה לי הם אפרים וּמְנַשָּׁה פְּרֻאֹבֶן וְשֹׁמְעוֹן וְיִחְיִי לֵי: יעקב בחר בבני יוסף מחמת רום מעלתם, כי שאר הנכדים שנולדו במקום טוב והתחנכו לאורם של השבטים ובצל קורתו של יעקב אין להתפעל כל כך, אולם מנשה ואפרים שגדלו במצרים בסביבה של טומאה ועבודת אילים, במקום שהרוחניות ירודה ביותר, ועם כל זאת היו צדיקים וקדושים ויראת ה' על פניהם, מכך התפעל יעקב ושמח, כי הבין שכל הכוחות הללו של אפרים ומנשה להתגבר על כל מיני נסיונות בארץ נכר הם, מפרי חינוכו ולכן אמר "לי הם" (ירושלמי)

וַיְבַרְכֶם בְּיוֹם הַהוּא לְאֵמֹר קָדְ יַבְרֹךְ יִשְׂרָאֵל לְאֵמֹר יְשׁוּבָה אֱלֹקִים בְּאֶפְרַיִם וּכְמִנְשָׁה: הבה לברך את בניו יברכם בברכתם, ויאמר איש לבנו ישיבך אלקים כאפרים וכמנשה (רש"י). וצריך להבין מה המיוחד בברכת אפרים ומנשה יותר משאר הנכדים שדוקא בה יברך אב את בנו? אלא יסוד תורתנו הקדושה היא, שלא יתגאה אדם על חבירו ולא יקנא בו, ואם כן משראה יעקב אבינו כי למרות ששיכל את ידי והקדים את אפרים הצעיר לפני מנשה, בכל זאת אפרים לא נתגאה על מנשה, ומנשה לא קנא באפרים ונשארו אוהבים כמקודם, אמר שיהיו כלל בני ישראל כמותן ללא גאווה וקנאה (אגרא רבלא)

וַיִּשְׂאוּ אֹתוֹ בְּנֵי אֲרֻצָּה פִּנְעוּ וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּמַעְרַת שִׁדָּה הַמְּכַפְלָה אֲשֶׁר קָנָה אֲבָרָהם אֶת־הַשֵּׁדָה לְאַחֶזְתָּקְבַר מֵאֵת עֶפְרָן הַחִתִּי עַל־פְּנֵי מִמְרָא: כאשר באו השבטים ממצרים לקבור את יעקב, בא עשו ואמר: מקום הקבורה שיד לי, השיבו לו כי יעקב קנה ממנו עם הבכורה גם את חלקו במערת המכפלה, אמר עשו הרואי לי שטר מכירה אולם השטר נשאר במצרים. החליטו השבטים לשלוח את נפתלי קל הרגלים אל מצרים להביא את השטר, "חושים בן דן" היה חרש ולא שמע כלל את הויכוח בין השבטים לעשיו בעודם ממתנים לנפתלי, שאל חושים מדוע מחכים ולא קוברים את סבא? השיבו לו כי עשיו מעכב והם מחכים לנפתלי שיביא את שטר המכירה ממצרים, אמר חושים, ועד שיבוא נפתלי יהא אבי אבא מוטל בבזיון? נטל מקל, הכה על ראש עשיו ודרגו. (ע"פ סוטה י"ג) שואל רבי חיים שמואלביץ מדוע חושים קינא לכבודו של יעקב יותר מן השבטים כולם? האם לא חשו כולם בבזיונו של אבי אבא ואת ועור מדוע הדיגשה הנמרא שחושים בן דן היה חרש? אלא כל בני יעקב שמעו את טיעונו עשיו עמדו והתוכחו ונשאו ונתנו עמו, ותוך כדי כך הסתגלו ל כך שיעקב אביהם מוטל במסתו, אט אט קהא אצלם רגש הבזיון, אך חושים בן דן אשר אזניו היו כבדות ולא שמע את הדיון כלו כיון שפנתאום הסתבר לו כי עשיו גורם לבזיון סבו הקדוש מיד בעדה בו קנאת כבודו וקם ועשה מעשה. הקדוש ברוך הוא נטע בכולנו מידת הסתגלות, לעתים קרובות מדה זו טובה, בזכותה יכול אדם לעמוד במצבים קשים, להתמודד עם אי נוחות ואפילו צער וכאב, אך לעיתים היא עומדת בדרךנו למכשול, האדם מסתגל למצב של בדיעבד ואפילו למצבים שליליים שבכווח לתקנם, וכאשר מתעוררים אהנו להשתפר ולתקן אט אט אהנו מסתגלים לימי עליה אלה אש ההתלהבות דועכת, לכן מוטל עלינו לשמור על אש התעוררות לקדושה ולתיקון המידות ללבנותה שלא תדעך, ואם נעשה כך נראה ברכה בכל דרכינו. (שיחת מוסר)

סיפור מההפטרה

וְשִׁמְרָתָ אֶת מִשְׁמֶרֶת ה' אֱלֹהֶיךָ לְלֶכֶת בְּדַרְכֵי וְלִשְׁמֹר חֻקֵּי וּמִצְוֹתָי וּמִשְׁפָּטָי וְעֲדוּתָי כְּכַתּוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה לְמַעַן תִּשְׁכַּל אֶת כָּל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה וְאֵת כָּל אֲשֶׁר תִּפְגַּח שָׁם: בספר "הכל לאדון הכל" מספרת בתו של רבי יעקב יוסף הרמן על דבקותו של אביה בקיום המצוות ובשמירת השבת: אבא ואמא יצאו למסעם לארץ ישראל בקיץ תרצ"ט. הם היו אמורים לעגון בנמל חיפה ביום רביעי. נעשו עבורם סידורים לשהות מספר ימים בביתם של הרב אלפא ורעייתו בחיפה. בהיותם בלב ים, קיבל רב החובל הוראות להפליג בנתיב עוקף מחשש שמא מוקשו מימי הים התיכון מפאת המלחמה העומדת בפתח. במקום להגיע, כמתוכנן, ביום רביעי, עגנה האנייה בנמל ביום ששי, שעדיין אחת לפני השקיעה. שעות אחדות קודם לכן, פרצה מלחמת העולם השנייה, עם פלישת גרמניה לפולין. "מגבירי קול" האיצו בנוסעים לעזוב מיד את האנייה. כל המטענים יפורקו על הרציף, והנוסעים אחראים לפנותם במהירות האפשרית. מהומה שלטה בכל: אבא ואמא היו מודאגים ביותר. איך יוכלו לטפל במטענם, כשעליהם לעזוב מיד את הנמל, כדי להגיע בעוד מועד לפני כניסת השבת, לביתו של הרב אלפא? אבא חיפש את המזוודה שהכילה את ספר התורה ואת הטלית והתפילין שלו, ואמא לקחה רק את תיק היד. הם פילסו דרכם ברציף ובקשו לראות את הקצין האחראי. קצין אנגלי גבה קומה האזין להסברו של אבא: "מעולם לא חללתי שבת. להגיע לארץ הקודש וחלל את השבת כאן, לא בא בחשבון". דמעות שטפו את לחייו של אבא. הקצין ענה בקיצור נמרץ: "רבי, פרצה מלחמה! עליך לקחת זאת בחשבון." "רק חתום על דרכונינו והרשה לנו ללכת, ניקח את מטעננו עם צאת השבת", בקש אבא. "זה בלתי אפשרי. אנו מפנים את האנייה ומשאירים את החבילות על הרציף. כשעוזבת האנייה את הנמל, חייב גם הרציף להיות מפונה." "לא איכפת לי מחפצינו. רק החתום את דרכונינו כדי שנוכל לעזוב". הקצין הסתכל באבא במבט מוד: "כמה מזוודות יש לך?" "ששה עשר ארגזים בתא המטען ותשע מזוודות בתאנו". "האם אתה מבין, שברגע שאתה עוזב, ישאר מטענך על הרציף מבלי שמישהו יהיה אחראי עלי? עד מחר בערב לא ישאר זכר לחפציך. הערבים ישדרו את הכל", אמר הקצין בהדגשה. "אין לי כל ברירה. השבת כמעט נכנסת. עלינו להגיע העירה בזמן. אנא, אנא, רק החתום את דרכונינו והגן לנו ללכת", קולו של אבא עלה נואשות. הקצין, בהשתאות, קרא לקצין אנגלי אחר: "החתום את דרכוניהם והרשה להם ללכת. הרב הזה מוכן לאבד את כל חפצינו ובלבד שיוגיע העירה עם כניסת השבת שלהם". הקצין השני הביט באבא בתדהמה, כשהחתום את דרכוניהם אבא, אוחז במזוודה שהכילה את ספר התורה אמא מחזיקה בתיקה, השיגו מניית והגיעו לבית הרב אלפא בדיוק בזמן כדי להדליק נרות שבת. במשך כל השבת היתה רוחו של אבא מרוממת. שוב ושוב אמר לאמא: "ה' עושה כל דבר למעני. מה אוכל אני אי פעם לעשות עבודו? סוף סוף נפלה לידי הזכות לקיים את מצות "ובכל מאורך", ולקדש את שמו". במוצאי השבת, עם תום שבעים ושתיים דקות לאחר השקיעה, ולאחר שעשה אבא הברלה, אמר אליו הרב אלפא: "הבה נלך לנמל. יתכן שעדיין נמצא שם כמה מארגוניך". אבא ואמא לא היו שותפים לאופטימיות זו שלו, אך הצטרפו אליו. משקברו לאיזור המואר, הצטלצל קול במבטא אנגלי: "מי הולך שם? אבא קרא: "מישהו מהנוסעים מהאניה שעגנה אתמול בשעות אחר הצהריים המאוחרות". השומר האנגלי קרב אליהם. "מה שמך?" שאל קצרות. "יעקב י. הרמן", ענה אבא. "אכן, אכן, הגיע הזמן שתופיע כאן. הובטח לי שתבוא ברגע שתשקע השמש. אחרת בכמה שעות. מפקדי הקצין איים לזכות את ראשי, אם יחסר כהוא זה מחפציך. הוא נא לברוק אם הכל בסדר וחתום על ניירות אלה. בבקשה סלק הכל מכאן במהירות האפשרית... אני תשוש לגמרי". (מורשת אבות)

ועל הכל...

"פרפראות"

בקהילה גדולה בהונגריה שרבה נפטר באופן פתאומי, מינו מוקידי הרב, את בנו הצעיר של הנפטר למלא מקום אביו ברבנות, למרות שלא היה ראוי לכך. שאלו הבעלי בתים: ומי יפסוק שאלה? השיבו: נקבל דיין, ומורה צדק. שאלו עוד: ומי יעשה דין תורה השיבו: נקבל אב בית דין. הוסיפו לשאול: ומי יגיד דרשה והשיבו: נקבל מגיד משרים. בסופו של דבר האב בית דין היה לא יצלח, הדיין לא ידע לברר הלכה והמגיד היה ערל שפתיים. על זה אמר האדמו"ר מדעש: משל למה הדבר דומה, ליהודי מוארשא שהלך ברחוב עם יהודי מחלם, ובידי החלמאי היתה מטרייה. התחיל גשם יורד, אמר הוורשאי לחלמאי: פתח מטרייתך! אמר החלמאי: אין בה תועלת, היא כולה קרועה. שאל היהודי מוורשא: אם כן למה יצאת במטרייה? השיב החלמאי: סבור הייתי שלא ירד גשם... (עולמו של אבא)

"ענין של טעם"

טעם שנקראו כל ישראל בשם "יהודים" ואשה נקראת "יהודית", על שם שבט יהודה, אף על פי שלא כולם משבט יהודה אלא משבטים אחרים, לפי המובא במדרש רבה, ויחי, על הפסוק: "יהודה אתה יודוך אחיך" שכל ישראל יהיו נקראים על שמך ועל כן מאותה הפרשה ואילך מתרגם המתרגם על העבריות יהודיות. (ספר המעשים החדש)

"מפי כתבם"

אחד מראשי הישיבות שליט"א אמר לי בחמימות בזה הלשון: תודה ויישר כוחכם הרב אינפלד בהערתכם בדין ברכת המזון שצריך לברך כתפילת שמונה עשרה, ובפרט בברכת המזון שיש ארבע ברכות ארוכות ואיך יתכן שלא זוכרים כלום כלום!!! אף פעם לא נשמע לי זה כל כך, (נישט דער הערט דיא הלכה" כלשונו), התחלתי לברך יותר טוב ברכת המזון, ואחד התוכח אתי בתחילה שאולי כוונת השולחן ערוך לפסוקי דזמרה, אבל אחד שעיינ שנית אמר לי שאני מאד צודק, ויש להוזהר בברכת המזון כמו בשמונה עשרה ממש והודה לי על כך. וידוע לי באחד הכוללים שהכריזו הלכה זו ברבים ושיש להזהר בזה. כל זה ראיתי לחובה לעורר שיקפידו לברך בלי כל הפסק ושום תנועה בברכת המזון, משום שראיתי רבים שאין מקפידים בזה, ועושים כל מיני תנועות וזמזומים בברכת המזון, ואין יודעים דין זה. ותי"ח גדול הורה לי על ההלכה הזו שאמרת לי, ואמר לי שלא שם לב לזה, ולא ידע ולא שמע זה מעולם. ובן הרבה לא יודעים זה, לא פעם קורה שתלמידים באים אלי בשאלה שאינם זוכרים אם ברכו ברכת המזון, ואמרת להם שאיני מבין איך לא זוכרים? והרי יש לברך כתפילת שמונה עשרה, ובפרט בברכת המזון שיש ארבע ברכות ארוכות, ואיך יתכן שלא זוכרים כלום!! והתשובה, שלא מברכים כהוגן... אלא בלי שום דקדוק וכוונה, ובחטף ובקלות ראש. ראיתי אנשים שנגשים באמצע ברכת המזון כשהטלפון מצלצל, ואומרים הלא... נו... וכן נגישים לדלת לפתוח כשמצלצלים או דופקים בדלת, ובוודאי שהוא שלא כדן, ואסור לעשות שום דבר בברכת המזון כמו בתפילת שמונה עשרה, וכמו שנתבאר. ומצוה לפרסם הלכה זו ברבים. (מנחת נתן)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן פת של היתר שנאפה על ידי ישראל ויהיה אסור באכילה **תשובה:** פת שנילוש עם חלב אסור לאכול אפילו בפני עצמה משום גזירה שמא יאכלנה עם בשר. (דברי חכמים וחיזוקים)

מפתגמי אור יתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

קבל את האמת ממי שאמרה. (הרמב"ם)

יש אנשים המזכים את האמת לכל העולם פרט לעצמם. (האדמו"ר מקוצק)

כמה שהאדם "משלם" בעד התורה, כן הוא מקבל ממנה. (הסבא מנובהרדוק)

אחד השבת

כניסת שבת: 16:22
שקיעה: 16:44
צאת השבת: 17:23
דבנו תם: 17:58

הזמנים ל"פי
אופק נתיבות

העלון מופץ באלפי עותקים בארץ ובעולם
מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

בהרצאת בוקדש, לקראת העלון המיוחד שיצא א"ה לקראת
הילולתו של סידנא בבא סאלו זיע"א, אנו מבקשים עקרו אננו
הנכבדים, אם יש באעתזתזכם שיפור חזק על הצדוק, נשמח
לפרסמו מעל דפי העלון, נא לשלוח בשבוע וחצי הקרובים!!
למקס - 08-9941870 | למייל - or7148454@gmail.com | זיע"א

ביתן התפילה, וספר חנה
אין לקרוא את העלון

האלון נחשב לאלו נשואיו: מנהג בת נשואיה - לכתוב וספר חנה - לכתוב

דיון הלכתי בשולחן השבת

שאלות ותשובות אשכוליות שהועלו
על שולחן של גידול ישראל שפי"א
מחבר: יצחק עמית

השכיר מחסן במחיר זול מחמת חוב שהיה לו

שאלה לדיון: מעשה באדם שקנה דירה מקבלן, ועם
גמר בניית הדירה עדיין היה חסר לו מדמי הדירה סך של
כשישים אלף ש"ח, והקבלן הסכים למסור לו את
המפתחות לדירה ולזקוף עליו את החוב במלוה לכמה
חודשים. לאחר מכן ביקש הקבלן מן הקונה שישיכיר לו
את המחסן שלו להניח בו את כליו למשך שנה, והנה שווי
המחסן להשכרה הוא כאלף ש"ח, אך הקבלן ביקש לשכור
את ממנו את המחסן במאתים ש"ח בלבד, והקונה
שהרגיש הכרת הטוב כלפי הקבלן שהסכים למסור לו את
הדירה קודם גמר התשלום, הסכים לבקשתו של הקבלן.
האם יש איסור בדבר?

תשובה: יש דון בשאלה זו משני פנים: א. מצד ריבית.
ב. מצד אונאה. והנה מצד ריבית הדבר פשוט שיש איסור
גמור בדבר, ומשנה מפורשת היא באיזהו נשך [ב"מ סד,
ב]: המלוה את חברו לא ידור בחצרו חנם ולא ישכור
ממנו בפחות מפני שהוא רבית.
ואמנם אין כאן ריבית דאורייתא שהרי לא היתה קציצה
בשעת הלואה, ומכל מקום ריבית דרבנן יש כאן בודאי.
וכן הורו הגאונים הגדולים רבי נסים קרליץ ורבי חיים
קניבסקי שליט"א. וכן הסכימו הגאונים רבי גפתלי
נוסבוים, רבי מגדל שפרן, רבי שמואל אליעזר שטרן, רבי
שמאי גרוס, רבי יצחק כץ שליט"א.
ולענין דין אונאה, לכאורה תלוי הדבר במחלוקת
השו"ע והרמ"א בחו"מ [סימן רכז סכ"ט], שהשו"ע כתב:
אלו דברים שאין להם אונאה, העבדים והשטרות
והקרקעות וההקדשות. אפילו מכר שוה אלף בדינר, או
שוה דינר באלף, אין בהם אונאה. והרמ"א הגיה: וי"א
דוקא עד פלגא, אבל יותר מפלגא, כגון שמכר לו אחד
יותר משנים, הוי אונאה, ע"כ. ומכיון שכאן הוי יותר
מפלגא לכאורה יש אונאה לדעת הרמ"א, ושכירות קרקע
דינה כמכירת קרקע לענין אונאה.

מפני הפרשה

"ויברך את יוסף ויאמר"
הלא מברך היה את בניו של יוסף ולא את יוסף עצמו?
ברם, אין ברכה יותר גדולה לאבא מאשר הברכה, שיהיו בניו טובים ומוכשרים. אם "יברך
את הנערים ויקרא בהם שמי ושם אבותי" - הרי זו ממילא הברכה הגדולה ביותר בשביל
יוסף עצמו...

"ויקרא בהם שמי ושם אבותי"
כאשר הבנים הולכים, חלילה, בדרך הרע - הרי הוריהם וסביהם בושים ונכלמים,
לכשקוראים בהם את שם בניהם או נכדיהם. לפיכך ברך אותם יעקב אבינו, שיהיו ראויים
להיקרא עליהם שם אבותיהם, לבל תהי חרפה בכך אם ייאמרו, שהם הינם נכדיהם וניניהם
של אברהם יצחק ויעקב.

"אשר לקחתי מיד האמריי בחרבי ובקשתי"
בצלותי ("תפילה") ובבעותי ("רצון"). (תרגום)
מה טעם נמשלה תפילה לקשת?
כי כשם שבקשת כל מה שאדם מושך אליו יותר את המיתר - הרי החץ מרחיק יותר לעוף
וכך גם בתפילה, כל כמה שאדם מותר יותר בכוונת הלב - מרחיקה התפילה יותר לעלות
ולבקוע שחקים... (הרבי מוקדש ז"ל)

"יש שכר" - מה שיש שכר למעשיו הטובים של אדם בעולם הזה, הרי "חמור גרם" -
חומריותו של אדם, המושכת אותו אל הרע, היא הגורמת לכן, שכאשר הוא מתגבר על
החומר ועושה את הטוב - מגיע לו שכר... (אלשיך)

"וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה ויש שכמו לסבל"
"וירא מנוחה כי טוב" - אימתי זוכה אדם למנוחה אמיתית, אם "ויש שכמו לסבל" - אם
נוטל הוא על עצמו, שיוכל לסבול את הכל. אם האדם סבלן הוא - הריהו זוכה למנוחה
האמיתית... (הרה"ק מהר"ם מוורקא ז"ל, בשם כפרי אחד)

"אביך צוה לפני מותו לאמור"
היכן ציוה זאת יעקב לפני מותו?
אלא הרי אמר יעקב: "האספו ואגידה", "הקבצו" - ולא יתכן קיבוץ ואיחוד אמיתי, אלא אם
כן ימחלו זה לזה...

אפשרויות לשליחת פתרונות:
יש נשוא את הפתרונות עד יום שמיני (תשעה באב) 5 טו
יום ד', חובה לציון את כל הפיטים כדי להשתתף בתגובה)
א. במייל: 7665190@gmail.com
ב. במקס: 08-9941870
ג. בקו "אור השבת" במספר טלפון:
079-590-47-30. שבתה 2

אור התורה

חידה: איזה תנא היה מודד את ארץ ישראל לפי משקולות?
פרס החודש: 2 ספרי "כאל תערוג" - על הגר"ל שטיינמן 2 זוכים בספר הפופולארי "אור השבת"
פתרון לפרשת ויגש:
השאלה: על מה אמר רבי יוחנן "אין לי אם אמר, אוי לי אם לא אמר"?
פתרון: מקל שיש בו בית קיבוץ, לרמות את המכס (כלים, פי"ז מטי"ז)

אספורה

סיפור לעמית

סאלת ה'שס"ב בקרנ'!

ה'תשס"ג ח' תמוז 5765

להראות אהבה לבורא עולם

עובדת עם אשתי מורה שהיא רווקה, וביניהם יש עוד מורות רווקות, וקשה להם בשידוכין וקבלו כל הצוות לזכות אותה ישועה לקבל את השבת רבע שעה עשרים דקות יותר מוקדם, כבר שלושה התארוסו.

ומה היסוד של קבלת שבת מוקדם? להראות אהבה לבורא עולם. וזה מה שרבי חיים קנייבסקי אומר לכל מי ששואל ומתייעץ עימו

במקרה מצער, שצריך להראות אהבה לבורא עולם. ונכון שחמש ורבע שבת, אני מקבל שבת בחמש. וזה אהבה לבורא עולם למרות שאפשר אבל עושים מה שבורא עולם רוצה.

ובחזרה לסיפור. אמרתי שבגדול אני לא חייב לעצור לו כי זה יזכיר הרבים וכאן בורא עולם דורש אהבה, יהודי צריך עזרה- תעזור!! אמרתי לנהג מיד לעצור, והנה הוא מאותות ועוצר לאותו אדם. יצאתי מהרכב ושאלתי אותו מה אתה צריך, הוא אומר לי תביא לי שוקולד, אמרתי לו שוקולד קונים בחנות. ואז הוא אומר לי שיש לו נפילה במדד הסוכר והוא חייב שוקולד מתוק בחיפיות.

לי לא היה, אבל לנהג שהיה איתי היה לו הרבה שוקולדים והוא רץ מהר והביא לו 'אגוז' והוא נרגע

ואמר שמרגיש טוב. איך שאני בא לנסוע שוב פעם מגיח מישהו והפעם זה שוטר. "למה אתם לא שמתם משולש עצירה?!", אמרתי לו, "לפני כמה דקות הייתם צריכים להביא לפה מיטה, ואני הצלתי אותו ויש לך עוד טענות ושחרר אותנו. אמרתי לו רגע לפני ששחרר אותנו, שהכל טוב ויפה אבל הוא עיכב אותנו.

הוא שואל להיכן אתם צריכים ללכת ואמרתי לו לכיוון ירושלים דרך כביש שש, וכתוב לי ב'זווית' שבעשרים שנתעצור, אמרתי לעצמי נעצור או לא? מצד אחד מאוחר לי, יש לי ארבע מאות נשים שמחכים לי בירושלים ושמשוהו אחר יעצור לו... ובאותו רגע עלה לי הרעיון המדהים של רבי יצחק קוטנר, שאומר, מה זה חשמונאים, ומה זה חנוכה? תקשיבו טוב, ילדה שישבת בבית ואמא מבקשת ממנה לנקות את הסלון והיא אומרת בשמחה ומנקה, אמא אהבת אותה, נכון? יפה. אבל מה קורה אם הילדה הצדיקה לא רק נקתה את הסלון אלא את כל הבית, אמא תאהב אותה יותר מה ששטוף את הסלון. וזה מה שהחשמונאים חפשו, שהרי היה מותר להם להשתמש בשמן טמא כיוון שטומאה הותרה בציבור, אבל הם רצו להראות אהבה לבורא עולם וכיוון שהם עשו מעל ומעבר ולכן קיבלו זכויות וישועות.

אדם צדיק שמוכן לבוא כמה דקות לפני התפילה, ואישה שמכניסה שבת כמה דקות יותר מוקדם מהזמן הרגיל, אומר מרן רבי חיים קנייבסקי שליט"א, שכל הצרות ששואלים אותי אני עונה שיקבלו שבת מוקדם מהרגיל, וזה סגולה גדולה.

אמר צדיק שמוכן לבוא כמה דקות לפני התפילה, ואישה שמכניסה שבת כמה דקות יותר מוקדם מהזמן הרגיל, אומר מרן רבי חיים קנייבסקי שליט"א, שכל הצרות ששואלים אותי אני עונה שיקבלו שבת מוקדם מהרגיל, וזה סגולה גדולה.

אמר צדיק שמוכן לבוא כמה דקות לפני התפילה, ואישה שמכניסה שבת כמה דקות יותר מוקדם מהזמן הרגיל, אומר מרן רבי חיים קנייבסקי שליט"א, שכל הצרות ששואלים אותי אני עונה שיקבלו שבת מוקדם מהרגיל, וזה סגולה גדולה.

אמר צדיק שמוכן לבוא כמה דקות לפני התפילה, ואישה שמכניסה שבת כמה דקות יותר מוקדם מהזמן הרגיל, אומר מרן רבי חיים קנייבסקי שליט"א, שכל הצרות ששואלים אותי אני עונה שיקבלו שבת מוקדם מהרגיל, וזה סגולה גדולה.

קבלו כל הצוות לזכות אותה ישועה לקבל את השבת רבע שעה, עשרים דקות יותר מוקדם, כבר שלושה התארוסו

מספר מגיד המשרים רבי חיים זאיד שליט"א:

אני רוצה לפתוח ברשותכם בסיפור אדיר ממנו נלמד כיצד לאהוב את הקב"ה באמת.

שבוע שעבר שבתתי בישוב שנקרא 'אור הגנוז', ליד מירון וצפת, באמת ישוב נפלא ומקום מאוד נחמד. מתקשרים אלי מלב לאחים ומבקשים ממני שאמסור שיחה במוצאי שבת בשעה שמונה, בכנס מתנדבות שיבואו כדי לשמוע שיחה ולהתחזק ממנה.

כמה זמן אורכת נסיעה מאור הגנוז לירושלים? שלוש / שלוש וחצי שעות. עשיתי חישוב מהיר ששבת יוצאת בחמש ורבע אחר כך ערבית והבדלה ואני יגיע לירושלים רק בתשע. אני אומר לו שאני לא יכול להגיע לירושלים בשעה שמונה אלא בתשע, והוא אומר לי, "יהיה סייעתא דשמיא והרב יבוא בשעה שמונה". אני אומר לו שוב שאני לא יספיק, "הרב אתה תספיק, אתה מלומד בניסים ויהיה לך סיפור..." אמרתי לו אם יהיה סיפור מזה בע"ה אני בא...

טוב, מתארגנים. עשיתי חשבון אם בחמש ורבע בדיוק אני אתפלל ערבית ואחר כך הבדלה אני יכול לסיים בעשרים לשש, ומיד לצאת דרך כביש שש ונסה להגיע.

איך שיצאה השבת רצתי להתפלל ערבית ומיד לאחר מכן להבדלה, ורצתי לאוטו. עלינו לאוטו והוויז' אומר שאנו נהיה בירושלים בשעה שמונה עשרים ושתיים, וזה אכן סביר כשכולם מחכים לרב שמאחר בכמה דקות. והנה הנהג נוסע אמרתי לו, רגל על הגז וליסוע בהירות...

אנו עוברים בכביש של טבריה ושם יש ישוב שנקרא 'אושיעא', ובצד של הדרך עומד יהודי שמבקש שנעצור לו, אמרתי לעצמי נעצור או לא? מצד אחד מאוחר לי, יש לי ארבע מאות נשים שמחכים לי בירושלים ושמשוהו אחר יעצור לו... ובאותו רגע עלה לי הרעיון המדהים של רבי יצחק קוטנר, שאומר, מה זה חשמונאים, ומה זה חנוכה? תקשיבו טוב, ילדה שישבת בבית ואמא מבקשת ממנה לנקות את הסלון והיא אומרת בשמחה ומנקה, אמא אהבת אותה, נכון? יפה. אבל מה קורה אם הילדה הצדיקה לא רק נקתה את הסלון אלא את כל הבית, אמא תאהב אותה יותר מה ששטוף את הסלון. וזה מה שהחשמונאים חפשו, שהרי היה מותר להם להשתמש בשמן טמא כיוון שטומאה הותרה בציבור, אבל הם רצו להראות אהבה לבורא עולם וכיוון שהם עשו מעל ומעבר ולכן קיבלו זכויות וישועות.

אמר צדיק שמוכן לבוא כמה דקות לפני התפילה, ואישה שמכניסה שבת כמה דקות יותר מוקדם מהזמן הרגיל, אומר מרן רבי חיים קנייבסקי שליט"א, שכל הצרות ששואלים אותי אני עונה שיקבלו שבת מוקדם מהרגיל, וזה סגולה גדולה.

אמר צדיק שמוכן לבוא כמה דקות לפני התפילה, ואישה שמכניסה שבת כמה דקות יותר מוקדם מהזמן הרגיל, אומר מרן רבי חיים קנייבסקי שליט"א, שכל הצרות ששואלים אותי אני עונה שיקבלו שבת מוקדם מהרגיל, וזה סגולה גדולה.

אמר צדיק שמוכן לבוא כמה דקות לפני התפילה, ואישה שמכניסה שבת כמה דקות יותר מוקדם מהזמן הרגיל, אומר מרן רבי חיים קנייבסקי שליט"א, שכל הצרות ששואלים אותי אני עונה שיקבלו שבת מוקדם מהרגיל, וזה סגולה גדולה.

אמר צדיק שמוכן לבוא כמה דקות לפני התפילה, ואישה שמכניסה שבת כמה דקות יותר מוקדם מהזמן הרגיל, אומר מרן רבי חיים קנייבסקי שליט"א, שכל הצרות ששואלים אותי אני עונה שיקבלו שבת מוקדם מהרגיל, וזה סגולה גדולה.

אמר צדיק שמוכן לבוא כמה דקות לפני התפילה, ואישה שמכניסה שבת כמה דקות יותר מוקדם מהזמן הרגיל, אומר מרן רבי חיים קנייבסקי שליט"א, שכל הצרות ששואלים אותי אני עונה שיקבלו שבת מוקדם מהרגיל, וזה סגולה גדולה.

בהיכלו

מרגליות יקרות במיוחד האדם עיני צוריו הגה"צ רבי עשה אביחצירה שליט"א

ניסיון מידת הכנס - סגולה לפרנסה!

רבי נחמן מברסלב זצ"ל אומר שברגילות זה שאדם מבקש שהקב"ה יתן לו פרנסה, שמשפחתו תחיה בריות. ואומר רבי נחמן שהקב"ה מקבל את התפלה הזאת. אלא, שלפני שאדם מקבל את הפרנסה שולפים לו ניסיון של כעס. ואם הוא עומד ומתגבר הוא מקבל את הפרנסה. ואם לא עומד וממנו ושאלו שומעים זאת אנו לא מבינים למה כועסים, שהרי בכעס הזה אתה הורס בידיים את הפרנסה שהקב"ה שולח לך עד פתח הבית.

הקשר של פרנסה למידת הכנס

וחשבתי מה הקשר שיש בין פרנסה למידת הכעס? אלא שאנו אומרים תמיד שפרנסה היא בידי שמיים. ועכשיו נתבונן מעט ונחשוב, שאדם כועס על דבר שהפילו לו או שגנבו לו, למה בעצם הוא כועס? בגלל שהוא חושב למה אותו אחד שבר לי. וזאת אומרת שאתה נותן לשון כזאת כאילו אתה חי לבד בלי בורא עולם, אסור לעשות כך, כי אדם צריך לחשוב שהכל מבורא עולם. וכך בפרנסה שאדם רואה שפתאום נופל הוא צריך להגיד לא נורא, בורא עולם ישלח בפעם הבאה.

תדעו לכם, כשהניסיון בא הוא משכיח את כל הדברים שאמרנו עד עכשיו. ובאותו רגע שאדם מתגבר על הכעס הוא זוכה לדברים טובים ונשגבים, ואדם שרוצה להתגבר על הכעס הוא צריך ללמוד ספרי מוסר וללכת לשיחות וללמוד כיצד נלחמים עם הכעס, והיסוד של ביטול מידת הכעס זאת מידת הענוה.

"חזר אחד של ניסיון וחזר אחד להכניס את הראש" - סיפור מדהים על העמידה בניסיון מידת הכנס

היה אדמו"ר בחו"ל לפני מאה שנה, והייתה לו בקשה מיוחדת שייבאו לו טלית קטן מצמר ושהיא תגיע מארץ ישראל ועלייה ישים את הפתיליות. ואמר לשמש שלו שילך לחייט ויקבש ממנו שיעשה חזר באמצע הטלית כדי להכניס את הראש. אמר לו השמש שהוא רוצה לעשות זאת כדי לזכות בזכות הזאת. אמר לו הרב תעשה את זה בעדינות ובהירות. וכשאדם רוצה לחתוך טוב באמצע הוא צריך לקפל את הטלית לארבע ולחתוך בצד וכך נהיה חזר באמצע, אבל אותו חסיד קיפל את הטלית בטעות על שש וחזר וכשהוא פתח את הטלית חשכו עיניו יש שתי חורים בטלית. אמר החסיד אני יעשה עצמי כאילו שכחתי מזה. אחרי כשבועיים קרא האדמו"ר לשמש ושאל אותו מה עם הטלית. אמר לו השמש בפחי נפש שהוא מצטער ויש טעות בטלית. האדמו"ר ביקש אליו את הטלית ופתח אותה ראה שתי חורים. אמר לו האדמו"ר בדיוק אני צריך שני חורים, חזר אחד להכניס את הראש, והחזר השני ה' שלח לי אותו כדי לעמוד בניסיון וברוך השם עמדתיו והצלחתי בו. וזה מה שאנו יכולים ללמוד מדבר זה שגם אם השכן הכעיס - אתה לא כועס. תקבל על עצמך שבעשר דקות הראשונות אתה שותק, ואחרי עשר דקות תחשוב מה לומר ואז תאמר. זה שתי עולמות נפרדים.

אם ברה

סיפור לפניה

באם שרותיכם לזכות את הרבים ללא כל מאמץ! אם אירע אתכם או מכירים סיפור מחזק שלחו אלינו בית 'אור השבת' רח' חזני 4, 1133 מתיבת ולציון עבור 'אור השבת' או במקט: 08-9941870

15/10 איחור לתקופה 15

מאחורי גל הטרור

תקופת הקמת המוד החדש

בשבועות האחרונים אירועי הטרור המזוועים חוזרים ונשנים על עצמם. רק בתוך כשבועיים אירעו למעלה מחמישה פיגועים (נכון לשעת כתיבת השורות) וכמה וכמה נרצחים הי"ד.

אם נתבונן במצב העגום הזה נווכח שהאווירה כעת ששולטת ברחוב היא 'מידת הדין'.

וצריך לדעת שכיון שהכל בידי שמים, גם פחד זה מן השמים, כלומר, פחד מהמצב הכלכלי, הביטחוני, וחרדות וחלומות קשים ומתחים נפשיים הכל מכוון בהשגחה מן השמים. כמבואר בספרא (פ' בחוקתי) על הפסוק ורדף אותם קול עלה נדף ע"ש. וכיום, יש פחד נורא בציבור מהפיגועים בכל מקום מרכזי. וכשיודעים ומאמינים שהכל מהשמים, ולכל כדור יש כתובת, מקבלים כח לפחד רק מהש"ת.

כלומר, יש לו יראת ה', ואין לו פחד מהפיגועים כי בכל מקום אפשר להפגע ולמות רח"ל והפחד מאת ה' הוא חיובי מאוד, שלא מביא חרדות ומתחים אלא אדרבא מביא את האדם להדבק בהשם יתברך. וכמו שאמר המשורר "אברח מפניך, ומלחמה עם יצה"ר מונעת מלחמה עם מחבלים. ושמירת עיניים מראות אסורות ומן המכשירים הטמאים, מונעת ומסמא עיניהם של המחבלים ושונאי ישראל. כי כשיש קדושה ויראת ה', אין כישופים, אין פחד, אין חרדות, אין חלומות רעים (כמפורש בברכות סב.) אבל אם לא כן, יש פיגועים, ואסונות, ועל שונאי ישראל רואים אש שורפת בעוה"ר. א"ש ר"ת אין שלום, אין שלווה, אין שלמות, אין שקט.

ומענין שגם הגענו למצב שאנשי צבא ומדינה אומרים מפורשות: אין מה לעשות נגד מחבלים בודדים! לא ינצור כלום, לא צבא, לא מטוסים, לא דובדבן, ולא אפרסק. וכנראה שצריכים להשלים את המשפט שיאמרו כולם: רבנו של עולם! אין לנו כח יותר, אנחנו לא יכולים. אין לנו על מי להשען אלא על אבינו שבשמים (סוטה מט): ואז יתקיימו דברי הנביא זכריה (פרק יד) שאנו קוראים אותם בהפסרת חג הסוכות "ויצא ה' ונלחם בגויים ההם, כיום הלחמו ביום קרב" אכ"ר.

וכמה הנהגות טובות שיש לנהוג במצבים שכאלה:
(א) להתחזק מאוד מאוד ביראת ה' הטורה.
(ב) להתרגל לקרוא שיר של פגעים (תהילים צא) וכמ"ש מרן החזו"א באגרותיו.
(ג) לקרוא בכוונה גדולה מאוד פרשת פיטום הקטורת (עיין בזוה"ק פ' ויקהל דף ריח) וזוהי עצה אשר יעץ תמיד המקובל

אמרי קודש בראי הפרשה

"ואגזי זתיי לך שכם אזוד על אזויך אשר לקחתי מיד האמורי בזרבי ובקשתי" (בראשית מט, כב)

ובתרגום תרגם "בצלותי ובעותי" - והיינו ב"תפילה" ו"בקשה".

ויש לעיין מדוע שינה התרגום מ"חרב" ו"קשת", ל"תפילה" ול"בקשה".

וכן מהו המשל בזה חרב וקשת - לתפילה ובקשה.

הנה בבאור נטיית התרגום מלפרש חרב וקשת כפשוטו. ביארו בזה, שבימים עברו שנלחמו באמצעות חרב וקשת. צורת המלחמה הייתה באופן זה - שבתחילה היו נלחמים עם האויב מרחוק ע"י חץ וקשת, ואחרי שמתשים כחו מרחוק היו עוברים לשלב השני ובאים להלחם עמו מקרוב ע"י החרב.

וכאן בפסוק הקדים "חרבי" ל"קשתי", א"כ את וסימן הוא שאין מדובר פה במלחמה של חרב וקשת רגילים.

ובענין הדימוי "צלותי" ל"חרב" ו"בעותי" ל"קשת".

ביארו בזה - ש"צלותי" הוא "תפילה" ובעותי הוא "בקשה". תפילה היא נוסח התפילה במתוקן לנו ע"י חז"ל, ו"בקשה" היינו מה שהאדם מבקש בלשונו שלו.

ההבדל בין "חרב" ל"קשת", שב"חרב" פעולתה נעשית ע"י החוד של החרב עצמה אבל "קשת" אין פעולתה מחמת החוד שלו. אלא פעולתה נמדדת לפי עוצמת מתיחת הקשת, וככל שימתח יותר כך תגדל עוצמת פעולת החץ.

ועל דרך זה הוא החילוק בין "תפילה" ל"בקשה".

"תפילה" - שהיא נתקנה לנו ע"י חז"ל כחה הוא בעצם המילים אשר נכתבו ותקנו לנו ע"י רבותינו, שהם בכוחם העצום לפעול בכח אדיר וזה כדמיון עוצמת ה"חרב" אשר כחה הוא בעצם חודה.

אבל "בקשה" שהאדם מלחין ומבקש בלשונו שלו, אין בעצם המילים את עוצמת הכח (לעומת כח עוצמת המילים שיש בנוסח התפילה שתקנו חז"ל) אבל כח ה"בקשה", בעוצמת התפילה ממעמקי הלב ובהשתכחות הנפש, וכלל שיהא זה יותר כך תגדל כח עוצמתה של ה"בקשה" - וזהו כדמיון החץ והקשת, שתלוי בעוצמת מתיחת הקשת.

ויה"ר שיקבל השי"ת את תפילתנו ברצון ויחיש לגאולנו במהרה בימינו אכ"ר

שבת שלום ומבורך

ניתן לשלוח אלינו תגובות ארוכות הערות חומרים וסיפורים למייל: or7148454@gmail.com

"ארבעה דברים צדיקים היוזק" (ברכות)
ויוזק בהם האדם בכל כוחו (רש"י)

היזק

סיפורים מתפקים

מדור תמיהות וקושיות אשכול יוסף

הגאון רבי יוסף חי סימן טוב שליט"א

"ויאמר יוסף אל אביו בני הם אשר נתן לי אלהים בזה" (מ"ח ט)

"בזה" הראה לו שטר אירוסין וטר כתובה, וביקש יוסף רחמים על הדבר ונחה עליו רוח הקודש (כלה פ"ג הט"ו).

היאך יוסף קידש אשה במצרים בלא עדי קידושין ועשרה לברכת נישואין?

הקשה בשו"ת דברי יציב (אבה"ע סי' מ"ט) על דברי רש"י בפרשתינו שיוסף הראה ליעקב אבינו שטר אירוסין ונישואין, כלומר שקידש כדת וכדין התורה, והרי כדי לקדש אשה מהתורה צריך שני עדים, ומניין היה ליוסף במצרים שני עדים לקדש בפניהם?

◆ ישוב א' ◆

קודם מתן תורה היתה אשה מתקדשת ללא עדים

שמה י"ל שאין הכוונה שיוסף קידש בעדים, שהרי לפני מתן תורה לא היה צריך עדים כלל, וכמו שכתב הרמב"ם בריש הלכות אישות קודם מתן תורה, היה אדם פוגע אשה בשוק רצה הוא והיא מכניסה לביתו ובוועלה בינו לבין עצמו ותהיה לו לאשה, כיון שנתנה תורה נצטוו ישראל שאם ירצה האיש לישא אשה יקנה אותה תורה נצטוו עדים ואח"כ תהיה לו לאשה. ולכן י"ל בפשיטות שלא נתעכב יוסף מלקדש אשה עד שיהיו מצויים אצלו עדים, לפי שעל פי הדין לא היה צריך לכל זה. וכיוצא בזה הבאתי בחיבורי כרם יוסף (ב"ק עמ' תשד"מ) שמרן הגר"ח מבריסק צ"ל ביאר שכשאמר אברהם על שרה אחותי היא, גירשה בזה כיון שבכלל זה אמר שאינה אשתו, וכמו שכתב הרמב"ם (פ"ט מהל' מלכים ה"ח) שבני נח יכולים בעל ואשה להתגרש זה מזה בדיבור.

◆ ישוב ב' ◆

עובד כוכבים שאינו משקד היה כשר לעדות קודם מתן תורה

יש מתרצים על פי מה שהביא בהגהות אשר"י (פ"ק דגיטין ס"י) מספר החכמה דעובדי כוכבים אינם פסולים לעדות מהתורה, אלא מטעם שהם גזלנים, אבל באותם שידועים בהם שלא משקרים, נאמנים הם לעדות, וכן כתב שם בשם רבינו יקר, דעובדי כוכבים המוחזקים שאינם שקרנים כשרים לעשות, ולפי זה נראה דיש לומר שיוסף סמך על עדות עובדי כוכבים שאינם חשודים לשקר. ויש להוסיף שאף לדעת החולקים בזה וסוברים שעובדי כוכבים פסולים מהתורה בכל גוונא, יש לומר דמ"מ קודם מתן תורה לא נפסלו.

◆ ישוב ג' ◆

לדבי אליעזר דעדי מסירה כדתי מועיל כתב ידו

ע"ל על פי מה שכתב הר"ן (קידושין דף כ"ח בדפי הרי"ף) דלרבי אליעזר דעדי מסירה כרתי מועיל שטר בכתב ידו, דחשיב כאילו יש עדים על המסירה, ואף הרמ"א (אבה"ע סי' ל"ב ס"ד) פסק שהמקדש בכתב ידו הוא ספק מקודשת, ולפי זה יש לומר שיוסף קידש בשטר בכתב ידו.

◆ ישוב ד' ◆

היו במצרים עוד יהודים

שמה י"ל שהיו במצרים עוד יהודים, כגון שיוסף הצדיק גייר או מגרים שגייר אברהם אבינו.

◆ ישוב ה' ◆

היה לו אפשרות להביא יהודים

ע"ל כיון שיוסף היה מלך היה בידו להביא יהודים ממדינה אחרת שהיו מצויים לפי שאברהם אבינו גייר והיו מצויים בעולם אנשים שקיבלו על עצמם דת הבורא יתברך שמו.

ניתן להשיג את הספר "אשכול יוסף"
בפלאפון - 054-8460007

הבבא סאלי נוהג היה לערוך הילולות לכבוד הצדיקים, אז היה מגיש לאורחים הרבים ערק. "מאות בקבוקים היו ארוזים בארגזים בביתו של הרב", משחזר ר' יצחק, "אך פעם אחת כל הבקבוקים אזלו לקראת אמצע הלילה". בימים ההם לא היו חנויות פתוחות באמצע הלילה, ר' יצחק פנה לבבא סאלי ודיווח על המחסור במשקה. "לך לחדר והבא מבין הארגזים את הבקבוק האחרון", היתה תשובתו של הצדיק. ר' יצחק הגיש לרב את הבקבוק. הצדיק הוציא ממחטה מכיסו ועטף בה את הבקבוק. ר' יצחק הסתובב בין האורחים ומילא לאורחים הרבים מהמשקה שבבקבוק עד לאור הבוקר, למרות שבדרך הטבע בקבוק ערק מכיל משקה המספיק למלא לכל היותר עשר כוסות, המשקה לא תם.

לפני תפילת שחרית ביקש הצדיק את הבקבוק בחזרה, אמר "זהו!" והניחו על אחד השולחנות. כמה מן האורחים, ששמו לב כי ברכה מיוחדת אופפת את הבקבוק, ביקשו לקחתו אליהם לסגולה, אך כאשר פנו למקום בו הונח לאחרונה מצאו רק את המטפחת.

מסופר על איזה בחור ישיבה שחזר מהישיבה הבית לשבת חופשה ועלה לאוטובוס, אך כיוון שראה שבתחילת האוטובוס ישבו נשים לא כל כך צנועות הלך לשבת בסוף האוטובוס ויירדם. ופתאום בא אליו איזה זקן בחלום ויאמר אליו קום מהר בן אדם מה לך נרדם מתחתך יש פצצה, והנה קם הבחור מהחלום והנה הוא רואה ליד רגליו תיק משונה מאוד, וילך אל הנהג ויספר לו זאת ומיד פינאו את האוטובוס וקראו לחבלן משטרה והכל בא על מקומו בשלום ואותו בחור ישיבה נסע לבבא סאלי זיע"א לספר לו זאת ואיך שנכנס לבבא סאלי מיד אמר לו הבבא סאלי אשריך בזכות שמירת העיניים שלך הצלת אוטובוס שלם.

מסופר על אדם שהלך לעבודתו ולא חזר, התקשרו בני המשפחה לעבודתו ואמרו להם שאינם יודעים מאומה רק יודעים שהוא הלך לפני כמה ימים לביתו. בני המשפחה נחרדו והחלו לנהוג באבל, ונסעו לבבא סאלי זיע"א לשאול אותו על האח, הבבא סאלי קימט את מצחו ואמר בחיור ונקמה לא ינקה, אל תדאגו הוא יחזור בשלום וכך היה וחזר הבן האובד ומיד נסעו לבבא סאלי זיע"א אמר לו הרב, תספר לנו מה מעשיך והוא אמר שהוא כמו כולם מתפלל ג' תפילות קובע עיתים לתורה ואין משהוא מיוחד אמר לו הרב תספר אל תפחד, ואז הוא אמר אני כל יום שיש לי לוקח מהגבאי את מפתחות ביהכ"נ ושוטף את ביהכ"נ בלא שאיש ידע על כך אמר לו הרב זו המצוה הצילה אותך ואז הבינו האחים מה התכוון הרב כשאמר ונקמה לא ינקה בזכות זה שהוא מנקה את ביהכ"נ לא ינקה אותו ה' מהעולם.

מסופר שבשנת תקי"ב היה לא עלינו, קטרוג על העיר מזיכור עירו של הבעש"ט. אנשים רבים, נשים וטף חלו במחלות שונות, וכמה מהם היו גוססים ר"ל ותהי צעקה גדולה בעיר, כי אין בית שאין שם חולה אחד או שניים.

ויבואו אל מורנו הבעש"ט ויבכו במר נפשם על החולים, ויתחננו בפניו להרבות בתפילה עבורם. ויען הבעש"ט: שהוא אינו יכול להושיע להם בזה, ורק הם בעצמם יכולים להציל את החולים, להחליש או גם לבטל את רוע הגזרה... תמיד עבודת ישראל עמך עושה רצון להחליש את הגזרה ולבטלה. ועבודת ישראל שהיא עומדת תמיד לפני ה' יתברך לעשות רצון טוב, הם

אותיות שבתורה, שהם בשני אופנים: אמירת אותיות שבתורה וספר תהלים וכתבת ספר תורה שבה ישתתפו כולם. (אגרות קודש, האדמו"ר הרי"צ, חלק ו')

מספרים על האדמו"ר הקדוש רבי יצחק מוורקה זצ"ל, רכש לעצמו מעיל מיוחד, שקרא לו "מעיל הרוגז". וכאשר חש שהוא מאבד את שלוות רוחו ועלול להתרגז על מישהו או על משהו, מיהר ללבוש את "מעיל הרוגז" המיוחד. ותוך כדי המעשה פג הכעס מלבו...

נקודות מכירה:

נתיבות שדרות אופקים - 052-7148454
אשדוד - 052-7661876
בית שמש - 054-8426869
בני ברק - גל פז - רבי עקיבא 88
ירושלים - דפוס 'גדיל תורה' (רח' עמוס 1)
ירושלים - גל פז - רחוב מלכי ישראל
ירושלים - חנות 'גרסא' רחוב חפץ חיים
***
המעוניינים לקבל את הספר בדואר, במחיר כולל של 65 ₪ יצרו קשר בפלאפון:
052-7148454

מבית תולדות המלוכה
אור השבת
דרשנים, מגרים ובל עם שראי:
הופיעו ספר הספרים שאנשים ציפו לה:
אור השבת
◆ פגעים ופירסאות משולבים בספרים ומשלים בפגעי השבוע
◆ שאילת השבת אקטואליה בלגים ספר גדול וחינוכי שליט"א
◆ ספרים מדרגים מפי דרשני חידושי-שארעו בשנת תשע"ה
◆ ספרים קצרים ומחוקקים על גדולי ישראל על כל מידות האדם
מספר 350 עמודים!!
של תורה ודורות מומצאות ומדומות בסטילוק השבת
מספר 350 עמודים!!
של תורה ודורות מומצאות ומדומות בסטילוק השבת
אור השבת
לפרטים והזמנות:
052-714-84-54
מחיר לזיכוי דרבי: 45 ₪ בלבד!!
- מחיר מיוחד לבתי-הספר והמוסדות -

השגחה פרטית

דברי התעוררות וחיזוק וסיפורי השגחה מופלאים המתרחשים בימינו מתוך "קו השגחה פרטית"

פרשיות ויחי - שמות ♦ עלון מס': 8

השגחה שבועית

התשובה המפתיעה שגרמה לי להתקשר מיד

השבוע פגש אותי תלמיד חכם, ואמר לי: תאר לעצמך ששני יהודים מגיעים לשמים. האחד מופרש מכל תאוות העולם הזה עד אשר הוא כבר קרוב לדרגת הנביאים, והשני בסך הכל יהודי פשוט, אבל הוא נתן הוראת קבע ל"השגחה פרטית". מי לדעתך יקבל שכר רב יותר?

הראשון - עניתי לו - הלוואי שאגיע לאפס קצהו מדרגתו. טעות בידך! - הגיב התלמיד חכם - השני יגדל מהראשון!

תעשה טובה - ביקשתי ממנו - אל תגזים. נכון שהקו והגיליון מביאים דברים גדולים מאוד, לא עובר יום, כמעט, שאנחנו לא מתרגשים מתגובות הזורמות מכל מיני יעדים, בתי חולים, בתי כלא, וכל מיני יישובים בארץ ובעולם. ברוך ה' זה התחיל לחזור לציבור הכללי, שמתחזק הודות לכך באמונה ובתשובה, אבל מכאן עד להיסחף למשפט שאמרת, זה גדול עלי. זה יותר מדי.

- מה אתה חושב? שאני זה שהחלטתי מי גדול ממי? לא התגלו אלי מהשמים בחלום או בהקיץ, אבל יש לי הכרעה ברורה ממי שגדולי עולם העידו עלי שהוא כתב את דבריו ברוח הקודש.

הוא שלף מהארון את ספר חובות הלבבות, דפדף לשער אהבת ה' פרק ו' וקרא בפני את הקטע הבא: **וראוי לך אחי לדעת, כי זכויות המאמין, אפילו אם יהיה קרוב לנביאים, אינם כזכויות מי שמורה בני אדם אל דרך הטובה, שזכויותיו נכפלות בעבור זכויותם בכל הימים ובכל הזמנים.** אז עכשיו תגיד לי אתה, האם הוא "בסך הכל יהודי פשוט, שנותן הוראת קבע להשגחה פרטית" - או אדם **שזוכה במאמץ קל** בזכויות עצומות שאפילו מי שקרוב לדרגת נביאים לא זוכה לה?

לשמע דברים ברורים כאלו, כתובים שחור על גבי לבן, התרגשתי מאוד, ורצתי להתקשר מיד לקו 'השגחה פרטית' במספר 02-30-11-300, לחצתי על שלוחה 6, נתתי הוראת קבע, וכל כך שמחתי שבכזו קלות הצטרפתי גם אני למאות האנשים שכבר זכו לדרגה העצומה הזו, ומזכים עשרות אלפי איש מידי יום!!

ידידי, בא תצטרף אלינו גם אתה. פשוט תקשר לקו 02-30-11-300, ותכנס לשלוחה 6.

בברכת שבת שלום, העורך

דברים שבלב

על פי השיעורים שנמסרים ב"קו השגחה פרטית" במהלך השבוע בספר חובות הלבבות "שער הבטחון"

זה שאני סומך על דן, תואם עם מידת הבטחון?

שבתצע את הפעולה!... או לשדכן - "אם אתה תהיה זה שינהל את השידוך, הוא בוודאי יצא לפועל". מתכננים התרמה של נדיב עתיר נכסים, "בטח תוציא ממנו תרומה נכבדה. הוא יציל את המוסדות!" בסוף, אחרי כל התכנונים מוסיפים גם 'אם ירצה ה'..."

הביטויים האלו מביעים בטחון באדם. מהו אדם? בסך הכל נברא, ועם כל הרצון הטוב, הוא לא תמיד יכול לעשות מה שתכנן. עלינו לזכור זאת כבר בתחילת הדרך. סומכים רק על ה', ברצותו יצא השידוך לפועל, ורק הוא יציל את המוסדות. אם האדם ביצע את שליחותו, אזי אודה לו ואעריך אותו על טוב לבו, כי מגלגלים זכות על ידי זכאי, ומי המגלגל? הקב"ה. רק הוא לבדו.

צריך להיזהר בזה, וכדברי רבינו, **ואל ישתף זולתו עימו ויבטח עליו, ויפסק בטחונו באלוקיו.** אם חושבים שמישהו או משהו עוזרים, ובוטחים בדבר, ברפואה, במכונה, בעשיר או בצורת טיפול כלשהו, עלולים להגיע לכשלון חס ושלום.

זה מה שקרה לאסא המלך. בגיליון הקודם תארנו איך פרסם את בטחונו בה', ואכן הצליח מעל לדרך הטבע, אך בהמשך, כאשר אירעה מלחמה עם מלך ישראל והוא הוציא אוצרות מבית ה' כדי לשחד את מלך ארם, הוא בטח בהשתדלות. מעשה זה הוביל אותו לעזוב לגמרי את הבטחון בה', וכאשר חלה, כתוב (דברי הימים ב טז) "וגם בחליו לא דרש את ה', כי ברופאים" ומפרש המצודות דוד שאסא לא התפלל אל ה', אלא שם מבטחו ברופאים לבדם.

מצב מצער זה אירע, כיוון שבתחילה בטח בה' וגם בהשתדלות, ולבסוף בטח רק בהשתדלות. לא שצריך להימנע מעשיית השתדלות, אלא היחס לזה צריך להיות כאל קיום חובה, כדברי המסילת ישרים סוף פרק כ"א: **ההשתדלות חובה - אך אינו מועיל!**

נשים נא זאת על לבנו. שרק ה' יהיה מבטחנו, ונזכה שישים חלקנו עם הבוטחים בשמו באמת.

(על פי שיעור 46)

אנחנו חיים בעולם שבו אנו צריכים זה לזה. אנשים עוזרים לאנשים אחרים. האחד תופר קובע, וחברו חובש אותו, האחד מנהל מאפייה, וחברו רוכש מיני מאפה, וכך בכל דבר. דרך אגב, גם בעניין זה מתגלית השגחה פרטית מופלאה, שתמיד, בכל דור, יש את כל בעלי הכישרונות שיבצעו את כל סוגי הפעולות שנדרשות ליישוב העולם.

וכאן עלול להיווצר בלבול. אנחנו הרי זקוקים לעזרת זולתנו, אך למעשה מי שעושה לי את כל צורכי, הוא הקב"ה בלבד! הוא המכין מצעדי גבר, ואין עוד מלבדו. עלינו להבהיר לעצמנו שוב ושוב, כי יש מנהל אחד ויחיד לכל העולם, וכל מה שקורה לנו, הוא בהשגחה מלמעלה. כל הנבראים שנמצאים כאן לשרתנו, אם בחסד ואם בתשלום, הם כולם שליחים.

בפרק ג, אחד מחמש היסודות הוא **שייחוד אלקיו בבטחונו בו במה שהוא חיב לבטוח בו... ואל ישתף זולתו עמו.**

למשל, אני זקוק לכסף, ומתפלל לה', אנא, תשלח לי חמש מאות דולר! ברגעים אלו אני נזכר שיש לי חבר טוב, שיכול להלוות לי סכום כזה.

אפשר לפרש מחשבה זו, שהנה, התפללתי להקב"ה שישלח לי כסף, והעובדה שנוכחתי בחבה, היא מענה משמים לתפילתי. אך לחבר והוא ילווה לי, ואין בכך כל פסול. הן ישועתי מגיעה דרכו, והכל טוב וישר. איפה נמצא המבחן, אם יש כאן בטחון בשיתוף, חלילה, או בטחון בה' לבד? בהתייחסות שלי לעזרה של החבר; אם אני הולך בבטחון גמור שישועתי מונחת אצלו, או ביריעה שהחבר הוא רק שליח, ואם הוא לא ירצה לתת לי, לא אבהל מכך. למרות שהשתדלתי לא הצליחה, לא אכעס ולא אצטער, אלא אקבל את התוצאות בשמחה ואומר "גם זו לטובה", כי אני מאמין שהבורא רצה שאעשה השתדלות זו. הוא יתברך ידע שהדבר לא יצא לפועל, ואין לי שום הרגורים למה עשיתי השתדלות זו. אנחנו מבקשים ממישהו שיעזור לנו, אך אנחנו מבקשים ממנו? "אני סומך עליך"

ניסיון שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

השיעור שסגר את הבריכה

העיניים שלי כמעט נעצמות. יום שלם של עבודה עבר עלי. בקושי הצלחתי לנוח, אבל אני מוכרח לשבת כאן. לא יכול להיות שיעבור עלי יום בלי לימוד. השיעור בדף היומי הוא החמצן של החיים שלי, וגם אם לפעמים אני צריך שינשמו אותי, אני נושם בסופו של דבר ומתמלא חיים. בדרך כלל באמצע השיעור אני כבר מתעורר לגמרי. היצר של עצלות ועייפות עוזב אותי סוף סוף, ואני נהנה מאד מהלימוד. אל תחשבו שכל השיעורים הם כאלה. חלילה. יש ימים שאני מחכה לשיעור, במיוחד אם חשבתי במשך היום על מה שלמדנו אתמול, וברוך ה' זה קורה הרבה.

השיעור שלי בדף היומי מתקיים מידי יום בשכונה מעורבת בטבריה עיר הקודש. באופן אישי אין לי קשר מיוחד עם הדיירים השונים בסביבה; אני חי איתם בשלום, וכך גם חבריי. בכל זאת, יש משהו סגולי בידיעה שאתה השגריר של הקב"ה בסביבה. מסתכלים עליך, מצפים ממך. רואים בך נציג של כל שומרי המצוות באשר הם.

מגיד השיעור שלנו הוא תלמיד חכם, שידוע את נפשונו, ואת הגמרא. יש לו כושר הסברה נפלא, וכל צורת המסירה שלו הופכת את השיעור לתענוג מחיה נפשות. בסופו של דבר, גם אם כמעט הנחתי את ראשי על הסטנדר, הוא מתרומם, ואני נכנס לעניינים, לתת קצת אוכל לנשמתי המתגעגע.

לפעמים באה לי מחשבה - זה רק שיעור אחד ביום. מה יש לי מזה? איזו נחת זה עושה לריבוננו של עולם? את המחשבה הזאת, שרק רוצה להחליש ולהקטין באתי לסלק היום. הסיפור שאספר לכם עכשיו מראה איזו עוצמה יש לשיעור, ואפילו לדבר תורה אחד.

יום אחד נכנס לבית המדרש יהודי, שנראה רחוק מאד משמירת תורה ומצוות. "שמעתי שיש כאן מגיד שיעור, אני יכול להשתתף?"

"בוודאי", ענה המגיד שיעור, ואנחנו עמו. האורח התיישב במקום טוב, והיטה אוזנו כאפרכסת. אלא שאוזנו מעולם לא התרגלה לשמוע לימוד גמרא, ועוד באידיש. דבר ראשון, המג"ש החליף את השפה. לכבוד האורח יימסר השיעור בעברית.

גם הפעם נבון הלומד החדש. הוא הקשיב, והבעה בלתי רגועה ניכרה על פניו. הוא תלה עיניים במגיד השיעור, קרב את עיניו זו לזו, וקימט את מצחו כהוגן, אבל כל זה לא עזר לו להבין על מה אנחנו מדברים.

המג"ש הבחין במבוכתו של האורח והחליט ללמוד גמרא קלה יותר, "אנחנו נלמד עכשיו במסכת בבא קמא, דף נ', עמוד ב'. מעשה באדם אחד שהיה מסקל אבנים מרשותו לרשות הרבים. מצאו חסיד אחד, ואמר לו, ריקה, מפני מה אתה מסקל מרשות שאינה שלך לרשות שלך?"

המג"ש הסביר בטוב טעם את טעותו של מסקל האבנים, שמזיק לרשות הרבים שתמיד תהיה שלו, בעוד שרשות היחיד אינה מובטחת לו. הוא הרי עלול להפוך לעני ולמכור את הנכס שברשותו. ברבות הימים אכן מכר בעל הבית את הנכס, ויום אחד, בעוברו ברשות הרבים נכשל באבנים שהוא עצמו זרק.

בהתחשב באורח הרחוב המג"ש בדברים, בהדגישו שרגישות לזולת אינה רק למען הזולת, אלא למען עצמנו. אם אני מזיק לרבים, לעצמי

השגחה בכיסים

ממקומי ליד החלון יש רחבה ריקה בדרך כלל בשעות הבוקר. אם אתה מסתכל מהחלון כלפי מעלה אתה רואה שמים, ונותן אל לבך שתכלת דומה לרקיע, ורקיע דומה לכיסא הכבוד. אם אתה מסתכל מהחלון כלפי מטה, אתה עלול להיסחף לתוך מה שקורה שם. החכמה היא לראות למטה את ההשגחה מלמעלה, וזה מה שקרה אתי באופן מפעים ממש. באותו יום ראיתי ברחבה אברך מסתובב שם בפנים מרוכזות הלך וחזור. הוא היה נראה עסוק בעניין חשוב, והצלחתי לקלוט שבאוזנו תחובה אוזניה. מן הסתם הוא מקשיב לשיעור כלשהו. חזרתי ללימודי, ואחרי זמן די ארוך הצצתי שוב מהחלון, ושוב ראיתי אותו מתהלך לרוח היום. זה כבר אמר דרשני. כזה שיעור ארוך?

הכרתי את האברך ממפגשים אקראיים, והפעם החלטתי להתעניין בו ובשלומו, "אולי תספר לי לאיזה שיעור מרתק הקשבת?" שאלתי כשפנינו איש לביתו.

"תשמע", הוא אמר, וגולל את קורותיו באותו בוקר:

"היום יום חמישי יצאתי מהבית עם רשימת קניות רצינית. המדפים בארון ובמקרר ריקנים מכל וכל, והם משועים להתמלא בדחפיות. לקחתי את הרשימה שהכינו לי בבית בלב כבוד. לא היה לי שום מושג איך אני מביא הביתה את כל הכבודה. אין לי כסף! עבר זמן מאז שיצאתי מהבית, והנה, הפלאפון מצלצל עם שיחה נכנסת מהבית, ונוות ביתי מבקשת שאוסיף כמה וכמה מוצרים לרשימה לכבוד שבת. 'אין לי כסף!' הודעתי בתסכול, אך היא לא נרעשה כלל, 'תשמע שיעור בשער הביטחון ויהיה בסדר', ככה היא אמרה.

לא היה לי רעיון טוב יותר או טוב פחות, והמשכתי ללמוד, אלא שכבר לא יכולתי להתרכז. רשימת המצרכים בערה בכיסי ולא נתנה לי מנוח. על אחד השולחנות נח עלון של השגחה פרטית, והחברותא שהבין ללבי, אמר לי, 'יש לך פה את המספר של הקו. לך תשמע שיעור בשער הביטחון ותירגע'. התקשרתי לקו השגחה פרטית, והקשבתי לשיעורים של ר' דוד בחובות הלבבות, שיעור 44, מחיה נפשות ממש. השיעור הסתיים, ואני עובר לשיעור שלפניו, לרוות עוד קצת ממעיינות הביטחון. ככה הקשבתי לשיעורים במשך שעה, ונחה רוחי. השלכתי יחי על ה', ועכשיו אני אכן רגוע ובטוח."

סיפורו של האברך לא השאיר אותי אדיש. "גם לי יש משהו בכיס", סיפרתי לו. "יש לי כאן מעשר כספים בסך חמש מאות שקלים, התפללתי היום לה' שיזמין לי את הנצרך הנכון. נראה לי שאתה הוא הכתובת שנשלח אלי מהשמים!"

(יום חמישי, וישלח, ערב)

אוטובוס מיוחד למשגיח

אני לומד בדרום הארץ, בישיבה שלומדים בה מאות בחורים. זכיתי, והמשגיח של השיעור שלי הוא תלמיד חכם שמקיים את הארבעים ושמונה מידות שהתורה נקנית בהם. הוא משמש עבורנו סמל ודוגמא איך יהודי צריך להיראות. לא פעם עולה בדעתי, שתפילותיה הרתוחות של אמי ודאי פעלו שאקבל משגיח מיוחד כזה.

המשגיח שלי גר במרכז הארץ, ויום יום הוא עושה את דרכו אלינו במשך שעה וחצי באוטובוס. מטבע הדברים, הנסיעה מזמנת התמודדות משלה. המשגיח

אני מזיק, ואם אני נשמר ומתחשב, בסופו של דבר אני ארוויח מכל העניין.

נראה היה שהדברים התיישבו על לבו של אורחנו. הוא הודה לנו, ויצא מן השיעור.

לאחר תקופה נודע לנו מה פעל אותו שיעור, וכך היה המעשה:

לאורחנו היקר, דני, ישנו חבר, שגם הוא, לצערנו, רחוק משמירת תורה ומצוות, והוא שומר עמו קשר מתמיד. כל שבוע נפגשים השניים על כוס קפה ומשוחחים על דא ועל הא. השיחה הולכת ומתגלגלת ואז אומר לו החבר, אבי שמו, "רוצה לשמוע משהו יפה? באמת יפה?" דני מטה אוזן לאורחו, והוא משמיע לו משהו יפה באמת. דבר תורה! "יש לי חבר חבדניק", גילה אבי את סודו, "הוא אמר לי את זה".

עם הזמן מתברר שהחבר החבדניק פוגש את אבי פעמים רבות למדי. בכל פעם שאבי ודני נפגשים נהנה אבי להשמיע לחברו אי אלו פנינים משובבי נפש. השניים מתענגים על הדברים, אבל דני מרגיש אי נוחות. הוא מארח את אבי על כוס קפה בבית שלו, יושב אתו בחצר המרווחת על כורסאות גינה, הם שואפים אוויר מלא ניחוח של הצמחים שהוא עצמו עמל לטפח, וזה לוקח לו את כל הבמה. בסופו של דבר, אחרי שיחה, מתברר שאת הדברים המעניינים אמר דווקא אבי, בשמו של החבדניק. הוא נשאר אותו חבר מחוספס כמו פעם, אבל משהו בכל זאת השתנה אצלו. כנראה שטפטופים של דברי תורה מרככים משהו בלב, ופותחים אותו. אבי מתלהב קצת יותר מדי מהחבר הדתי שלו, והוא מצטט אותו עם עיניים מבריקות והתלהבות שהוא לא הכיר עד היום.

אי הנוחות של דני עלתה והתגבהה לגבעה קטנה של קנאה. קנאת סופרים. דני החליט שגם הוא מוכרח לשמוע משהו טוב, כדי שיהיה לו מה לספר, וכך הולכי והו גליו אל השיעור שלנו בדף היומי. אל תתנו לרושם חיצוני להטעות אתכם. שני בני אדם שנראים רחוקים כל כך, מתחרים ביניהם מי ישמיע למי דבר תורה.

במפגש הבא שלהם קידם דני את אבי בחיך ניצחון. "תמיד אתה אומר דבר תורה. הפעם אני אגיד לך!" הוא סיפר את הסיפור על האדם שזרק אבנים לרשות הרבים, ובסוף ניזוק מהם.

"מה אתה אומר", הרצין אבי, "אתה רוצה לומר לי שהוא נתקל באבן שהוא עצמו זרק? ככה? זה לא פשוט... אני צריך לחשוב עוד פעם על מה שאני עושה".

"על מה?" התעניין דני.

"על העסקים שלי. בחצר של הבית שלי בניתי בריכה גדולה. סמוך אלי ממוקמת ישיבה של בחורים, ויום אחד פנה אלי ראש הישיבה והסביר לי שלא מתאים להם שתהיה בריכה במיקום כזה. הרב הסביר לי שאפשר להשקיף אל הבריכה מחלונות הישיבה. אמרתי לו שאני בונה בשטח שלי, חכותי לעשות מה שאני רוצה. מה הוא חושב, שאני עובד אצלו? לא מתאים לו, שיעביר את הישיבה, למה אני צריך להתקפל? אבל עכשיו, כשאני שומע את הסיפור שלך מהגמרא... אני צריך לחשוב על זה עוד פעם".

אבי חשב ושוב חשב. הגמרא היא לא בן אדם שבא ומזהיר אותך. הגמרא זה דבר ה', זאת התורה הקדושה, וחופץ מזה, אבי היה חכם כדי להבין שהסיפור אינו מטריד אותו סתם ככה. יש דברים בגו. בריכה היא לא רק מקור הכנסה, היא גם יכולה להזיק, והוא מעדיף לא לחשוב איך בדיוק היא מסוגלת להביא אתה קללה ולא ברכה.

בסופו של דבר, הוא סגר את הבריכה לרווחת הישיבה.

הכל התחיל באותו ביקור של אורח לרגע בשיעור של הדף היומי.

(יום חמישי, חיי שרה, לילה)

מקפיד על דברי חז"ל "אחורי

ארי ולא אחורי אישה", ונזהר שלא

לשבת מאחורי אישה באוטובוס. הוא

שומר על הקפדתו זו בכל מחיר. קרה לא

פעם שהוא עלה לאוטובוס וראה שאין מקום

פנוי לשבת, שאינו מאחורי אישה, ופשוט ירד וחיכה

לאוטובוס הבא. כאשר הזמן דוחק, יכול המשגיח להיעזר

בטרמפ ואפילו לקחת מונית בחמש מאות שקלים ליעדו,

ובלבד שלא לעבור על דברי חז"ל.

באחד הימים, אחרי שהמשגיח סיים את משמרתו בישיבה, יצאתי יחד עם קבוצה של בחורים ללוותו. שוחחנו בעניין בו עסקנו, וחיכינו יחד עם המשגיח בתחנה. האוטובוס הגיע, המשגיח עלה, אך אחרי סקירה קצרה של האוטובוס, הוא ירד חזרה לתחנה. המקומות היחידים הפנויים באוטובוס לא התאימו להקפדתו, והוא שב להמתין בתחנה. בלוח הזמנים היה רשום שהמתנה אמורה לארוך כשעתיים.

שבנו לשוחח עם המשגיח, והוא האריך בנו לשוב אל הישיבה. בינתיים האוטובוס הגיע את גלגליו, אבל אחרי חצי סיבוב, הוא השמיע נהמה והשתתק. תקלה באוטובוס! הנהג ירד ממושב הרכב, וניסה לאתר את התקלה. הוא התייאש מהר ויצר קשר עם החברה. עד מהרה הגיע אוטובוס חילופי. כל יושבי האוטובוס ירדו, ואנחנו קלטנו שיש לנו הזדמנות פז לארגן למשגיח מקום כשר ומהודר למהדרין מן המהדרין. ברגע שהאוטובוס החילופי הגיע, עליתי עם חבר נוסף, ותפסתי מקום למשגיח היקר שלי. ברוך השם, המשגיח לא יאלץ לחכות שעתיים, וישב לביתו בזמן סביר.

עתה חיכתה לנו אטרקציה. לראות איך גוררים אוטובוס גדול כזה ומפנים אותו למוסך. המתנתי יחד עם כמה חברים, לראות איך ייפול דבר, ויתרומם אוטובוס, אלא שהנהג החליט בכל זאת לעשות איזו השתדלות ולבדוק אם המנוע עובד.

הוא עלה למושב, הפעיל את המנוע, והנהג, הגלגלים מסתובבים, האוטובוס נוסע, והכל תקני לחלוטין. הנהג עצר, ואנחנו שמענו אותו מדבר בקשר, "לא מבין מה קרה פה, הכל בסדר. לא צריך גרר".

ראינו במו עינינו איך מתקיים "רגלי חסידי ישמור". סובבה ההשגחה שגלגלי האוטובוס יפסיקו מסיבובם, ויחזרו ויסתובבו, הכל למען קיום מצוותו יתברך.

(יום חמישי, תולדות, לילה סיפור מס' 5)

משלוח משמיים

מצבו של אחד מהחניכים ברשת הגנים שאני עומד בראשה, נגע לליבי ביותר. ילד חביב ומתוק, עם שתי עיניים שובות לב, שאמו לקחה במחלה קשה, ל"ע. היא מתמודדת בגבורה עם ייסוריה, ויחד עם התקווה והתפילה לרפואה שלמה, היא מתכוננת גם לפרידה... בכל יום שעובר היא מתאמצת להטעין את ילדיה באהבת אם, לתת להם את לבה ואת מסירותה, להיות איתם ולהעניק להם את עצם היותה. מסיבה זו, למרות הקושי, היא אינה שולחת את הילדים לחברים, אלא יושבת ומשחקת איתם אחר הצהריים.

כאשר נודע לי המצב, הבנתי שהמשפחה זקוקה לגיוון. אי אפשר לשחק כל הזמן באותם שלושה משחקים. שמתי את פעמי לעבר חנות צעצועים, כדי לבקש תרומה עבור אותה משפחה מתמודדת. בחנות נכחה מוכרת שהבטיחה להעביר את בקשתי לבעל הבית, ובינתיים לקחה את מספר הטלפון שלי.

דקותיים אחר כך התקשרה המוכרת, והודיעה שנכנסה לחנות אישה שאינה מתגוררת כלל באזור, עם מלאי ענק של משחקים. כשילדיה היו קטנים היא השקיעה עבורם משחקים יקרים וטובים, ועכשיו, משבגרו, אין לה מה לעשות בהם, והיא מחפשת מישהו שצריך אותם.

התזמון היה מרגש ומדויק כל כך. חזרתי לחנות, והאישה העבירה את כל המשחקים למשפחתו של החניך. מרגש, איך בתוך הצער שלח לנו הקב"ה הארה ונחמה.

(יום שני, וירא, בוקר)

הנצחה פרטית

10000 עלונים

נתרמו לעילוי נשמת
הרה"ר אליהו ב"ר נחמן ז"ל
עלה למרום כ"ה אלול תשע"ז

7000 עלונים

נתרמו לעילוי נשמת
הרה"ג ר' מאיר
בן הרה"ג ר' ישראל זצ"ל

2000 עלונים

נתרמו לע"נ הרה"ק רבי ישעייה
ב"ר משה זצוק"ל מקערסטיר
לזכות עידן ישראל בן טרז
והוג' איריס בת סוליקה ויוצ"ח שיחיו

500 עלונים

נתרמו להצלחת
פנחס אליהו בן ברכה
ונו"ב שתחי

500 עלונים

נתרמו לרפואת
חיה בריינדל בת מרים חנה

500 עלונים

נתרמו לזכות ד. א. בת מ. שתחי
לבריאות הגוף והנפש

14500 עלונים

נתרמו על ידי תורמי הקבע
קוני חיי הנצח בתמידות

גבאים המעוניינים לקבל את
העלון לבתי הכנסת
מחזמנים לפנות למשרד ההפצה
בטלפון 02-372-1801

מענה אנושי בין השעות 11:00 ל-13:15

יתן להשאיר הודעה בכל שעות היממה ונחזור אליכם בס"י

לקבלת העלון במייל הרשמו בכתובת P023011300@GMAIL.COM

מתקרבים ליעד!

העלון הופץ השבוע ב-35,000 עותקים בכל רחבי הארץ.

היעד: בעלון העשירי להפיצו ב-50,000 עותקים
בשיתוף פעולה נגיע לכך.

הצטרפו לאלו שכבר זכו, ומשתתפים באופן קבוע בהפצת שמו יתברך בעולם
התקשר עכשיו לקו 02-300-11-300, הקו 6 והפעל את מונה הזכיות שלך.

להתפתות ולהנצחות בעלון במענה אנושי 0527-199-866

שיחו בכל נפלאותיו

רב שיח תורני רעיוני בין משתתפי "קו השגחה פרטית"

הוורטים שאתם פוגשים כאן נאמרו בחבורה העולמית, בקו השגחה פרטית, ונערכו כאן ב'חבורה' אחת.
הנכם מחזמנים לקחת חלק, לשמוע וכן להשפיע על החבורה, ולשתף אותנו בהגיגי לבכם. (נשלוח מס' 2)

איך חיים את האיני מאמין?

סגולה, אלא ביהודים רבים ויקרים שבזכות הקו
מבחינים איך הי' כונן את מצעדיהם, ומגלגלים זכות
על ידי זכאי. זהו שפע אמונה מיוחד שירד מן השמים
לעת הזאת, כהכנה לביאת המשיח.

שלום נח מביתר: אחד מתלמידי הרבי מלעכוויטש
שאל - מה פשר אמירת 'אני מאמין'? ממה נפשו,
אם אני מאמין בכל הייג עיקרים, לשם מה עלי
לאמרם? ואם איני מאמין, הרי זהו שקר. ענהו הרבי
- "יג עיקרי אמונה שאומרים בסיוס התפילה, הם
תפילה. היהודי מתפלל להקב"ה שיכניס לו אמונה
בלב, ויעמיק אותה יותר ויותר. ואכן, יכלו למצוא
בלעכוויטש חסיד עשומד כמה שעות וחוזר על ייג
עיקרים, לחוקקם עמוק בלב.

שמואל יוסף מאשדוד: תשמעו סיפור יפה על 'אני
מאמין'. פעם נסעתי לציון של רבי אלימלך מליזענסק,
זכותו יג עלינו, וכאשר הגעתי לשם גיליתי שהפלאפון
אינו פועל. נעשיתי מבולבל וטרוד לגמרי מהעניין.
הן אני צריך להתקשר הביתה, או שמתקשרים אלי.
דאגה אחזה בי מהדאגה שידאגו לי, ולא יכולתי
להתחיל בעבודת התפילה. פתאום תפסתי את עצמי.
על מה כל הרעש? מאיפה הגיעה לי הבעיה הזאת?
מריבון העולם. הכל ממנו, שעשה, עושה ויעשה לכל
המעשים. נכנסתי לציון והתחלתי בתפילה 'אני מאמין
שהבורא יתברך עשה עושה ויעשה... כך אמרתי כמה
פעמים. קיבלתי הרגשה של התעוררות חזקה שהכל
מהקב"ה ושכחתי מהפלאפון.

לייבל מבית שמש: למעשה, לא הייתה לך בעיה
אמתית. היא הייתה רק בדמיון. דמינת שדואגים
לך, ובטחת על הפלאפון שיושיע אותך לעת מצוא.
כאשר התחזקת ב'אני מאמין' עזבת את הדמיונות,
והתחברת אל המציאות האמתית, ממילא שכחת
מהפלאפון ומכל הצרות המדומות שהוא מביא אתו.

שמואל יוסף מאשדוד: זו אבחנה מעניינת. הי'
רוצה לעורר בן אדם שירגיש שהי' מנהיג אותו
ומנהל אותו. מאז, בכל פעם שאני מגיע לציון
בליזענסק, אני מתחיל עם אני מאמין,
ומרגיש בזה התעוררות גדולה. הן עתה
אני בא לבקש כל מיני בקשות בזכות
הצדיק, והידיעה שהקב"ה עושה
ויעשה מחזקת אותי להתפלל
על כל דבר, שכן אין בידו
מעצור מלהושיע.

נתנאל מבורז פארק: שמעתי בשם רבי ישראל
מרוזין זי"ע, זכותו יג עלינו, שאמר שבתקופה
שלפני בוא המשיח יהיה ניסיון גדול באמונה. בזה
בעיקר תבטא הגלות. הנה, אני אמנם גר בחו"ל, אך
לכאורה תחת מלכות של חסד. רוב מניין ורוב בניין
של היהדות החרדית נמצאים בארץ ישראל, ואנחנו
עדיין בגלות קשה ומרה. מה הקושי הגדול? - הקושי
באמונה.

נחום מאופקים: לפי זה, כאשר מתחזקים באמונה,
יוצאים מהגלות. זה מה שאנחנו מבקשים בזמירות
שבת, 'שתרחמי עוד בגלותי לגאולני'. שתאיר לי
באור האמונה, וכך למרות שאני עדיין בגלות, הריני
נגאל ממנה.

אברהם יצחק מירושלים: בפרקי היכלות כתוב,
שיש חיה אשר ביום אות אמת על מצחה, ובלילה
אות אמונה. בספר דגל מחנה יהודה, שנכתב על
ידי הרבי מסטרעטין, מוסבר עניין זה. דבר שרואים
בברור נקרא "אמת"; ודבר שאין רואים, אך יודעים
שהוא קיים נקרא "אמונה". היינו, למרות שאין
רואים בחוש, מאמינים. בדורות ראשונים, בחינת
יום, ראו אלוקות בחוש. הייתה נבואה, בת קול. גם
כאשר נפסקה הנבואה, הייתה רוח הקודש. היו אלה
גילויים מופלאים והארות גדולות, להיודע ולהיגלות
שיש בורא עולם! מה שאין כן, בדורות האחרונים,
בחינת לילה, יש הסתרה גדולה. קל מסתתר, וצריך
לחפשו. זאת היא העבודה באחרית הימים, לחפש
אחר מציאות הי', ולמוצאו, כי תדרשנו בכל לבבך
ובכל נפשך.

ישעי' מבלגיה: המגיד מקוניץ פירש 'יהאמין בה'
ויחשבה לו צדקה" (בראשית טו), שאברהם
אבינו הרגיש שהאמונה שיש לו היא
מתנה מריבונו של עולם. כל האמונה
שיש לנו היא מתנה מהקב"ה.

פתאום יש התעוררות
גדולה לראות השגחה

בכל פרט, ואין
מ ד ו ב ר
ביחיד

כשהחנוכיה

נפלה בערב שבת -

נשארתי עם שלווה ורגוע.

בחי לא האמנתי שאגיע לזה.

תודה לכם מנהלי קו השגחה פרטית,
בזכות האונה מתמדת הגעתי לזה.

חייגו: מארץ ישראל - 02-300-11-300 / 400

מארה"ב - 646-58-979

מאנגליה - 44-330-3900-489

מבלגיה - 3233-696-766

קו השגחה פרטית

להתחזק. להתמודד. להשתנות.

פרשת ויחי תשע"ט

בשעת לילה מאוחרת ישב רבי משה חברוני בישיבה ולמד. השעה הייתה שתיים בלילה, כשנשמעו דפיקות על הדלת. הוא נבהל ונחרד, 'הבריטים באים! מה הם מחפשים בישיבת חברון? הם חושבים שמישהו החביא כאן 'סליק' של נשק?! מה יהיה? הוא בכלל לא יודע אנגלית, ואין לו דרך לתקשר איתם'. הוא התפלל מעומק לבו, ובקש מה' שיעזור לו. אחר כך ניגש אל הדלת, ושאל בקול קצת רועד: "מי שם?"

ואז הוא שמע קול עונה לו באידיש: "דער פעטער" [-הדוד?]. - "הדוד??"

בתחושת רווחה גדולה הוא פתח את הדלת, ורבי איסר זלמן מלצר נכנס פנימה. "למה הגיע הדוד פתאום לישיבה?", תהה רבי משה חברוני. "והרי יש עוצר, ומסוכן להסתובב בחוץ!". אמר לו הדוד, רבי איסר זלמן: "ישבתי בבית עם רמב"ם קשה, והייתי זקוק בחיפוף לתירוץ על הקושיא. את מי יכולתי לשאול בשעה כל כך מאוחרת בלילה? אמרתי לאשתי: 'ר' משה חברוני, האחייני שלנו, וודאי אינו ישן עכשיו. הוא יושב בישיבה ולומד. אלך אליו, ונלבן יחד את הקושיא ברמב"ם...". "עמדתי נדהם מגודל 'אהבת התורה' של הדוד", אמר רבי משה חברוני בהספדו. "הוא טרח ובה בשעה שתיים בלילה, בעיצומו של עוצר, מאחר שלא היה יכול להישאר בלי תרוץ על הקושיא!" "לאחר מכן", המשיך רבי משה וסיפר בהספד, "רבי איסר זלמן הסביר לי את הקושיא האדירה שהציקה לו. התפללתי לה' שיאיר את עיני, ואמרתי תירוץ. רבי איסר זלמן מלצר היה מאושר. הוא פנה ללכת, אבל אני הפצתי בו: 'דוד, בבקשה תישן כאן! מסוכן לצאת עכשיו לרחוב!'."

'אני צריך לכתוב את החידוש', הוא אמר. - 'בסדר, אפשר לכתוב כאן!'. - 'לא, אני צריך לכתוב במחברת שלי. אני לא יכול לכתוב כאן, רק בבית'. "החלטתו הייתה נחושה, ומה יכולתי לעשות?!" "ראו מה זאת אהבת תורה! ראו עד היכן התמדתו המופלאה של רבי איסר זלמן מלצר!" את כל זה סיפר רבי משה חברוני בשעת ההלוויה.

ב'שבעה', כשכא רבי משה לנחם את הדודה הרבנית, הזכירו בני הבית את הסיפור שספר בהספד. אמרה לו הדודה: "לא כך היה המעשה". "לא כך היה?", תמה רבי משה חברוני. "והרי בעיני ראיתי ובאזני שמעתי. הוא בא אלי בעיצומו של העוצר..." "נכון", אמרה הדודה, "הוא בא אליך בעיצומו של העוצר, אבל כל המעשה שונה לחלוטין. אתה ספרת את הסיפור, כדי ללמד על אהבת התורה של רבי איסר זלמן ועל התמדתו. את זה כולנו כבר יודעים, גם בלי הסיפור שלך. הסיפור מראה את שבחו בעיני אחר'."

וכך סיפרה אשתו של רבי איסר זלמן מלצר, את פשר אותו מעשה: "רבי איסר זלמן כתב את חידושי התורה שלו, ואני סייעתי לו לסדר את הכתבים. הוא רצה מאד שהספר יצא לדפוס, ואני רציתי בכך עוד יותר ממנו. הבעיה הייתה, שבגלל קצב ההדפסה האיטי ובגלל העומס, בעלי הדפוס אמרו שרק בעוד חמש שנים (!!!) יוכלו להדפיס את הספרים. זה היה מצער מאד, שהרי עולם התורה זקוק לספרים של ר' איסר זלמן!"

"יום אחד הודיעו לי מבית הדפוס, שמישהו ויתר על ההדפסה שלו. 'אם תביאו לי את הכתבים של ר' איסר זלמן עד מחר, בשמונה בבוקר, הכתבים יכנסו מיד לדפוס. אבל אם תבואו בשמונה וחמש דקות, התור יתפס, ותהו עוד חמש שנים', כך הודיע בעל בית הדפוס". בלילה הגיע ר' איסר זלמן לביתו, והרבנית ספרה לו בשמחה גדולה, שהכתבים יכנסו לדפוס למחרת בבוקר. הכל כבר מוכן ומאורגן, אין שום מניעה להביא את הכתבים להדפסה. פתאם החוויר רבי איסר זלמן. "מה קרה?", שאלה הרבנית בדאגה.

- "את יודעת, שהכנסתי לספר קושיא ותרוץ של ר' אהרן כהן, וגם קושיא ותירוץ של ר' חצקל סרנא, ורק את ר' משה חברוני לא הכנסתי."

- "נ, ולכן? מה הבעיה? ר' משה חברוני הרי לא יקיפד, הוא עניו גדול..."

"אני לא יכול לפגוע פגיעה כזו", אמר רבי איסר זלמן. "אני לא אדפיס את הספר בלי קושיא של ר' משה". הרבנית בילה הינדא כמעט התחילה לבכות, אבל רעיון גאוני נצנץ ועלה במוחה. "תיגש לר' משה חברוני, ותשאל אותו קושיא ברמב"ם, על אף שאתה כבר יודע את התירוץ. תמחק את התירוץ שאתה כתבת, ותכניס את התירוץ שלו – שיהיה זהה לשלך – 'לאבן האזל'". בשעה שתיים בלילה הגיע ר' איסר זלמן מלצר אל ר' משה חברוני, כדי לשמוע ממנו תירוץ לקושיא, ולהכניס ל'אבן האזל', כדי שלא יהיה חשש של פגיעה בר' משה... כזכור, היה באותו לילה עוצר, אבל העוצר לא הפחיד את ר' איסר זלמן מלצר. הוא בא אל ר' משה חברוני עם 'רמב"ם קשה'. הוא אמר, שלא היה יכול לישון בלילה, והייתה זו האמת לאמתה, וכי היה יכול לישון בעת כזאת?! הן הדפסת הספר תלויה ועומדת על חוט השערה, ובשום אופן אי אפשר להוציא את הספר, אם תהיה בכך פגיעה ח"ו בר' משה... לאחר שהציג ר' איסר זלמן מלצר בפני ר' משה חברוני את הקושיא האדירה, וקבל ממנו את התשובה, שכבר חידש בעצמו לפני כן, הוא מיהר אל ביתו. צריך היה לערוך את הדברים מיד, שבשעה שמונה בבוקר כבר יהיו הכתבים בדפוס..."

ועשית עמדי זוסד ואמת אל נא תקברני במצרים

(בוז, כט)

חסד ואמת - חסד שעושים עם המתים הוא חסד של אמת, שאינו מצפה לתשלום גמול (רש"י)

אצל אדם מן השורה יתכן שיעשה של חסד 'רגיל' - ש-מצפה לתשלום גמול, [גם אם לא במדע ממש, עכ"פ זה מונח ב'ת מודע' בבחינת (הקלטה א) ש'לח לחמך על פני המים כי ברוב הימים תמצאו...]. ומאידך, יתכן גם שיעשה 'חסד של אמת' שאין לו ציפיה לתשלום גמול. אבל אצל אנשים גדולים 'באמת', כל החסדים שלהם הם בבחינת 'חסד של אמת'. וזה משום שאנשים אלה מהותם היא לתת לאחרים והנאתם היא בעצם הנתינה ולא בתוצאותיה... וכמו"כ 'טכנית' אין כ"כ אפשרות להחזיר להם כי חיייהם גבוהים ורוחניים ולא מעניינים אותם ממון ושררה וכדו'.

הרה"ג רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אב"ד סאנטוב-ליקווד, הביא עובדה מעניינת שממחישה את הדברים: "סיפר לי מחותני, כ"ק אב"ד בראד שליט"א, שלפני שנים ביקר בארץ ישראל עם אחד מבניו, שהיה אז עוד לפני בר המצוה. הילד ידע אז בעל פה כמה וכמה פרקי משניות, ולקח אותו אל מרן הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל. כשנכנסו אל הרב שטיינמן, ביקש ממנו לבחון את הילד – והוא נתן לילד תשומת לב מיוחדת – בחן אותו, עודדו, שיבח וחיזק אותו. בעת שבחן מרת את בנו, הבחין מחותני שבחדר הסמוך לחדר בו שהה אז הרב שטיינמן, היה סטנדר בו השתמש הרב שטיינמן, וראה על הסטנדר שיש שם סידור ישן שהיה מודבק עם דבק [סקאטש טיפ], וחשק מאוד לקבל את הסידור הזה. ניגש אל הרב שטיינמן ושאל אותו, באם הוא יקנה לו סידור חדש בדיוק כמו הסידור ההוא, אם הוא יוכל לקחת לעצמו את הסידור הזה – הישן. שאל אותו הרב שטיינמן: "למה אתם צריכים את זה?". אמר לו מחותני: "אני רוצה מזכרת לבן שלי", ואמר לו הרב שטיינמן: "אתם יכולים לקחת אותו". מיד התקשר מחותני אל אחד ממקורביו, וביקש ממנו ללכת לחנות ספרים ולקנות כזה סידור בדיוק, ולהביאו מיד אל בית הרב שטיינמן. כשהלה הביא את הסידור החדש, נכנס מחותני אל החדר ההוא, הניח את הסידור החדש על הסטנדר, ובא לקחת את הסידור הישן לעצמו, אך באותו רגע נכנס במקרה אחד מנכדי הרב שטיינמן, ראה איך שהוא לוקח את הסידור והתחיל לצעוק עליו: "מה אתה עושה?!" מחותני אמר לו שהרב אמר לו שהוא יכול לקחת את זה! אמר לו נכדו: "לא יכול להיות כזה דבר! הסבא שלי לא אמר מעולם שאתה יכול לקחת את הסידור!!"

אמר לו מחותני: "הלא הרב אמר לי מקודם שאני יכול לקחת את הסידור, ולמה אתה אומר שאני משקר?!" אמר לו הנכד: "הלא בשבוע שעבר נכנס לכאן הרה"ג רבי שלום בער סורוצקין שליט"א, מקים רשת הכוללים הנודעת 'טרטת שלמה', ואמר לסבא שיש גניד אחד בפלטבוש שמוכן לתרום רבע מליון דולר(!!) עבור הכוללים, בתנאי שיקבל את הסידור הישן של הרב שטיינמן, ומיד הגיב הסבא בחריפות: 'למה הוא צריך את הסידור שלי? זה עבודה זרה!' – ולא הסכים בשום אופן לתת את הסידור, ואיך יכול להיות שלך הוא כן הרשה לקחת את הסידור?!"

אמר לו מחותני: "בוא עמי, ניכנס אל הרב ונשמע מפיו!". נכנסו שניהם אל הרב שטיינמן, ושאל הנכד: "האם זה נכון שהסבא הרשה לו לקחת את הסידור?!" שאל הרב שוב את מחותני: "למה אתם צריכים את זה?", ענה לו: "אני פשוט רוצה איזו מזכרת לבני", אמר לו הרב שטיינמן: "אתם יכולים לקחת אותו..."

הנה כי כן, כשמדובר על עשיית חסד עם יהודי, למה לא לתת? אבל לעשות עם זה 'מסחר' ורווחים – אפילו לצורך החזקת תורה – זה כבר פרשה אחרת...

ישנה אפשרות נוספת לגמול 'חסד של אמת' - כשהחסד נעשה באופן של 'מתן בסתר', כשהמקבל אינו יודע שגמלו עימו חסד. ויתירה מזו, לפעמים הגומל חסד נותן למקבל להרגיש - שאדבר, המקבל גומל חסד עם הנותן, למרות שההיפך הוא הנכון...

מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצוק"ל, היה דודם של שלשה מראשי ישיבת חברון – רבי אהרן כהן, רבי יחזקאל סרנא ורבי משה חברוני - זצ"ל.

בהלווייתו של רבי איסר זלמן, עמד רבי משה חברוני וסיפר סיפור מדהים, על אהבת התורה של דודו: בארץ ישראל התנהל באותה תקופה, מאבק עקוב מדם בין האנגלים לבין המחותרת היהודית. בזמנים מסויימים הכריזו האנגלים על 'עוצר' – אסור לצאת מהבית בלילה, החל מהשעה שש בערב ועד השעה שש בבוקר. חיילים בריטים פטרלו ברחובות, לפקח על ביצוע העוצר. כל אזרח שנמצא מסתובב ברחוב, נלקח למעצר או – אם נראה חשוד ומסוכן – אפילו נורה על ידי החיילים.

"ר' איסר זלמן היה מתמיד גדול מאד", אמרה הרבנית בילה הינדא, "אבל הוא לא היה רק מתמיד, הוא גם היה 'מרחם על הבריות'. מאמצים גדולים מאד עשה ר' איסר זלמן כדי להיזהר מכל חשש של פגיעה ח"ו בזולת".

'איש החסד' - אדם שבדבק בעשיית חסד עם הזולת, מקבל הרגשה וסייעתא דשמיא לדעת מתי ואיך יגמול את החסד באופן הטוב והמועיל ביותר.

סיפר הרה"ג ר' יצחק [איציה] רוזנברג שליט"א, אשר זכה לשמש את מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל: "לפני שבע שנים, במוצאי ל"ג בעומר, נכנסתי אל הקודש פנימה יחד עם הגאון רבי משה לבל שליט"א, ראש ישיבת 'תורת חיים' במוסקבה, שהייתה תחת נשיאותו של רבינו, כדי לקבל ברכת פרידה טרם אנו נסיעים לארה"ב. לגיוס כספים למען הישיבה ופעילות הקיבוץ החברתי בארץ הסובייטית. באורח פלא לא הסתפק רבינו בברכת הדרך אלא התרומם ממקומו בשארית כוחותיו, וליוונו עד גרם המדרגות המוליך לרחוב. פליאה עלתה בלבי, אולם המשכתי בדרכי [מאוחר יותר שמעתי שהרב ישראל פרידמן, עורך 'יחד נאמן' ששהה במקום, שאל את רבינו מדוע הוא מלווה אותנו כך, ורבונו השיב: 'ליוונו זה שמירה', סתם ולא פירש].

"עלינו למטוס לאחר חצות הלילה והטיסה החלה, לא חולפות דקות ארוכות, ולפתע נשמע רעש נורא ואיום מכיוון המנועים. לב כולנו נ'פל'. זה היה איום נורא! ראינו את המוות מול העיניים! מתברר שתקלה חמורה קרתה, והגלגלים נתקעו כשנשבר ה'פן' בצורה שאינם יכולים להיפתח, כך שבגדר הטבע אין לנו דרך לחזור בריאים ושלמים אל היבשה... כמה אמריקאים ששהו במטוס הצליחו להתקשר לארה"ב ולמסור את דבר הסכנה, ועד מהרה פשטה השמועה בכל רחבי ארה"ב והמוני יהודים נעמדו לתפילה".

"ידיד אישי שלי המתגורר בלייקווד, שמע אף הוא את השמועה הנוראה ומיהר לצלצל לבני ולהעירו משנתו... בני מיהר להודיע לרבינו [דרך נכדו הרב גדליה הויגסברג שליט"א ששהה אז, בשעה 4 לפנות בוקר, אצל רבינו בלימוד הקבוע], על הסכנה הנוראה החופפת על ראשי יחד עם עוד מאות יהודים שהיו על הטיסה. רבינו פתח באמירת תהלים עד זמן תפילת שחרית כוונתיקין... אדהכי והכי הפסיק הקברניט לרוקן את מיכל הדלק לתוך הים והתכונן לנחיתה המסוכנת... רבינו סיים את התפילה, ומיד אחר אמירת הקדיש, אותו היה אומר כל יום בסיום התפילה, הסתובב והפטיר: 'לאיצ"ה היה כעת נס גדול!...' ואכן, רגעים קודם לכן נחת המטוס בצורה פלאית ושקטה עד שאיני זוכר נחיתה כה רגועה באף אחת מטיסותי המרובות...".

עוד סיפר ר' איציה: "לאבי מורי היה עסק בשווייץ, מקום מגוריו. כאשר בא בימים, החליט שברצונו לעזוב את ניהול העסק ולהקדיש את שארית חייו ללימוד התורה [אבי היה תלמיד חכם גדול מאד ואף רבינו העיד עליו בצורת]. ההצעה הייתה שאני אשוב לשווייץ לנהל שם את העסק שפרנס את כל המשפחה המורחבת. ההצעה הגיעה לפתחי ואני עליתי למעונו של רבינו, לשאול בעצת ה'אורים ותומים'. 'רבינו הרהר קלות והשיבני: 'תוכל לנהל את העסק, רק בצורה כזו שבשבעה אחד תשהה כאן בארץ ושבעה אחד תשהה בשווייץ, כך לסירוגין' [זה היה בזמנים שטיסות מזדמנות לא היו דבר שבשגרה]. שיגרתי את התשובה לאבי וחייתי למענה פיו. משחלפו שבועיים ולא קיבלתי ממנו הזמנה נוספת להגיע לשווייץ, חייגתי אליו ואז הוא אמר לי שההסדר הזה של הטיסות החוזרות ונשנות אינו נראה לו, על כן עליו להישאר בארץ או להגיע לשווייץ להתגורר שם. "מסרתי את התשובה לרבינו והוא השיבני נחרצות: 'לא! אתה לא נוסע לשם, אלא נשאר כאן על התורה ועל העבודה!'. התפלאתי: 'הלא ראש הישיבה בעצמו הציע לי לפני שבועיים לנהל את העסק לסירוגין, וכעת התשובה היא כה נחרצת לשלילה'.

ומרן ראש הישיבה השיב לי תשובה, שיותר ממה שהיא 'מענה', היא 'דרך חיים': 'אביך עמל כל חייו להקים ולקיים את העסק המשפחתי. לא נאה היה אם היית משיב לו תיכף בשלילת בקשתו. צריך להתחשב ברגשותיו ולהבין ששלילה מוחלטת תוכל להביא לו לכאב לב... אבל אחרי הכל, אני לא חושב שאתה צריך לעזוב את חיי התורה כאן ולשוב לשווייץ מולדתך, ובכלל, לא טוב הדבר שכאב ובנו מצויים יחדיו בבנכי אותו עסק... על כן השאתיך עצה כזו, שמצד אחד היא מראה לאביך שאתה מוכן ומזומן לעזור עם העסק, אבל מאידך גיסא, ברור היה לי שלא יקבל את הצעת הסירוגין, כך יצאו שני הצדדים נשכרים'. ואז הוסיף לי רבינו משפט אחד, שלימד אותי עד כמה גדול בישראל נושא באחריותו את השאלות המגיעות לפתחו: 'אני שמח שהענין ירד מהפרק, כי חששתי שמה פן ואולי אביך כן יסכים להצעת הסירוגין... כל השבת התפללתי שלא יסכים!'. וכשרבינו אמר 'כל השבת', זה אומר 'כל השבת', פשוטו כמשמעו ללא מיליגרם של גוזמא...".

[רבא דעמיה'-המבשר' תורני]

בְּרַךְ יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל לְאִמּוֹר יְשִׁמְךָ אֱלֹהִים כְּאֶפְרַיִם

וְכַמְנֵשֶׁה (מוז, כ)

יעקב אבינו בחר בדרך מקורית ומעניינת לברך את נכדיו: יעקב מברך את בני יוסף במילים 'ישמך אלוקים כאפרים וכמנשה' - שפשוטו של מקרא הכוונה היא כי כל יהודי יברך שבניו יגדלו ויצליחו כמו אפרים ומנשה. אך בהתבוננות נוספת, הבה נחשוב: הרי יעקב יכול היה לברכם שיגדלו ויצמחו לענקי הרוח וגדולי הדור, שיזכו להגיע לדרגות גבוהות ונאצלות, שיצליחו להשיג את כל מה שירצו? מדוע הוא בחר להזכיר את שמותיהם, להעמידם

כמופת ודוגמא? כי מעבר לברכה טומן יעקב בדבריו גם מסר, 'הדרכה לחיים' לצאצאיו כולם: כדי להגיע רחוק במעלות התורה והיראה, כדי להתפתח לרמות הגבוהות של עובדי השם ויראי אלוקים, קיבעו לכם 'יעד' להגיע לאנשי הדוגמא שאני מציב בפניכם, הלא הם אפרים ומנשה. שאו עיניכם והביטו אל דמויות ההוד כאפרים וכמנשה, ושאלו להגיע אליהם ולקצה דרגתם! כשאתם קובע שאיפה, עליו למדוד את יכולותיו וכליו ולראות מהי הפסגה אליה יוכל להגיע בעזרתם. מעתה, חבל להסתפק בחצי הדרך, אסור להתפשר על טיפוס רק עד למחצית ההר. ההיפך, עלי לקבוע את פסגת יכולתי כשאיפה הנכספת, ולהגדירה באופן ברור ומדוייק, שאינו ניתן לשינויים! שאיפה ברורה להעדרת היטב, שהדוגמא שלה חיה ברור העיניים, יוצרת תמריץ, מאפשרת בצמצא מדברי תורתו, אינו יכול מתקרב ליעד או מתרחק ממנו, ונתנת לנו את הכלים לבדוק עד כמה באמת התקדמנו או שנותרנו תקועים. כאשר היעד ברור, השאיפה מסומנת, המטרה ידועה ומובהקת, הכל הרבה יותר קל!

סיפר מורי רבי כ"ק **האדמו"ר מנדבורנה** ז"ע, שהכיר את בעל המעשה ועקב מקרוב אחרי השתלשלות הסיפור: היהודי נשוא סיפורנו, משמש כיום כרב דגול ומרביץ תורה נערץ. האישי תלמיד חכם בקנה מידה גדול, ורבים נעזרים בו בהבנת תוספות מוקשה ובפתרון שאלות הלכתיות מורכבות. אך הקהל השונה בצמצא מדברי תורתו, אינו יכול להעלות בדתו כי לא כך היה האיש מקדמת דנא... עד גיל ארבעים, היה היהודי דגן עמל כפיים בעבודתו שעות רבות, ולמעשה במשך היום כולו. בקושי החזיק בקביעות עתים לתורה, כשראשו ומעייניו נתונים היו בפרנסת משפחתו. בגיל ארבעים, כשחש מיצוי עצמי מהעבודה והייתה לו היכולת הכספית, החליט לפרוש מעולם המעשה ולעבור לעסוק בתורה בהתמדה. לא קלה הייתה דרכו במעלה הדרך. הוא חש כרבי עקיבא בשעתו, כשבגיל ארבעים נקלע לראשונה לבית מדרש הומה, בו עסקו צורבים צעירים ממנו בסוגיות התורה בהבנה מקיפה ובידע רב. אמנם הוא ידע לקרוא היטב וגם להבין מעט, אך משפחתו את הגמרא וביקש לשקוד על הבנתה - גילה כי נראה ששעריה נותרו סגורים וחותמים בפניו... הוא קרא את השורות בזו אחר זו, ניסה להיעזר במפרשים, אך העלה חרס בידיו. כל מאמציו עלו בתוהו, הרצון העמוק לשבת וללמוד בהתמדה התנפץ אל סלעי המציאות הקשה, בה הוא מנסה ללמוד שוב ושוב אך אינו מבין דבר וחצי דבר. הוא ניסה שוב, ביקש להיעזר גם בבלומים אחרים, שפך דמעות כמים בתפילה לבורא עולם שיאיר את עיניו בתורתו, אך עם הזמן כמעט והחליט להרים ידיים.

אחרי תקופה של התלבטות ארוכה, החליט לתת הזדמנות נוספת. אך את ההזדמנות הזו, כך קבע, הוא הולך לעשות בכלי בו טרם השתמש מעולם... הוא ישב עם עצמו שעה ארוכה, ובנה לעצמו תוכנית עבודה, רשימת יעדים נוקבת ובלתי מתפשרת: 'אני הולך ללמוד מסכת פלונית בזמן הקרוב, ומיד כשאסיים - אני מסתער גם על מסכת פלונית. בהמשך אני מסיים סדרי נשים נזיקין, ואחר כך עובר ללימוד ההלכה בעמקות... למחרת היום שב היהודי לבית המדרש, כשטבלה מסודרת במוחו, ויעד שאפתני מוצב למולו. 'בעוד תקופה אני יודע ש"ס', יהיה מה!', היה ברור לו מעל לכל ספק. זו כבר עובדה בעיניו, צריך רק לפעול למימושה...

הרבי, שהיה מודע להתלבטותיו של האיש, לא הפסיק לעקוב אחריו מרחוק, מבקש ומתעניין לדעת מה עלה בגורלו ומה מעשיו. היה חשוב לו לדעת אם הכלי החדש מוכיח את עצמו. והוא הוכיח, ועוד איך... בחלוף השנים, הפך אותו יהודי תלמיד חכם מופלג, בקי בכל חדרי התורה. איש לא ידע כיצד הגיע למעלה זו, איש גם לא יודע באיזה גיל מאוחר התחיל. מה שברור, שהקביעה החדה על היעד הרצוי, השאיפה העוצמתית שקבעה את המטרה, היא ששינתה את התמונה לחלוטין! כשסיפר הרבי את הסיפור, הוסיף: 'כשהיודי קובע יעד, זה לא רק שהוא זוכה בסייעתא דשמיא למימוש. קביעת היעד מסייעת לו למדוד בכל רגע עד כמה הוא פועל בכיוון הנכון, עד כמה הוא מתקרב או חלילה מתרחק. אך לא זו בלבד - גם הדרך הופכת לאיכותית יותר, מלאה ועוצמתית. כשהיודי לומד כי הוא רוצה לדעת ש"ס, איכות הלימוד מזנקת, הריכוז מתעצם, ההבנה מעמיקה בהרבה. קביעת היעד הופכת כל יעד שאפתני למושיג, הופכת את הדרך אליו לפשוטה יותר, איכותית יותר, ומדידה הרבה יותר...".

היה זה בשנת תשכ"ה, בעת שמרן הגאון רבי **יוסף שלום אלישיב** זצ"ל כבר נודע כגדול בתורה בקנה מידה עולמי, כדיין פוסק וכדמות מופת. עם תלמידי החכמים הדבקים בו ומתאבקים בעפר רגליו, נמנה הגה"צ רבי **שמואל טויסיג** זצ"ל, שלא פעם היה בא לביתו לשמוע עצה ותושיה, אך לא זו בלבד - גם הדרך הופכת לאיכותית יותר, זמן קצר אחר נישואיו של רבי שמואל, החליט להיכנס לרב אלישיב ולשאול את השאלה המרכזית ביותר בחיים. הוא פנה לענק התורה וביקש **עצה לגדול בתורה**... הרב אלישיב התכופף לאוזנו של הרב טויסיג ולחש כממתיק סוד: "רוצה עצה לגדול בתורה?" הרב טויסיג האזין בקשב. גדול הדור מגלה את סוד הצמיחה בתורה ומי לא יאזין לכל מילה בקשב רב... "כדי להצליח לגדול בתורה ולעסוק בה בהתמדה, עליך לחשוב כאילו נבחרת להיות רב בקהילה מכובדת, וכיוון שאינך כשיר עדיין - קיבלת שנתיים להתכונן לתפקיד החשוב. איך תנצל את השנתיים האלה?", שאל בחיור... הרב אלישיב לא המשך, כי כל מילה נוספת מיותרת. כשהשאיפה ברורה, כשהרצון מקבל פנים, ציור ותמונה מוחשית - ההתמדה בתורה כבר נראית אחרת לגמרי. כי גם יהודי שלומד - לימודו מקבל פנים איכותיות ורציניות הרבה יותר אם יש לו יעד מוגדר, אם הוא שואף להגיע לפסגה...

ואכן, רבי שמואל קיבל את העצה והחל לעסוק בתורה בהתמדה עצומה, נאמן לשאיפה הכמוסה שגילה הרב אלישיב... [לקראת שבת מלכתא-הרה"ג ר' אשר קובלסקי שליט"א]

הפטרה "ויקרבו ימי"

פרשת ויחי

מאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

לצ"נ: מו"א צט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

שבת יד' טבת התשע"ט

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
16:25	17:16	17:48
י-ם		
16:21	17:13	17:43
ת"א		
16:21	17:12	17:43
חיפה		
16:25	17:16	17:48
ב"ש		

כל הזכויות שמורות

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעל דהאן נ" 050-4194600

לעולם לא נוכל ללמוד להיות אמיצים וסבלניים אם היה רק אושר בעולם..

כל ימיו חי הצדיק הגאון רבי **יעקב כהן** זצ"ל מתוניס, מחבר הספר "זרע יעקב", בצניעות רבה. למרות מצבו הדהוי, היה מקיים את מצות הצדקה בהדור רב. פעם שמע שביט כנסת אחד זקוק לתרומה כספית גדולה, והוא נדב את **כל הכסף שברשותו**. טענה הרבנית הצדקת לרב שכבר הגיעו עד פת לחם. אך הרב אמר: "הבוטח בד' חסד יסובבנו". יום אחד, כשהלך לבית המדרש לעסוק בתורה, נתקלה רגלו בחפץ, והנה **מצא מעמון** של מטבעות זהב. הבין כי זמנו לו מן השמים כסף, שיוכלו לעסוק בתורה מתוך רוחה ולהמשיך לתת צדקה, ומאז הגדיל ונתן סכומי כסף עצומים ולא פסק מלהזכיר לבני ביתו, שרק הודות למדת הבטחון וזכה לסייעתא דשמיא כזאת.

"ומנהג חסידים שבצפת שעושים משולחנם ארון לקבורה להורות כי אדם לא יישא מאומה בידו ולא ילוננו בעמלו כי עם **הצדקה שעשה** בחייו הטובה שהוא מטיב על שולחנו ולכן אמרו חז"ל המאריך על שולחנו מאריךין לו ימים ושנותיו

חובה עלינו להיות בכל ימי הנערות בין כותלי הישיבה – להינצל מסכנות

הגאון רבי **עודא עטיה** זצ"ל, ראש ישיבת פורת יוסף, היה מסתפק במועט ומעט מאד באכילתו. לעתים היה מבקש מאשתו דבר מאכל, כגון פרוסת אבטיח. מיהרה אשתו להגיש לפניו פרוסה נאה, והוא אכל חתיכה קטנה והפסיק. אנשים לא הבינו את מעשהו, שהרי אם הוא חפץ באבטיח, מדוע הוא **מפסיק באמצע?** אחרים הבינו שנהג לפי "תענית הראב"ד", שאם אדם אוהב מאד מאכל מסוים ומפסיק אכילתו, נחשב לו כתענית. ואכן, **מעולם לא סיים** כוס משקה או את ארוחת הצהריים שלו. אכל מעט ולא גמר.

בעת שלטון הבריטים ביום שבת קודש, יצאו רוכלים כושים למכור פירות ופיצוחים ברחובות ירושלים. יצאו יהודים, ובראשם הגאון רבי **יהודה צדקה** זצ"ל, נעמדו ליד הרוכלים, והזכירו לכל יהודי שניגש לקנות: "שבת היום". יהודים רבים שמעו ונסוגו מרוב בושה, **פירץ אחד הרוכלים בבכי** ואמר לרב צדקה, "כל השבוע יכיתי ליום הזה והנה אתם גוזלים את פרנסתי", ענה הרב: "הכה עד הערב ואמכר את כל מרכולתיך, אם לא אמכר תוך חצי שעה, אקנה בעצמי את הכל בכסף מלא". וכך היה, במוצאי שבת קודש מכר הרב את הסחורה והשיב לרוכל את כל כספו.

יהודי, אפילו הרשע ביותר, חנוניה בו נקודה אמיתית

מתמאות דומות לבושם: מותר להרוח, אסור לבלוע

כבר בארו העולם הנותן שלג כצמר שהקב"ה נותן השלג כפי הצמר שיש לאדם ודבר שלא יכול לעמוד בו אינו נותן רבי **יגשה קורדובידו** באר ולכן נאמר בחז"ל כשבא השטן ואמר לשירה כמעט ונשחת בנך פרהה נשמתה ומשמע שאו לא היה "כמעט" הינו אם היה אמת נשחת יצחק לא הייתה פורחת נשמתה כי הקב"ה המעניש **נותן גם כח לקיים** עצמו אבל מכוון שלא היה אמת ולא היה עונש ממילא לא ניתן לה כח כיום ולכן פרהה נשמתה

אלו שאינם זוכרים את העבר סופם שיחזרו עליו

"ואהבת לרעך כמוך אני ה'"
בשעה ששני בני-אדם **אוהבים זה את זה**, אזי – "אני ה'",
שכן פעמיים "אהבה" עולה בגימטרייה עשרים ושש, כמניין שם הויה.

ישב הגאון רבי **צדקה חוצין** זצוק"ל ולמד בחברותא עם אחד מחשובי האברכים בירושלים. למדו הלכות כבוד הורים. שאל הרב חוצין: "האם מקפיד אתה **לקום מלא קומתך** כאשר אמך נכנסת לחדר?" האברך השיב שהוא מתרומם מעט, אבל לא מלא קומתו. באותו רגע סגר הרב צדקה את הספר שלפניו ואמר: "סיימנו את למודינו להיום. לא יתכן ללמוד ולא לקיים. רק כשתבוא ותודיעני שאכן אתה קם מלא קומתך – נמשיך ללמוד" למחרת בא האברך ובישר לרבו שתקן את המעוות, ורבי צדקה **חוצין חידש את הלמוד עמו**... "לשמוע, ללמוד וללמד לשמור ולעשות". זהו עיקר ותכלית הלמוד: ולואי שזנכה!

נקודה לפהשפה

היה היה פעם כפר הודי, שכל התושבים בו **היו עיוורים**. יום אחד הלכו לטייל שישה אנשים מהכפר, בדרך פגשו איש רוכב על פיל. האנשים שמעו בעבר על פילים, אך מעולם לא התקרבו לבעל חיים כזה, עכשיו ביקשו מהרוכב להרשות להם לגעת בחיה האדירה. הם רצו לחזור לכפר ולספר לכולם איך נראה פיל. הרוכב הסכים והוביל כל אחד מששת האנשים לחלק אחר בגופו של הפיל. העיוורים נגעו בחיה וליטפו אותה עד שידעו איך נראה פיל. הם חזרו לכפר נרגשים כדי לספר על חוויותיהם. אנשי הכפר התאספו סביבם לשמוע על הפיל. האיש הראשון, שמישש את **החזה** של הפיל, אמר: "הפיל הוא כמו קיר גדול ועבה!" "שטויות", אמר האיש השני, שנגע בחטים **(בשניים)** של הפיל, "הפיל קצר למדי ומעוגל. הוא חלק מאוד וחד. לא הייתי משווה פיל לקיר אלא לחנית!"

האיש השלישי, שנגע **באוזן** של הפיל, לא הסכים לדבריהם ואמר: "הפיל אינו דומה כלל לקיר או לחנית, הוא דומה לעלה ענק עשוי משטיח צמר עבה. הוא זו כשנוגעים בו." "לא נכון!" אמר הרביעי, אשר ליטף את **החדק**, "אומר לכם איך נראה הפיל – הוא דומה לנחש ענקי!" החמישי הביע התנגדות נמרצת. הוא נגע באחת **מרגלי** הפיל וסיכם: "הפיל עגול ועבה כמו עץ." העיוור השישי, שניתן לו **לרוב** על גבו של הפיל, מחה: "האם אף אחד מכם אינו יכול לתאר נכונה את הפיל! הרי הוא כמו הר ענק מתנווד מצד לצד!" ועד עצם היום הזה העיוורים ממשיכים להתווכח, ואף אחד בכפר אינו יודע איך נראה הפיל.

כך קורה לעתים קרובות בוויכוחים בין בני אדם. אנשים מתווכחים **בלי להבין למה מתכוון הצד השני** בוויכוח. הם בעצם מתווכחים על פיל. שאף אחד מהם לא ראה במלואו ולא נגע בכל גופו. (העורך)

ענין המחלוקת דבר חמור מאד שאפילו שמקיים הרבה מצוות וזרק אותם לכלי נקוב

אולי, הפשע השני בגודלו בעולם הוא שיעמום. הפשע הראשון הוא להיות משעמם

לבי בום מפשיסחה זצ"ל היה בראשונה סוחר. מנהגו היה, שלאחר מסעו ליריד בדנציג היה בא לעשות את השבת הראשונה אצל ה"יהודי" הקדוש זצ"ל, ואת השבת השנייה אצל ה"חזוה' מלובלין זצ"ל. פעם אחת בא ללובלין וה'חזוה' לא נתן לו שלום. חשב שאולי מקרה הוא, אך גם כשבא אליו בשעה אחרת נוכח שהרבי מתעלם ממנו. התחיל להרהר במעשיו. בתחילה חשב שמא בימי שהייתו בדנציג חטא בדבר-מה, אולם לאחר שבחן את מעשיו התברר לו שאין בהתנהגותו דופי, ולהפך, **אף וכה להתעלות רוחנית** בהיותו שם. לאחר מכן עלה בדעתו שמא חטא בזמירות הדעת על שלא נכשל בשום דבר ואף התעלה שם. מיד עשה תשובה ושוב נכנס אל הרבי. הצדיק נתן לו שלום באהבה רבה ואמר: "בדנציג השכינה שורה על כל מי שיש לו רצון להתדבק בה, והדבר לא היה בכוחך. לשווא הייתה לך מזה גבהות-הלב".

התורה מספרת על **יוסף הצדיק** ויועזב בגדו בידה וינס החוצה נמצינו למדים מפסוק זה שיש צורך לעשות פעולה חפוזה ובלתי שגרתית עושים זאת אך לאחר מכן צריך לחזור מיד לשגרה הרגילה בישוב הדעת וללא כל חיפזון משום כך לא נאמר בפסוק "ויצא וינס החוצה" אלא "וינס ויצא החוצה" דהינו שבתחילה נימלט יוסף מבית פוטיפר אך מיד עם צאתו החוצה שב להלך כרגיל וכאדם האדם

אתה לא באמת עושה טעות, עד שאתה לא עושה את אותה טעות פעמיים..

לבנו שרמה מזוועה זצ"ל סירב לקבל מתנות. מעולם לא ביקש בגד חדש או מענלים לרגליו, גם כשהיו בלויים, אולם גם כשהציעו לפניו לעשות לו בגד חדש, לא תמיד נאות לכך והיה צריך ל"ישוב", לשאול עצה, כדרכו בכל דבר, אם לקבל. כשהתלוננו בפניו שאין זה לכבוד רבם לנהוג כך, בעוד אדמו"רים אחרים נוהגים סלסולי מלכות, נד בראשו ולא שינה מאומה.

הנהגה ראו מהחסידים שנעליו של רבנו אינן ראיות לנעילה ורצו שרבנו יקבל מענלים חדשים. אולם רבנו סירב לחלוטין. מצא אחד מיקירי ירושלים הרה"ח רבי נחמן יוסף וילהלם זצ"ל אמצעי להנעיל לרבנו מענלים חדשים: בלכתו למקווה הביא עימו מענלים חדשים, וכשרבנו נכנס למקווה העלים את מענליו של רבנו. בצאתו חיפש רבנו את מענליו אך לא מצאם כמובן. ואז הציע לרבנו שיש בידו זוג מענלים נוסף ורבנו יוכל להשתמש בהם, וכך עלה בידו להנעיל לרבנו מענלים חדשים

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

הקבצו ושמעו פני יעקב ושמעו אל ישראל אביכם.. וזאת אשר דבר להם אביהם ויקרף אותם איש אשר בקרבתו ברח אדם (בראשית מט, ב-כ"ח).

בסוף הפרשה התורה הקדושה מאריכה לפרט את הברכות שבירך יעקב אבינו לכל אחד מבניו, ומסר גדול מסרה לנו בזה שעלינו לדעת ולהאמין בברכת העדיק שתעשה את הרושם. בארבעים ושמונה דברים התורה נקנית, ואחד מהם זה באמנות חכמים (אבות פ"ו מ"ה), דהיינו שיאמין לחכמים בחכמת התורה, אפילו לא ישיגם בשכלו (תפארת ישראל שם), וזהו העמוד החזק שהתורה נשענת בו (לשון החינוך מצווה תצ"ה), הולף את חכמים יחכם (משלי יג, ב), אדם שהולך עם החכמים זוכה לברכה וסייעתא דשמיא בכל מעשיו ודרכיו.

מסופר על הגאון רבי אליהו לופיאן ע"ה, תלמידו של החפץ חיים ומשגיחה הרוחני של ישיבת "כפר הסידים" (הנקראת בשם "כנסת חזקיהו"), כשהיה קרוב לגיל שמונים שנה התבקש מפי הגאון הרב שמעוניוביץ (ר"י כפר הסידים) להתמנות כמשגיחה הרוחני של הישיבה הגדולה והמפוארת.

רבי אליהו לופיאן לא ידע אם לקבל את ההצעה, כיון שמשרה זו דורשת מאמץ רב, טיפול אישי וחשיבה על כל בחור ובחור כיצד אפשר להועיל ולשפר אותו בלימוד התורה ובמידות הטובות, ניגש לפני הגאון החזו"א והציע בפניו את התלבטותו, השיב לו החזו"א בדברי דוד המלך ע"ה בתהילים (צב, ט"ז-ט"ז) **עוד ינובון פשיקה דשנים ויענגים יהיו: להגיד כי ישר ה', הקב"ה שומר את הצדיקים דשנים ויענגים כדי שיוכלו להגיד כי ישר ה', למסור שיחות מוסריות לתלמידים ולחוקם בתורה ויראת שמים, תקבל את ההצעה ואל תפחד, אין לך מה לדאוג! פסק החזו"א איש.**

יצא רבי אליהו לופיאן מחדרו של החזו"א איש בשמחה וקיבל עליו את משרת המשגיחה הרוחני בישיבת "כפר הסידים". ועד קרוב לגיל מאה שנה עדיין היה הרב מוסר שיחות מוסר עמוקות, ואף אנו זכינו לשמוע מדברי קודשו כשהיה מגיע אלינו לישיבת "תפארת ישראל" בחיפה, ללמדך שהולף את חכמים יחכם (משלי יג, ב).

יהי רצון שזוכה לגאולה השלימה בקרוב, אמן.
שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

מי שיש לו אוהב נאמן אינו בודד, גם כאשר מרחק של אלפי פרסאות מפסיק בין השניים. אין מהיצות בפני האהבה, ואין בה ירחוק מקום.

רשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

"ואל תהי רשע בפני עצמך" פירשו זאת חסידים: מיהו רשע? זה שהוא "בפני עצמך" - פורש מן ציבור, אינו מעורב ואינו באחדות עם הבריות.

פעם רבי זושא אחיו של רבי אלימלך שאל אותו מדוע רואים אצלו כל הזמן ניסים ומופתים גלויים, ענה לו רבי אלימלך "בגלל האהדות של החסידים שלי".

כל כך הייתה לרבי אלימלך ענווה גדולה, שכשהיו באים אליו בבקשות שיתפלל עליהם, כגון אחד בלי פרנסה, אחד בלי ילדים, אחד בלי זיווג, היה רבי אלימלך צועק לעצמו "מייך (אלימלך) מייך אתה חטאת! ובגללך אין לפלוגי שלום בית!". **וכך תלה** את כל הייסורים של כולם על עצמו.

פעם אחת, בהתוועדות חסידיה, אמר הרב, בהרהותו על עצמו: זה רב? לפני שלושים שנה היה הרב שונה לגמרי; נענה המלמד: זה מלמד? לפני שלושים שנה היה המלמד דבר אחר לגמרי; החרה-החזיק אחריו אחד המסובים, יהודי מבוגר, ואמר: אל תתעצבו, כשהייתו בן עשר היה סבי אומר **שאנו מביע ליהודים** שחיו לפני שלושים שנה...

רב סעדיה בן יוסף גאון (ד'תרנ"ב-ב'ד'תש"ב) - אחד מגדולי הגאונים. נולד במצרים ועבר לבלב. למרות שלא נמנה על חוג משפחות הגאונים מינווה לגאון, **כראש ישיבת סורא**. הוא ריכז חיבורים בתחומי הלכה שונים, ובכך קנה מקום של כבוד כאבי הספרות הרבנית. רב סעדיה גאון נחשב גם למדקדק העברי הראשון שנתן כללים, והציע הדרכה מעשית לכתיבה נכונה. ידיו רב לו גם במלאכת הפיוט, כפי שניכר בסידורו וב"בקותות" שלו. ספרו "אמנות ודעות" היה לספר הפילוסופי **היהודי הראשון**. אל תורתו הפילוסופית יש לצרף גם את פירושו ל"ספר יצירה" והקדמותיו לפירוש התורה.

אין אהבת השם נקשרת למי של אדם עד שישיגה בה תמיד.

איזה בריון בגובה 2 מטר מלא בשרירים מנפח כולו עם פרצוף מפחיד כנס לתוך מכולת, הוא ניגש למוכר ואומר לו: תביא לי סוכריה או ש.. המוכר נתן לו ומפחד לבקש ממנו חשבון, והבריון יוצא מבלי לשלם, יום למחרת אותו סיפור וככה עוברים כמה ימים עד שלמוכר נמאס וכפעם הבאה שהבריון נכנס ואמר לו: תביא לי סוכריה או ש.. הוא שאל: או ש.. מה? אז הבריון ענה לו: או שתביא קולה או מיץ תפוזים, לא משנה לי, **מה שיש לך..**

כל העלונים: hamaor.net
המאור שבתורה - זאבות ובנים

רבי אלימלך זצ"ל היה משליך עצמו תוך מקומות של נמלים והרקים והיה מסגף עצמו בכל מיני סיגופים קשים מאוד. וברגע שהיו עוקצים אותו וגופו היה שורף היה צועק "מייך מייך! אפילו עכשיו אתה עדיין מרגיש גשמיות!". אמר, **שהספר מוסר** שלו הכי גדול הוא **השעון**. להסתכל שכל דקה שעוברת לא תחזור יותר.

מתנגד אחד הגיע לביתו של בעל התני"א זי"ע והתחיל להתפלפל איתו בדברי תורה. ושאל אותו מתנגד את בעל התני"א: "ידעתי כי יש ספר חסידות חדש בשם ה"נועם אלימלך". רוצה לראות היכן שמתי אותו?", והראה לו שהספר **נמצא מתחת לשולחן** והרגליים שלו (של המתנגד) דורכים עליו ה' ישמור. ואמר לו המתנגד בלגלוג: "תגיד לי מה מעלת הספר הזה". ענה לו בעל התני"א "אם היית שם את בעל מחבר הספר מתחת לשולחן והיית דורך עליו כמו שאתה עושה לספרו, גם אז הוא לא היה אומר לך כלום מחמת שפלותו."

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת רובי, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולי, יחיאל בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיזה, שולמית חיה בת אסתר, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה, פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבז, הרב אלעזר בן שמחה, יעקב בן אוריית, יחזקאל בן שמחה, דדה בת אסתר בוניס, יעקב בן טללי, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה אלעזר בן רינה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, שמעון בן רינה, ישראל בן שמחה סגן, אואסינה בת גוריה חלפון, שמואל בן רבקה זכאי רחל רשל בת קלרה

"המרכז לערבות הדדית"

גליון מס': 23. פרשת: ויחי. י"ג בטבת ה'תשע"ט

העלון מוקדש לרפוא"ש בדרכי נעם: בת ציון אביגיל בת סימה יוכבד תח"י

זמני שבת קודש: ויחי.

כניסה יציאה ר"ת
ירושלים: 17:48 17:16 16:25
תל אביב: 17:43 17:13 16:21
חיפה: 17:43 17:12 16:21
בית שמש: 17:48 17:16 16:25
הזמנים עפ"י לוח אור החיים.

סיפור לשבת:

לבקש ישירות, ללא שליחים. עמ' - 2.

פניני אוה"ח:

בביאור ברכת יעקב לשמעון ולוי עמ' - 3.

עלי עין:

סודה של הברכה "בן פורת יוסף ... עלי עין" עמ' - 3.

חודה של פרשה:

חידה נושאת פרטים. עמ' - 4. גם המבוגרים מוזמנים.

ב"ה **גב"ח ז"ל**
דרכי זימים
בנשיאות הרב אייל עמרמי שליט"א

להשאלת:

גמרות שוטנשטיין, וספרי טוש"ע.

רח' נחום פינת מלכי-ישראל, שכונת גאולה.

לפרטים:

פלו: 054-844-86-83

או בקו המידע:

079-53-23-549

על כך שלאדם זה מחכה שכר רב בעולם הבא אנו לא זקוקים להסברים אבל איך אפשר לומר שגם בעולם הזה טוב לו הרי הוא חי חיי צער? ובנקודה הזאת מבארים חכמינו, שכידוע הדרך לגדול בתורה היא ע"י שהאדם מקריב מעצמו למען ה' יתברך, ואדם שעושה זאת ומקריב מחייו מרצונו בידיעה שקושי זה מקרב אותו לשאיפת חייו הוא שמח מכל רגע - גם מהרגע הקשה ביותר.

וכאן מגיע ההבדל בין שני ה'טירונים' מתחילת הפינה, בעוד הראשון רצה לטפס בדרגות הצבא ושארף להיות ביום מן הימים ל'רמטכ"ל', או שאפילו סתם כך רצה בעצם שירותו הצבאי, הנהה הוא מהאימונים וגם מהקשים ביותר, משא"כ חברו שרצה למלאות את חובתו למדינתו ולהשתחרר' גם האימונים הקל היה בעיניו לסבל.

"בידיעה שקושי זה מקרב אותך לאלוהים, הוא מקרב אותך לאלוהים, הוא מקרב אותך לאלוהים"
- **מס אהר"צ הקשה ביותר**

הרב עובדיה יוסף זצוק"ל היה מביא בשיחותיו לבחורי הישיבות סיפור מימי נפוליאון המבוסס על עיקרון של משל זה, והיה אומר שחייל שאינו שואף להיות גנרל חסר לו בהצלחתו כחייל, וכך אדם שלומד צריך ששאיפתו תהיה להיות ת"ח גדול בישראל.

וכך גם יששכר, גם כשראה את "הארץ כי נעמה" הבין שכדי להצליח בחייו ולהתענג בעולם הבא הוא צריך לעבוד קשה בעולם הזה וזה היה מהנה בשבילו לא פחות מאשר "הארץ כי נעמה", כיוון שהיה זה מרצונו, ובכל יגיעה ראה עצמו מתקרב אל המטרה הנכספת לעשות נחת לאבינו שבשמים, ולקבל את השכר לעתיד לבוא.

*ענת שלום ואהובות,
לכל בית ישראל.*

באפשרותכם להקדיש פינה זו להצלחתכם, לרפואתכם, או להבדיל לע"נ יקירכם. חיגו 052-7100-955.

מבט מהפרשה:

הסתכלות לחיים מפרשת השבוע.

ה'כוונות' מאחורי הקלעים

שני חיילים בתחילת הטירונות, שניהם בעלי כושר גופני טוב וחובבי התעמלות מושבעים, שניהם עוברים אימונים מפרכים, שניהם שובצו ליחידות קרביות מוצלחות, אך בעוד הראשון שמח מכל אימון ומכל 'קריעה', חברו הולך ונעשה ממורמר מיום ליום.

תודו שהענין מוזר, מה ההבדל ביניהם? איך דבר שמשמח ומהנה את הראשון גורם לחברו לתחושת מרמור מתמשכת???

שלא תחשבו לרגע, הפינה הזו אינה עוסקת בהכנה ללימודי פסיכולוגיה או עזרה סוציאלית, אלא שבפרשת השבוע אנו פוגשים סיפור חיים לא פחות מוזר, בזווית קצת שונה.

בברכותיו של יעקב אבינו לבניו אנו פוגשים את האידיאולוגיה בחייו של יששכר, השבט שמסמל את לימוד התורה, וכך זה כתוב בפסוקים: **"וַיִּשְׁשָׁכֶר הַחֹר גִּרְם רִבְץ בֵּין הַמְּשֻׁפְתִים: וַיֵּרָא מְנַחֵה כִּי טוֹב וְאֶת הָאָרֶץ כִּי נַעֲמָה וַיֵּט שִׁכְמוֹ לְסָבֵל וַיְהִי לְמַס עֶבֶד:"**

ולכאורה אם האדם רואה שהארץ נעימה והמנוחה טובה, שיהנה ממנה. למה הוא עוזב את הדברים הטובים שהוא פוגש והולך להיות "וַיְהִי לְמַס עֶבֶד"?

ההסבר לכך מובא בדברי חכמינו ז"ל על המשנה באבות שמלמדת אותנו את הדרך לגדול בתורה: **"כִּי הָיָה דִרְכָּה לְשֵׁל תּוֹרָה, פֶּת בְּמַלְחָה תֹאכַל וּמִים בְּמַשׂוּרָה תִשְׁתֶּה וְעַל הָאָרֶץ תִּישָׁן וּמִי צֶעַר תִּתְּנֶה וּבַתּוֹרָה אֲתָה עֹמֵל, אִם אֲתָה עֹשֶׂה כֵן, אֲשֶׁרִיךְ וְטוֹב לָךְ. אֲשֶׁרִיךְ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְטוֹב לָךְ לְעוֹלָם הַבָּא."**

בא להיות ממציאי הצולמ

צ"י החוקת לימוד התורה בשעות
שהצולמ לקוק לה ביותר, הנק
נהיה שותף בקיום הצולמ.

באפשרותך להקדיש את הלימוד להצלחתך, או להבדיל לע"נ יקירך.

חי"ט צכ"ט: 052-7100-955

תפילה מלב כנה

הרב מרדכי אליהו זצ"ל – שלימים כיהן כרב הספרדי הראשי של ישראל – היה הדיין הצעיר ביותר בישראל כאשר הצטרף לבית הדין בעיר באר-שבע. אפילו בגיל צעיר-יחסית זה, הוא נודע כתלמיד מבריק, יוצא דופן בדאגתו האישית לצרכיהם של כל האנשים שפגש.

זמן קצר לאחר שנתמנה למשרה זו, הבחין באישה היושבת מחוץ למשרדי הרבנים וקוראת פרקי תהלים כשדמעות בעיניה. מחזה זה חזר ונשמה במשך ימים רבים, כשהיא יושבת מחוץ לבית הדין מבוקר ועד ערב.

"אמרי לי מה מעשייך כאן", שאל אותה יום אחד הרבי אליהו. "מדוע את יושבת ליד בית הדין וקוראת פרקי תהלים בכל יום?"

היא השיבה במבטא מרוקאי כבד, "לאחרונה עליתי ממרוקו לישראל. ומיד כשהתיישבתי בבאר שבע חיפשתי את הרבנות המקומית.

" במרוקו בעלי היה נהג מונית. עשרה ימים אחרי החתונה שלנו הוא נסע מעיר אחת לשנייה ומאז לא ראיתי אותו שוב. שמעתי שהוא מת בתאונה מעולם לא מצאתי את גופתו או את מי שקבר אותו, ומכיוון שכך נותרתי עגונה.

"כעת כשהגעתי לארץ חשבתי לעצמי שאולי בארץ יהיה רב שיוכל לעזור לי ואוכל להינשא השנית. לכן אני מגיעה לכאן מדי יום להתפלל."

"אז מדוע לא נכנסת לבית הדין כדי לשוחח עמו?" לא הבין הרב.

"מי אתם?" השיבה האישה. "אינכם אלא שליחים. אני מתפללת לאלוקים, בורא עולם. רק בידו נתון גורלי!"

הרב אליהו נדהם והתפלא נוכח אמונתה העזה של האישה. הוא נסע לנתיבות, לרבי ישראל אבו-חצירא, "הבבא סאלי", שבא ממרוקו.

הבבא סאלי הפנה אותו לאחיו, הבבא חאקי. "הוא מכיר את כולם. הוא יוכל לומר לך מי היה אחראי על הקבורה באותה תקופה", אמר לו.

הרב אליהו לא בזבז זמן ומיהר לנסוע מנתיבות לרמלה, שם התגורר הבבא חאקי. החכם מרמלה אמר לו שהאחראים על הקבורה עלו ארצה לפני שמונה חודשים. "אחד גר בקרית אתא והשני גר בדימונה". הוא נתן לרב אליהו את כתובת המזויקת של שניהם.

המשיך הרב ונסע לדימונה, העיר הקרובה בין השתיים. כשהגיע לביתו של חופר הקברים, ראה פתק על הדלת האומר כי אב הבית הלך לעולמו לפני ימים ספורים. הרב אליהו הגיע בדיוק בזמן לתפילת מנחה. הוא הצטרף לתפילות ולאחר מכן אמר כמה מלות תנחומים למשפחה.

בתקווה שמישהו שם יוכל לתת לו רמז שיעזור לו בחיפושיו, חזר על סיפורה של האישה.

כאשר סיפר את הסיפור עם המונית והזכיר את שמו של המנוח, איש זקן, לבוש גלימה מרוקנית מסורתית, זינק מפינת החדר. "אני הוא הקברן השני מקרית אתא. יחד עם חברי – עליו השלום – חפרנו את הקבר וקברנו את נהג המונית!"

הרב אליהו מיהר להושיב עוד שניים ויצר 'בית דין' שגבה עדות מהאיש. כבר למחרת העניק הרב אליהו היתר לאישה להינשא.

כאשר סיפר לדיינים בבית הדין בבאר-שבע את הסיפור כולו, הכריז הרב אליהו, "זוהי כוחה של תפילה הבאה מלב כנה".

(בית חב"ד)

שבת כהלכתה:

הלכות שבת.

המשך דיני מוקצה

שרשרת פנינים שנקרעה בשבת ונתפזרו הפנינים, אינן מוקצה. ומותר לאוספן לכלי לשומרן, אך אסור להשחילן לחוט לעשותן מחרוזת, כיון שעושה כלי - תכשיט.

וכן **דלת** של תיבה או ארון שהתפרקה בשבת, אין הדלת מוקצה. אבל אסור להחזירה למקומה. (סימן שח ס"ט)

בעלי חיים הרי הם מוקצים מחמת גופם ואסור לטלטלם. על כן, תרגול המקפץ על גבי כלים, וחושש שישברם, אסור לתופסו בידים כדי לסלקו. (שבת ג ק"ג. שבת ה קח)

בעלי חיים המיוחדים לשעשוע ככלבים ננסיים שאינם מזיקים, אסור

לטלטלם. ואף על פי שמוקצה מחמת גופו שייחדו לשימוש אינו מוקצה, מכל מקום בבעלי חיים לא שייך היתר זה, כיון שישנו איסור נפרד שלא להשתמש בבעלי חיים בשבת. (שבת ג ק"ד. ועיין שבת ה צו)

עופות שמגדלים אותם לנוי, כעופות המצפצפים בקול נאה וקול זמר, או תוכי המחקה קולות של חיות ובני אדם וקורא בשמם, או אקווריום שיש בו דגי זהב לנוי, וכל כיוצא בהם, אסור לטלטלם. (שבת ה צו, קח)

אקווריום עם דגים והחמה זורחת עליהם בתוקף, מותר להעביר את האקווריום למקום מוצל, משום צער בעלי חיים. וכן אפרוחים קטנים מאוד שאינם מסוגלים לאכול לבדם, מותר להאכילם. (שבת ג קכא, קכב)

עיוור שאינו יכול ללכת לבית הכנסת אלא על ידי כלב מאולף, מותר לו לאחוז ברצועה הקשורה בצואר הכלב, כדי שיובילהו לחוז חפצו. ואף שאסור להשתמש בבעלי חיים בשבת, מכל מקום כאן אינו צריך לטלטלו בידיו, ורק הכלב מושכו כשמחזיק הרצועה. (שבת ג קכד)

שבת שלום ומבורך

באפשרותכם להקדיש פינה זו להצלחתכם, לרפואתכם, או להבדיל לע"נ יקירכם, לפרטים חיוג: 052-7100-955.

לבריאות והצלחה:

אסתר הדסה בת אילנה.

נועה בת אסתר הדסה.

שירלי בת דינה.

ליאון בן אסתר.

דוד ראובן בן נלי נעכא

רבקה אפרת בת שרה.

אברהם בן דליה,

יוסף אברהם בן טובה.

יעל בת בתיה.

נועה בת מזל פורטונה, - לזיווג הגון

דניאל בן מרים. אסתר בת יעל, - לרפוא"ש, וזש"ק.

לע"נ:

מורנו ורבנו הגאון הגדול הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה.

יהודה בן אסתר.

ברוך פרג' בן יצחק ומרים.

אסתר עזת בת מרים.

בוריה בוריס בן ספירה.

יהודה אריה בן ר' צבי דוד ומינה.

אברהם בבר חי בן שמחה אבלין.

יוסף בן משה וליאה.

בן פורת עלי עין:
עין הרע בזוית יהודית.

ללמוד מיוסף הצדיק – ב'

שבת שלום אחים יקרים! בפרשתנו פרשת 'ויחי' הנפלאה שמסיימת את חומש בראשית, יעקב אבינו מברך את בנו יוסף בברכת "בן פורת יוסף בן פורת עלי העין בנות צעדה עלי שור". חכמנו ז"ל ביארו את הפסוק שכוונת יעקב הייתה לברך את בנו יוסף ואת זרעו שלא תשלוט בהם עין הרע כמו שמואב בגמרא (בבא מציעא פד). שרבי יוחנן היה יושב בשערי טבילה כדי שישתכלו עליו הטובלות (במובן רוחני) ויהיה להם בנים צדיקים כמותו. שאלוהו חכמים אם אינו מפחד מעין הרע, אמר להם רבי יוחנן: "אנא מזרעא דיוסף קאתינא דלא שלטא ביה עינא בישא (כוונתו שהוא מזרעו של יוסף שאין העין שולטת בו) דכתיב "בן פורת יוסף בן פורת עלי עין" ואמר רבי אל תקרי 'עלי עין' אלא 'עולי עין' " רש"י פרש (בברכות כ) 'עולי עין' - מסולקין מן העין, שאינה שולטת בהן. ועוד פירש - שליטין על העין ולא העין עולה בהן. וכמובן אם הם שולטים הם חסונים נגד קרינת העין הרע. ומדוע זכה יוסף לכך? כמו שבאר רש"י בפרשת וישלח מפני שהגן על רחל אימו מעינו של עשו. יוסף שהיה יפה תואר העדיף שעשו יביט בו ולא ברחל וגם עצם זה שהסתיר את רחל מעשיו זכה לברכת "עלי עין". ועל ידי זה ניתן יותר להבין את כוונת רבי יוחנן שלא פחד מעין הרע מכיון שכוונתו הייתה טהורה למען עם ישראל שיהיו ילדים צדיקים כמותו ובכוח הזה ששאף מיוסף הצדיק שגם כוונתו הייתה להגן על רחל אמו - 'אנא מזרעא דיוסף' וכו'.

בעזרת ה' נזכה לברכת בן פורת יוסף בן פורת עלי העין שכידוע עצם אמירת פסוק זה מגנה מהעין. שבת מבורכת לכל עם ישראל

להוצאת עיה"ר בעופרת, ויעוץ בעיני החיים, ע"י רבני הארגון,
חייגו: 052-7100-955.

המורה שאילת את הילדים, היכן נמצא הקב"ה?
אחד צונה - במים, השני אומר - בארץ, אחד אחד
אומר בביהכ"ס.

פתאום אחד צועק מקצה הכיתה: במקלחת!
שאילת אותו המורה: איך הצאת לילה?
צונה הילד: כל יום שיש כשאני במקלחת, אמא
לפי צועקת לו "ריבוננו ה' אולם תצא כבר".

נהנים מהעלון? רוצים לקבל אותו
במייל לפני כולם?

ALONHLH@GMAIL.COM

... אתם בפנים.

תגובות/הערות/הצעות ליעול,
יתקבלו בברכה במייל זה

או בקו המערכת: 077-971-1233
שלוחה 3.

פניני אור החיים:

מתורתו של רבנו הק'
ר' חיים בן עטר זיע"א

'הקדוש ברוך הוא דן כל אחד לפי מזגו וטבעו'

'שקעון ולוי אחים, קלי חסס מקרתיהם, בסדמ אל תבא נפש' הקדוש ברוך הוא דן את כל אדם ואדם לפי טבעו ומזגו, ומי שהוא 'חם' ותוסס בטבעו ה' דן אותו לזכות יותר ממי שהוא 'מזוג' ורגוע יותר. לכך 'שאל המלך' איבד המלוכה בחטא אחד, ו'דוד המלך' לא איבד אפילו בשני חטאים, כי דוד היה 'חם' בטבעו, כמו שנאמר 'אדמוני', ואילו שאל היה מזוג.

ובזה מפרש רבינו האור החיים הקדוש את המילה אחים במשמעות חדשה, מלשון 'חום', שהיה בהם מידת החום והכעס, וזה מה שהביא אותם למכירת יוסף. ומליץ יעקב זכות עליהם, שיש להם מזג חם וכועס, ולכן נכשלו במכירת אחיהם הצדיק.

ומוסיף רבינו הקדוש לפרש את המשך הפסוק: 'כלי חסס מקרותיהם' - אותם תכונות לא ירשו מאביהם, אלא חסו אותם וגזלו מאחרים, וזה הפירוש 'כלי חסס מקרותיהם' שנייר וידוע לכל שהם חסו את המידות הללו.

ולכן ביקש, 'בסדמ אל תבא נפש' - מה שנתייעצו ונסתודדו להרג יוסף, לא באה מכח 'נפש' שלא השרשתי בהם בשעת ההולדה.

אולם מצד שני, גם ביקש יעקב אבינו שלא יענש על מכירת יוסף, על שהוא גרם שהשבטים יקנאו בו, על ידי שעשה לו כתונת פסים.

[אור החיים ויחי פרק מט פסוק ה']

מוקדש להצלחת הילה בת חנה תחי'.
לחזרה בתשובה מאהבה במהרה בדרכי נעם.

בקיצעה:

רעיון קצר לשולחן השבת.

"וינתחו: ישראל על

ראש המטה"

(פרק מ"ז פס' ל"א).

פרש"י: "דבר אחר על ראש המטה, על שהיתה מטתו שלימה ולא היה בה רשע, שהרי יוסף מלך היה, ועוד שנשבע לבין הגוים, והרי הוא עומד בצדקו".

שואל הרב יעקב צבי אופמן זצ"ל, לכאורה דברי הרש"י צריכים ביאור מה ענין זה שיוסף היה מלך במצרים לבין זה שמטתו של יעקב שלמה ובניו אינם רשעים?

וכי זה שיוסף מלך אומר שהוא צדיק, והרי צדקותו של יוסף היתה ענין נפרד מעצם מלכותו?

ומבאר: שמתחילה פחד יעקב, שבניו (חוץ מיוסף) חטאו בכך שמכרו את יוסף. ופחד שימות כשיש לבניו חטא כזה,

אך כשראה לאחמ"כ שיוסף הוא מלך במצרים והקב"ה שלחו לשם כדי להציל את העולם כולו מחרפת רעב, אזי מימילא התברר שזה שהם מכרו אותו אינו חטא, שהרי נעשה לטובה, ומימילא בניו צדיקים ומיטתו שלמה.

(יגל יעקב)

חודה של פרשה:

חידה לפרשה עפ"י רש"י והפסוקים.

בין הפותרים נכונה תערך הגרלה על:

חגורת עור
יוקרתית ("פלטה")
בשווי 120 ש"ח.

פתרונות ניתן לשלוח עד ליום רביעי.

במייל: ALONHLH@gmail.com או בטלפון: 077-971-1233

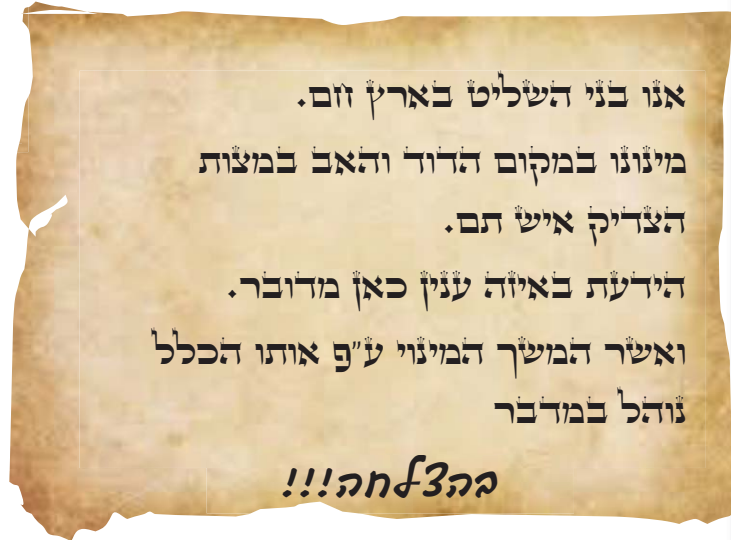
פתרון החידה לפרשת ויגש: פרק מ"ו פס' ו'

לשני בניו של יעקב נולדו בנות, לאשר נולדה שרת, וללוי יוכבד. ולאשר שהיה צעיר בתו שרח נולדה קודם שהרי יוכבד נולדה בין החומות ועוד ששרח בתו של אשר, נכנסה בחייה לגן עדן.

!! הזוכה לפרשת מקץ: אברהם אבא שאול – ביתר עלית.

החידות נערכו ע"י הרב ישראל בראורין שליט"א, ומוגשות באדיבותו.

אנו בני השליט בארץ זו.

מינונו במקום הדוד והאב במצות

הצדיק איש תם.

הידעת באיזה ענין כאן מדובר.

ואשר המושך המיני ע"פ אותו הכלל

זוהל במדבר

כה3חח!!!

"תתן אָקת לַיַעֲקֹב"

היהודי הקדוש מפשיסחא היה אומר:

"רבים אוהבים את השקר ומעטים בלבד את האמת"
מדוע?

"כי את השקר אפשר לאהוב באמת ואילו את האמת
אי אפשר לאהוב בשקר"

ב"ה

יהודי יקר נא הקדש דקה מזמנך

ואמור פרק תהילים לרפואת הילד:

יוסף מרדכי בן תהילה שמחה הי"ו

שלוקה במחלה הקשה, והוא רק ילד.

וכל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים

תזכו למצוות.

העלון יוצא לאור ע"י

ב"ה

"המרכז לערבות הדדית" 580646396 (ע"ר).

רח' חנה 1. ירושלים.

טלפון: 077-971-1233/052-7100-955

מייל: HLA580646396@gmail.com

לתרומות: בנק דיסקונט-11 סניף: 64, מ"ח: 155024.

ב"ה

זיכוי הרבים

בנוס אייס קפה!!!

קוראים יקרים: לצורך הרחבת תפוצת העלון אנו זקוקים לעזרתכם, בהיות שגם במצב הנוכחי נצברו חובות לבית הדפוס, ואנו קוראים לכם לבוא ולקחת חלק בהדפסת העלון.

שימו לב בתרומה סמלית מצידכם של 5 ש"ח בשבוע (עלות סטנדרטית לכוס איס קפה) אנו נוכל להגיע לשולחן השבת של עוד כ-20 משפחות וזכות זו תעמוד לכם לנצח נצחים.

חיגו עכשיו: 052-7100-955.

ושמכם יוזכר לברכה בעלון ויועבר לתפילה
בכולל מוצ"ש.

כמו"כ ניתן לקחת חסות פרסומית בעלון.
תזכו למצוות.

שבת שלום.

{ אז נדברו }

פרשת ויחי תשע"ט | גליון מספר: 401 | לסדר: " בן פורת יוסף בן פורת עלי עין"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

ניתן להשיג עלונים יחידים מידי שבוע בבני ברק ברחוב חזון איש 34 (מינת דסלר מנ' דרייפוס) 0527117271

וברח' הרב גנחובסקי 26 קומה א' קרית הרצוג.

גיליונות יחידים **בירושלים:**

בר אילן 39 קומה א'

ובביתר עילית רחוב החוזה מלובלין 19/3

להשתתפות בהוצאות הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

"קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

”

יהודה הוא אריה... ואילו דן?? הוא הגור שלו...

חודש טבת הוא חודש של שבט דן!!! כך זה על פי קבלה... (מי יודע... אולי לכן תמיד יורד שלג בחרמון דווקא בחודש הזה... בחודש של דן...) מה שבטוח הוא שבימים אלו האזור של נחלת דן מאוד רגיש ונפיץ וה' יצילנו מאויבינו... עכ"פ בפרשת השבוע **דן מוזכר בשם נחש!!!** יהי דן נחש עלי דרך... לכן יש מלחמות עם הנחש... דן מייצג את אותו צעיר (או לאו דווקא צעיר) שנמצא במאבקים תמידיים מול מלחמת היצר.. הוא תמיד נמצא על הגדר... תמיד נמצא בכוננות מול זוהמת הנחש...

לכן יעקב אבינו מקדיש לו תפילה מיוחדת: לישועתך קיייתי ה'!!! אף אחד מהשבטים לא מקבל כזו תפילה אישית... רק דן... כי דן צריך סיוע מיוחד... דן הוא מאסף לכל המחנות... הוא נמצא הכי בסוף... הכי קרוב לאותו עמלק שמגיע מאחורה ומזנב... ואת מי הוא פוגש ראשון?? את דן!!!

בשביל זה יעקב אבינו מקדיש תפילה מיוחדת עבור אותו חיל בצבא ה' שנמצא בחזית המאבק... שמתמודד מול כל מיני מלחמות פנימיות בחדרי חדרים... מה שאף אחד לא יודע... כל אחד והתמודדות שלו... **עד כאן פרשת ויחי בחומש בראשית...** אבל בסוף חומש דברים... אי שם בפרשת וזאת הברכה... אנחנו שוב פעם פוגשים את דן... אבל הפעם משה רבינו כבר לא קורא לו נחש... הוא קורא לו: **דן גור אריה יזנק מן הבשן!!!**

אותו דן שפעם היה נקרא נחש... והוא היה כ"כ שברירי וכ"כ בסיכון... אותו דן נלחם ונסופו של דבר הוא ניצח במלחמת היצר... ומאז הוא נהפך להיות מנחש... **לגור אריה!!!** זה לא אותו דן שאתה מכיר... זה לא אותו דן שיש לו רק בן אחד שבשביל לשרוד את מלחמת היצר הוא צריך להיות חרש ואילם... לא!!! שבט דן הוא השבט הכי מרובה באוכלוסין... והוא גור אריה.

בן בחור יקר... אתה שמתמודד... אתה שמרגיש לפעמים לבד לבד... אתה שלפעמים מרגיש כמו חושים בן דן... כחרש לא ישמע וכאילם לא יפתח פיו... אתה מרגיש חוסר אונים במלחמות היצר... אתה כבר לא יודע מה לעשות עם עצמך?? **אל דאגתה!!!** דן לא תמיד נשאר כזה שברירי מול זוהמת הנחש... יום יבא והקב"ה נותן כוחות אדירים ואתה נהפך לגור אריה שמזנק... אל תתחזק בכל הכח להמשיך להילחם. וה' יתן לך כוחות מיוחדים שאתה לא מכיר.

אבל אם תשים לב: דן הוא רק **גור** של אריה!!! רגע... ומי האריה בעצמו?? **יהודה!!!** על יהודה נאמר בפרשה שלנו "כרע שכב כאריה וכלביא מי יקימנו..." יש קשר אמיץ בין דן ליהודה!! דן הוא כמו הבן של יהודה... יהודה הוא האריה... ואילו דן הוא הגור שלו... ודן שומר כל הזמן קשר עין עם יהודה... דן הגור שולח כל יום מברקים ודש"ם לאביו האריה... **נחש איך הוא שולח?? פשוט מאוד:** נהר הירדן מתחיל בדן!!! כל הסיבה שקוראים לו ירדן זה רק בגלל שהוא **יורד- דן!!!** יורד מדן... והוא יורד ויורד והוא עובר בכינרת וממשיך הלאה... ואיפה הוא מסיים? איפה נעצר?? בים המלח!!! ים המלח כל כולו שייך ליהודה!!! (הגבול המוגדר ביותר של נחלת יהודה זה ים המלח... ירושלמי יקר: מתחשק לך לבדוק אחת ולתמיד האם השכונה שאתה גר בה שייכת לשבט לנחלת בנימין או ליהודה...? קח מפה ותעשה קו ישר ומקביל מים המלח לכיוון ירושלים... והיה: מה שנמצא מקביל לים המלח שייך ליהודה... ומה שמחוץ לקו שייך לשבט בנימין... זה לא לגמרי מדויק... אבל כמעט ואכמ"ל... עכ"פ כל ים המלח שייך לשבט יהודה...)

עכ"פ הירדן מתחיל בדן ומסיים בים המלח!!! הירדן הוא מברק יומיומי שהגור דן שולח לאביו האריה יהודה... זה עדכון **שוטף** יומיומי... תרתי משמע... מה?? מה יש לדן לשלוח ליהודה??

מה בכלל הכוונה בכל המילים המופשטות האלו שאמרת עד כה?? במה זה מתבטא שדן הוא גור ואילו יהודה הוא אריה? ומה יש לדן לשמור קשר עין עם יהודה?? איזה מסרים הם מחליפים ביניהם?? בקיצור: מה זה המילים הגבוהות האלו?

הביאור בזה הוא כך: תקשיב טוב טוב:

דן מתמודד כל הזמן עם מלחמות!!! עם מלחמת היצר! דן נמצא כל הזמן בחזית!!! הוא לוחם ללא חת כמו גור אריה אמיתי!!! אבל... אבל... אבל... ההכרח לא יגונה... ולדן לפעמים יש נפילות ולפעמים דן מוצא את עצמו יורד ויורד ויורד... והוא לא יודע איפה הירידה הזו תגמר... הוא דווקא כ"כ השתדל להילחם... הוא כ"כ רצה להתגבר... והוא תמיד משתדל לשמור על עצמו... אבל לפעמים פתאום הוא נופל... סוף סוף בחזית לפעמים יש נסיגות... וכשהוא יורד הוא צריך מישהו שיתפוס אותו... מישהו שיתן לו כח לחזור בחזרה... נו... מי יתפוס אותו??

בשביל זה יש את הירדן!!! שכל מי שנופל ויורד מדן... הוא יורד ויורד... ומי תופס אותו בסוף?? **יהודה!!!** יהודה מסמל את כח התשובה!!! יהודה הוריד לנו את עולה של תשובה!! יהודה מזכיר לדן... דן... גם אם ירדת מדן... גם אם אתה ירדן וירדן וירדת וירדת... אל תשכח!!! אפשר תמיד לעשות תשובה!! אני פה מחכה מלמטה ומקבל אותך!!! אני פה בשביל להזכיר לך שאפשר תמיד לחזור... נכון שים המלח הוא המקום הכי נמוך בארץ... ואילו אתה דן היית לפני כמה שבועות בשיא פסגת החרמון... היית בן עליה ועלית והתעלית... והנה ירדת וירדת ותוך תקופה קצרה מצאת את עצמך במקום הכי נמוך... נכון... אז בשביל זה אני כאן!!! ותדע לך דן!!!! להתגבר ולהילחם מלחמת היצר... זה עוצמה גדולה מאוד... **זה גור אריה!!!**

אבל לדעת לחזור בתשובה... ??? ! ? ! ? ! ? זה כבר האריה בעצמו!!!

לוחש יהודה לדן: אל תבהל דן... גם אם נכשלת בגור אריה... גם אם נפלת בזוהמת הנחש ואתה כבר לא גור אריה... אז שתדע!!! שכעת יש לך קרש מקפצה... ואתה יכול בבת אחת להיות האריה בעצמו... אין אדם עומד על דברי תורה אא"כ נכשל בהם... כל זמן שלא נכשלת אתה עדיין גור... אבל אם נכשלת והצלחת לאסוף את עצמך ולחזור בתשובה אתה כבר **האריה בעצמו!!!** בגן החיות מקובל שאחד מאותות הגבורה של האריות זה צלקות בפנים!!! אריה... ככל שיש לו יותר צלקות בפנים זה מראה אות גבורה! זה מראה שהוא למוד מלחמה והוא עתיד ניסיון... כן... אריה אמיתי: זה אחד כזה שפעם היה גור אריה... והיו לו נפילות והוא התרומם מהם. ומהשבע יפול צדיק קבלנו את יהודה האריה! מלך השבטים! **שיודע להודות!!!**

“

עוד מעט מתחיל שובבי"ם... אולי ניסע לקבר יוסף בשכם...

כשיוסף מגיע ליעקב אבינו לפני פטירתו... יעקב נותן לו מתנה מיוחדת: ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך!!! אני נותן לך נחלה מיוחדת יותר משאר האחים... מה?? מה אני נותן לך?? את שכם!!! יש לך זכות מיוחדת שאין לשאר השבטים... אתה תזכה לקבל את העיר שכם...

רבש"ע: מישוהו רוצה לקבל את שכם...?? **בא נדבר על היום:** אם אני מגיע אליך היום ואומר לך: תקשיב... אני מוכן לתת לך היום 3000 דונם בשכם... אה... אתה תקפוץ על המציאה?

ממש לא!!! היום שכם זה קן צרעות... יש שם רק ריות ומחבלים... האזור הזה לא שווה כלום... גם אם תשלם לי אני לא מוכן לקחת... ככה זה היום... **ופעם??? אתה חושב שפעם היה יותר טוב??? לא!!!** תתפלא לשמוע: פעם שכם הייתה רק יותר גרוועה!! רש"י אומר בפירוש בפרשת וישב: ויבא שכמה!!! מקום מוכן לפורענות... שם קלקלו השבטים, שם היה מעשה דינה, שם נחלקה מלכות בית דוד... בקיצור: שכם מאז ומעולם הייתה מקום בעיית... לדראון עולם... מאז ומעולם היו שם רציחות... שם היה עיר מקלט... ויעקב אבינו הרי ידע בדיוק מה הסחויירה... והנה!!! כעת יעקב אבינו נותן מתנה מיוחדת ליוסף!!! אני נותן לך את שכם!!! רבש"ע: אני במקום יוסף הייתי מסרב באדיבות: אבא... תודה רבה... איך מוייחל... אני מוותר... לא הן ולא שכן... אני לא צריך את שכם... אני מעדיף שתכבד מישוהו אחר שיקבל את שכם... **אז מה הפשט**

בזה??? מה פשר המתנה הזו ששמה שכם???

הבאיור בזה הוא כך:

יעקב אבינו פונה ליוסף: ואני הנה נתתי לך שכם אחד על אחיך!!! אומר רש"י: זה בכורה... אני נותן לך את הבכורה... ואם אתה מקבל את הבכורה... זה לא רק לזכות אלא גם אחריות... לכן אני נותן לך את האחריות על הנחלה הקשה ביותר!!! בתור בכור אתה צריך לקחת אחריות על שכם!!! זה לא מתנה... אלא תביעה... מינוי... היות ואתה בכור תקח את הפיקוד על שכם... **מה זה שכם??? מה קרה בשכם???** שכם הייתה שייכת לאדם ששמו חמור!!! החמור הזה הוא היה לא פחות ולא יותר נשיא הארץ!!! ככה כתוב במפורש בתורה... לא סתם קראו לו חמור... זה לא שבברית שלו רצו לקרא לו יענקלה רק התבלבלו וקראו לו בטעות חמור... לא!!! השם שלו היה לכתחילה חמור!!! זה היה עיר שסגדה לחומריות!!! החומריות הייתה שם בתור אידיאל!!! כן... זה היה אזור של החוי- נחש נקרא חויא... וכל המהות של המקום הזה הייתה להפוך את החומריות לערך עליון... (מה הפלא שברגע ששכם בן חמור עושה סטיוות... אז כל העיר משתפת פעולה וכולם נגרים אחרי... כי כשהחמור נהיה נשיא הארץ!!! אז החומר מוביל את כל העם וכולם נגרים אחרי...) ולכן לדראון עולם שכם נקרא מקום שמסמל חומריות!!! מסמל את החוי- את זוהמת הנחש...

ומי יקבל אותו??? מי מסוגל לחיות שם ולהתמודד עם החומריות הזו ולצאת נקי???

יעקב אבינו מצביע על יוסף ואומר: אתה!!! אתה מקבל ממני את הבכורה... אבל יחד איתה בעסקת חבילה אתה תקבל גם את האחריות איך להתמודד עם כל החומריות...

מסיבה פשוטה מאוד:

אתה אומר שיששכר זה תורה ? ! ? רגע... ומה עם שאר השבטים? וכי שאר השבטים לא שייכים לתורה?? הרי אם אתה אומר שיששכר זה תורה... אז במילים אחרות אתה אומר ששאר השבטים זה **משהו אחר** מתורה...

אין כזה דבר!!! אין שום דבר מחוץ למעטפת של תורה... תורה זו לא עוד איזה ניהה נקודתית וצדדית ביהדות שאפשר לומר שיש כאלו שהם כן שייכים לתורה ויש כאלו שלא... **אין כזה דבר!! תורה זה הכותרת של הכל!!!** כל היהדות כולה נמצאת תחת הקורת גג ששמה תורה!!! ממילא כשמגדירים לנו ואומרים לנו שיששכר זו התורה... זו הגדרה מאוד חלקית ולא באמת מוגדרת... כי גם ראובן חייב בתורה וגם שמעון עוסק בתורה וגם בנימין שייך לתורה, ואם בכל זאת!!! עדיין יששכר נקרא במדרש "מלכה של תורה" יותר מכל שבט אחר... אז צריך באמת להבין: מה הכוונה?? במה זה מגיע לידי ביטוי??? במה מתבטא שיששכר הוא "יותר נקרא" מקבל תורה, משאר השבטים???

חוץ מזה!!! רק לשבר את האוזן: להוי ידוע לך: המושג של אברך כולל שתורתו אומנותו שיושב כל היום ולומד... **דווקא זה** בכלל לא שייך לשבט יששכר!!! אלא **לשבט לוי!!!** שבט לוי הוא המייצג של תורתו אומנותו!!! לוי הוא זה שלא קיבל חלק בארץ... וממילא אין לו עבודה... וממילא אין לו בעולמו אלא ד' אמות של הלכה... כך שהסמל של התמדה בלימוד התורה זה בכלל לא שייך לשבט יששכר אלא דווקא לשבט לוי... **נו... אז השאלה כעת רק מתחזקת:** אם כבר שבט לוי מייצג את השטייגן ואת עסק התורה הבלעדי... אז עדיין במה זה מתבטא שיששכר הוא מייצג של התורה? במה מתבטא זה שיששכר מקבל עול תורה יותר משאר השבטים?

והדברים מבוארים בהרחבה בעמוד 3-4 בגיליון זה...

וכאן אנחנו נמצאים!!!! אנחנו נמצאים במקום של יוסף... אנחנו נמצאים בסוף כל הדורות... מצד אחד אנחנו בבחינת ה"בן זקונים"... אנחנו נמצאים כבר בסוף התהליך... אנחנו הנשמות האחרונות שלפני הגאולה... אבל מאידך: הקב"ה מפקיד בידיים שלנו את הבכורה... אנחנו אחראים להביא את המשיח... בידינו הדרך לזכות להיות אותו דור יחיד ומיוחד שכל הדורות התפללו ותחזינה עינינו בשופך לציון ברחמים... ויתכן שכולם התפללו על הדור שלנו... זה לא פשוט!!! אנחנו הדור שיזכה לקבל את הבכורה!!!

אבל יש לזה מחיר!!! כשיעקב אבינו נותן את הבכורה... יחד עם זה בעסקת חבילה הוא נותן גם את העיר שכם!!! אתה רוצה לזכות להיות יוסף הצדיק?? אתה רוצה לזכות להכשי את השטח לביאת המשיח???

קדימה... בשביל זה אני זורק אותך בדור הכי חומרני שיש... בדור כזה שהחמור הוא נשיא הארץ!! **אוי כמה שהגדרה הזו נכונה היום**... בינינו... בדור החיצוני והרדוד שלנו אם אתה רוצה להיות עדכני... להרגיש בעיניים... מה אתה צריך להיות?? **חמור!!!** ככל שאתה יותר חומרני יותר מחובר לחמור ככה אתה יותר קרוב לנשיאות... היום החומריות מובילה... קווי הנייעס והוואצפ מובילים ואם אתה לא מחובר לאיזה משהו... אז... אז אתה מרגיש מנותק מהעולם... בקיצור: היום חמור אבי שכם הוא הנשיא!!! וכולם נגרים אחרי כמו יו יו... **ואנחנו יוסף!!!!** המקום שלנו זה יוסף!!! ויוסף מקבל את האובייקט הזה ששמו שכם ורק הוא מקבל את זה... כי יעקב אבינו מכיר בו שרק הוא יודע איך להתמודד עם החומריות הזו... רק יוסף מסוגל לקבל כזו משימה קשה!!!

כן... מפחד לומר... אבל הקב"ה לא סתם זרק אותנו בדור הזה... אם הקב"ה שתל אותנו כאן... סימן שאנחנו יכולים!! סימן שהקב"ה נותן בנו אימון שאנו מסוגלים לקבל את שכם!

ואיך?? איך חיים בתוך שכם... בתוך החומריות הזו ומתמודדים איתה וצולחים אותה???

בשביל זה יעקב אבינו ממשיך ואומר: ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך... **אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי!!!** יש כאן שני דרכים איך להתמודד עם שכם... או בחרב או בקשת!!! **מורינו הגרש"ד פינקוס זיע"א מסביר את זה:** שיש שני דרכים של מלחמה... או חרב או קשת...

כשאתה נלחם עם חרב... אתה מחזיק נשק אמיתי בידיים ואתה מתקרב לאויב ומתחיל להפיל... **אבל זה מאוד מסוכן**... כי בשביל להילחם בחרב צריך להתקרב לאויב... קרוב קרוב... צריך לבא על העיר בטח... להתקרב עם החרב עד הצוואר של החמור... ומי ערב לך שאתה מספיק חזק???

שמעון ולוי הרגישו מספיק חזקים להיכנס לתוך שכם... אבל אתה נמצא כעת בסוף כל הדורות... אין לך רשות לקחת את הסיכון הזה... לכן!!! בדור האחרון צריך להתחיל להשתמש **עם הנשק ששמו קשת!!!** קשת זה הנשק הכי בטוח... למה? כי אתה עומד מרחוק... וכל מה שנדרש ממך זה למשוך את הקשת אחורה ואחורה... ככל שאתה מושך יותר אחורה ו... ועוזב... ככה הקשת הולכת יותר רחוק!!! זה מה שמוטל עלינו בדור זה... ללכת אחורה!!! להתנתק!!! להתנתק מכל הוואצפ... להתנתק מקווי הנייעס... להתנתק מכל קליפ ומכל חיבור לא מבוקר לרשת... ולמשוך לכיוון אחורה!!! ככל שאנחנו מושכים יותר אחורה... ויותר עוזבים... ככה אנחנו יותר מתרחקים מהחומריות ויותר מתקרבים לה... אנחנו כעת לקראת תחילת ימי השובבי"ם... ולא סתם אלא שובבי"ם ת"ת שעיקר העבודה בימים אלו היא להתנתק מהחומריות... ולהתקדש בקדושתו של יוסף... לא!!! לא צריך ללכת לקבר יוסף שבשכם... יותר יעיל לנתק כמה צינתוקים מיותרים בפלאפון... ולרענן את הסינון הנדרש... זה הרבה יותר יעיל...

לעמוד על דעתו מה התכוונת שלו...) יששכר נקרא מרביץ תורה... מה זה להרביץ??

להרביץ פירושו **להושיב!!!** יששכר מושיב את כולם... אבל הוא עצמו?? הוא לא יושב... **הוא רק מושיב!!!** הוא מצידו ממשיך כל הזמן ללכת...

אוי... כמה שסבלתי עד שהבנתי את זה... אני קבלתי בבית חינוך טהור של שבט לוי... אבא שלי כל השנים היה אברך כולל שתורתו אומנותו ועד היום... זה מה שראיתי בבית, וזה מה ששאפתי להיות... טוב שכך... והנה אני יושב ולומד בבית מדרש ויש לי קוצים... אני מנסה להתחזק... ושוב חוסר מנוחה נפשית... **ומה עושים??** אז בשלמא: אם היו לי קוצים כי הייתי פזל החוצה לחיי הרחוב... לחיים ה"טובים"... אז ממזמן הייתי יוצא מהכולל והולך לעבוד ונגמר הסיפור... **אבל זהו שלא!!!**

אני מאוד אוהב ללמוד תורה... אני מחובר בכל נימי נפשי לתורה... אבל יש קוצים ואני לא מרגיש סיפוק נפשי!! מה עושים?? התפוצצתי מזה!!! על התורה מצד אחד אני לא מוכן לוותר... ואילו לשבת על המקום וללמוד וללמוד כמו אבא שלי אני לא מסוגל יותר משעה רצוף...

מה עושים? מה הסיפור שלי?? מה יהיה הסוף אייתי??

עד שסוף סוף הבנתי שהתפקיד שלי זה יששכר!!! יששכר **יוצא!!!** לאן הוא יוצא? **להרביץ תורה!** יששכר לא סוגר את הגמ'!! חלילה וחס!! יששכר לא יוצא מהבית מדרש בשביל לעשות קריירה... הוא לא יוצא מהכולל לביזנס... הוא יוצא בשביל להרביץ תורה... יששכר חמור גרם רובץ בין המשפטיים ורק שם-- וירא מנוחה כי טוב, **רק שם הוא מוצא מנוחה.**

כן... תתפלא לשמוע... זו תופעה שמדהים לראות אותה:

יש כאלו שחייבים שגרה!! הם אוהבים את החורף הארוך הזה... הם שמחים שנגמר חנוכה... הם גם שמחים שעד פורים יש עוד הרבה זמן...

ואילו יש את החברים שלי... אלו שהאויב הכי גדול שלהם זה השגרה! אנחנו לא יכולים לסבול שגרה!! אנחנו לא מסוגלים לשקוט על השמרים!!! אנחנו מפחדים מהחורף האאאאארוך הזה... הקב"ה נתן לנו בעירה פנימית במיוחד בשביל להכריח אותנו לצאת... **לאן לצאת???**

וכאן מתחילה הטעות!!!! יש את החבר שלי שהרגיש את הבעירה הזו ומזה הוא הסיק שכנראה שאין מקומו בתורה... הוא קם ויצא לעבוד... אבל אני וחברים שלי??? זיכה אותנו ה' והבנו כמוהו **שצריך לצאת...** אבל לאיפה??? **לצאת מעצמי!!!** לתת מעצמי לאחרים... אז אני מצאתי את עצמי באז נדברו שחנני ה'... ויש אחד שמצא את עצמו בתור מדרך צעירים לעבודת ה'... ואחד כתב יצירה

לאחרים... תנסה להתחיל למסור שיעורים... תנסה לכתוב חיבור תורני... תנסה להשפיע ברוחניות על בחורים צעירים... או במוסר או בלימוד וכו' וכו'... תנסה ללכת לערי השדה ולמסור שיעורים ליהודים שצמאים לדבר ה' זו הלכה... **שמעת את המנגינה החדשה??**

עד היום ידעת שיש **רק שתי אופציות**, יש או יששכר!! שזה לשבת ספון בבית המדרש וללמוד וללמוד... או להיות זבולון, שזה לצאת ולעשות כסף להחזקת תורה... אז כעת גיליתי לך שיש פה **שלוש אופציות:**

יש שבט לוי!!! יש שבט יששכר!! ויש שבט זבולון!!! כלומר: יש לשבת וללמוד וללמוד כמו שבט לוי (ולאו דווקא יששכר) ואם לא הלך לך להיות כמו לוי אז תצא!!! ולכן לצאת?? **כעת יש שתי אופציות:**

או **לצאת כמו יששכר** ולהרביץ תורה,

או **לצאת כמו זבולון** להחזיק תורה... **אתה קולט???**

מהיום תדע!!! כשכבר מרגישים **צורך לצאת...** זה לא בהכרח לצאת לעבוד... אפשר גם לצאת להרביץ תורה! **גם להרביץ תורה זו יציאה!** לא לחינם יששכר וזבולון מכוונים בספירות העליונות כנגד שתי הגלים... כי שניהם זזים! שניהם ניידיים!!! שניהם **יוצאים**!!! שניהם משמשים כאמצעי הולכה ושינוע!!! שניהם מוליכים את התורה ליעד הסופי שלה...

לא חייבים מיד **לצאת לעבוד!!!** אפשר גם לצאת **להרביץ תורה!**

ולמה כ"כ חשוב לי להגיד לך את זה???

כי מי שהתפקיד שלו בעבודת ה' זה יששכר... לא יעזור לו כלום!!! הוא ינסה להיות שבט לוי ואמנם טוב שהוא מנסה וצריך לנסות... הוא ינסה להיות מתמיד וללמוד שעות ע"ג שעות ולא לזוז מהמקום... **אבל הוא לא יצליח!!!** הוא יהיה מתוסכל מעצמו... למה אני לא מסוגל לשבת על המקום?? אתה שואל למה?? **כי אתה יששכר!!** צא... צא להרביץ תורה...

עכשיו: **אני מקווה שאתה מבין לבד** שלצאת אין הכוונה לצאת טכנית החוצה... לצאת הכוונה היא לצאת מעצמך-- כדי לתת לאחרים...

בקיצור: זה לא יעזור כלום!! מי שהתפקיד שלו זה יששכר הוא לא מסוגל להיות לוי!! **ואם הוא מתעקש אז הוא סתם מתעלל בעצמו!!!** הוא יושב על קוצים בכלל... הוא לא רגוע שם... בטח שהוא לא רגוע... התפקיד של יששכר זה לצאת... זה להתחיל לחפש איפה אני יכול להשפיע רוחניות... אל מי אני יכול להביא רוחניות... אל איזה שכבה אני יכול להוריד את התורה... וכאן זה כבר תחום מאוד נרחב... זה יכול להתבטא בכתיבת חיבור תורני... ויכול להתבטא בלהיות ר"מ או ראש ישיבה... כן... תתפלא לשמוע: ראש ישיבה **הוא יששכר!!!** ואילו התלמידים שלו **זה לוי!!!** הראש כולל הוא **בחינת יששכר** (בעונותיו חלק גדול מהראשי כוללים נאלצים גם לקחת את העול של זבולון וזה באמת מאוד קשה) ואילו האברכים הם **לוי!!!** המשגיח בישיבה **זה יששכר** והתלמידים שלו בשלב זה חייבים להיות לוי!!! (כי בחור צעיר לא יכול להיות בעל שיקול דעת מספק

המשך...

מהו תפקידו של שבט יששכר...??

ובכן: התפקיד היחודי של שבט יששכר זה **הרבצת תורה!!!** זו הנקודה!!!!!! זו היחודית שבט יששכר מתייחד בה יותר משאר שבטים,

יששכר נטל על עצמו את העול **להביא את התורה** לכלל ישראל... להוריד את התורה לכלל העם... יששכר מוציא את התורה מארון הספרים ומהכתב רש"י **ומתרגם** אותה **ומביא** אותה **וממיר** אותה **ומוריד** אותה לכל השכבות... לא לחינם יששכר וזבולון מכוונים באיברים כנגד שני הרגלים של כנסת ישראל (נצח והוד תרין שוקין) **הרגלים מוליכות את כל הגוף!! מובילות אותו לאן שהוא צריך להגיע!!** יששכר וזבולון נטלו על עצמם את המשימה לקחת את התורה **ולהביא אותה** לכל מקום... התפקיד שלהם הוא **להרביץ תורה!!!** ולכן שניהם **יוצאים החוצה!!!** שניהם לא יכולים להישאר תחת גפנם ותאנתם, כי בשביל להביא את התורה לכל בית ולכל רובד ולכל שכבה... בשביל זה צריך לצאת... לצאת מעצמך ולתת לאחרים... בשביל זה יששכר מסתובב מעיר לעיר **וגולה למקום תורה** בשביל להרביץ תורה, ואילו זבולון במקביל **גולה לענייני סחורה** בשביל לאפשר לישכר להרביץ תורה

כלומר: עד היום ידעת שזבולון יוצא... יוצא לפרגמטיא... ואילו יששכר?

יששכר יושב בבית ולומד תורה... **לא!!! זה לא נכון!!!** שניהם יוצאים אותו דבר!!! גם יששכר גולה ויוצא בדיוק כמו זבולון!!!

רק יששכר גולה למקום תורה... להרביץ תורה... ואילו זבולון יוצא למקום סחורה בשביל לאפשר ליששכר להרביץ תורה...

ומעתה!!!! אם עד כה הסכמת איתי ואני צודק... אז אתה קולט מה אמרתי פה?? אתה קולט איזה מפה חדשה נפתחה לפנינו פה? אתה קולט איזה השלכות יש להסבר הפשוט הזה שאמרתי לך עכשיו??

אני אסביר לך... אני אתן לך דוגמא:

מי שניסה ללמוד בכלל וניסה... ולא ראה ברכה בלימוד... בשלב מסוים מה אנחנו אומרים לו?? נו, אם אתה לא מצליח להיות יששכר, אז יתכן שעבודת ה' שלך זה להיות זבולון ולצאת לפרגמטיא ולהיות מחזיק תורה... **נכון שזה המשפט המוכר שאנחנו אומרים איכשהו להגיד לו???**

אז זהו! שמהיום המשפט הזה לא נכון!!! צריך להחליף את המשפט:

צריך לומר ככה: אם ניסית להיות **"שבט לוי"!!!!** ולשבת וללמוד וללמוד ורק ללמוד... ו... ולא הולך לך... אם אתה מרגיש שגם אחרי שאתה יושב ולומד אתה עדיין מרגיש חלל מבפנים וחוסר במיצי עצמי... אז אם לא הצלחת להיות **"שבט לוי"**, **יתכן שעבודת ה' שלך זה להיות "יששכר" ולצאת!!!!!!** לצאת להרבצת תורה!!! תתחיל לצאת מעצמך ולתת

לצאת ולחזק את עם ישראל... אז למה המשגיח עושה לי פרוצופים?? למה כשזה מגיע אלי זה פתאום לא נכון?

אז כן בחור יקר!!! כפי שאתה לא אוהב לשמוע... אתה בחור צעיר!! ואתה צעיר מידי בשביל לזהות את התכונות שלך!! ולכן אתה צריך עכשיו לשבת וללמוד כמו שבט לוי!!! אה... אבל מי אמר... אולי אני בחינת שבט יששכר... ואולי התפקיד שלי זה לצאת... אז למה נגזר עלי לסבול???

אתה צודק!!! יתכן מאוד שאתה שבט יששכר!!! ויתכן שהתפקיד שלך זה לצאת ולהרביץ תורה!!! אבל בשביל להרביץ תורה... צריך שיהיה לך **מה!!! מה להרביץ...** אם אתה כבר עכשיו רוצה לצאת להרביץ תורה... נו... יצאת... מה יש לך להרביץ... חוץ... חוץ ממכות...???

אבל מה כן!!! איפה כן יכול להגיע לידי ביטוי שאתה יששכר ולא לוי???

שאם אתה באמת בחינת יששכר... ואם התפקיד שלך בעתיד הוא באמת לצאת להרביץ תורה... אז היות וכעת אתה לא יכול לדעת איזה סוג של הרבצת תורה הקב"ה יטיל עליך!! **אז אין לך ברירה... ואתה חייב להיות מוכן לכל אפשרות...** יתכן שהשליחות שלך בהרבצת תורה תהיה בתחום של לימוד... ולכן אתה צריך לדעת למסור שיעור בעיון... אבל גם בבקיות... ויתכן שההרבצת תורה שלך תהיה בתחום המוסר אז גם במוסר צריך להשקיע... ויתכן שבתחום ההלכה... אז אתה צריך לרכוש בקיות מינמלית בהלכה... ופה!!! בנקודה הזו טמון ההבדל בין- שאתה בחינת יששכר... לבין חבר שלך מהישיבה שהוא בבחינת לוי...

החבר שלך הרגוע הזה שיושב ולומד ולומד ואין לו דחף לצאת... הוא לא צריך לחטוף מהכל... הוא יכול לשבת ולצלול ראשו ורובו בתוך מסכת בבא קמא כי הוא תמיד ישאר בבית מדרש ותמיד יהיה מונח בסוגיה שהוא לומד... אבל אתה שיתכן ובעתיד השליחות שלך יהיה לצאת ולהרביץ תורה כיששכר... אז אתה צריך להתכונן!!! אתה צריך להיות מוכן לכל תרחיש... אתה חייב מצד אחד להיות בקי בהלכה... ומאידך אתה צריך לדעת גם לדבר דברי תורה לפני ציבור... אתה צריך לדעת גם להעביר שיעור... מצד אחד אתה צריך לדעת איך להעביר שיעור דף היומי... ומאידך גם לדעת איך למסור חבורה בלומד'ס... כי אי אפשר לדעת באיזה הרבצת תורה הקב"ה מכין לך... **בזה מתבטא היששכר שלך!!!** לא בלצאת מהבית מדרש!!! אלא בהכנה היקפית ורב תחומית לשלל נרחב של כל סוגי ההרבצת תורה שהקב"ה יכול פתאום להעמיד אותך... בזה תשקיע... על זה תוציא את כל האנרגיות היששכריות שלך... ובבא היום... כשתעמוד על דעתך... אל תדאג... הקב"ה יסמן לך בדיוק היכן השליחות הנקודתית שלך בנחלת יששכר... והיכן המנוח אשר ייטב לך... לבנתיים נתתי לך הרבה הרבה שיעורי בית!! תחזור אלי כשגמרת להתכונן לכל רשימת האפשרויות האלו שהצבתי לך... בהצלחה...

וזה לא משהו שקשור לשום דבר... זה שתי תכונות שיכולות להיות בכל מקום!! וכל אחד צריך בסך הכל לזהות את עצמו ואת הבחינה שלו!!! **ואם אתה רוצה עוד דוגמא בכמה דורות שלפנינו זה החפץ חיים!!!** הרב שך התבטא שהרבה שלו זה החפץ חיים... **מה הוא התכוין??** אם תסתכל על כתיב חפץ חיים... זה פשוט מדהים... אתה רואה יהודי שלא נח ולא שקט... וכל הזמן דאג להביא את התורה לכל פינה בכלל ישראל... הוא כותב משנה ברורה בשביל שההלכה תגיע לכל בית יהודי... ואז אחרי שהוא גומר לכתוב את החיבור האדיר הזה... פתאום הוא מגלה שבסוף העולם יש יהודים שלא יודעים א' ב' של הלכה וגם מ"ב גדול עליהם... אז הוא כותב **עוד חיבור** בשם נדחי ישראל ששם הוא כותב את הההלכה שוב בקיצור נמרץ... ואז הוא רואה שצריך לחזק את העניין של שמירת הלשון אז הוא כותב עוד כמה חיבורים... ואז הוא מגלה פירצה בעניין של גילוח בתער... והוא כותב עוד חיבור מיוחד בשביל זה... ובקיצור: תעלעל פעם בכתיב חפץ חיים ותראה מה זה סמל ודוגמא לבחינת יששכר!!! **ולעומת זאת:** כשהחפץ חיים רוצה הסכמות לספר משנה ברורה אז אתה מוזמן לפתוח את המ"ב בהתחלה... ותראה שיש שם הסכמות מגדולי עולם שאתה בקושי יודע על קיומם... ואם הח"ח ראה לנכון לקחת מהם הסכמה זה אומר שהם היו גדולים מאוד והח"ח היה **זקוק להסכמה שלהם...** אז איך יכול להיות שאני ואתה לא מכירים אותם??

כי הם לא היו שבט יששכר אלא שבט לוי!! והם ישבו ולמדו ולמדו ולמדו... והם היו גדולי עולם בבחינת שבט לוי... אבל אנרגיות וכח ותפוצה בשביל לכתוב משנה ברורה ולהכניס אותו לכל בית יהודי... בשביל זה צריך להיות בחינה של יששכר... נו... מי יותר גדול?? החפץ חיים או אותם גדולי עולם שנתנו לו הסכמה?? **אין פה מישהו יותר גדול מהשני!** זה פשוט שתי בחינות!!! והחפץ חיים לפי התפקיד שלו כיששכר היה צריך לכתוב משנה ברורה... ואילו אותם גדולי עולם זה לא היה התפקיד שלהם... אלא לשבת ולהמשיך ולהגות בתורה ולא לכתוב מ"ב...

עכשיו רק תבין: במה זה מתבטא שיששכר נקרא "מלכה של תורה" יותר מכל שאר השבטים?? הנה!! החפץ חיים נחשב אצלנו "מלכה של תורה!! סו"ס הספר משנה ברורה ממאן לרדת מהשלחן אבל כולנו מבינים שזה לא הופך את כל גדולי עולם שלא כתבו מ"ב שהם חלילה פחות שייכים לתורה... אלא הח"ח בזה שהוא הוריד לנו את התורה... **מהמקום הזה הוא נחשב מלכה של תורה... על אותו משקל: הראש ישיבה והמשגיח והר"מ הם בבחינת "מלכה של תורה" יותר מאברך כולל... למה? וכי הם יותר מתמידים? לא! פשוט וברור שיתכן מאוד שדווקא שהתחיים הגדולים ביותר ספונים להם בירכתי בית המדרש... אבל סו"ס כל אלו שנמצאים בעמדת השפעה לעם, הם יותר מנחילים תורה... יותר מדריכים אותנו בתורה וממילא הם נושאים את כתרה של תורה ונקראים "מלכה של תורה" ודו"ק...**

עד כאן הדברים אמורים לאברכים! לאנשים שכבר עמדו על דעתם!!!

אבל מה נאמר לכל הבחורים הצעירים שקוראים את המאמר הזה... ויש כאלה שנדלקים... אוהו... איזה יופי... סו"ס מישהו מייצג אות... תמיד טענתי שאין לי עצבים לשבת וללמוד... והנה... מגיע אדון אז נדברו ופשוט מסביר לכולם עד כמה אני צודק שאני צריך לעזוב את הבית מדרש ולצאת... כן... אני דווקא בעד

תורנית... והחמישי פתח כולל... והששי יצא לקירוב רחוקים... המכנה המשותף בין כולנו... שאנחנו **יצאנו!!!** אבל אפשר לצאת **כמו שיששכר יצא...** כן... אסור ליששכר להתעקש ולהיות לוי!! יששכר צריך לחבוש את החמור האהוב עליו... וקדימה... יששכר חמור גרם רובץ בין המשפטיים וירא מנוחה כי טוב, זו המנוחה שלו... המנוחה שלו זה בחוסר שגרה... ב"בין המשפטיים..."

אבל!!! כעת תרשה לי להפוך את הקערה על פיה!!!

לא לשכוח שמאידך!!! גם לכיוון ההפוך: ישנם הרבה הרבה אברכים שזכו להיות שבט לוי... זכו להיות נחלת ה' שהם יושבים ולומדים ולומדים תורה... שבתי בבית ה' כל ימי חיי... ואז מגיע הפיתוי... ומגיע השכן, או השווער, (ולפעמים גם הרבצען) ולוחשים באוזן: נו... אתה כזה אברך רציני, אולי תצא לאיזה שטעלעל...? אולי תהיה איזה ר"מ? איזה משגיח?? יש לך כל כך הרבה מה לתת מתורתך לאחרים?? כלל ישראל צריך אותך...

לא!!! לא כל אחד צריך לצאת!!! יש אברך בן תורה שהוא זכה להיות שבט לוי **ולא** שבט יששכר!!! ואשריו ואשרי חלקו!!! ושתדע לך: אני בתור יששכר קצת מקנא בך... לא תמיד זה קל להיות חסר מנוחה... נכון שהמנוחה היחידה שלנו זה לוח זמנים צפוף של חוסר שגרה ומנוחה... אבל לפעמים גם לנו יש רגעים של השתוקקות לשבתי בבית ה' כל ימי חיי... ולחבק רק את הגמ' ואנחנו פשוט לא מסוגלים... אז אתה שזכית להיות לוי... תדבוק בשבט לוי שבך ואל תתפתה...

בדיוק כמו שליששכר אסור להיות לוי!!! ככה ללוי אסור להיות יששכר!!!

יש לנו דוגמא מאוד מוחשית מהדור האחרון: היו לנו שני גדולי עולם!!! מרן הרב אלישיב זיע"א ומרן הרב עובדיה זיע"א... מרן הרב אלישיב היה בחינת לוי!!! ישב ולמד ולמד ולמד ולמד ולמד ולמד ולמד... לא רצה לדבר בשום מקום... לא כתב מעצמו חיבור תורני וגם לא יזם יצירה תורנית... **זה נקרא שבט לוי!!!** תורה ותורה ונוך תורה!!! לעומת זאת מרן הרב עובדיה... לא נח ולא שקט... מגיל צעיר מאוד הוא כבר מסר עשר שיעורים ביום... התרוצץ ממקום למקום וחזק את כלל ישראל בכל מקומות מושבותיהם... כתב עשרות חיבורים והשאיר לנו כמה מדפים מכובדים בארון הספרים היהודי... מה זה?? **זה בחינת יששכר!!!**

נו... ומה התפקיד שלי?? כמו מי אני צריך לשאוף לגדול?? אז באופן טבעי... אם אני אשכנזי אז התמונה של הרב אלישיב מתנוססת בסלון והוא הסמל והדוגמא... ואילו אם אני ספרדי אז דמותו של הרב עובדיה היא הסמל והדוגמא... אבל מה אעשה... שדווקא אני האשכנזי... בהתחלה דווקא רציתי להיות מתמיד כמו הרב אלישיב אבל זה הכניס אותי לכאון... כי זה לא אני!!! זה לא מתאים לי!! אני לא בחינת לוי!!! עד שגיליתי שבשבילי מרן הרב עובדיה שהוא בחינת יששכר!! הוא הסמל ודוגמא... ולעומת זאת יתכן מאוד שקיים בחור ספרדי שהוא מתמיד מטבעו... והדוגמא שלו זה דווקא הרב אלישיב... **אני בכונה מציג את זה כן...** כדי שנבין שזה לא משהו מגזרי

גשם בחוץ... והנעליים קרועות... מאיפה משפחת כהן תשיג נעליים חדשות??

ברוכים הבאים לעיר דלתון... בשבוע האחרון יש פה איריה של חול המועד... מה י??? כבר שבוע ימים שיריד אצלנו גשם ברוך ה'... ואצלנו בעיר שיריד גשם כל החיים משתנים... למה?? כי תבין: לכל משפחה ולכל בית יש את שדה אחוזה שלהם... ומידי בוקר מיד אחרי תפילת שחרית כל אחד מהאבות יוצא לשדה לעבוד... אבל!! בימים שיריד גשם אז אי אפשר לעבוד בשדה... אז כל האבות נשארים בבית המדרש ולא הולכים לעבודה... ממילא זה נראה כמו חול המועד כזה!!! איריה של שלוה... יש אפילו ילדים שלא הולכים לחידר... למה?? כי אבא רוצה ללמוד איתם... סו"ס יש מצות עשה ושנתנת לבנך ומצווה בו יותר מבשלוחו... (בקיאר: כמו שאנחנו מרגישים שכירי שלג ונעבאך ונעבאך אין לימודים... אבל אנחנו בסך הכל שמחים... ככה פעם היה כשיריד גשם...).

כל זה בייחש לחברים שלי... הם מרגישים חוסר שגרה בימים אלו... אבל ליי? לי קוראים יענקי כץ... ואנחנו כהנים והיות ואנחנו שייכים לשבט לוי אז לא קבלנו חלק בארץ... ממילא אבא שלי תמיד יושב ולומד תורה... אצל אבא שלנו אין הבדל בין יום של גשם ליום של אביב... הוא תמיד הולך לבית המדרש וחוזר בשעות הערב עייף ויגע מעמל התורה... אבל עם פנים מאירות ושמוחת באור התורה... ---

בשעות הלילה המאוחרות... לא כ"כ הצלחתי להירדם... והנה אני שומע את אבא ואמא משוחחים... אבא פונה לאמא בדאגה: מה יהיה... כ"כ קר בחוץ... והנעליים של הילדים קרועות... ראיתי את הנעל של יענקי והזדעזעתי... בטח הרגלים שלו רטובות... וזה לא תכלס... מה יהיה?? אמא ניסתה להרגיע... אל תדאג אבא... בשביל זה אנחנו שבט לוי... ותמיד הקב"ה סידר אותנו... אתה תמשיך ללמוד והקב"ה כמו תמיד ישלח לנו בדרכים יצירתיות משלו נעליים חדשות לכל המשפחה... אבא שומע... מהנהג בראשו... כן... אני גם בטוח שה' יעזור... אבל עדיין!! זה אחריות שלי!! אני לא יכול להגיד שה' יעזור ולהתנער מאחריות... חוץ מזה!! בכתובה התחייבתי שאני נותן לאשתי נעליים חדשות בימות החורף שיתבלו במשך הקיץ וחוזר חלילה... אני לא יכול לפטור את עצמי ולומר שה' ישלח... אמא ביטלה את דבריו... הוי... בשבילי אל תעשה כלום... אני מוחלת בלב שלם... אני מעדיפה שתמשיך לשבת וללמוד... לבסוף אמא סיימה ואמרה: אל דאגה... אני בטוחה שה' יעזור!! כמו שהקב"ה שולח לנו במשך כל השנה את הפרנסה משמים... כך גם זה יסתדר בעזה"ש... ---

עברו שבועיים... והגיע סוף סוף העליה המסורתית לירושלים!! כן... הגיע זמן המשמרה לעלות... אבא החליט לקחת אותי איתו לירושלים... ולפני שיצאנו חני הקטנה שאלה את אבא... לאיפה אתה הולך?? ואז אמא ענתה לה: אבא הולך לבית המקדש כדי לבקש מה' שיתן לך נעליים חדשות... ואמא סיימה בקול ואמרה: ואני בטוחה שה' יסכים ויתן לאבא את כל מה שהוא יבקש כי אבא כל היום לומד את התורה של ה'... ---

יצאנו לדרך... בהתחלה אבא היה נראה קצת שפוף... אבל ככל שהתקרבו לירושלים הוא התעודד... ועד שהגענו לירושלים כבר שכחנו מהכל... כאן זה מושג כל הארץ... כשמיגיעים לבית המקדש שוכחים את כל הדאגות... הגענו ביום ששי בצהריים!! כן... חלופת המשמרות נעשית בעיצומו של יום השבת!!!! (תמיד של שחר שייך למשמרה היוצאת ותמיד של בין הערביים שייך למשמר הנוכח) ממילא כל המשמרה מקדימים ומגיעים ביום ששי כדי להיות כולם מוכנים ומזומנים לשבת קודש!! (לא כמו משמרת בילה שהיו מגיעים מאוחר והם נענשו על זה)... הגענו לירושלים... ו... וההתכנסות הראשונה של המשמרה הוא בסעודת ליל שבת קודש!!! יש את המזרח ששם יושב ראש המשמרה!!! ולצידו יושבים ששה ראשי בית אבא... ומשם יוצאים ששה טורים ארוכים של שולחנות... כל בית אב והטור שלו... סעודת שבת נערכה ברוסמות רוח מתוך דיבוק חברים ודבקות בה'... איזה תענוג זה לשבת יחד בצוותא חדא עם כהני ה' שכולנו קרובי משפחה עכ"פ רחוקים... וכולנו טוהרים על טהרת קודש... לא צריך להיות כל הזמן על גחלים מי פה טמא ובאיזה ספסל אסור לגעת... לא!! פה כולם טוהרים... כל הלחמים פה הם בחזקת קדושת חלה... כל הפירות בחזקת תרומה... ---

עכ"פ נחזור לעניינינו... השבוע התחיל... ואנחנו אמנם כהני משמר אבל עדיין אנחנו מחכים ליום המיוחד שלנו... יום רביעי... שזה היום של הבית אב שלנו... סו"ס הגיע היום שלנו... זה היה נראה בוקר חורפי ושגרתי בבית המקדש!!! על פניו היה נראה שהעביידיה היום רגועה... יש בסה"כ חמישים יהודים שרוצים להקריב תודה... יש כאן 8 יהודים שרוצים להקריב חטאת, ועוד ארבע אשם... ויש בסך הכל ארבע מאות יולדות בלע"ז שבאו להקריב קרבן יולדת... נו נו... זה לא הרבה... זה מספר די שגרתי בבית המקדש!!! סוף סוף רובם ככולם מקריבות שתי תורים או שני בני יונה שזה לא עבודה ארוכה... ---

אבל!!! לפתע הגיע איזה מיליונר סחור'... והוא הגיע להקריב קרבן יולדת בשביל אשתו... ואז נודע לו שיש כאן עוד ארבע מאות יולדות חוץ ממנו... שגם הם באו להקריב... אז הוא התעניין בספונטניות: איזה סוג קרבן הם מקריבות?? וענו לו: ששמונים אחוז מתוכם מקריבות קרבן עני... אותו מיליונר הזדעזע... מה?? כ"כ הרבה עניים יש בכלל ישראל?? הוא נכנס ללשכת החותמות ודפק על השלחן ואמר: **כל הקרבנות של היולדות כאן עליו!!!** הופה!!! **באותו רגע כל הלשכה נכנסה לסחרחרות!!!** המשמעות היא שכולם עכשיו בבת אחת מתחייבות בקרבן עשיר... (כי הולכים אחרי המתנדב, והוא הרי עשיר) שזה **עולת ב ה ס**!!! וחטאת העוף!!! (לא כמו עני שמקריב שתי עופות... אלא אחד עולת בהמה ואחד חטאת העוף...) ואוהו... בבת אחת צריך לגייס כעת ארבע מאות בהמות!!! ולא סתם אלא עולות!!! אתה יודע מה זה עולה?? ועוד ביום חורפי קצר... קרבן עולה אורך זמן... צריך לנתח ולהעלות את כל האיברים לפני תמיד של בין הערביים... בקיצור: העבודה נכנסה להילוך חמישי... עולות בהמה נכנסו בזה אחר זה לעזרה... וברוך ה' עד אחד בצהרים הורגשה שליטה במצב... ברוך ה' רוב עולות הבהמה כבר הוקרבו... (חטאת העוף זה כבר פחות מלחץ... זה בסך הכל מליקה והשאר נאכל לכהנים בילה... שאז יש הרבה זמן...) ואז בסוף השבוע כל כהני המשמרה התכנסו ללשכת בית הפרווה... הגיע הזמן לחלק את עורות הקדשים בין כהני המשמרה... כן... יש גזירת הכתוב שאחד מ"ד מתנות כהונה זה עור העולה שהוא הולך לכהני המשמרה... והפעם!!! בשבוע הזה הצטברו הרבה קרבן עולה וממילא בסוף השבוע נוצר מצב **שכל כהן יצא עם עור שלם בידים!!!** אבא יצא מבית הפרווה עם דמעות בעיניים... הוא פנה אלי ואמר לי: אתה זוכר יענקי?? אתה זוכר מה שאמא אמרה לחני לפני שיצאנו לדרך?? שאבא הולך לבית המקדש כדי לבקש מה' שיתן נעליים חדשות לחני וליענקי... אז הנה... כשאנחנו הגענו לכאן שכחנו מזה לגמרי... אבל הקב"ה לא שכח... הוא הביא לפה מיליונר במיוחד בשביל שיתחייב קרבן עשיר בשביל כל היולדות העניות... והכל בשביל לארגן לנו עור... כדי שלחני וליענקי לא יהיה קר ברגליים... וכדי להראות לאבא שלהם שכשלומודים תורה לא צריך לדאוג... כי לקב"ה יש מספיק רעיונות יצירתיים איך להשלים את כל מחסורינו... בא יענקי... בא נחזור מהר הבייתה... ונבשר לאמא שגם עד הנה עזרנו ה'... נחזור הבייתה וניתן את העור לסנדלר שיעשה מזה נעליים לכל המשפחה... אבא נכנס לעזרה... ואמר תודה לה' בשם כל המשפחה על כל ההשגחה פרטית שמלווה אותנו כל השנה על כל צעד ושעל... אבא הביטיח לה' שמכאן ואילך הוא תמיד יזכור להתחזק בבטחון בה'... ולא ידאג... חורף נעים בית המקדש... נפגש לקראת חג הפסח...

לשואלים: לאן נעלם מדור זה "למען לא נבוש"??

מה קרה שמדור זה לפתע בוש והתייבש??
ובכן: למען לא אבוש וחלילה לא אכלם... מחובתי לשתף אותך בשיקולים!!! אז ככה: להוי ידוע לך: **עלון זה דבר כזה שיוצא מתוך לחץ!!** יש יום מסוים ושעה נקובה שבה העלון חייב לצאת... (מה שנקרא בשפה הלועזית והמנושמת "דעד ליינ...") ובין אם יש לך מה לכתוב ובין אם אין לך... העלון צריך לרדת לכבש הדפוס ויהי מה... ---

אז אם כאמת אין מה לכתוב... מה עושים???
אז אל תשאל... צועקים לה: מתפללים... עושים השתדלות ויושבים מול המוקלדת ומסתכלים לשמים... עד שבסופו של דבר תמיד ה' שולח משהו והעלון יוצא בס"ד... אבל! כשמדובר במדור הלכתי...???

כאן זה כבר עניין של חוסר אחריות!
אי אפשר להוציא הלכה מעשיית מתוך לחץ!!!
הלכה זה נושא רציני ואחראי מידי בשביל שהוא יהיה נתון תחת לחץ של "דעד ליינ" של ירידה לכבש הדפוס... ---

לכן עם כל הכבוד למדור "למען לא נבוש" שעוסק במושגים בסיסיים בהלכה... אבל היות וכמה פעמים קרה שמתוך לחץ נכתבו דברים לא לגמרי מדויקים... אז אין ברירה... ומדור "למען לא נבוש" לא יכול להיות קבוע... יתכן שמדי פעם הוא כן יופיע... אבל אי אפשר שהוא יהיה קבוע... **אסור לו להיות קבוע!!!** כי אם הוא קבוע זה אומר שיש כאן הלכות שנכתבו תחת לחץ... והלכות שנכתבו תחת לחץ הם חוסר אחריות משווע... ---

חוץ מזה: אם תשים לב: בעיתון היומי ישנם שני מדורים שהם לא לגמרי קבועים!!! מדור מודעת אירוסין ומדור של מודעות אבל!! **ולמה??** כי אם העיתון היה מחויב לכמות מסוימת של מאורסין או כמות מסוימת של מודעות אבל... אז הוא היה צריך לפעמים להרוג אנשים... או לחילופין לחתן אותם בשביל לספק את הסחורה... **לפני!!** עם כל הכבוד לעיתון הקבוע היומי שיוצא... אבל יש דברים שגם העיתון מודה שהוא לא יכול לעמוד בסנדרטים קבועים... ---

אז זהו!!! שאותו דבר מהלכה!!!

אם אני אהיה מחויב למדור הלכתי קבוע... אז כשלא יהיה לי מה לכתוב... מה אתה רוצה שאני אעשה?? תסמוך עלי שאני אמצא איזה חומרה או איזה סלסול רחוק... ואני אכתוב את זה יחד עם ההלכה... והרבה מהקוראים יצטרכו או להתעצבן עלי מה אני מפיל עליהם חומרות חדשות ועושה מזה כאילו זה מעיקר הדין... וזה עוד במקרה הטוב... כי יהיו כאלו שבתמימות יצטרכו לאמץ חומרה חדשה... והכל בגלל מה?? בגלל שלבן אדם לא היה במה למלאות את המשבצת... **זה כבר לא בסדר!!! זה כבר עוול!!!** אם אתה רוצה למלא את העיתון... אתה תמיד יכול לשלוף עוד איזה הכנסת ספר תורה מלפני שבועיים... או עוד איזה פס האטה חדש שנחנך ברחוב וילקומי... אבל להמציא מאורסים חדשים ולקבור אנשים אתה לא יכול... **על אותו משקל:**

כל זמן שנכתבים דברים שהם תמיד נכונים... אם זה התחזקות באמונה... או נגד פנעי הטכנולוגיה וכו'... נו... למה לא... הדברים האלו תמיד נכונים... ותמיד טוב להתחזק בהם... אז מה איכפת לך ללכת לפי החליל של כתב הגיליון... שהפעם הוא החליט לפתוח את הנושא הזה ופעם את הנושא הזה... (אגב: מניסין כידוע אין סתם... אני מצדי כתב לפי ריאות... אבל אני בטוח שגבוה מעל גבוה מכוין את התנועה... והדברים כנראה נוקמים למישהו מטוסים שצריך לקרא אותם... כך זה מניסין של כל מי שמדבר או כותב...) אבל כשמדובר בנושא הלכתי... כאן זה כבר לא בא בחשבון!!!

למען לא נבוש ולא נכלם... ואי"ה מידי פעם יופיע...

למה אני לא מחזיק מעמד בשום דבר...??

ניגש אלי בחור בן עליה ומשקיע בלימוד ובעבודת ה' ותינה לפני את צערו: אני מאוד משתדל להתחזק בלימוד ובעבודת ה'... אני כל הזמן משתדל להתחזק... אבל יש לי בעיה: **אני לא מחזיק מעמד!!!** אני תופס חיזוק באיזה משהו... ואחרי חודשים שלוש אני עוזב את זה והולך למשהו אחר... ואחרי תקופה אני שוב פעם עוזב והולך לעוד משהו אחר... **אני לא עקבי!!!** אותו בחור מתאר לי עם דמעות בעיניים את הסדר היום המיוחד והעקבי של מרן ר' חיים קנייבסקי עם כל ה"חובות" הקבועים שהוא כבר מחזיק איתם עשרות שנים... **איפה אני ואיפה זה??** אני לא מצליח אפילו שלושה חודשים להחזיק מעמד עם ה"חובות" שלי... למה??? למה??? למה???

בחור יקר: אתה מזדהה עם הכאב הזה? עם השאלה הזו??

עניתי לאותו בחור תשובה: אבל אני מדגיש מראש: **התשובה הזו לא תמיד נכונה!!!** נא לקחת את זה בחשבון... **שלא תגיד שלא אמרתיו!!!**

ובכן: עניתי לו כך: אתה מתלונן שאתה לא מחזיק מעמד בשום דבר?? אני מכיר עוד מישהו שלא מחזיק מעמד בשום דבר... **תינוק קטן!!!**

תינוק קטן... סו"ס הוא כבר התחיל לזחול... פעם הוא לא היה זז... ועכשיו ב"ה הוא תפס חיזוק והתחיל לזחול... והנה!!! לא עברו שלושה חודשים והופה!!! פתאום הוא הפסיק לזחול... מה קרה?? הוא התחיל ללכת... נו... למה התינוק לא מחזיק מעמד? למה הוא לא ממשיך לזחול?

מה התשובה?? ברוך ה'!!! הוא התקדם בחיים!!!! התקדם מזחילה להליכה... **זה לא שהוא לא החזיק מעמד** בזחילה... אלא הוא פשוט התקדם!!! תגיד תודה!! וככה זה לאורך כל הדרך עם תינוקות... תכנס פעם לחנות צעצועים ותראה: יש משחקים שהם מיועדים מגיל שלושה חודשים עד ששה חודשים... ואח"כ... זהו... התינוק כבר לא מחזיק מעמד במשחק הזה... צריך כבר להחליף לו משחק... מה יש?? **למה הוא לא מחזיק מעמד??** למה בגיל ששה חודשים הוא לא יכול להחזיק מעמד במשחק של גיל שלושה חודשים?? נו... למה?? כי ברוך ה' הוא התקדם!!! הוא גדל!!! ב"ה שהוא לא מחזיק מעמד!!! אם הוא היה ממשיך "להחזיק מעמד" ונתקע באותו מקום זה היה עלול להיות פיגור התפתחותי... הבנת מה אמרתיו?? **בדיק על אותו משקל:** בחור שבאמת משקיע ובאמת רוצה להתקדם בעבודת ה'... **הוא מתקדם!!!** והוא מתקדם יפה מאוד!!!! רק מה?? זה נעשה טיפין טיפין ובשגרת היום יום אתה לא ממש מרגיש את ההתקדמות שלך... אבל כל כמה חודשים אתה פתאום מרגיש ש... ש... שאתה פתאום לא מחזיק מעמד... יש פתאום כל מיני דברים שלפני שלושה חודשים התאימו לך ועכשיו פתאום זה כבר לא... לא.

ואתה מתוסכל מזה!!!

אתה רואה בזה חולשה וחוסר עקביות!!!

וההלו... קח בחשבון שיתכן שזה בסך הכל התקדמות בריאה...

יתכן שהתקדמת בחיים ומה שהפתאים לרמה שלך לפני כמה חודשים... הרי כעת זה כבר לא מתאים לך... קח בחשבון... זו אופציה...

--- **אני אתן לך דוגמה קלאסית:** ניגש אלי בחור מאוכזב מעצמו... מה יש?? קבלתי על עצמי בתחילת אלול ללמוד כל יום לכה"פ עמוד גמ' ויהי מה... החזקתי מעמד חודשיים שלוש... והופה... פתאום זה לא הולך... לא יודע מה קרה לי... אני לא מצליח לעמוד עמוד גמ'... אני כל הזמן נתקע... לא מצליח להבין... אני לא מצליח לעמוד בהספק של עמוד ביום...

אאאוף... אני שוב פעם לא מחזיק מעמד בקבלות שלי!!!

התחלתי לשבת איתו... נו... באמת מה קרה?? איך יכול להיות שפעם היית כן מסוגל להספיק עמוד גמ' ביום והיום פתאום לא... מה יש?? מה... פתאום נהיית מפגור?? פעם היית יותר חכם ועכשיו פחות???

תחקרתי אותו במשך כמה דקות... ו... ומה התברר?? לא פחות ולא יותר התברר שהבחור הזה בדיוק בתקופה האחרונה התחיל להשקיע בעיון!!! הוא הכין את השיעורים וסיכם אותם וגם חזר עליהם... בקיצור: במשך השלושה חודשים משהו טוב קרה לו!!!! משהו טיפ טיפה השתפשף שם במוח שלו!!!! במשך השלושה חודשים האלו הבחור הזה נהיה טיפ טיפה יותר יסודי... וטיפ טיפה פחות שטחי... והנה... הוא מגיע לאותו עמוד גמ' והוא מתחיל ללמוד אותו... ופתאום הוא נתקע... הוא פתאום לא מבין כל מיני דברים והוא נבהל מעצמו... מה קרה לי? לפני שלושה חודשים נסעתי פה על מאה ששים... תוך שעה הצלחתי להטיס עמוד גמ'... ואילו עכשיו אני כל הזמן נתקע... מה קרה לי???

בטח!!! ברוך ה'... תגיד תודה... עד לפני שלושה חודשים היית שטחי להחריד... כשהיית לומד גמ'... היית קורא את השאלה ואת התשובה כחאד מחתא... לא הטריד אותך עד כמה התשובה בכלל עונה על השאלה... ומה בכלל הגמ' רוצה פה ומה מפריע לה... ממילא מה הפלא שהעסק נסע... לפני שלושה חודשים קראת גמ' על תקן של תיקון ליל שבועות... מה הפלא שהרגשת שאתה נוסע על כביש שש... ואילו בשלושה חודשים האלו משהו טיפ טיפה התחדד אצלך!!! אתה טיפ טיפה פחות מטייח... ולכן! לכן אתה כבר לא מסוגל להספיק כ"כ מהר...

נו... ומה אתה מרגיש?? **שאתה לא מחזיק מעמד???**

תגיד תודה!!!! גם תינוק קטן שזחל לא מחזיק מעמד בזחילה... ויום אחד הוא מתחיל ללכת... כן... אתה אותו דבר בדיוק...

הנה לך דוגמה אחת מיני רבות לבחור שלא מחזיק מעמד במשהו מסוים והוא מצידו מאוכזב מעצמו... ואם הוא קצת היה קולט עניין מאיפה זה נובע... הוא היה מבין שהוא בסה"כ התקדם... וטוב שהוא לא החזיק מעמד... **אבל כפי שהקדמתי כאן חשוב להבהיר:** שלא תמיד זה נכון!!! יותר נכון: **בדרך כלל זה לא נכון!!!** בדרך כלל כשאנחנו לא מחזיקים מעמד זה באמת בגלל שאנחנו לא מספיק רציניים... רק זה מה שחסר לי שכל בחור עצלן ולא רציני שלא מוכן להתאמץ ולקחת אחריות ולהגיע לחברותא... הוא יטען לו: שתשמע... אני פשוט לא קדמתי... אני כבר לא מתאים לרמה שלך... אוי אוי... רק זה חסר לי... אז זהו!! שבדרך כלל כשאנחנו לא מחזיקים מעמד זה באמת נובע מחוסר עקביות וחוסר רצינות!!! **שלא תגיד שלא אמרתיו!!!**

רק מה?? כלפי מי הדברים האלו אמורים בכל זאת?? כלפי אותו בחור **באמת** רציני **באמת** מתאמץ ומשקיע **באמת** עושה מצידו הכל... ובכל זאת לפעמים הוא מרגיש שהעסק חורק ונשחק... ומה שהלך כ"כ טוב לפני חצי שנה... כבר לא הולך עכשיו... ולא סוחב... והעסק הולך ונהיה רק עייף ומדכא... והוא מצידו רוצה להילחם בכל הכח המשיך בעקביות!!! הוא לא רוצה להרים ידיים כמו כל החלשים האלו... אז זהו!!! כלפי הדברים אמורים... בחור יקר: לא תמיד זה נכון להילחם בכל מחיר!!! לא תמיד בטוח שחייבים להחזיק בכל הכח במה שעשית עד היום... קח בחשבון: שיש דברים שהם היו נכונים וטובים ומתאימים לך עד היום!!! ואילו היום הגיע הזמן לפתוח ראש לדברים עוד יותר נכונים... בקיצור: אסור ראש בקיר!!! בשום דבר!!!

(כמוכן: שבכאלו דברים צריך להתייעץ כי בחור צעיר בדרך כלל לא יודע לבד להבחין... סו"ס בגגעים קשים אנחנו תמיד נוטים לשבור את הכלים... אז בבקשה... נא לא למהר להחליט כאלו החלטות... רק מתוך התייעצות...)

אני אתן לך עוד דוגמה מאוד מצוייה: חברותא!!! לפני שנתיים קבענו חברותא וזה הלך מאוד מאוד טוב... היינו כ"כ מרוצים אחד מהשני... והנה... במשך השנה האחרונה לאט לאט נהיינו פחות מרוצים אחד מהשני... ובשלושה חודשים האחרונים אנחנו כבר ממש גוררים את עצמנו... אבל אנחנו לא מעזים לפרק את החברותא... **ולמה??** כי... כי לפני שנה זה היה כ"כ טוב... והיינו כ"כ מרוצים... אז מה קרה פתאום? אנחנו רוצים להחזיק מעמד!!! אנחנו לא רוצים כמו האלו שלא יודעים להחזיק מעמד ומחליפים חברותא כמו גרביים...

אבל לא!!! אתם לא צודקים!! כי יש חילוק פשוט: מי שלא מחזיק מעמד שבוע ימים עם חברותא... יתכן שהוא אחד כזה שבאמת לא מחזיק מעמד וזה לא בסדר... אבל אם למדתם שנתיים חברותא... במשך השנתיים האלו משהו קרה למוח שלכם... ברוך ה' כל אחד מכם נבנה... המוח של כל אחד מכם התחדד יותר... ויש סיכוי גדול שגם אם לפני שנתיים הייתם מתאימים... הרי כעת אתם כבר לא מתאימים!!!! וזה לא מגיע ממקום של חולשה!! אלא ממקום של התפתחות!!! שנינו עשינו כבדת דרך... שנינו התקדמנו... שנינו פיתחנו צורת חשיבה מסוימת במשך השנתיים האחרונות... וזה שהיינו מתאימים לפני שנתיים זה לא אומר שאנחנו מתאימים עכשיו!!!! זה לא שעד עכשיו החזקנו מעמד... ועכשיו הכל קרס ואנחנו כבר לא מחזיקים מעמד... אדרבה... התקדמנו... וצריך לשנות את החברותא לפי ההתפתחויות...

אבל כאן שוב מגיעה ההסתייגות!!! עדיין יש מקום נכבד לאותם אלו שבאמת לא מחזיקים מעמד והם באמת צריכים להתחיל לעבוד על עצמם להיות יותר עקביים... ונו נו נו... נא לא לצרף את המאמר הזה לרשימת התירוצים למה אתה לא מחזיק מעמד... נו נו נו לך...

--- **אגב:** זה הפשט בגמ' שאומרת: צדיקים אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא שנאמר: ילכו מחיל אל חיל!!!

אדם שבאמת עובד על עצמו... הוא כל הזמן נתון לשינויים... כי הוא חי... יש לו עסק חי... משהו באישיות שלו מתקדם כל הזמן... ממילא גם מה שהוא התרגל שבעים שנה לחשוב... הרי הוא מסוגל פתאום להגיע למסקנה חדשה... ממילא אין לו מנוחה!!!! מה פירוש אין לו מנוחה??

בית קברות זה מנוחה נכונה!!! פה נטמן וזהו!!! הוא לא יזוז מכאן עד קץ הימין!! זה נקרא מנוחה... אבל אדם שהאישיות שלו כל הזמן מתקדמת... הוא אף פעם לא נתקע... הוא תמיד נתון לשינויים...

זהו אחד הדברים שמאוד מאפיינים את גדולי ישראל במשך כל הדורות: שבמשך החיים הם חזרו בהם!!!! יש כמה פסקים שמרן הגרש"ז אורבך זיע"א חזר בו בסוף ימיו... וכי זה חולשה?? אדרבה... הוא כל הזמן התקדם!!! אדם שכל הזמן מתקדם... אז מה שהיה נראה לו נכון בגיל שמונים... הרי כעת... בגיל תשעים מתברר שזה לא נכון...

יש כאלו שחושבים שאדם שחוזר בו זה מראה על חולשה! בדיקו ההיפך!

זה רק מראה על עסק חי!!! זה מראה שמשוה פה זו!! מתקדם ולא נשאר באותו מקום!! ושוב ושוב אחזור ואדגיש: מאידך גיסא... אדם שכל רגע מחליף את הדעה שלו... זה אדרבה... זה באמת מראה על חוסר יציבות... אז כאן חשוב לא לאבד את הצפון:

מצד אחד ברור שצריך יציבות!!! צריך עמדה ברורה ויזוקה!!!

אבל מאידך צריך להיות פתוח לשינויים שנובעים מהתקדמות...

ההבדל בין ראש בקיר לבין עקרונות נחושים זה כחוט השערה!!!

אדם שיש לו עקרונות אמיתיים והוא עומד עליהם עד הסוף זה דבר הכי חשוב בעולם... אבל מאידך!!! באותה מידה יש לך בן אדם שהוא סתם עקשן וסתם הולך ראש בקיר ולכן הוא עומד על דעתו עד הסוף!!!

שניהם נראים אותו דבר!!! שניהם נראים עקרונות והחלטיים!!!

אבל למעשה... זה באמת מגיע לו כל הכבוד שהוא מחזיק חזק ולא נרתע... ואילו חבר שלו? סתם עקשן וסתם ראש בקיר וסתם מתעקש לא לרדת מהעץ... וכולנו מייחלים מתי יצא לו הגרוך מהראש...

בקיצור: לא תמיד זה חכם להחזיק מעמד!!!

בכל דבר צריכה דעת תורה להכריע!!! בכל דבר צריך להפעיל שכל ישר... ישנם דברים שאדרבה... לא צריך להחזיק מעמד... אלא לפתוח ראש ולהיות מוכן להבנות חדשות... כן... בחור יקר... אני מאחל לך שיהיו לך עוד הרבה מסקנות חיוביות חדשות בחיים... ואני מאחל לך שבקרוב ממש לא תחזיק מעמד בתור בחור ותזכה להקים את ביתך נאמנה...

משלימזלות לנגידות

כשפוטר מאיר ממשרתו הגיע לבית המדרש עם שורה הוכחות והאשמות כמה גרוע המקום שעבד שם, והעסק שם לא יחזיק זמן רב, והוא בחכמתו השכיל להתפטר בזמן.

בהתחלה היו דיבוריו ברוב דרמה, ורבים השתכנעו בצדקת דבריו. גם כשפוטר מאיר בשנית ממשרה אחרת, עדיין היו מי שקבלו את טענותיו כדברים שיש בהם ממש. אבל כשזה קרה שוב ושוב, גם מאיר עצמו הבין שאין לו כבר מה למכור, וקהל מאזיניו פחת והלך חוץ מכמה ציניקנים שהיו שואלים אותו: מה מספר המשרה שהיתה לך השבוע?

לוחות השנה הוחלפו בזה אחר זה וספרו כמה אפיקומנים וחבטת הושענות, ומאיר במקומו עומד. ולמרבה הצער עדיין לא עזב את ההרגל של שיחה בעת התפילה. וכמה שהוכיחו לו על כך, זה לא ממש עזר.

אבל בסוף, לאחר שנים של דקדוקי עניות, נפל האסימון. מאיר הבין שהוא צריך לעשות משהו רציני כדי לשנות את המצב.

מר כלענה היה השינוי עבורו. עד היום היה רגיל לציבור מאזינים שהתמוגגו מהגיגיו, ועכשיו עיניו רק בסידור מתפלל בלי שום הפסק. גם לחבריו היה הדבר מוזר, האם יתכן כזה דבר שמאיר ישתוק בשעת התפילה!? אבל דוקא בגלל כך היה הקידוש ה' גדול יותר.

רוב התפללים נהנו מאד מהשינוי המבורך, אבל מיעוט קטן היה להם קשה לעכל את זה, וניסו בכל מחיר לגרור אותו לשיחה, אך מאיר העמיד על השולחן לוח שנכתב באותיות מאירות עיניים: **"איני מדבר בעת התפילה"**.

מאיר המשיך בפעולותיו לדאוג לכלכלת ביתו, אך בשונה מהעבר התחיל לראות ברכה בעמלו, צינור השפע נפתח לו בהרחבה, וברכות שמים מעל הוריקו עליו שפע רב.

כעבור זמן לא רב כבר היה מאיר לא רק מבעלי הבתים הנכבדים בבית המדרש אלא נגיד של ממש, כשהוא כמובן ממשיך לשמור על הקבלה הטובה שלא לדבר בעת התפילה.

(מתורגם מעגיון קדושת זיה"ר)

כתום ימי השבע ברכות הסתובב מאיר שוורצברג עם האף למעלה כמו כל חבריו, ואולי קצת יותר. בדמיונו ראה את עצמו אם לא כגביר הרי לפחות בעל הבית נכבד, עם דירה נאה ורכב מנקרת עיניים.

הוא לא חיכה הרבה, הוא אסף את כל דמי הדורון דרשה, יחד עם חסכונות זוגתו הטריה, והתחיל להשקיע בהשקעות שונות. אמנם לא ראה מהם רווחים גדולים, אבל כוחו של מאיר היתה בפיו, ובדרמטיות היה יודע לתאר את רווחיו הצפויים מעסקיו.

לא רק בעסקיו ידע מאיר לדבר, לא טיפש היה והיו לו ידיעות נרחבות בעניינים שונים, וידע להרשים את מתפללי בית המדרש 'משכן ישראל' בו הוא מתפלל.

לאחר כמה שבועות כבר ידעו כולם - מנער ועד זקן - על תכניותיו של האברך הצעיר. הצעירים שבהם הביטו בו במבטי קנאה, והמבוגרים נטו יותר לרחמנות, בידיעה כי עם כל הכבוד יש לו עדיין מה ללמוד בחיים.

כשקבל מאיר משרה מכובדת בעולם המסחר, כבר ידע רבע בית המדרש בדיוק מה הם דרישות תפקידו, ועל המשכורת המכובדת המחכה לו, בעיני רוחם כבר ראו את הכוכב העולה בעסקי הנדל"ן, וכמה מהם אף הביטו במבטי הערכה לעבר ה...כמעט בעל-הבית העומד לפאר את הקהילה.

בית המדרש הרגוע יחסית שינה את פניו, אם עד היום קרה פה ושם שמאן דהו דיבר בעת התפילה, אבל זה לא היה תדיר, הרי משצפה מאיר לעלות לגדולה, הפך כל עת התפילה לרחש בחש, כשמאיר הוא המוציא ומביא את החדשות הטריות, וכולם דנים ודשים בהם.

הדברים התחילו להכעיס את המתפללים הרציניים, ובתמיכתם של הרב והגבאי העירו לו בעדינות, מאיר השתדל למעט בדיבור ולהוריד את הטון, אבל זה עזר רק לזמן מועט, הוא נסחף ממעמדו החברתי האיתן וחזר לברבר בקול, ומושך עמו מתפללים אחרים.

כאבחון קי ג'אוס וסוויזי
לא צריך לצאת מהבית
 כדי להדמיס

שולחים את הקבצים

באימייל: g5337722@gmail.com

ומקבלים את החומר המודפס

עם שליח עד לפתח הבית

* עלות משלוח 30 ש"ח

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 (פינת רח' בר אילן) ירושלים טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018

דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א' - ה': 10:00-19:00 יום ו': 10:00-12:00